ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ ତାଲିମ ନିମନ୍ତେ
ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକା

Multipurpose Cyclone & Flood Shelter Level
Training Manual

OSDMA

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ଓଏସ୍ଡିଏମ୍ଏ)

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ ତାଲିମ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକା

Multipurpose Cyclone & Flood Shelter Level Training Manual

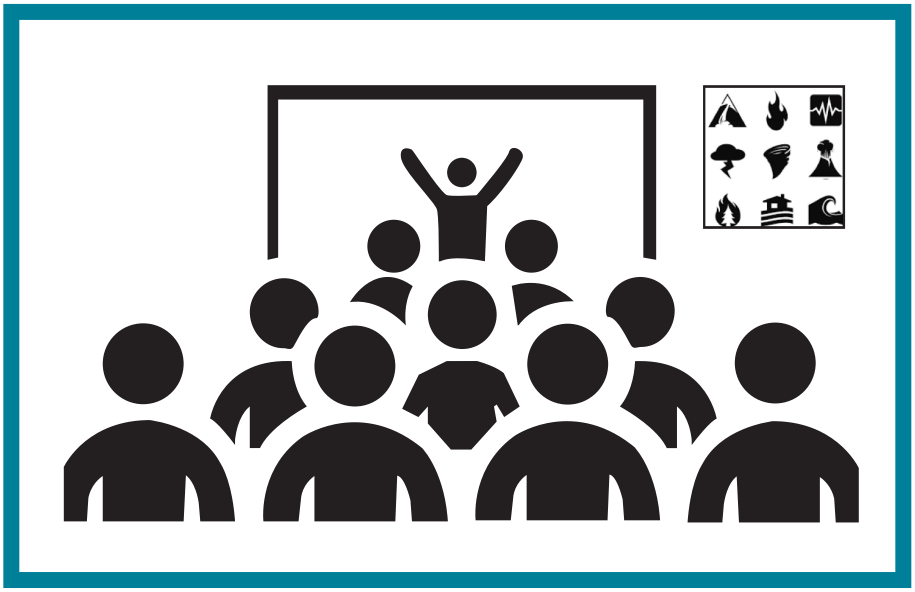

ପ୍ରସ୍ତୁତି :

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

Odisha State Disaster Management Authority (OSDMA)

Government of Odisha

ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ ତାଲିମ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକା

ପ୍ରକାଶକ	:	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ରାଜୀବ ଭବନ, ନବମ ମହଲା, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧
ସମୀକ୍ଷକ	:	ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଷ୍ଣୁପଦ ସେଠୀ, ଆଇ.ଏ.ଏସ୍., ଶାସନ ସଚିବ (ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା), ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରିଲିଫ୍ କମିଶନର ଏବଂ ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ
ସୌଜନ୍ୟ	:	ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ, ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ (ତାଲିମ୍ ଓ ସଂଯୋଜନା) ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ବିଶୋଇ, ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ (ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଓ ସଂଯୋଜନା)
ସହାୟତା	:	ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ଅନୁଦାନ, ଜାତୀୟ ଆପଦ ପ୍ରଶମନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଜରିଆରେ (ଏନ୍‌ସିଆର୍‌ଏମ୍‌ପି)
ମୁଦ୍ରଣ ବର୍ଷ	:	୨୦୧୮-୧୯
ମୁଦ୍ରଣ ସଂଖ୍ୟା	:	୮୫୦

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଷ୍ଣୁପଦ ସେଠୀ, ଭା.ପ୍ର.ସେ.
ଶାସନ ସଚିବ (ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା)
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରିଲିଫ୍ କମିଶନର ଏବଂ ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ,
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ବାର୍ତ୍ତା

ଓଡ଼ିଶାର ଭୌଗୋଳିକ ଅବସ୍ଥିତିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଏକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରବଣ ରାଜ୍ୟ ଭାବେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଥାଏ। କେଉଁ ଆଦିମ କାଳରୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ (ଯଥା- ବାତ୍ୟା, ବନ୍ୟା, ସୁନାମୀ ଓ ବଜ୍ରପାତ ଇତ୍ୟାଦି) ଯୋଗୁଁ ରାଜ୍ୟ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଅଛି। ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମନେ କରାଯାଏ। ତେଣୁ, ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରୀୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନଙ୍କୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମୁକାବିଲା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ। ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀସ୍ତରରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇ ତୃଣମୂଳସ୍ତରରେ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଦକ୍ଷତାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରାଗଲେ, ସେମାନେ ସଫଳତାର ସହ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମୁକାବିଲା କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ।

ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଓ ବନ୍ୟା ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିବା ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟବହାର, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ଗଠନ ହୋଇଥିବା 'ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତି'ର ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟସଭ୍ୟା, ଟାସ୍କଫୋର୍ସ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନଙ୍କୁ ୧୧ ଦିନିଆ ତାଲିମ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର, ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଶଳ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ସହ ପ୍ରଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ସହାୟକ ହୋଇପାରିବ। ଯାହାଫଳରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଫଳପ୍ରସୂ ହୋଇ ପାରିବ।

(ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଷ୍ଣୁପଦ ସେଠୀ)

ମୁଖବନ୍ଧ

ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ବିପଦସଂକୁଳ ସ୍ଥାନରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟରେ ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଅଛି । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ଓଏସ୍‌ଡିଏମଏ) ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ– ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା । ଏହି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ ପରେ ସଂପୃକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ନିମନ୍ତେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବା ସହ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଉଛି । ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଅନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହଯୋଗ ମିଳିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନେ ପହଞ୍ଚି ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏଣୁ ଏହି ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନଙ୍କୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନାର ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ମୁକାବିଲା ତୁରନ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ୍ ସୂଚନା ଅନୁସାରେ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିବେ ।

୧୯୯୯ ମସିହା ମହାବାତ୍ୟା ପରେ ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ବିପଦସଙ୍କୁଳିତ ଗ୍ରାମକୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ୬ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲା ଯଥା ବାଲେଶ୍ୱର, ଭଦ୍ରକ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଜଗତସିଂହପୁର, ପୁରୀ ଓ ଗଞ୍ଜାମ ଓ ଚିଲିକା ସଂଲଗ୍ନ ଉପକୂଳ ଠାରୁ ୧୦ କି.ମି. ମଧ୍ୟରେ ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ବନ୍ୟା ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ମଧ୍ୟ ବହୁମୁଖୀ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟ ଦିଆଯାଇ ପାରୁଛି ।

ଅଦ୍ୟାବଧି ରାଜ୍ୟର ୨୫ ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ୮୧୪ ଗୋଟି ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା/ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ୫୦୩ଗୋଟି ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଓ ବନ୍ୟା ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ୩୧୧ ଗୋଟି ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଭାରତୀୟ ରେଡକ୍ରସ ସୋସାଇଟି, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା ଦ୍ୱାରା ୬୫ ଗୋଟି ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ସର୍ବମୋଟ ରାଜ୍ୟରେ ୮୭୯ଗୋଟି ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ରହିଅଛି ।

ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ଦୈନନ୍ଦିନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ପରିଚାଳନା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ସରକାରୀ, ପଞ୍ଚାୟତ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସ୍ଥାନୀୟ ସରପଞ୍ଚଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ "ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତି" ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ସମିତିର ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ସଭ୍ୟା ଓ ଗ୍ରାମର ମୁରବି ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ତାଲିମ୍ ଦିଆଯାଇଛି । ତତ୍‌ସହିତ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀସ୍ତରରେ ୫୦ ଜଣ ୧୮ ବର୍ଷରୁ ୩୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଯୁବକଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀସ୍ତରୀୟ ଟାସ୍କଫୋର୍ସ ଗଠନ କରାଯାଇ (୨୫ ଜଣଙ୍କୁ ନେଇ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କୌଶଳ) ଓ (ଅନ୍ୟ ୨୫ ଜଣଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତି) ସଂପର୍କରେ ତାଲିମ୍ ଦିଆଯାଉଛି । ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ସେମାନେ ବିପଦସଙ୍କୁଳିତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିବେ ।

ସୂଚୀପତ୍ର

ମଡ୍ୟୁଲ-୧

୧ ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା /ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

ମଡ୍ୟୁଲ-୨

୪୯ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର

ମଡ୍ୟୁଲ-୩

୭୫ ପ୍ରାଥମିକ ସହାୟତା ଓ ଚିକିତ୍ସା

ମଡ୍ୟୁଲ-୪

୧୦୫ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରୀୟ ନଥିପତ୍ର ଓ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପଦ୍ଧତି

ମଡ୍ୟୁଲ-୫

୧୨୫ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରୀୟ ଉପକରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତାଲିମ

ମଡ୍ୟୁଲ- ୧

ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା /ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

୧. ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା /ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସୂଚନା

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଭୌଗୋଳିକ ଅବସ୍ଥିତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ, ଓଡ଼ିଶା ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରବଣ ରାଜ୍ୟ ଭାବେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଥାଏ। କାଳାଦିକ୍ରମେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଛୋଟ ଓ ବଡ ଧରଣର ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଯଥା-ବାତ୍ୟା, ବନ୍ୟା, ସୁନାମୀ, ମରୁଡ଼ି, ଅଂଶୁଘାତ, ବଜ୍ରପାତ, କରକାପାତ, ଭୂସ୍ଖଳନ ଇତ୍ୟାଦିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଆସୁଅଛି। ଆଜି ସାରା ବିଶ୍ୱ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ବଡ ଆହ୍ୱାନଭାବେ ଉଭା ହୋଇଥିବା ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁଁ ଆଗାମୀ ଦିନରେ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ମାତ୍ରା ଓ ପ୍ରଭାବ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଅଛି।

ଆମ ରାଜ୍ୟର ୪୮୦ କି.ମି. ଦୀର୍ଘ ବଙ୍ଗୋପସାଗର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ୬ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲା (ବାଲେଶ୍ୱର, ଭଦ୍ରକ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଜଗତସିଂହପୁର, ପୁରୀ ଓ ଗଞ୍ଜାମ) ବାତ୍ୟା, ବନ୍ୟା ଓ ସୁନାମୀ ସମୟରେ ବେଶୀ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥାଏ। ସମୁଦ୍ର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ତଳୁଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ଝାଟିମାଟି ଚାଳଘରେ ରହୁଥିବା ଲୋକେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ବେଳେ ନିରାପଦରେ ରହିପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ବିଶେଷକରି ବୁଢାବୁଢୀ, ଛୋଟପିଲା, ଗର୍ଭବତୀ ମହିଳା, ପ୍ରସୂତି ମା', ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଗରିବ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଧନଜୀବନ ବେଶୀ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମୁକାବିଲା କରିବା ନିମନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ।

୧୯୯୯ ମସିହା ମହାବାତ୍ୟାରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ୬ ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲା ଓ ସଂଲଗ୍ନ ଅନ୍ୟ ୮ ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲା ମୋଟ ୧୪

ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲା। ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ୬ ଗୋଟି ଉପକୂଳ ଜିଲ୍ଲା ଯଥା- ବାଲେଶ୍ୱର, ଭଦ୍ରକ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଜଗତସିଂହପୁର, ପୁରୀ ଓ ଗଞ୍ଜାମ ଅତ୍ୟଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିବାବେଳେ ଜଗତ୍‌ସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳ ସର୍ବାଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲା। ଏହି ବିପର୍ଯ୍ୟୟରେ ୧୦ ହଜାର ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇବା ସହ ଜୀବଜନ୍ତୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଲୁଣାଜୁଆର ମାଡି ଆସିବାରୁ ଜମି ଓ ଭିତ୍ତିଭୂମି ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା। ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ସେବାସଂସ୍ଥା, ଉଦ୍ୟୋଗ କ୍ଷେତ୍ର ଓ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ରିଲିଫ୍, ପୁନଃରୁଦ୍ଧାର, ପୁର୍ନଗଠନ, ଜୀବନଜୀବିକା ଓ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରାଯାଇ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ସ୍ତରକୁ ଅଣାଯାଇ ପାରିଥିଲା।

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ

୧୯୯୯ ମସିହା ମହାବାତ୍ୟାରେ ସର୍ବାଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ଜଗତ୍‌ସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଏରସମା ଅଞ୍ଚଳରେ ଭାରତୀୟ ରେଡକ୍ରସ ସୋସାଇଟ୍ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ସଂପୃକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧେ ସଚେତନ କରାଯିବା ସହ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ବିପଦ ଗ୍ରସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟ ନେଇପାରିବେ ବୋଲି ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା। ଯାହାକି ସଂପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୋକମାନେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିପାରିଥିଲେ। ମହାବାତ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଉକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ୬ଗୋଟି ସମୁଦ୍ରକୂଳିଆ ଜିଲ୍ଲାରେ ୨୩ ଗୋଟି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହାକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନକରି ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି।

୧. ବହୁମୁଖୀ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ମହାବାତ୍ୟା ପରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟକୁ ସଠିକ୍ ମୁକାବିଲା କରିବା, ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଓ ପୁନଃନିର୍ମାଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ କରି 'ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ' ଗଠନ କରାଗଲା। ବର୍ତ୍ତମାନ ଉକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମୁକାବିଲା, ପରିଚାଳନା ଓ ଦକ୍ଷତାକୁ ସମୀକ୍ଷା କରି ଏହାର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ 'ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ' ନାମରେ ନାମିତ କରାଯାଇଛି। କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତରଫରୁ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ବିପଦସଙ୍କୁଳ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟଦେବା ନିମନ୍ତେ ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା/ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଦୃଢ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ, ଆଇ.ଆଇ.ଟି. ଖଡଗପୁର ଦ୍ୱାରା ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳର ଉଚ୍ଚ ଜୁଆରକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ୧୦ କିଲୋମିଟର ମଧ୍ୟରେ ଓ ବିପଦସଙ୍କୁଳିତ ଗ୍ରାମକୁ ସର୍ଭେ ମାଧ୍ୟମରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ଅଛି। ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଦୁଇ ହଜାର ଏବଂ ତିନି ହଜାର ଜନସାଧାରଣ ଆଶ୍ରୟନେବା ଭଳି କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ କୋଠାରେ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ମୂଳଗ୍ରାମ ସମେତ ୨.୫ କି.ମି. ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପ୍ରାକୃତିକ ବାଧାବିଘ୍ନ (ନଦୀ, ନାଳ, ଯୋର ଇତ୍ୟାଦି) ନଥିବା ଗ୍ରାମଗୁଡିକୁ ଏଥିରେ

ସାମିଲ କରାଯାଇଛି । ସେହିଭଳି ବନ୍ୟା ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ସଂପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବ କ୍ଷୟକ୍ଷତିର ମାତ୍ରା ଓ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଭିତ୍ତିକରି ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଚିହ୍ନଟ ସ୍ଥାନରେ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ବିଚାରବିମର୍ଷ (ସୋସିଆଲ ମୋବିଲାଇଜେସନ)

ଭୌଗୋଳିକ ଅବସ୍ଥିତିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଓ ଘଟିଥିବା ଅନେକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଠାରୁ ୧୦ କି.ମି. ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବିପଦସଙ୍କୁଳ ଜନସାଧାରଣ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଅଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ସେହି ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଥିବାରୁ ସଂପୃକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀର ସମୁହ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟଜନିତ ସଚେତନତା, ମୁକାବିଲା ଓ ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସଚେତନତା ଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଗୁରୁତ୍ୱର ସହ ନିଆଯାଇଥାଏ । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଗଲେ ପ୍ରଭାବିତ ଜନସାଧାରଣ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ପାରିବେ । ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ଏହାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ପରିଚାଳନା କରିବା ନିମନ୍ତେ ସଂପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳର ଅଗ୍ରଣୀ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥିବା କମ୍ୟୁନିଟି ମୋବିଲାଇଜରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂପୃକ୍ତ ସରପଞ୍ଚ, ପଞ୍ଚାୟତ ପ୍ରତିନିଧି, ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ, ଅଙ୍ଗନୱାଡି କର୍ମୀ, ଆଶା କର୍ମୀ, ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ଗ୍ରାମର ଅବସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସାହି, ପଡା ଓ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣର ଆବଶ୍ୟକତା, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ପରିଚାଳନା ଜନିତ ବିଚାର ବିମର୍ଷ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ବିଚାରବିମର୍ଷ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଗୋଷ୍ଠୀର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଜନିତ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଜନସାଧାରଣ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ସଚେତନ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

୨. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଆଭିମୁଖ୍ୟ

ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସାଧାରଣତଃ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ଜନସାଧାରଣ ଅବଗତ ଥାଆନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ସାଧାରଣ ଦିନମାନଙ୍କରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଟିକୁ ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ରଖିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା କରା ନଗଲେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଟି ବନ୍ଦ ରହିବା ଦ୍ୱାରା ଗୃହଟି ପରିତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଏହି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ବହୁମୁଖି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ କରିବାକୁ ଏଠାରେ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ଖସଡା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ଯଥା-ପ୍ରଥମତଃ ସ୍କୁଲ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀଗୃହ, ଅଙ୍ଗନବାଡି କେନ୍ଦ୍ର, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିର, ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଭା, ଟୀକାଦାନ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ଗ୍ରାମର

ସାମୁହିକ ସାମାଜିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟମାନ କରାଯାଇ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ରଖାଯାଇଥାଏ । ଏଣୁ ସଂପୃକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀର ଜନସାଧାରଣ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସହିତ ଓତଃପ୍ରୋତ ଭାବେ ଜଡିତ ରହି ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ରଖିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାନ୍ତି ।

୩. ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା/ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ ସମ୍ବନ୍ଧେ

ଆମ ରାଜ୍ୟର ବଙ୍ଗୋପସାଗର ସଂଲଗ୍ନ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ୬ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲା ଯଥା-ବାଲେଶ୍ୱର, ଭଦ୍ରକ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଜଗତସିଂହପୁର, ପୁରୀ ଓ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା ସମୁଦ୍ର ତଟବର୍ତ୍ତୀ ଓ ଚିଲିକା ସଂଲଗ୍ନ ଅଞ୍ଚଳ ଠାରୁ ୧୦ କି.ମି. ଦୂରତା ମଧ୍ୟରେ ୫୦୩ ଗୋଟି ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ୨୩ ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲାର ବନ୍ୟା ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ୩୧୧ ଗୋଟି ବହୁମୁଖୀ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଭାରତୀୟ ରେଡକ୍ରସ ସୋସାଇଟ୍, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା ଦ୍ୱାରା ୬୫ଗୋଟି ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ସର୍ବମୋଟ ରାଜ୍ୟରେ ୮୭୯ଗୋଟି ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା/ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି ।

ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ବିବରଣୀ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରିଲିଫ ପାଣ୍ଠି ସହାୟତାରେ	- ୬୦ଗୋଟି
ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହାୟତାରେ	- ୩୭ ଗୋଟି
ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରିଲିଫ ପାଣ୍ଠି ସହାୟତାରେ	- ୩୮ ଗୋଟି
ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ(ଆଇ.ସି.ଜେଡ୍.ଏମ୍.ପି)	- ୧୪ ଗୋଟି
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରିଲିଫ ପାଣ୍ଠି (ଓଏସଡିଏମ୍ଏ-୩୪+ଆର୍‌ଡି-୨)(ପୋଷ୍ଟ ଫାଇଲିନ୍)	- ୩୬ ଗୋଟି
କଣ୍ଟେନର କର୍ପୋରେସନ ସହାୟତାରେ	- ୦୨ ଗୋଟି
ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ (ଏନ୍.ସି.ଆର୍.ଏମ୍.ପି.) ସହାୟତାରେ	- ୩୧୬ ଗୋଟି

ମୋଟ ୫୦୩ ଗୋଟି ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି ।

ବହୁମୁଖୀ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ବିବରଣୀ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରିଲିଫ ପାଣ୍ଠି ସହାୟତାରେ	– ୫୦ ଗୋଟି
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରିଲିଫ ପାଣ୍ଠି ସହାୟତା(ସରପ୍ଲସ ଫଣ୍ଡ)ରେ	– ୦୩ ଗୋଟି
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରିଲିଫ ପାଣ୍ଠି ସହାୟତାରେ(ଆର୍.ଡି.) ଦ୍ୱାରା	– ୧୫ ଗୋଟି
ରାଜ୍ୟ ବଜେଟ୍ ସହାୟତାରେ	- ୨୩ ଗୋଟି
ରାଜ୍ୟ ବଜେଟ୍ ସହାୟତାରେ (ପୋଷ୍ଟ ଫାଇଲିନ୍)	- ୯୮ ଗୋଟି
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରିଲିଫ ପାଣ୍ଠି (ଆର୍.ଡି) ସହାୟତା	- ୦୬ ଗୋଟି
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରିଲିଫ ପାଣ୍ଠି (ଆର୍.ଡି) ସହାୟତା	- ୧୦୮ ଗୋଟି
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରିଲିଫ ପାଣ୍ଠି (ଆର୍ ଆଣ୍ଡ ବି) ସହାୟତା	- ୦୮ ଗୋଟି

ମୋଟ ୩୧୧ ଗୋଟି ବହୁମୁଖୀ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି ।

ଉତ୍ତମ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ "ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରୀୟ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତି" ଗଠନ ଓ ବ୍ୟବହାରଗତ ନିୟମାବଳୀ

ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ବନ୍ୟା ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିବା ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଯଥା-ବାତ୍ୟା, ସୁନାମୀ ଓ ବନ୍ୟା ଆଦି ସମୟରେ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳର ଜନସାଧାରଣ ନିରାପଦ ଭାବରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇପାରିବେ। ଏହି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି ଯଥା- ମହିଳା, ପୁରୁଷ ଓ ଭିନ୍ନକ୍ଷମଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କକ୍ଷ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ପାଇଖାନା ମଧ୍ୟ ପୃଥକ ପୃଥକ ରହିଛି। ଏହା ସହ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କକ୍ଷ ରହିଛି, ବୟସ୍କ, ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ଯିବା ପାଇଁ ର୍ୟାମ୍ପ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ସହ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ସିଡ଼ି (ପାହାଚ) ରହିଛି। ନିରାପଦ ପାନୀୟ ଜଳ, ଆଲୋକ, ପଙ୍ଖା, ଜେନେରେଟର ଆଦି ସୁବିଧା ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ସରଞ୍ଜାମ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି। ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ତଳମହଲାଟି ଖୋଲା ରହିଅଛି, ଯାହାକି ବନ୍ୟା ସମୟରେ ବନ୍ୟାଜଳ ସହଜରେ ନିଷ୍କାସିତ ହେବା ସହିତ ଆବଶ୍ୟକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଗ୍ରାମର ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ନିରାପଦରେ ରଖାଯାଇପାରିବ। ଏହି ଆଶ୍ରୟଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ସ୍କୁଲ ଓ କଲେଜ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ରହିଅଛି। ଯାହାଦ୍ୱାରା ସାଧରଣ ସମୟରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶ୍ରେଣୀଗୃହ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଯେଉଁ ଗ୍ରାମର ସ୍କୁଲ ପରିସରରେ ସ୍ଥାନାଭାବ ରହିଛି, ସେଠାରେ ଗ୍ରାମର ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି।

ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିବା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଗୁଡିକର ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟବହାର ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଗୋଷ୍ଠୀର ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଥିବାରୁ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ସବୁବର୍ଗର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ସଂପୃକ୍ତ ପଞ୍ଚାୟତ ପ୍ରତିନିଧି, ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରୀ ପ୍ରତିନିଧି, ସଂଯୋଗ ଗ୍ରାମର ପ୍ରତିନିଧି, ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ପ୍ରତିନିଧି, ମହିଳା ପ୍ରତିନିଧି, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ତଫସିଲଭୁକ୍ତ ଜାତି ଓ ଉପଜାତି, ଯୁବକ, ବୟୋଜ୍ୟୋଷ୍ଠ ଓ ମୁରବୀ ସ୍ତରୀୟ ୨୫ ଜଣ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରୀୟ ବାତ୍ୟା /ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତି ଗଠନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ସରପଞ୍ଚ ଏହି ସମିତିର ସଭାପତି ଓ ସେହି ଗ୍ରାମର ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଣଙ୍କୁ ସଂପାଦକ ଭାବେ ମନୋନୀତ କରିଥାନ୍ତି ।

୪. ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା/ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ଗଠନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ଏହାକୁ ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ଏହାର ଦୈନନ୍ଦିନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନିତାନ୍ତ ଜରୁରୀ ଅଟେ। ଏହାର ସୁପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରୀ ପ୍ରତିନିଧି, ପଞ୍ଚାୟତ ପ୍ରତିନିଧି, ମୂଳଗ୍ରାମ ଓ ସଂଯୋଗ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ତରଫରୁ କିଛି ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନେଇ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ସମିତି ଗଠନ କରାଯାଇଥାଏ। ଏହି ସମିତିରେ ମୋଟ ୨୫ ଜଣ ସଦସ୍ୟ/ସଦସ୍ୟା ରହିବେ। ଏଥିରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସଦସ୍ୟ/ସଦସ୍ୟା ହିସାବରେ ନିଆଯିବ। ଏହି ସଦସ୍ୟ/ସଦସ୍ୟାମାନେ ନିଜ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକୁ ମୂଳଗ୍ରାମରୁ ସମ୍ପାଦକ ଭାବରେ ବାଛିବେ।

(ସରକାରୀ ପ୍ରତିନିଧି)

୧.ସଂପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ସରପଞ୍ଚ	-	ସଭାପତି
୨. ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ଲକର ଯନ୍ତ୍ରୀ କିମ୍ବା ସହକାରୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ	-	ସଭ୍ୟ
୩. ସ୍ଥାନୀୟ ରେଭିନ୍ୟୁ ଇନସ୍ପେକ୍ଟର	-	ସଭ୍ୟ
୪. ପଞ୍ଚାୟତ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ	-	ଉପସଭାପତି
୫. ସଂପୃକ୍ତ ସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ/ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧକ୍ଷ	-	ସଭ୍ୟ
୬. ସଂପୃକ୍ତ ANM	-	ସଭ୍ୟା
୭. ସଂପୃକ୍ତ ଅଙ୍ଗନୱାଡି କର୍ମୀ	-	ସଭ୍ୟା
୮. ଆଶା କର୍ମୀ	-	ସଭ୍ୟା
(ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ପ୍ରତିନିଧି)		
୯.ସଂପୃକ୍ତ Ward Member (ବାତ୍ୟା/ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଗ୍ରାମ)	-	ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା
୧୦. ସଂପୃକ୍ତ Ward Member (ସାହି/ସଂଯୋଗ ଗ୍ରାମ) (୧ରୁ୩)	-	ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା
(ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିନିଧି)		
୧୧. ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିନିଧି	-	ସଂପାଦକ
୧୨. ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିନିଧି	-	ସଭ୍ୟ
୧୩. ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ (ଏସ୍.ଏଚ୍.ଜି)	-	ସଭ୍ୟା
୧୪. ମହିଳା ପ୍ରତିନିଧି	-	ସଭ୍ୟା
୧୫. SC & ST ପ୍ରତିନିଧି	-	ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା
୧୬. ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିନିଧି (୪ରୁ୬)	-	ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା
୧୭. ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ପ୍ରତିନିଧି	-	ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା

ସମିତିର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ

ଏହି ପରିଚାଳନା ସମିତିର କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ନାମକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନିୟମାବଳୀ ଓ.ଏସ୍.ଡି.ଏମ୍.ଏ. ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଅଛି। ସେହି ଅନୁସାରେ ସଂପୃକ୍ତ ସମିତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି। ଉକ୍ତ ସମିତିକୁ ସରକାରୀ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ୧୮୬୦ ଆକ୍ଟରେ ପଞ୍ଜିକରଣ କରିବାର ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ୩ ବର୍ଷରେ ଥରେ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ପୁନଃର୍ଗଠନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି। ସଂପୃକ୍ତ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସରେ ବୈଠକ କରି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଉତ୍ତମ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତରରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମୁକାବିଲା ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆଲୋଚନା କରିବା ସହ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ସୁରକ୍ଷା ଓ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ସହ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ପ୍ରଭାବିତ ଜନସାଧାରଣ ଯେପରି ନିରାପଦ ଭାବରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ପାରିବେ ସେ ଦିଗରେ ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା ମତାମତ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ।

ସମିତି ନାମରେ ଯୁଗ୍ମ ପାସ୍ ବୁକ୍

ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁଦାନ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ପାଣ୍ଠି ସଂଚୟ, ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ବ୍ୟବହାରଜନିତ ଦେୟକୁ ଗଚ୍ଛିତ ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ସଂପୃକ୍ତ ସମିତି ନାମରେ ଏହି ସମିତିର ସଭାପତି ଓ ସରପଞ୍ଚ ଏବଂ ସଂପାଦକଙ୍କ ଯୁଗ୍ମ ସ୍ୱାକ୍ଷରରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଜାତୀୟକରଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ଶାଖାରେ ଏକ ସଂଚୟ ଜମାଖାତା ଖୋଲିବାର ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଅଛି।

୫. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା କମିଟି ନିମ୍ନୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବେ

୧. ଏମାନେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଏବଂ ଏଥିରେ ଥିବା ଆସବାବପତ୍ର, ଝରକା, କବାଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପକରଣ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ହିସାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ।

୨. ଏଥିରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆସବାବପତ୍ର, ଏହାର ଦାମ୍ ଏବଂ କେଉଁଦିନ ଏହା ଅଣାଗଲା ଏସବୁ ଏକ ହିସାବଖାତାରେ ଲେଖାହୋଇ ରହିବ।

୩. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ବିପ୍ରାତ ନଥିବା ସମୟରେ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ସରକାରୀ, ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ସମିତିର ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ। (ମାଛ, ଶୁଖୁଆ ଓ ମଦ ଆଦି ଦୋକାନ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ)।

୪. ଏହାକୁ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ଯେପରି ସ୍ୱଳ୍ପସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଖାଲି କରାଯାଇ ପାରିବ। ଫଳରେ ଏହାକୁ ବାତ୍ୟା ଏବଂ ବନ୍ୟା ସମୟରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ।

୫. ପରିଚାଳନା ସମିତି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ଏହାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ହସ୍ତାନ୍ତର, ବିକା କିଣା ଭାବରେ ହସ୍ତାନ୍ତର ବା ସବୁ ଦିନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଚୁକ୍ତି କରିବେ ନାହିଁ।

୬. ଏହି ଗୃହରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅସାମାଜିକ, ଅନୈତିକ, ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଓ ସମାଜରେ ବିଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ନାହିଁ। ପରିଚାଳନା ସମିତି ଏଥିପ୍ରତି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ।

୭. ପରିଚାଳନା ସମିତି ଏହାର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଦେୟ ବିଷୟ ସ୍ଥିର କରି ଏହାକୁ ଅଗ୍ରୀମ ଆକାରରେ ଆଦାୟ କରିବେ।

ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ କୌଣସି ଦେୟ ଆଦାୟ କରାଯିବ ନାହିଁ।

୮. ସମିତି ବ୍ୟବହାର ଲବ୍‌ଧ ଧନକୁ ଏକ ଯୁଗ୍ମ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲି ରଖିବେ।

୯. ଏ ପାଣ୍ଠି ଗୃହର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ମରାମତି ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ବ୍ୟବହାର ହେବ।

୧୦. ଗୃହଟିକୁ ଅନ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲାବେଳେ ପରିଚାଳନା ସମିତି ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ସିକ୍ୟୁରିଟି ରଖିବେ। ବ୍ୟବହାର ପରେ, ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିବା ଆସବାବପତ୍ର ଆଦିର ତଦାରଖ କରି ସେ ବାବଦକୁ ପଇସା କାଟି ରଖିବେ।

୧୧. ବର୍ଷକୁ ଅନ୍ତତଃ ଥରେ ପରିଚାଳନା ସମିତି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଟିକୁ ରଙ୍ଗ ବା ଚୂନ ଧଉଳା କରିବେ। ଯଦି କିଛି ମରାମତି ଆବଶ୍ୟକ ଥାଏ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅବିଳମ୍ବେ ସମାପନ କରିବେ।

୧୨. ବାତ୍ୟା ବା ବନ୍ୟା ସମୟ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପରିଚାଳନା ସମିତି ସଦସ୍ୟ ବୁଲି ଦେଖିବେ।

୧୩. ପରିଚାଳନା ସମିତି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର କ୍ଷତି/ମରାମତି ଆକଳନ ନିମିତ୍ତ ସ୍ଥାନୀୟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ନେବେ।

୧୪. ପରିଚାଳନା ସମିତି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଟିର ଦୈନନ୍ଦିନ ସଫାଇ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧ୍ୟାନ ଦେବେ। ଏଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇ କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ କରିବେ। ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠିରୁ ବହନ କରାଯିବ।

୧୫. ସମିତି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଅର୍ଥକାରୀ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରିବେ। ସେମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇ କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ କରିବେ। ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠିରୁ ବହନ କରାଯାଇ ପାରିବ। ସ୍ଥାନୀୟ ସଂଗଠନ ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିଛି ଶ୍ରମଦାନ କରିବାର ଉଦ୍ୟମ କରିବେ।

୧୬. ଗ୍ରାମବାସୀ, ଗ୍ରାମ ପଂଚାୟତ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ସାମାଜିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକଠାରୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଉନ୍ନତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ସମିତିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାତସାରରେ ଦାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିବ।

୧୭. ଛୋଟ ଛୋଟ ମରାମତି କାମ ନିଜେ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ବଡ ମରାମତି କାମ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିପାରିବେ।

୧୮. ମରାମତି ପାଇଁ ସମିତି ୫୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିପାରିବେ। ଏଥିରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ସେଥିପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ଲିଖିତ ଅନୁମୋଦନ ନିଆଯିବ।

୧୯. ପ୍ରତ୍ୟେକ ମରାମତି କାମକୁ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ରଖାଯିବ।

୨୦. ସମିତିର ସଂପାଦକ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଆଦାୟର ହିସାବ ରଖିବେ। (ଏହାର ସାମୁହିକ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଓ.ଏସ୍.ଡ.ଏମ୍.ଏ.ର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବ)।

୨୧. ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଛାଡିଦେଲେ ସମିତି ଓ.ଏସ୍.ଡି.ଏମ୍.ଏ./ରିଲିଫ କମିଶନର/ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିପ୍ରେତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟ ହାତକୁ ନେଇପାରିବେ।

୨୨. ସମିତି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଆଶ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ରିଲିଫ୍ କାମରେ ସହାୟତା କରିବେ।

୨୩. ପରିଚାଳନା ଓ ବ୍ୟବହାରଜନିତ କୌଣସି ଦ୍ୱନ୍ଦ ଉପୁଜିଲେ ତାହା ସ୍ଥାନୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଓ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିବେ।

ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ବାହ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ତଃ ଅଂଶବିଶେଷ ଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୁକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହା ଦ୍ୱାରା ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ

୧. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଗୃହ

ବନ୍ୟା ସମୟ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଗୃହର ଅବସ୍ଥାକୁ ଯାଞ୍ଚ କରି ଦେଖାଯିବ। ଏଥିପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯିବ। ଏଥିରେ ଏହାର:

(କ) କାନ୍ଥ, ବାଡ ଓ ମୂଳଦୁଆକୁ ପରଖି ଦେଖାଯିବ।

(ଖ) ଚଟାଣ, କାନବାଡର ଚୂନ ଧଉଳା, ଛାତର ସ୍ଥିତିକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯିବ।

(ଗ) ଝରକା, କବାଟ, ସ୍କାଇଲାଇଟ୍ ଠିକ୍ ଅଛି କି ନାହିଁ ପରଖି ନିଆଯିବ।

୨. ଛାତ

ବର୍ଷା ପରେ ଛାତରେ ଯେପରି ପାଣି ଜମି ନରହେ ତାହା ପ୍ରତି ତୀକ୍ଷଣ ଦୃଷ୍ଟି ରଖାଯିବ। ବର୍ଷା ପାଣି ଗଡିବା ପାଇଁ ବାଟ ଠିକ୍ କାମ କରୁଛି କି ନାହିଁ ଦେଖାଯିବ। ଛାତରେ ପାଣି ଜମୁଥିଲେ ବା ଜକାଉଥିଲେ ତାହାର ଉପଯୁକ୍ତ ମରାମତି କରାଯିବ।

୩. ଘରେ ଲାଗିଥିବା ବିଦ୍ୟୁତ ଉପକରଣ

ବଲବ୍ ବା ବାରଲାଇଟ୍ ଲଗାଇବା, ମେନ୍‌ସୁଇଚ୍ ଆର୍ଥିଂ ଓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ତାର ଠିକ୍ ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହା ପରଖିନେବା ଉଚିତ୍। ବନ୍ୟା ଆଦି ଆସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲେ ଟର୍ଚ୍ଚଲାଇଟ୍, ପେଟ୍ରୋମାକ୍ସ, ଲଣ୍ଠନ, ମହମବତୀ ଓ ଦିଆସିଲ ମହଜୁଦ୍ କରି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ।

୪. ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସବୁବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟୋପଯୋଗୀ କରି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ। ବ୍ୟବହୃତ ଜଳ, ଜମି ରହୁଥିଲେ ତାହାର ଉପଯୁକ୍ତ ନିଷ୍କାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଦରକାର।

୫. ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଗୃହର ପାଇଖାନା, ପି.ଏଚ୍.ଫିଟିଂ ସ୍ୱେରେଜ୍ ଟାଙ୍କି, ସ୍ୱରେଜ ନାଳ ଆଦି ଠିକ୍ କାମ କରୁନଥିଲେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ।

୬. ରାସ୍ତା

ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାରୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ରାସ୍ତାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯିବ।

ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟବହାର ଗତ ନିୟମାବଳୀ

୧. ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରପୀଡିତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସମୟରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା ଏହି ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପ୍ରଥମ ଓ ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ।

୨. ଏହି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ଧର୍ମ, ଜାତି, ଲିଙ୍ଗ ଓ ଭାଷା ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ। ମହିଳା, ଶିଶୁ, ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଓ ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମସ୍ତେ ଯତ୍ନବାନ ହେବେ।

୩. ଏହାର ଦୈନ୍ୟନ୍ଦିନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସାମୂହିକ ଦାୟିତ୍ୱ ହେବ। ଏଥିରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଗଠିତ ସମିତି ସହାୟତା କରିବେ।

୪. ପରିଚାଳନା ସମିତିର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଏହାକୁ ସରକାରୀ, ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ। କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଓ ଏହାର ପରିସରକୁ ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ।

୫. ବ୍ୟବହାର ଲବ୍ଧ ଧନ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପାଣ୍ଠିରେ ରଖାଯାଇ ତାହା ଗୃହର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ମରାମତି ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ। ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଦେୟର ହାର ପରିଚାଳନା ସମିତି ସ୍ଥିର କରିବେ।

୬. ଏହି ଗୃହରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅସାମାଜିକ, ଅନୈତିକ ଏବଂ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ସମାଜରେ ବିଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ନାହିଁ।

୭. ପରିଚାଳନା ବା ବ୍ୟବହାର ଜନିତ କୌଣସି ଦ୍ୱନ୍ଦ ଉପୁଜିଲେ ତାହା ସ୍ଥାନୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (OSDMA)ଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଣାଯିବ।

୮. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଓ ତାହାର ପରିସରକୁ ସବୁବେଳେ ପରିଷ୍କାର ରଖାଯିବ।

ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମାବଳୀ ଓଏସ୍‌ଡିଏମ୍‌ଏ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ। ଏଣୁ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଅବଗତି ନିମନ୍ତେ ଏହି ନିୟମାବଳୀ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଗୃହ କାନ୍ଥରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।

ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା

ମାନ୍ୟଯୁକ୍ତ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା

Sl	Name of the Equipments ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ନାମ	Specification ସ୍ପେଶିଫିକେସନ	Qty. ପରିମାଣ
1	Life Buoy(Ring Type) ଲାଇଫ୍ ବଏ (ରିଂଗ ଟାଇପ୍)	ଗଠନ (make) - Ultrasafe, Model-Uspb1-2.5kg, IRS Approved	5
2	Life Jacket (Adult) ଲାଇଫ୍ ଜ୍ୟାକେଟ୍ (ଆଡଲ୍ଟ)	ଗଠନ (make) – Ultrasafe, MODEL-USPJA, IRS approved.	5
3	Fluorescent Jacket-50 nos ଫ୍ଲୋରେସେଣ୍ଟ ଜ୍ୟାକେଟ-୫୦ ଗୋଟି	ଗଠନ (make)- MIDAS, Model-en -471 lemon yellow -25nos., en-471 reddish orange.-25 nos.	50
4	Safety Shoes ସେଫ୍‌ଟି ସୁଜ୍	ଗଠନ (make)- MIDAS, Model-Derby Major, size-7nos-3paris, 8 nos.-3 pairs, 9&10 nos. -2pairs each	10
5	Hand Gloves ହ୍ୟାଣ୍ଡ ଗ୍ଲୋବ୍ସ	Make-Midas, Model-splendor grip-g/b.	10
6	Safety Helmet (Industrial) ସେଫ୍‌ଟି ହେଲମେଟ୍ (ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ	ଗଠନ (make- MIDAS, Model-Midas, Gold+ Yellow	10
7	Rain Suit ରେନ୍ ସୁଟ୍	ଗଠନ (make) –Midas, Model-polyester blue	10
8	Foldable Stretcher ଫୋଲଡଏବୁଲ ଷ୍ଟ୍ରେଚର	ଗଠନ (make) (J.THADHANI & CO, model-mobilize ps 101-aluminium alloy pole stretcher)	2

9	First-Aid Box with material ଫାଷ୍ଟଏଡ୍ ବକ୍ସ ସହିତ ସାମଗ୍ରୀ	ଗଠନ (make) MIDAS, Model-Aluminum First Aid Kit Box-Aluminum, Size- 14 x 9x 4" (10 men capacity) 1. 1 book of instructions (odia language of St John Ambulance) of first Aid to injured 2. 2 pcs. Roller bandage 5 cms x 3 mtr (finger dressing small) 3. 2pcs Roller bandage 7.5cm x 3 mtrs(hand & feet dressing 4. 4. 25 gm cotton 5. 4 nos. bandage cloth triangle shape 6. 1 x 100 mis. Antiseptic solution savion / dettol 7. 12 pcs safety pins 8. 1 dressing scissors 12 cm stainless steel 9. 1 x 20gms. Bun Ointment 10. 1 no. 2.5 cm x 5 mtr adhesive tape 11. 5 nos. band aid strips 12. 2 pairs latex gloves 13. 2nos ORS Packet 14. 1 x 20 gms silverx ointment 15. 1no towel small 16. List of items pasted inside the box	1
10	Handled Searching light ହ୍ୟାଣ୍ଡହେଲ୍ଡ ସର୍ଚ୍ଚିଙ୍ଗ୍ ଲାଇଟ୍	ଗଠନ (make) OES, MODEL-ADV 6000 mAh . with charging cord	1
11	Fire Extinguisher 4.5 k.g. CO_2 ଫାୟାର ଏକ୍ସଟ୍ୟୁନଗେସର୍ ୪.୫ କେ.ଜି.	ଗଠନ (make) -unnebo(Minimax), Model-mmx co2 4.5 kg , is-15683 sq , Grip (aluminum body)f-aco2-4.5-001	1
12	Wheel Chair ହ୍ୱଇଲ୍ ଚେୟାର	Dura hard cushion wheel chair, Make-karma health care, Model-CHM 100	2
13	Steel Almirah ଷ୍ଟିଲ୍ ଆଲମିରା	ଗଠନ (make) - ଏମ୍.ଏନ୍ (MN), size- 78(H) x 36(W)", 4 adjustable shelvs making 5 equal compartments	1
14	Steel Rack ଷ୍ଟିଲ୍ ର୍ୟାକ୍	ଗଠନ(make) - ଡାଇନାମିକ୍ (Dynamic), size- 6(H) x 3 (L) x 2 (W), with nutbolt complete	1

15	G.I. Trunk ଜି.ଆଇ. ଟ୍ରଙ୍କ	ଗଠନ(make) - ମହିମା (Mahima), size- 72 x35 x30", with 4 bottom pad, 4 liftinghandle	1
16	Plastic Molder chairs ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ମୋଲଡର ଚେୟାର	ଗଠନ - ନାଗପୁର ପୋଲିଫିଲ୍ମ (Nagpur polyfilms), size- 548(L) x 555 (W) x 850 (H) mm	10
17	Handheld Tools ହ୍ୟାଣ୍ଡହେଲଡ୍ ଟୁଲ୍	ଗଠନ(make) - ଉଜ୍ଜାଲା ଆଇ.ଏସ୍.ଆଇ. (Ujjala ISI) ୧. ଗଇନ୍ତି (PICK Axe)- 2 Nos. ୨. ଶାବଳ (Crow bar) -2 Nos. ୩. କରତ (Saw bar)-2 Nos. ୪. ବେଲଚା (Shovel)- 2 Nos. ୫. ବଡ଼ କୁରାଢୀ (Large Axe)- 2 Nos.	12
18	Solar Lantern ସୋଲାର୍ ଲଣ୍ଠନ	ଗଠନ(make) - ସିଦ୍ଧିବିନାୟକ (Sidhibinayak) with solar panel & power adaptor, Size- 128 x 128 x255 mm	2
19	Handheld Megaphone ହ୍ୟାଣ୍ଡହେଲଡ୍ ମେଗାଫୋନ୍	ଗଠନ(make) - ହାଇଟ୍ୟୁନ୍ (Hi Tune), Size- Horn diameter 220 mm, Length-370 mm, Width-12volt.dry cell battery & connecting cable & accessories.	1
20	Siren (Electrical) ସାଇରନ୍ (ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ)	SKP with 30 mtr. Insulated twin wire up copper size 2.0 mm^2	1
21	Radio ରେଡ଼ିଓ	ଗଠନ(make) - ସୁବିଧା (Subidha) Table top radio with telescopic arial attached, both battery & AC power supply.	1
22	Water Filter ୱାଟର ଫିଲଟର	ଗଠନ(make) - ଆକ୍ୱାଟେକ୍ (Aquatech) gravity based altra filtration table top filter, Storage tank of minimum capacity of 10 ltr. Raw water & 10 ltr. Purify water.	4
23	Wall Supported Extension Ladder ୱାଲ୍ ସପୋର୍ଟ ଏକ୍ସଟେନସନ୍ ଲ୍ୟାଡର	ଗଠନ(make) - ଗୁପ୍ତା ଆଲୁମୁନିୟମ୍ (Gupta Aluminum) , Full extended length 10.5mtr. Closed length 06.25mtr. , overall width 525 mm., Weight not morethan 55 kg, steps- 44 in full ladder	1
24	Dari ଦରି	ଗଠନ(make) - ଆଦିତ୍ୟ (Aditya) size- 12 x 18 ft, of cotton material, colour –green /nevy blue	2
25	Tarpaulin ଟାରପୁଲିନ୍	ଗଠନ(make) - ଆଦିତ୍ୟ (Aditya) Size- 12 x 18 ft., Water registered cotton canvas	2
26	Karnamental Rope କରନାମେଣ୍ଟାଲ ରୋପ୍	ଗଠନ(make) - ଉଦ୍ୟୋଗି (Udyagi) size- 12 mm dia, 50 mtr length	2 bondle

27	Nylon Rope (12 mm) ନାଇଲନ୍ ରୋପ୍ (୧ ୨ ଏମ୍.ଏମ୍)	ଗଠନ(make) - କୁଂଜନ ମାରୁତି Kunjan Maruti, size-1/2"dia, 50 mtr-length, 3 starn	2 bondle
28	Notice Board with Kitchen net covering and locking wooden ନୋଟିସ୍ ବୋର୍ଡ ସହ କିଚେନ୍ ସେଟ୍ କଭରିଂ ଆଣ୍ଡ ଲକ୍ଂଗ ଉଡେନ୍	ଗଠନ(make) - ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ (Hindustan) size-120(w) x 90 (h) cm with wall fixing kit	1
29	**Free Kitchen Utensils (22 Items)** ରୋଷେଇ ସାମଗ୍ରୀ (୨ ୨ଟି)		ପରିମାଣ (1 SET)
	Flat Honda with cover(Alumn.) ଫ୍ଲାଟ୍ ହୋଣ୍ଡା ସହ କଭର	30 inch	2
	Flat Honda with cover(Alumn.) ଫ୍ଲାଟ୍ ହୋଣ୍ଡା ସହ କଭର	25 inch	2
	Flat Honda with cover(Alumn.) ଫ୍ଲାଟ୍ ହୋଣ୍ଡା ସହ କଭର	23 inch	2
	Flat Honda with cover(Alumn.) ଫ୍ଲାଟ ହୋଣ୍ଡା ସହ କଭର	16 inch	2
	Kadai (Aluminum) କଡାଇ ଆଲୁମିନିୟମ୍	28 inch	1
	Kadai (Aluminum) କଡାଇ ଆଲୁମିନିୟମ୍	26 inch	1
	Kadai (Aluminum) କଡାଇ ଆଲୁମିନିୟମ୍	15 inch	1
	Bucket (Aluminum) ବକେଟ୍ ଆଲୁମିନିୟମ୍	12 inch	4
	Disk Bucket(Aluminum) ଡିସ୍କ ବକେଟ୍ ଅ ାଲୁମିନିୟମ୍	12 inch	2
	Gangula (Stainless steel) ଗଂଗୁଲା (ଷ୍ଟେନଲେସ୍ ଷ୍ଟିଲ)	18 inch	5
	Mug (Stainless steel) ମଗ(ଷ୍ଟେନଲେସ୍ ଷ୍ଟିଲ)	1 ltr.	5
	Dabu (M.S) ଡାବ (ଏମ୍.ଏସ୍)	Big	3
	Thali (Stainless Steel) ଥାଳି (ଷ୍ଟେନଲେସ୍ ଷ୍ଟିଲ)	13 inch	5
	Glass (Stainless steel) ଗ୍ଲାସ (ଷ୍ଟେନଲେସ୍ ଷ୍ଟିଲ)	8 inch	10
	Service spoon (Stainless steel) ସର୍ଭିସ୍ ସ୍ପୁନ (ଷ୍ଟେନଲେସ୍ ଷ୍ଟିଲ)	12 inch	5
	Rice Spoon (Stainless steel) ରାଇସ୍ ସ୍ପୁନ୍ (ଷ୍ଟେନଲେସ୍ ଷ୍ଟିଲ)	9 inch	5
	Hemadasta (M.S.) ହେମଦସ୍ତା (ଏମ୍.ଏସ୍.)	10 KG	1
	Panaki (M.S.) ପନିକି (ଏମ୍.ଏସ୍)	6 inch	1
	Korana (M.S.) କୋରଣା (ଏମ୍.ଏସ୍)	6 inch	1
	1. Khanta (M.S.) **ଖନ୍ତା (ଏମ୍.ଏସ୍)**	Big	2
	Rice Chatu (Stainless steel) ରାଇସ୍ ଚଟୁ (ଷ୍ଟେନଲେସ୍ ଷ୍ଟିଲ)	13 inch	2
	Zhanzara (M.S.) ଝନଝରା (ଏମ୍.ଏସ୍)	12 inch	2

30	Chain Saw ଚେନ୍ ସ	2 stroke petrol engine, Displacement-70.7 cc, Power output-4.1 kw, Guide bar length-20”, **Accessories-** study gloves (IS standard)-1 set, Safety shoes (IS standard)-1 set, Apron-1 no., Ear Plug-1 set, Goggles -1 set, Helmet(IS Standard)- 1 no, extra guide bar -1 no & spare chain-2 nos.	2
31	Inflatable Tower Light ଇନ୍ ଫ୍ଲାଟାବୁଲ୍ ଟାୱାର ଲାଇଟ୍	**1.** Storage box-1 nos., **2.** Rain Protection cover-1nos., **3.** wind support-4 nos., **4.** Toolkit (Screw driver, plug spanner & nut driver)-1 nos., **5.** Lamp with requisite control gear (lamp, Igniter, Ballast), **6.** One blower, **Additional Accessories-** **7.** Oil can 600 ml -1 nos, 8. Funnel -1 nos, **9.** AC supply cord-1, **10.** Installation & engine alternator manual, **11.** Puncher Tape- (10x10 cm) x 3, Qty-1	1
32	Telescopic Tower Light (LED type) ଟେଲିସ୍କୋପିକ୍ ଟାୱାର ଲାଇଟ୍ (ଏଲ୍ଇଡି ଟାଇପ୍)	ଗଠନ (make) - Baselight, Model(_âKûe)- Base light -420x Generator set, Honda EP-1000, 1ph, AC Gen, Output -230V, 850 VA, Telescopic Light – Base light -420x, Height of hightower-4.5 mtr, No. of LED Pannels -6nos, Watt-420 w., Weight of high tower- 35 kg, Group of light tower with generator set -65kg, Overall dimensions – 1200x320x320mm	1

୬. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଦଳ (ଟାସ୍କଫୋର୍ସ) ଗଠନ ଓ ସଂଯୋଜନା

କ. କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଦଳ (ଟାସ୍କଫୋର୍ସ) ଗଠନ ଶୈଳୀ

ଗ୍ରାମ ସମୂହ ଏକ ସାଧାରଣ ବୈଠକରେ ଉକ୍ତ ଗ୍ରାମ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ରହୁଥିବା ୧୮ ବର୍ଷ ରୁ ୩୫ ବର୍ଷ ବୟସର ୫୦ ଜଣ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ମନୋବୃତ୍ତି ଥିବା ଉତ୍ସାହୀ ଯୁବକଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଦଳ (ଟାସ୍କଫୋର୍ସ)ର ସଦସ୍ୟ ସଦସ୍ୟା ଭାବେ ମନୋନୀତ କରାଯାଇଥାଏ। ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨୫ ଜଣଙ୍କୁ “ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦଳ” ଭାବେ ବଛାଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଶଳ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇଥାଏ। ଏହି ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦଳ ବିଭିନ୍ନ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ତାଲିମ୍ ପାଇଥିବା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ତୁଲାଇଥାନ୍ତି। ଅବଶିଷ୍ଟ ୨୫ ଜଣଙ୍କୁ “ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା” ଉପଚାର (First Aid) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇଥାଏ। ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଡାକ୍ତରୀ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବା ପୂର୍ବରୁ ଅସୁସ୍ଥ ବା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଚିକିତ୍ସା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି। ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସକମାନେ ଧୀର ସ୍ଥିର ଚିତ୍ତରେ ଯେତେଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ରୋଗୀର ପ୍ରତିବିଧାନ କରି ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସହ ତାକୁ ନେଇ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ଦରକାର।

ଖ. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀସ୍ତରରେ ସାମୁହିକ ନକଲ ଅଭ୍ୟାସ (ମକ୍ ଡ୍ରିଲ)

ରାଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀମାନଙ୍କରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଜୁନ୍ ୧୯ ତାରିଖରେ ମକ୍ ଡ୍ରିଲ୍ କରାଯାଇଥାଏ। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ, ବ୍ଲକ ଓ ତହସିଲ ପ୍ରଶାସନ, ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ସରପଞ୍ଚ ତଥା ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି। ମକ୍ ଡ୍ରିଲ୍‌ରେ କମିଟିର ସଭାପତି / ଉପ-ସଭାପତିଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା/ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ/ ସଦସ୍ୟା, ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ସଂସ୍ଥାର ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସଂସ୍ଥାର କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ଗ୍ରାମ ମୁଖିଆ, ମହିଳା ମଣ୍ଡଳ, ଯୁବ ପ୍ରତିନିଧି ଟାସ୍କଫୋର୍ସର ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା ଏବଂ ସ୍ୱୟଂସେବୀ ସଂଗଠନ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଏବଂ ଇଚ୍ଛୁକ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମବାସୀ ଯୋଗଦେଇ ଥାଆନ୍ତି। ତତ୍‌ସହିତଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଉପକରଣ ଯଥା: ଟାୱାର ଲାଇଟ୍, ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ କରତ, ଜେନେରେଟର, ଷ୍ଟ୍ରେଚର, ମେଗାଫୋନ୍ ଇତ୍ୟାଦିର ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଭ୍ୟାସ କରାଯାଇଥାଏ। ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଓଡ୍ରାଫ୍, ଏନ୍‌ଡିଆର୍‌ଏଫ୍ ଏବଂ ଅଗ୍ନିଶମ ସେବା ବାହିନୀ ଏଥିରେ ଭାଗ ନେବା ସହିତ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କୌଶଳ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତି।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଉପକାରିତା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଉଛି।

ଗ. ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

କୌଣସି ବିପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଆଶା କରାଯାଉଥିବା କ୍ଷୟକ୍ଷତି ଯଥା ଜୀବନହାନୀ, ଆହତ, ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ, ଜୀବିକାହାନୀ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିସ୍ଥିତିର ଉତ୍ତମ ମୁକାବିଲା, ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଗୃହର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ଓ ନଥିପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ ଏକ ୧୧ ଦିନିଆ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯିବ। ଉକ୍ତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଂଚାଳକ, ନୋଡାଲ୍ ଏନ୍.ଜି.ଓ. ଏବଂ ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା/ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତିର ସମନ୍ୱୟରେ ସଂପାଦନ କରାଯିବ।

୭. ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସୂଚୀ

କ୍ର.ସଂ	ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବିଷୟ	ଅବଧି (ଦିନ)	ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ବର୍ଗ	ପ୍ରଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା
୧	ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟବହାର, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ	୧	ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ/ସଦସ୍ୟା ଓ ଗ୍ରାମ ଗୋଷ୍ଠୀରୁ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଧିବାସୀ	୫୦ ଜଣ
୨	ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କୌଶଳ	୪	କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଦଳର ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ (୧୮ ରୁ ୩୫ ବର୍ଷ ବୟସ)	୨୫ ଜଣ
୩	ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଉପଚାର ପଦ୍ଧତି	୨	କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଦଳର ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ (୧୮ ରୁ ୩୫ ବର୍ଷ ବୟସ)	୨୫ ଜଣ
୪	ଉପକରଣ ବା ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣା ଓ ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟବହାର	୨	ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ/ସଦସ୍ୟା ଓ ଗ୍ରାମ ଗୋଷ୍ଠୀରୁ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଧିବାସୀ	୩୦ ଜଣ
୫	ନଥିପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତି ପଦ୍ଧତି ଓ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ	୨	ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ/ସଦସ୍ୟା ଓ ଗ୍ରାମ ଗୋଷ୍ଠୀରୁ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଧିବାସୀ	୩୦ ଜଣ

ଘ. ଉପକରଣ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଷ୍ଟକ୍ ବୁକ୍ (ଗଚ୍ଛିତ ବହି)

ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଓଏସଡିଏମ୍ଏ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଥିବା ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ। ବିଶେଷ କରି କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଯେଉଁ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଗଚ୍ଛିତ ହେବ, ତାହାର ବିବରଣୀ ଓ ନାମ, ଯୋଗାଣ ବା କିଣା ହେବା ତାରିଖ, ମୂଲ୍ୟ, ବିଲ୍ ବା ଚାଲାଣର ତାରିଖ ଓ ନମ୍ବର, ତଦାରଖ ହେଉଥିବା ତାରିଖ ଓ ତଦାରଖକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଓ ନମ୍ବର ଆଦି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବ।

୮. ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା

କ. ଯୁଗ୍ମ ଆକାଉଣ୍ଟ ପରିଚାଳନା ଓ ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ

ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା/ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତିର ଆର୍ଥିକ କାରବାର, ଆୟ, ବ୍ୟୟ, ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଲବ୍ଧ ଆୟ, ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ଅନୁଦାନ, ପୁରସ୍କାର ରାଶିକୁ ଗଚ୍ଛିତ ନିମନ୍ତେ ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ଜାତୀୟକରଣ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା/ବନ୍ୟା ଆଶୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତି ନାମରେ ଏକ ଯୁଗ୍ମ ଆକାଉଣ୍ଟ ଥିବା ଏକ ସଂଚୟ ଖାତା ଖୋଲାଯାଇଥାଏ। ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରାପ୍ତ ରସିଦ ବହି ବ୍ୟବହାର କରି ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ପାରିବ। ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ସମୂହ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଗଚ୍ଛିତ ଅର୍ଥକୁ ବିନିଯୋଗ କରାଯାଇ ପାରିବ।

ଖ. ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ଅନୁଦାନ / ପୁରସ୍କାର

କୌଣସି ବଡ଼ ଧରଣର ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଦେଶ, ବିଦେଶ, ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା, ଦାତବ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସଂଗଠନ, ରେଡକ୍ରସ ଆଦିରୁ ମିଳୁଥିବା ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟକୁ ସୁବିନିଯୋଗ ଓ ସୁପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣବେକ୍ଷଣ ସମିତି ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଯୋଗ୍ୟ ହିତାଧିକାରୀ ଯେପରି ସାହାଯ୍ୟ ସହଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ନହୁଅନ୍ତି ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇଥାନ୍ତି। ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଉପଯୁକ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ପରିଚାଳନା ଫଳରେ ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟମାନ କରାଯାଇଥାଏ। ଯାହା ଫଳରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ସରସ, ସୁନ୍ଦର, ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ରହିଲେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ପୁରସ୍କାର ରାଶି ମଧ୍ୟ ମିଳିଥାଏ।

ଗ. ଖର୍ଚ୍ଚ/ ବ୍ୟୟ ବିବରଣୀ

କମିଟିର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇପାରିବ। ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ବାର୍ଷିକ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆୟବ୍ୟୟ ଅଟକଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ। ଏହାର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଲିଖିତ ଭାବେ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହୋଇପାରେ।

୯. ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରାକ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ

- ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ଥିବା ସମୟର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ଶୁଖିଲା ଖାଦ୍ୟ, ଇନ୍ଧନ, ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଉପକରଣ ଆଦି ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବା।
- ଅନ୍ୟ ସାଧାରଣ ଦିନରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଦଳ ବୈଠକ, ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କୌଶଳର ପୁନଃ ଅବଲୋକନ, ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ସାମୂହିକ ନକଲ ଅଭ୍ୟାସ

କ. ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟ

- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଉପକରଣ, ପାଣି ଉଠା ମଟର, ଜେନେରେଟର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରଞ୍ଜାମକୁ ନିୟମିତ ଯାଞ୍ଚ ଓ ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ଛୋଟ ଛୋଟ ମରାମତି କରିବା
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଗୃହର ଝରକା, କବାଟ, ପାଇଖାନା ଟାଙ୍କି, ପ୍ୟାନ, ପାଣିଟାଙ୍କି ସଫେଇ, ବିଜୁଳୀ ସାମଗ୍ରୀ ଯାଞ୍ଚ, ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ପାଇପ୍ ଯାଞ୍ଚ, ଛୋଟ ଛୋଟ ପଲସ୍ତରା ମରାମତି

LIST OF 814 MULTI-PURPOSE CYCLONE & FLOOD SHELTERS

by Odisha State Disaster Management Authority (OSDMA), Govt. of Odisha.

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
1	Balasore	Bahanaga	Anji	Anji	MCS	CMRF (post Phailin)
2	Balasore	Bahanaga	Avana	Avana	MCS	NCRMP (AF)
3	Balasore	Bahanaga	Avana	Barajadeuli	MCS	CMRF
4	Balasore	Bahanaga	Bahanaga	Gandhiana	MCS	NCRMP
5	Balasore	Bahanaga	Baripada	Moharudrapur (Kheranga)	MCS	CMRF
6	Balasore	Bahanaga	Baripada	Baripada	MCS	NCRMP
7	Balasore	Bahanaga	Bishnupur	Bishnupur	MCS	NCRMP
8	Balasore	Bahanaga	Gopalpur	Apitira	MCS	NCRMP (AF)
9	Balasore	Bahanaga	Gopalpur	Paikasta	MCS	NCRMP
10	Balasore	Bahanaga	Nuapur	Nuapur	MCS	NCRMP
11	Balasore	Bahanaga	Odasala	Odasala	MCS	NCRMP
12	Balasore	Bahanaga	Kharasahpur	Baunsadiha	MFS	State Plan (post Phailin)
13	Balasore	Bahanaga	Kharasahpur	Panchubisa	MCS	NCRMP
14	Balasore	Bahanaga	Kochiakoili	Kochiakoili	MCS	NCRMP
15	Balasore	Bahanaga	Kuruda	Kuruda	MCS	NCRMP
16	Balasore	Bahanaga	Sahaspura	Ranabhanjapur	MCS	NCRMP (AF)
17	Balasore	Bahanaga	Sahaspura	Sahaspura	MCS	NCRMP
18	Balasore	Bahanaga	Sahaspura	Jhadata	MCS	CONCOR
19	Balasore	Bahanaga	Saudihi	Bajana	MCS	NCRMP
20	Balasore	Balasore Sadar	Bahabalpur	Bahabalpur	MCS	NCRMP
21	Balasore	Balasore Sadar	Chhanua	Sanagobara	MFS	State Plan (post Phailin)
22	Balasore	Balasore Sadar	Genguti	Pakharsaun	MCS	NCRMP (AF)
23	Balasore	Balasore Sadar	Gopinathpur	Gopinathpur	MCS	NCRMP
24	Balasore	Balasore Sadar	Gudu	Gudu Pahi	MCS	NCRMP
25	Balasore	Balasore Sadar	Jayadebkasba	Bardhanpur	MCS	CMRF
26	Balasore	Balasore Sadar	Jayadebkasba	Jaydebkasaba Pahi	MCS	NCRMP
27	Balasore	Balasore Sadar	Kasafala	Kasafal	MCS	WORLD BANK

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
28	Balasore	Balasore Sadar	Alumeda	Kalabudhi	MFS	CMRF
29	Balasore	Balasore Sadar	Alumeda	Alumeda	MCS	NCRMP
30	Balasore	Balasore Sadar	Kasafala	Sarthabindha	MCS	NCRMP
31	Balasore	Balasore Sadar	Kuradiha	Koilsahi	MCS	NCRMP
32	Balasore	Balasore Sadar	Odangi	Kaudipur	MFS	State Plan (post Phailin)
33	Balasore	Balasore Sadar	Olanda Saragan	Mahapada	MCS	NCRMP(AF)
34	Balasore	Balasore Sadar	Padampur	Badakia	MCS	NCRMP
35	Balasore	Balasore Sadar	Chandipur	Srikona (B)	MCS	NCRMP
36	Balasore	Balasore Sadar	Panchupada	Panchpada	MCS	NCRMP
37	Balasore	Balasore Sadar	Parikhi	Talabarei	MCS	WORLD BANK
38	Balasore	Balasore Sadar	Parikhi	Kayakadala	MCS	NCRMP
39	Balasore	Balasore Sadar	Parikhi	Parikhi	MCS	NCRMP
40	Balasore	Balasore Sadar	Ranasahi	Ranasahi	MCS	PMNRF
41	Balasore	Balasore Sadar	Hidigan	Hidigan	MCS	NCRMP
42	Balasore	Balasore Sadar	Rasalpur	Bhimpur	MCS	CONCOR
43	Balasore	Balasore Sadar	Sartha	Sartha	MCS	NCRMP
44	Balasore	Balasore Sadar	Sartha	Chaka Sartha	MFS	State Plan (post Phailin)
45	Balasore	Balasore Sadar	Baincha	Pakharabad	MCS	NCRMP(AF)
46	Balasore	Balasore Sadar	Baincha	Baincha	MCS	NCRMP(AF)
47	Balasore	Balasore Sadar	Sindhia	Sindhia	MCS	NCRMP(AF)
48	Balasore	Balasore Sadar	Srikona	Srikona	MCS	NCRMP(AF)
49	Balasore	Balasore Sadar	Srirampur	Binjha	MCS	NCRMP
50	Balasore	Baliapal	Aladiha	Aladiha	MCS	NCRMP
51	Balasore	Baliapal	Asti	Badhapal	MFS	State Plan (post Phailin)
52	Balasore	Baliapal	Badas	Pakamudi	MCS	NCRMP
53	Balasore	Baliapal	Balikuti	Mohabala	MCS	NCRMP
54	Balasore	Baliapal	Betagadia	Narayanpur Panta	MCS	CMRF
55	Balasore	Baliapal	Betagadia	Narayanpur	MCS	NCRMP(AF)
56	Balasore	Baliapal	Bishnupur	Bishnupur	MCS	NCRMP

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
57	Balasore	Baliapal	Bishnupur	Rasalpur	MFS	State Plan
58	Balasore	Baliapal	Saudihi	Gobindapur	MCS	NCRMP
59	Balasore	Baliapal	Bolang	Bolang	MCS	NCRMP(AF)
60	Balasore	Baliapal	Chaumukha	Purba Kankadapala	MCS	NCRMP
61	Balasore	Baliapal	Choumukha	Paschima Kank-adapal (Choumukha)	MCS	WORLD BANK
62	Balasore	Baliapal	Dagara	Dagara	MCS	NCRMP
63	Balasore	Baliapal	Deula	Deula	MCS	NCRMP
64	Balasore	Baliapal	Jambhirai	Jambharai	MCS	CMRF
65	Balasore	Baliapal	Jambhirai	Chaulati	MFS	CMRF
66	Balasore	Baliapal	Jambhirai	Jambhirai Dakhini)	MCS	NCRMP
67	Balasore	Baliapal	Jamkunda	Jamkunda	MCS	NCRMP
68	Balasore	Baliapal	Jamkunda	Balatalapada (Jamkunda)	MFS	State Plan (post Phailin)
69	Balasore	Baliapal	Suudi	Bisikadeipur	MCS	NCRMP
70	Balasore	Baliapal	Kundali	Kundali	MCS	NCRMP
71	Balasore	Baliapal	Kundali	Sankhua	MCS	NCRMP(AF)
72	Balasore	Baliapal	Kundali	Mahapada	MFS	State Plan (post Phailin)
73	Balasore	Baliapal	Badas	Navada	MCS	PMNRF
74	Balasore	Baliapal	Panchupalli	Kalasamuli	MCS	CMRF
75	Balasore	Baliapal	Panchupalli	Panchupali	MCS	NCRMP(AF)
76	Balasore	Baliapal	Pratappur	Pratappur	MCS	PMNRF
77	Balasore	Baliapal	Bishnupur	Ikrapal	MCS	NCRMP
78	Balasore	Baliapal	Pratappur	Suradiha	MCS	NCRMP
79	Balasore	Baliapal	Saudi	Saudi	MCS	NCRMP
80	Balasore	Basta	Chormara	Chormara	MFS	CMRF
81	Balasore	Basta	Kulida	Junabalada	MFS	State Plan
82	Balasore	Basta	Paunsakuli	Ratankuli	MFS	State Plan (post Phailin)
83	Balasore	Basta	Sahada	Kainagiri	MCS	NCRMP
84	Balasore	Bhogarai	Sababajipur	Sahabajipur	MCS	CMRF

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
85	Balasore	Bhogarai	Sunadhar Basan	Jalapahi	MCS	NCRMP
86	Balasore	Bhogarai	Sahabajipur	Udayapur Dakshinasorisa [Revenue Vill]	MCS	CMRF
87	Balasore	Bhogarai	Sahabajipur	Krushnanagar	MCS	CMRF
88	Balasore	Bhogarai	Sahabaji Pur	Talasari	MCS	NCRMP
89	Balasore	Bhogarai	Jairampur	Jairampur	MCS	NCRMP
90	Balasore	Bhogarai	Jairampur	Tengramari	MCS	NCRMP(AF)
91	Balasore	Bhogarai	Jaleswarpur	Jaleswarpur	MCS	NCRMP(AF)
92	Balasore	Bhogarai	Kanthibhaunri	Bichitrapur	MCS	WORLD BANK
93	Balasore	Bhogarai	Kharidpippal	Manunagar	MFS	CMRF
94	Balasore	Bhogarai	Kanthi Bhaunri	Kanthibhaunri	MCS	NCRMP(AF)
95	Balasore	Bhogarai	Gabgaon	Nilpura	MFS	State Plan (post Phailin)
96	Balasore	Bhogarai	Mahagab	Mahagab	MFS	State Plan
97	Balasore	Bhogarai	N.M. Padia	Kirtania (Jalpahi)	MCS	NCRMP
98	Balasore	Bhogarai	Nachinda	Nachinda	MFS	State Plan (post Phailin)
99	Balasore	Bhogarai	Putina	Putina	MFS	State Plan (post Phailin)
100	Balasore	Bhogarai	Kumbhirgadi	Kumbhirgadi	MCS	NCRMP
101	Balasore	Bhogarai	Sradhapur	Kanyanagari	MFS	State Plan (post Phailin)
102	Balasore	Jaleswar	Dakshina Praharajpur (Dp Pur)	Guagaria	MFS	CMRF
103	Balasore	Jaleswar	Netua	Kamarsalia	MFS	State Plan
104	Balasore	Jaleswar	Gadasahi Baliapal	Gadasahi Baliapala	MFS	CMRF
105	Balasore	Nilagiri	Radha Kishorepur	Pundal	MFS	State Plan (post Phailin)
106	Balasore	Remuna	Badapal	Kashimpur	MFS	CMRF
107	Balasore	Remuna	Barunasingh	Mandogaon	MCS	NCRMP
108	Balasore	Remuna	Ganeswarpur	Ganeswarpur	Godown	NCRMP
109	Balasore	Remuna	Gududa	Gududa	MFS	State Plan (post Phailin)
110	Balasore	Remuna	Inchudi	Inchudi	MCS	WORLD BANK
111	Balasore	Remuna	Inchudi	Kalamatipahi	MCS	NCRMP
112	Balasore	Remuna	Kuligan	Rehang	MCS	NCRMP (AF)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
113	Balasore	Remuna	Maharajpur	Boita	MCS	PMNRF
114	Balasore	Remuna	Marajpur	Maharajapur	MCS	NCRMP
115	Balasore	Remuna	Nizampur	Shankarpur	MFS	State Plan (post Phailin)
116	Balasore	Remuna	Srijang	Mahamadabad	MCS	NCRMP
117	Balasore	Remuna	Srijang	Srijang	MCS	NCRMP (AF)
118	Balasore	Remuna	Talapada	Talapada	MCS	CMRF
119	Balasore	Remuna	Talapada	Jamuka	MCS	NCRMP
120	Balasore	Remuna	Tundara	Tundara	MCS	CMRF
121	Balasore	Remuna	Tundara	Khadu Pahi	MCS	NCRMP
122	Balasore	Remuna	Tundara	Raja Chaka (Tundara)	MCS	NCRMP (AF)
123	Balasore	Simulia	Bati	Ankula	MFS	State Plan (post Phailin)
124	Balasore	Simulia	Chalungan	Bainshibati	MFS	State Plan (post Phailin)
125	Balasore	Soro	Annatapur	Belpur	MCS	NCRMP (AF)
126	Balasore	Soro	Gud	Gud	MCS	PMNRF
127	Balasore	Soro	Pakhar	Pakhar	MCS	NCRMP
128	Balasore	Soro	Tentei	Tentei	MCS	NCRMP
129	Baragada	Ambabhona	Bhainatura	Ganthiapali	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
130	Baragada	Ambabhona	Kapasira	Antaradi	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
131	Baragada	Bheden	Gondturum	Gondturum	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
132	Bhadrak	Banth	Anijo	Charigaon	MFS	State Plan (post Phailin)
133	Bhadrak	Basudevpur	Adhuan	Adhuan	MCS	NCRMP
134	Bhadrak	Basudevpur	Adhuan	Nandapur	MCS	CMRF (post Phailin)
135	Bhadrak	Basudevpur	Andola	Juragadia	MCS	CMRF
136	Bhadrak	Basudevpur	Artung	Artung	MCS	NCRMP
137	Bhadrak	Basudevpur	Balimunda	Badahabelisahi	MCS	PMNRF
138	Bhadrak	Basudevpur	Barapur	Sankharu	MCS	PMNRF
139	Bhadrak	Basudevpur	Basudevpur NAC	Radhakantapur	MCS	NCRMP (AF)
140	Bhadrak	Basudevpur	Bideipur	Sunamuhin	MCS	PMNRF

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
141	Bhadrak	Basudevpur	Gopabandhu nagar	Badamahara (Bideipur)	MCS	NCRMP (AF)
142	Bhadrak	Basudevpur	Bideipur	Bideipur	MCS	NCRMP (AF)
143	Bhadrak	Basudevpur	Biras	Biras	MCS	CMRF
144	Bhadrak	Basudevpur	Chudamani	Chudamani	MCS	CMRF
145	Bhadrak	Basudevpur	Eram	Kumbhirgadia	MCS	PMNRF
146	Bhadrak	Basudevpur	Eram	Eram	MCS	NCRMP (AF)
147	Bhadrak	Basudevpur	Govindpur	Brajanandapur	MCS	PMNRF
148	Bhadrak	Basudevpur	Govindpur	Govindpur	MCS	PMNRF
149	Bhadrak	Basudevpur	Jagannath-prasad	Patnamishrapur	MCS	CMRF
150	Bhadrak	Basudevpur	Jagannathpur	Bachhada	MCS	WORLD BANK
151	Bhadrak	Basudevpur	Jagannathpur	Sarangapur	MCS	CMRF (post Phailin)
152	Bhadrak	Basudevpur	Kismat Krish-napur	Kismat Krishna-pur	MCS	WORLD BANK
153	Bhadrak	Basudevpur	Kismat Krish-napur	Jaminikanta (Gothadia	MCS	NCRMP (AF)
154	Bhadrak	Basudevpur	Kumarpur	Kumarpur	MCS	PMNRF
155	Bhadrak	Basudevpur	Laxmidaspur	Laxmidaspur	MCS	CMRF
156	Bhadrak	Basudevpur	Laxmidaspur	Khedualpur	MCS	NCRMP
157	Bhadrak	Basudevpur	Lunga	Lunga	MFS	State Plan (post Phailin)
158	Bhadrak	Basudevpur	Naikanidihi	Balarampur	MCS	NCRMP
159	Bhadrak	Basudevpur	Narasinghpur	Kalidaspur	MFS	State Plan (post Phailin)
160	Bhadrak	Basudevpur	Nuagaon	Nuagaon	MCS	WORLD BANK
161	Bhadrak	Basudevpur	Nuagaon	Padhuan (Sarapokhari Adi)	MCS	NCRMP
162	Bhadrak	Basudevpur	Podhoun	Padhuan	MCS	CMRF
163	Bhadrak	Basudevpur	Rajghar-pokhari	Rajgharpokhari	MCS	CMRF
164	Bhadrak	Basudevpur	Rajghar-pokhari	Badamach-huaghai	MCS	PMNRF
165	Bhadrak	Basudevpur	Rajghar-pokhari	Laxmiprasad	MCS	PMNRF
166	Bhadrak	Basudevpur	Sanakrushna-pur	Sanakrushnapur	MCS	CMRF

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
167	Bhadrak	Basudevpur	Sanakrushna-pur	Kasia	MCS	NCRMP
168	Bhadrak	Basudevpur	Sanakrushna-pur	Dhinda Chandi (Sanakrushnapur)	MCS	NCRMP (AF)
169	Bhadrak	Basudevpur	Sudarshanpur	Jaganathi	MCS	CMRF
170	Bhadrak	Basudevpur	Sudarshanpur	Sudarshanpur	MFS	State Plan (post Phailin)
171	Bhadrak	Bhadrak	Arnapal	Susua	MFS	State Plan (post Phailin)
172	Bhadrak	Bhadrak	Daising	Daising	MFS	CMRF
173	Bhadrak	Bhandari-pokhari	Malda	Jalahari	MFS	State Plan
174	Bhadrak	Bhandari-pokhari	Naami	Bandalo	MFS	State Plan (post Phailin)
175	Bhadrak	Bhandari-pokhari	Solampur	Maninathpur	MFS	CMRF
176	Bhadrak	Bhandari-pokhari	Solampur	Biroli	MFS	State Plan (post Phailin)
177	Bhadrak	Chandabali	Bansada	Gangadharpur	MCS	PMNRF
178	Bhadrak	Chandabali	Bansada	Baliarpur	MCS	NCRMP
179	Bhadrak	Chandabali	Bansada	Chhedak	MCS	NCRMP (AF)
180	Bhadrak	Chandabali	Bhuinbruti	Rameswarpur	MFS	State Plan (post Phailin)
181	Bhadrak	Chandabali	Chardia	Harishpur	MCS	PMNRF
182	Bhadrak	Chandabali	Chardia	Sailendrapalli	MCS	PMNRF
183	Bhadrak	Chandabali	Dosinga	Oramal	MCS	PMNRF
184	Bhadrak	Chandabali	Dosinga	Dosinga	MCS	WORLD BANK
185	Bhadrak	Chandabali	Dosinga	Bidyutprava	MCS	NCRMP (AF)
186	Bhadrak	Chandabali	Dosinga	Chandanipal	MCS	NCRMP
187	Bhadrak	Chandabali	Jagula	Jagula	MCS	CMRF
188	Bhadrak	Chandabali	Jagula	Dihanarsingh-pur	MCS	PMNRF
189	Bhadrak	Chandabali	Jashipur	Barakhola	MCS	NCRMP
190	Bhadrak	Chandabali	Kaithkola	Krushnaprasad	MCS	CMRF
191	Bhadrak	Chandabali	Kaithkola	Kanakprasad	MCS	NCRMP (AF)
192	Bhadrak	Chandabali	Kaithkola	Gourprasad	MCS	NCRMP (AF)
193	Bhadrak	Chandabali	Karanapalli	Vijaypatna	MCS	WORLD BANK

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
194	Bhadrak	Chandabali	Karanjamala	Karanjamala	MCS	WORLD BANK
195	Bhadrak	Chandabali	Madhapur	Krushnapur Pada (Sanasinghpur Mouza At Krushnapur)	MFS	State Plan (post Phailin)
196	Bhadrak	Chandabali	Nalagohira	Badatilanchi	MCS	NCRMP (AF)
197	Bhadrak	Chandabali	Nandapur	Koilekha	MFS	CMRF
198	Bhadrak	Chandabali	Nuagaon	Jantuali	MCS	NCRMP
199	Bhadrak	Chandabali	Panchutikiri	Nachipur	MCS	NCRMP
200	Bhadrak	Chandabali	Panchutikiri	Uttarasahi	MCS	NCRMP
201	Bhadrak	Chandabali	Totapada	Ankapada	MCS	NCRMP
202	Bhadrak	Chandabali	Totapada	Biridia	MCS	NCRMP
203	Bhadrak	Chandabali	Totapada	Kaduanasi	MCS	NCRMP
204	Bhadrak	Chandabali	Totapada	Khadalpokhari	MCS	NCRMP
205	Bhadrak	Chandabali	Totapada	Sunaripokhari	MCS	NCRMP
206	Bhadrak	Dhamnagar	Arjunpur	Balipatna	MFS	CMRF
207	Bhadrak	Dhamnagar	Bamkura	Bamkura	MFS	State Plan
208	Bhadrak	Dhamnagar	Bayangdihi	Bayangdihi	MFS	State Plan (post Phailin)
209	Bhadrak	Dhamnagar	Padhani	Padhani	MFS	State Plan (post Phailin)
210	Bhadrak	Dhamnagar	Sohada	Mishrapur	MFS	CMRF
211	Bhadrak	Tihidi	Bahabalpur	Bahabalpur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
212	Bhadrak	Tihidi	Barasara	Tiadisahi	MFS	State Plan (post Phailin)
213	Bhadrak	Tihidi	Baro	Dahapania	MFS	CMRF
214	Bhadrak	Tihidi	Gobindpur	Gobindpur	MFS	State Plan
215	Bhadrak	Tihidi	Saya	Saya	MFS	State Plan
216	Bhadrak	Tihidi	Shyamsundar Pur	Shyamsundar Pur	MFS	State Plan (post Phailin)
217	Boudh	Boudh	Bahira	Bahira	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
218	Boudh	Harabhanga	Harabhanga	Dharmanagar	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
219	Boudh	Kantamal	Ghantapada	Ghantapada	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
220	Boudh	Kantamal	Kantamal	Kultajore	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
221	Cuttack	Athagarh	Katikia Sahi	Patenigaon	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
222	Cuttack	Athagarh	Mahakala-basta	Dahisara	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
223	Cuttack	Banki	Anuary	Baigani	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
224	Cuttack	Banki	Bandalo	Bandalo	MFS	CMRF
225	Cuttack	Banki	Ostia	Ostia	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
226	Cuttack	Banki-Dompeda	Bilipada	Pakharakhal	MFS	CMRF (RD Dept)
227	Cuttack	Baramba	Bangirisingha	Bangirisingha	MFS	CMRF
228	Cuttack	Baramba	Gopinathpur	Gopinathpur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
229	Cuttack	Baramba	Sankhameri	Sankhameri	MFS	CMRF (RD Dept)
230	Cuttack	Banki-Dompeda	Dompada	Gadajit	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
231	Cuttack	Kantapada	Uttaran	Babaja	MFS	CMRF
232	Cuttack	Mahanga	Mulabasanta	Mulabasanta	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
233	Cuttack	Narasinghpur	Ekdal	Ekdal	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
234	Cuttack	Niali	Ekaberuan	Ekaberuan	MFS	CMRF (RD Dept)
235	Cuttack	Niali	Eranch	Eranch	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
236	Cuttack	Niali	Kasharda	Kasharda	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
237	Cuttack	Niali	Sadansa	Karanga	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
238	Cuttack	Nischintkoili	Daudpur	Daudpur	MFS	CMRF
239	Cuttack	Nischintkoili	Nagaspur	Nagaspur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
240	Cuttack	Nischintkoili	Sirlo	Brahmankhan-da	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
241	Cuttack	Sadar Block	Bentakar	Jharkata	MFS	CMRF
242	Cuttack	Tangi Choud-war	Kayalpada	Kayalpada	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
243	Cuttack	Tigiria	Badanauput	Boulanga	MFS	CMRF
244	Cuttack	Tigiria	Badanauput	Hatamala	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
245	Cuttack	Tigiria	Gadadharpur	Gadadharpur	MFS	CMRF (RD Dept)
246	Dhenkanal	Bhuban	Bhusal	Asurabandha	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
247	Dhenkanal	Gondia	Kashipur	Nahada	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
248	Dhenkanal	Gondia	Khandaband-ha	Khandabandha	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
249	Dhenkanal	Kamakhy-anagar	Budhibili	Budhibili	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
250	Dhenkanal	Kankadahad	Kankadahad	Kankadahad	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
251	Dhenkanal	Odapada	Khadagprasad	Khadagprasad	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
252	Dhenkanal	Odapada	Kuspanga	Kuspanga	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
253	Dhenkanal	Parjang	Rentapat	Panigengutia	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
254	Gajapati	Kashinagar	Goribandha	Bhupati Laxmi-pur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
255	Gajapati	Kashinagar	Khandaba	Khandaba (Sara)	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
256	Gajapati	Kashinagar	Partada	Partada	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
257	Ganjam	Aska	Gunthapada	Jagadalpur	MFS	CMRF
258	Ganjam	Aska	Sidhanai	Maharajpur	MFS	State Plan (post Phailin)
259	Ganjam	Belaguntha	Inginaatti	Mandara	MFS	State Plan (post Phailin)
260	Ganjam	Bhanjanagar	Turumu	Turumu	MFS	State Plan (post Phailin)
261	Ganjam	Chhatrapur	Agastinuagan	Agastinuagan	MCS	WORLD BANK
262	Ganjam	Chhatrapur	Agastinuagan	Nolianuagaon	MCS	WORLD BANK
263	Ganjam	Chhatrapur	Arjipalli	Bada-Arjyapalli	MCS	CMRF
264	Ganjam	Chhatrapur	Arjipalli	Sana Arjipalli	MCS	NCRMP
265	Ganjam	Chhatrapur	Bada Madha-pur	Goba	MFS	State Plan (post Phailin)
266	Ganjam	Chhatrapur	Kahaliapali	Uplapati	MCS	CMRF
267	Ganjam	Chhatrapur	Kahaliapali	Haripur	MCS	CMRF

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
268	Ganjam	Chhatrapur	Kalipali	Bandar	MCS	NCRMP
269	Ganjam	Chhatrapur	Kanamana	Kanamana	MCS	CMRF
270	Ganjam	Chhatrapur	Kanamana	Matikhola	MCS	CMRF
271	Ganjam	Chhatrapur	Laxmipur	Karapalli	MCS	NCRMP (AF)
272	Ganjam	Chikiti	Ekasingi	Ekasingh (Sana Ekasingh)	MCS	NCRMP
273	Ganjam	Chikiti	Jhatipadar	Govindapur	MCS	CMRF (post Phailin)
274	Ganjam	Chikiti	Kalabada	Kharkharia	MFS	State Plan (post Phailin)
275	Ganjam	Chikiti	Kalabada	Maisanpur	MFS	State Plan (post Phailin)
276	Ganjam	Chikiti	Katturu	Chandan Bed	MCS	WORLD BANK
277	Ganjam	Chikiti	Katturu	Ramayapatna	MCS	NCRMP
278	Ganjam	Chikiti	Katturu	Aladpur	MCS	CMRF (post Phailin)
279	Ganjam	Chikiti	Katturu	Dayanidhipeta	MCS	CMRF (post Phailin)
280	Ganjam	Chikiti	Katturu	Chandanabada (ODRP Area)	MCS	CMRF (post Phailin)
281	Ganjam	Chikiti	Nuapada	Chadiapada	MFS	State Plan (post Phailin)
282	Ganjam	Chikiti	Sonapur	Patisonapur	MCS	NCRMP
283	Ganjam	Digapahandi	Bhismagiri	Bhismagiri	MFS	CMRF (post Phailin)
284	Ganjam	Digapahandi	Gadagobindapur	Dhanyarasi	MFS	State Plan (post Phailin)
285	Ganjam	Digapahandi	Khamarigam	Golanda	MFS	State Plan (post Phailin)
286	Ganjam	Ganjam	Huma	Borigaon	MCS	NCRMP
287	Ganjam	Ganjam	Humma	Humma	MCS	NCRMP (AF)
288	Ganjam	Ganjam	Kainchapur	Kalyanipur	MCS	CMRF (post Phailin)
289	Ganjam	Ganjam	Kainchapur	Malli Jagan-nathpur	MCS	CMRF (post Phailin)
290	Ganjam	Ganjam	Karapada	Karapada	MFS	CMRF
291	Ganjam	Ganjam	Karapada	Aliabad (Biripur)	MFS	State Plan (post Phailin)
292	Ganjam	Ganjam	Mallada	Lunguri	MCS	NCRMP
293	Ganjam	Ganjam	Mallada	Barada	MCS	CMRF (post Phailin)
294	Ganjam	Ganjam	Palanga	Palanga	MCS	NCRMP (AF)
295	Ganjam	Ganjam	Palibandha	Binchanapalli	MCS	CMRF
296	Ganjam	Ganjam	Palibandha	Purunabandha	MCS	CMRF

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
297	Ganjam	Ganjam	Palibandha	Kantiagada	MCS	CMRF
298	Ganjam	Ganjam	Palibandha	Niladripur	MCS	NCRMP
299	Ganjam	Ganjam	Rajapur	Rajapur	MCS	NCRMP
300	Ganjam	Ganjam	Jharedi Rad-hagovindpur	Sipakuda	MCS	CMRF
301	Ganjam	Ganjam	Ramagarh	Arunapur	MCS	CMRF
302	Ganjam	Ganjam	Ramagarh	Prayagi	MCS	CMRF
303	Ganjam	Ganjam	Ramagarh	Podagada Jhati-padar	MCS	NCRMP
304	Ganjam	Ganjam	Ramagarh	New Podam-peta	MCS	NCRMP (AF)
305	Ganjam	Ganjam	Jharedi Rad-hagovindpur	Binchanapalli	MCS	NCRMP (AF)
306	Ganjam	Ganjam	Ramagarh	Raghunathpur	MCS	CMRF (post Phailin)
307	Ganjam	Ganjam	Subalaya	Bahadapalli	MCS	NCRMP (AF)
308	Ganjam	Ganjam	Sana Rama Chandrapur	Madhurchuan	MCS	ICZMP
309	Ganjam	Ganjam	Sana Rama Chandrapur	Gouranga Patna	MCS	CMRF (post Phailin)
310	Ganjam	Ganjam	Santoshpur	Satuli	MCS	NCRMP
311	Ganjam	Ganjam	Santoshpur	Santoshpur	MCS	CMRF (post Phailin)
312	Ganjam	Ganjam	Subalaya	Satrusola	MCS	NCRMP (AF)
313	Ganjam	Ganjam	Subalaya	Belapada	MCS	CMRF (post Phailin)
314	Ganjam	Hinjilicut	Burupada	Burupada	MFS	State Plan
315	Ganjam	Hinjilicut	Chanduli	Khandara	MFS	State Plan (post Phailin)
316	Ganjam	Hinjilicut	Kharida	Kharida	MFS	CMRF (post Phailin)
317	Ganjam	Hinjilicut	Makarajhol	Balarampur	MFS	State Plan (post Phailin)
318	Ganjam	Hinjilicut	Ralaba	Alapur	MFS	State Plan (post Phailin)
319	Ganjam	Hinjilicut	Ralaba	Ralaba	MFS	CMRF
320	Ganjam	Kabisuryanagar	Subalaya	Mathatentulia	MFS	State Plan (post Phailin)
321	Ganjam	Kabisuryanagar	Sunarijhola	Bhetasingi	MFS	CMRF
322	Ganjam	Khallikote	B.Nuapalli	Nuapalli	MCS	NCRMP (AF)
323	Ganjam	Khallikote	B.Nuapalli	Manapalli	MCS	NCRMP (AF)
324	Ganjam	Khallikote	Badapalli	Kurumipur	MCS	NCRMP (AF)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
325	Ganjam	Khallikote	Bania	Bania	MCS	NCRMP (AF)
326	Ganjam	Khallikote	Bania	Badapalli	MCS	NCRMP (AF)
327	Ganjam	Khallikote	Dimiria	Babala	MCS	NCRMP (AF)
328	Ganjam	Khallikote	Dimiria	Pananuagan	MCS	NCRMP (AF)
329	Ganjam	Khallikote	Kanaka	Samalanasi	MCS	ICZMP
330	Ganjam	Khallikote	Kanaka	Kanaka	MCS	NCRMP (AF)
331	Ganjam	Khallikote	Kanaka	R.Bahadapalli	MCS	NCRMP (AF)
332	Ganjam	Khallikote	Kesapur	Kesapur	MCS	NCRMP (AF)
333	Ganjam	Khallikote	Komonda	Mukundapur	MCS	NCRMP (AF)
334	Ganjam	Khallikote	Mathura	Nutan Berham-pur	MCS	NCRMP (AF)
335	Ganjam	Khallikote	Mathura	Gadakasta-A	MCS	NCRMP (AF)
336	Ganjam	Khallikote	Sabulia	Sabulia	MCS	NCRMP
337	Ganjam	Khallikote	Tulasipur	Tulasipur	MCS	NCRMP (AF)
338	Ganjam	Polasara	Khanduru	Krushnadaspur	MFS	State Plan (post Phailin)
339	Ganjam	Purusottampur	Antarigaon	Antarigam	MFS	State Plan (post Phailin)
340	Ganjam	Purusottampur	K.N.Pur	Balia	MFS	State Plan (post Phailin)
341	Ganjam	Purusottampur	Pratappur	Pratappur	MFS	State Plan
342	Ganjam	Purusottampur	Raipur	Govindapur	MFS	State Plan
343	Ganjam	Purusottampur	Sama	Khatadi	MFS	State Plan (post Phailin)
344	Ganjam	Purusottampur	Sunathara	Sunathara	MFS	State Plan (post Phailin)
345	Ganjam	Rangeilunda	Baxipalli	New Baxipalli	MCS	NCRMP
346	Ganjam	Gopalpur NAC (Rangeilunda)	Gopalpur NAC	Gopalpur (N.A.C.)	MCS	CMRF (post Phailin)
347	Ganjam	Rangeilunda	Indrakhi	Markandi	MCS	NCRMP
348	Ganjam	Rangeilunda	Indrakhi	Tulu	MCS	WORLD BANK
349	Ganjam	Rangeilunda	Kamalapur	New Kirtipur	MCS	NCRMP (AF)
350	Ganjam	Rangeilunda	Keluapalli	Gunupur	MCS	CMRF (post Phailin)
351	Ganjam	Rangeilunda	Sasanapadar	Mendarajpur	MCS	NCRMP (AF)
352	Ganjam	Rangeilunda	Karapalli	Antarabati	MCS	CMRF (post Phailin)
353	Ganjam	Rangeilunda	Keluapalli	Loudigam (Garampeta)	MCS	CMRF (post Phailin)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
354	Ganjam	Rangeilunda	Sasanapadar	Dhepanuapada	MCS	CMRF (post Phailin)
355	Ganjam	Seragada	Brahmana-chai	Brahmanachai	MFS	State Plan (post Phailin)
356	Ganjam	Seragada	Pitala	Santoshpur	MFS	CMRF
357	Ganjam	Seragada	Tanhara	Tanhara	MFS	State Plan (post Phailin)
358	Ganjam	Seragada	Tanhara	Kanjiama	MFS	State Plan (post Phailin)
359	Ganjam	Surada	Amarutulu	Amarutulu	MFS	State Plan (post Phailin)
360	Jagatsinghpur	Balikuda	Apandara	Sribantapur	MFS	CMRF (post Phailin)
361	Jagatsinghpur	Balikuda	Marichpur	Ichhapur	MCS	WORLD BANK
362	Jagatsinghpur	Balikuda	Baramundali	Balijori (Ichhapur)	MFS	CMRF
363	Jagatsinghpur	Balikuda	Kusupur	Dandabedi (Kusupur)	MCS	NCRMP
364	Jagatsinghpur	Balikuda	Marichpur	Marichpur	MCS	CMRF (post Phailin)
365	Jagatsinghpur	Balikuda	Marichpur	Bandar (Dhanuharbelari)	MCS	NCRMP
366	Jagatsinghpur	Balikuda	Oskana	Samantarapur	MCS	NCRMP
367	Jagatsinghpur	Balikuda	Tarasahi	Tarasahi	MCS	WORLD BANK
368	Jagatsinghpur	Balikuda	Tarasahi	Tarasahi	MFS	State Plan (post Phailin)
369	Jagatsinghpur	Biridi	Bagalpur	Bagalpur	MFS	CMRF
370	Jagatsinghpur	Biridi	Bagalpur	Bagalpur (B)	MFS	State Plan
371	Jagatsinghpur	Biridi	Basandhara	Basondhara (Gadasahi)	MFS	CMRF
372	Jagatsinghpur	Erasama	Ambiki	Kankan	MCS	NCRMP
373	Jagatsinghpur	Erasama	Ambiki	Bagadihi (Hamlet of Ambiki)	MCS	CMRF (post Phailin)
374	Jagatsinghpur	Erasama	Bhitara And-hari	Guamunda	MFS	State Plan (post Phailin)
375	Jagatsinghpur	Erasama	Dhinkia	Govindapur	MCS	CMRF
376	Jagatsinghpur	Erasama	Gadaharish-pur	Gadaharishpur (Nolia Sahi)	MCS	CMRF (post Phailin)
377	Jagatsinghpur	Erasama	Goda	Goda (Bhajakhai)	MFS	State Plan (post Phailin)
378	Jagatsinghpur	Erasama	Japa	Dahibara	MCS	CMRF (post Phailin)
379	Jagatsinghpur	Erasama	Nardia	Nardia	MCS	CMRF
380	Jagatsinghpur	Erasama	Padmapur	Sahadabedi	MCS	NCRMP

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
381	Jagatsinghpur	Kujanga	Badabalikani	Badabalikani	MFS	State Plan (post Phailin)
382	Jagatsinghpur	Kujanga	Balia	Badabandha	MCS	NCRMP
383	Jagatsinghpur	Kujanga	Balia	Panapalli	MCS	NCRMP
384	Jagatsinghpur	Kujanga	Bhutamundai	Pipal	MCS	WORLD BANK
385	Jagatsinghpur	Kujanga	Fatepur	Fatepur	MCS	WORLD BANK
386	Jagatsinghpur	Kujanga	Gandakipur	Gandakipur	MFS	CMRF (post Phailin)
387	Jagatsinghpur	Kujanga	Kathakot	Banasara	MFS	State Plan (post Phailin)
388	Jagatsinghpur	Kujanga	Mangarajpur	Mangarajpur	MCS	WORLD BANK
389	Jagatsinghpur	Kujanga	Nuagarh	Nuagarh	MCS	WORLD BANK
390	Jagatsinghpur	Kujanga	Paradeep Municipality	Paradeep	Go-down	NCRMP
391	Jagatsinghpur	Kujanga	Paradeepgarh	Nimidihi	MCS	CMRF
392	Jagatsinghpur	Kujanga	Patapur	Baulanga	MCS	CMRF
393	Jagatsinghpur	Kujanga	Zillanasi	Zillanasi	MFS	State Plan
394	Jagatsinghpur	Kujanga	Zillanasi	Sahadadia	MFS	CMRF
395	Jagatsinghpur	Naugaon	Sikhar	Angeswarpada	MFS	State Plan (post Phailin)
396	Jagatsinghpur	Tirtol	Amberi	Bharagol	MFS	State Plan
397	Jagatsinghpur	Tirtol	Bisanpur	Kolta	MFS	State Plan (post Phailin)
398	Jagatsinghpur	Tirtol	Gopalpur(S)	Gopalpur(S) Sankheshwar	MFS	State Plan (post Phailin)
399	Jagatsinghpur	Tirtol	Krishnanan-dapur	Krishnananda-pur	MFS	State Plan (post Phailin)
400	Jagatsinghpur	Tirtol	Porgadei	Porgadei	MFS	State Plan
401	Jagatsinghpur	Tirtol	Samantara-pur	Sirasta	MFS	CMRF
402	Jajpur	Barchana	Achyutabas-anta	Achyutabasanta	MFS	CMRF (RD Dept)
403	Jajpur	Barchana	Anaka	Mahipur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
404	Jajpur	Barchana	Anaka	Krushnapur Sasan	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
405	Jajpur	Barchana	Arakhapur	Arakhapur	MFS	CMRF
406	Jajpur	Barchana (Tahasil-Dar-pan)	Dhanmandal	Dhanmandal	Go-down	NCRMP

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
407	Jajpur	Bari	Amathpur	Amathpur	MFS	CMRF (RD Dept)
408	Jajpur	Bari	Arangabad	Udayanathpur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
409	Jajpur	Bari	Bhanra	Raipur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
410	Jajpur	Bari	Gamu	Gamu	MFS	CMRF
411	Jajpur	Bari	Krushnanagar	Krushnanagar	MFS	CMRF (RD Dept)
412	Jajpur	Bari	Madhusudan-pur	Madhusudanpur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
413	Jajpur	Bari	Udayanath-pur	Udayanathpur (Madhiali)	MFS	CMRF
414	Jajpur	Binjharpur	Bangara	Bangara	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
415	Jajpur	Binjharpur	Haladidiha	Haladidiha (Phalapur)	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
416	Jajpur	Binjharpur	Jari	Naubanka (Jari)	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
417	Jajpur	Danagadi	Trijanga	Trijanga	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
418	Jajpur	Dasarathpur	Dattapur	Dattapur	MFS	CMRF
419	Jajpur	Dharmasala	Kantigadia	Kantigadia	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
420	Jajpur	Jajpur	Beruda	Jahala (Beruda)	MFS	CMRF (RD Dept)
421	Jajpur	Jajpur	Chainipur	Beleswar (Chainipur)	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
422	Jajpur	Jajpur	Chhatisdebil	Chhatisdebil	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
423	Jajpur	Jajpur	Khairabad	Adanga- Purus-ottampur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
424	Jajpur	Jajpur	Similia	Gaudasahi Gobindapur	MFS	CMRF
425	Jajpur	Korei (Tahasil-Byas-anagar)	Jajpur Road	Vyasanagar MC	Go-down	NCRMP
426	Jajpur	Korei	Ranapur	Ranapur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
427	Jajpur	Rasulpur	Laxminagar	Laxminagar	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
428	Jharsuguda	Lakhanpur	Kanaktora	Kanakatora	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
429	Jharsuguda	Lakhanpur	Remta	Mahudi	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
430	Kalahandi	Jaipatna	Bandigaon	Rasdumer	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
431	Kalahandi	Junagarh	Banijara	Kutengaon	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
432	Kalahandi	Kalampur	Kalampur	Balichhada	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
433	Kalahandi	Kesinga	Belkhandi	Belkhandi	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
434	Kendrapara	Aul	Kolidiha	Ekmania	MFS	State Plan (post Phailin)
435	Kendrapara	Aul	Padanipal	Padanipal	MFS	State Plan (post Phailin)
436	Kendrapara	Garadpur	Bedari	Bedari	MFS	CMRF
437	Kendrapara	Garadpur	Bhagabanpur	Dhanamandal	MFS	State Plan (post Phailin)
438	Kendrapara	Garadpur	Garadpur	Naindipur	MFS	State Plan (post Phailin)
439	Kendrapara	Garadpur	Korua	Korua	MFS	CMRF
440	Kendrapara	Mahakalpada	Kansar Badadandua	Bagagahan (Bankim Prasad)	MCS	NCRMP
441	Kendrapara	Mahakalpada	Kansar Badadandua	Kansar Badadandua	MFS	State Plan (post Phailin)
442	Kendrapara	Mahakalpada	Kansar Badadandua	Tarapada	MCS	CMRF
443	Kendrapara	Mahakalpada	Kansar Badadandua	Radia	MCS	NCRMP
444	Kendrapara	Mahakalpada	Baradanga	Baharsubala	MCS	PMNRF
445	Kendrapara	Mahakalpada	Petachhela	Palligarh	MCS	PMNRF
446	Kendrapara	Mahakalpada	Petachhela	Adoi	MCS	PMNRF
447	Kendrapara	Mahakalpada	Barkandha	Akhadasali	MCS	PMNRF
448	Kendrapara	Mahakalpada	Barkandha	Tentulikhanda	MCS	NCRMP
449	Kendrapara	Mahakalpada	Petachhela	Petachhela	MCS	ICZMP
450	Kendrapara	Mahakalpada	Batighara	Kajalpatia	MCS	NCRMP
451	Kendrapara	Mahakalpada	Batighara	Badatubi	MCS	ICZMP
452	Kendrapara	Mahakalpada	Baulakani	Prabhakarpur	MCS	WORLD BANK
453	Kendrapara	Mahakalpada	Baulakani	Jamboo	MCS	NCRMP
454	Kendrapara	Mahakalpada	Baulakani (Baradanga)	Kansapal	MCS	NCRMP (AF)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
455	Kendrapara	Mahakalpada	Bijayanagar	Kanpur	MCS	NCRMP
456	Kendrapara	Mahakalpada	Gogua	Kalatunga	MCS	PMNRF
457	Kendrapara	Mahakalpada	Gogua	Gogua	MCS	WORLD BANK
458	Kendrapara	Mahakalpada	Gogua	Sanarahama	MCS	CMRF
459	Kendrapara	Mahakalpada	Lanjuda	Ratapanga	MCS	PMNRF
460	Kendrapara	Mahakalpada	Gogua	Baliganda	MCS	NCRMP
461	Kendrapara	Mahakalpada	Lanjuda	Tantiapal (Sa-san)	MCS	NCRMP
462	Kendrapara	Mahakalpada	Jayachandra Pur	Badagoan (Kaida Chhaka)	MCS	CMRF (post Phailin)
463	Kendrapara	Mahakalpada	Keyarbank	Jaanra	MCS	NCRMP (AF)
464	Kendrapara	Mahakalpada	Khursia	Khursiapat	MCS	WORLD BANK
465	Kendrapara	Mahakalpada	Barkandha	Gokhakhati	MCS	NCRMP
466	Kendrapara	Mahakalpada	Patalipanka	Koratapanga	MFS	CMRF
467	Kendrapara	Mahakalpada	Ramnagar	Ramanagar	MCS	WORLD BANK
468	Kendrapara	Mahakalpada	Ramnagar	Brajabakuda	MCS	WORLD BANK
469	Kendrapara	Mahakalpada	Ramnagar	Pitapatia	MCS	NCRMP
470	Kendrapara	Mahakalpada	Suniti	Jagarjore	MCS	CMRF
471	Kendrapara	Mahakalpada	Teragaon	Teragan (Patana)	MFS	State Plan (post Phailin)
472	Kendrapara	Mahakalpada	Gadaromita	Chhanda	MCS	PMNRF
473	Kendrapara	Mahakalpada	Tikarpanga	Tikarpanga	MFS	State Plan
474	Kendrapara	Mahakalpada	Tikhiri	Tikhiri	MFS	CMRF
475	Kendrapara	Marshaghai	Aitipur	Aitipur	MFS	State Plan (post Phailin)
476	Kendrapara	Marshaghai	Aitipur	Dihabalarampur	MFS	State Plan (post Phailin)
477	Kendrapara	Marshaghai	Antei	Balighai	MFS	CMRF
478	Kendrapara	Marshaghai	Beruhan	Beruhan	MFS	State Plan (post Phailin)
479	Kendrapara	Marshaghai	Jalapoka	Jalapoka	MFS	CMRF
480	Kendrapara	Marshaghai	Mangarajpur	Ratanpur	MFS	State Plan (post Phailin)
481	Kendrapara	Marshaghai	Parakula	Parakula	MFS	CMRF
482	Kendrapara	Marshaghai	Raghabpur	Podana	MFS	State Plan
483	Kendrapara	Pattamundai	Balabhadra-pur	Balipatana	MFS	State Plan (post Phailin)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
484	Kendrapara	Pattamundai	Bilikana	Badheipada	MCS	NCRMP (AF)
485	Kendrapara	Pattamundai	Bilikana	Balikana	MCS	NCRMP
486	Kendrapara	Pattamundai	Bilikana	Satkudia	MCS	NCRMP
487	Kendrapara	Pattamundai	Khanata	Sankhapur	MCS	CMRF
488	Kendrapara	Pattamundai	Oupada	Koriapala	MCS	CMRF
489	Kendrapara	Pattamundai	Oupada	Kajala Bandha	MCS	NCRMP
490	Kendrapara	Pattamundai	Penthatala	Dandisahi	MFS	State Plan
491	Kendrapara	Pattamundai	Singhagaon	Singhagaon	MFS	State Plan (post Phailin)
492	Kendrapara	Pattamundai	Srirampur	Palapatna	MFS	State Plan (post Phailin)
493	Kendrapara	Rajkanika	Barada-Domanda	Manpur (Kanakpur/Gunthal)	MFS	CMRF (post Phailin)
494	Kendrapara	Rajkanika	Jayanagar	Bajarpur	MFS	State Plan (post Phailin)
495	Kendrapara	Rajkanika	Katanabania	Katanabania	MFS	State Plan (post Phailin)
496	Kendrapara	Rajkanika	Pradhanpada	Sanahalupada	MFS	State Plan
497	Kendrapara	Rajnagar	Brahmana Sahi	Prasannapur	MCS	CMRF (post Phailin)
498	Kendrapara	Rajnagar	Brahmansahi	Pentha	MCS	ICZMP
499	Kendrapara	Rajnagar	Dangamala	Subarnapur	MCS	CMRF
500	Kendrapara	Rajnagar	Dangamala	Dangamala	MCS	NCRMP (AF)
501	Kendrapara	Rajnagar	Gupti	Rajarajeswarpur	MCS	CMRF
502	Kendrapara	Rajnagar	Gupti	Bagapatia	MCS	CMRF (post Phailin)
503	Kendrapara	Rajnagar	Iswarpur	Silapokhari	MCS	CMRF
504	Kendrapara	Rajnagar	Kandira	Bhitargarh	MCS	PMNRF
505	Kendrapara	Rajnagar	Kandira	Nuagaon	MCS	CMRF
506	Kendrapara	Rajnagar	Kandira	Laxminarayanpur	MCS	NCRMP (AF)
507	Kendrapara	Rajnagar	Kandira	Padmanavpur	MCS	NCRMP (AF)
508	Kendrapara	Rajnagar	Koilipur	Badkot	MCS	NCRMP (AF)
509	Kendrapara	Rajnagar	Koilipur	Koilipur	MCS	NCRMP (AF)
510	Kendrapara	Rajnagar	Kurunti	Balarampur	MCS	PMNRF
511	Kendrapara	Rajnagar	Mahinsasura	Rajnagar College, Rajnagar	MCS	CMRF (post Phailin)
512	Kendrapara	Rajnagar	Mahulia	Rajgarh	MCS	PMNRF

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
513	Kendrapara	Rajnagar	Mahulia	Pokharia	MCS	NCRMP
514	Kendrapara	Rajnagar	Rajnagar	Rajnagar	MCS	CMRF
515	Kendrapara	Rajnagar	Rangani	Vekta	MCS	CMRF
516	Kendrapara	Rajnagar	Rangani	Pattaparia	MCS	CMRF
517	Kendrapara	Rajnagar	Talachua	Manjuapalli	MCS	ICZMP
518	Kendrapara	Rajnagar	Brahmansahi	Bada Naukana	MCS	WORLD BANK
519	Kendrapara	Rajnagar	Chandi Baun-samula	Lokanathprasad	MCS	PMNRF
520	Kendrapara	Rajnagar	Dangamala	Khamarsahi (Dangamala)	MCS	WORLD BANK
521	Kendrapara	Rajnagar	Dangamala	Rajendranaray-anpur	MCS	PMNRF
522	Kendrapara	Rajnagar	Dera	Nuagaon	MCS	WORLD BANK
523	Kendrapara	Rajnagar	Kandira	Balarampur	MCS	PMNRF
524	Kendrapara	Rajnagar	Kurunti	Kurunti	MCS	WORLD BANK
525	Kendrapara	Rajnagar	Rajnagar	Mangarajpur	MCS	PMNRF
526	Kendrapara	Rajnagar	Rajnagar	Mahinsasur	MCS	PMNRF
527	Kendrapara	Rajnagar	Rangani	Surendrapur	MCS	PMNRF
528	Kendrapara	Rajnagar	Rangani	Keruapal	MCS	PMNRF
529	Kendrapara	Rajnagar	Rangani	Daleisahi	MCS	WORLD BANK
530	Kendrapara	Rajnagar	Talachua	Khasmunda	MCS	PMNRF
531	Kendrapara	Rajnagar	Talachua	Talachua	MCS	WORLD BANK
532	Keonjhar	Ghasipura	Batto	Atta	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
533	Keonjhar	Hatadihi	Aitipur	Ratakana	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
534	Keonjhar	Hatadihi	Ambo	Karagola	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
535	Keonjhar	Hatadihi	Habaleswar	Habaleswar	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
536	Khordha	Balianta	Balianta	Andilo	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
537	Khordha	Balianta	Jaydev	Kendubilwa (Upa-ra Sasan) Jayadev	MFS	CMRF
538	Khordha	Balianta	Prataprudrapur	Prataprudrapur	MFS	CMRF

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
539	Khordha	Balianta	Satyabhama-pur	Endarapal	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
540	Khordha	Balipatna	Guapur	Pubagada	MCS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
541	Khordha	Balipatna	Kurunjipur	Kurunjipur,	MFS	CMRF
542	Khordha	Balipatna	Narisho	Kantapada	MFS	CMRF
543	Khordha	Balipatna	Rajas	Garia	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
544	Khordha	Banpur	Bheteswar	Narendrapur	MCS	NCRMP (AF)
545	Khordha	Banpur	Bheteswar	Brundabanapur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
546	Khordha	Banpur	Kulei	Gotapalli	MCS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
547	Khordha	Banpur	Kulei	Binjhala	MCS	NCRMP (AF)
548	Khordha	Banpur	Kulei	Harichandanpur	MCS	NCRMP (AF)
549	Khordha	Banpur	Kulei	Kulei	MCS	NCRMP (AF)
550	Khordha	Banpur	Kumaranga	Punjiama Sasan	MCS	NCRMP (AF)
551	Khordha	Banpur	Nachuni	Moramori	MCS	NCRMP (AF)
552	Khordha	Banpur	Tumuraput	Manikapur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
553	Khordha	Begunia	Podadiha	Podadiha	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
554	Khordha	Begunia	Sarua	Sarua	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
555	Khordha	Chilika	Ankula	Samantasing-harpur	MCS	NCRMP (AF)
556	Khordha	Chilika	Ankula	Brahmankusha-diha	MCS	NCRMP (AF)
557	Khordha	Chilika	Baradihi	Baradihi	MCS	NCRMP (AF)
558	Khordha	Chilika	Barakul	Boria Sahi (Instead of Nimeimalla)	MCS	NCRMP (AF)
559	Khordha	Chilika	Baulabandha	Mandia Meru-sahi (Baulabandha)	MCS	NCRMP (AF)
560	Khordha	Chilika	Biribadi	Biribadi	MCS	NCRMP (AF)
561	Khordha	Chilika	Haripur	Parabala	MCS	NCRMP (AF)
562	Khordha	Chilika	Nairi	Hariharpur	MCS	NCRMP (AF)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
563	Khordha	Chilika	Singheswar	Dhuanala	MCS	NCRMP (AF)
564	Khordha	Chilika	Soran	Sorana(I)	MCS	NCRMP (AF)
565	Khordha	Chilika	Mansinghpur	Mansinghpur	MCS	NCRMP (AF)
566	Khordha	Chilika	Soran	Bhagabatipur	MCS	NCRMP (AF)
567	Khordha	Jatani	Angarapada	Angarapada	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
568	Khordha	Jatani	Benapanjari	Pandiabila	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
569	Khordha	Jatani	Jatani Munici-pality	Jatani	Go-down	NCRMP
570	Khordha	Khordha	Naranpur	Balapur (Mana-pur)	MFS	CMRF
571	Khordha	Khordha	Orabarasingh	Lekhanpur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
572	Khordha	Tangi	Badapari	Ramachandra-pur	MCS	NCRMP (AF)
573	Khordha	Tangi	Badapari	Singarama	MCS	NCRMP (AF)
574	Khordha	Tangi	Balipatapur	Jhantinuagaon	MCS	NCRMP (AF)
575	Khordha	Tangi	Balipatapur	Saraswati Nagar (Subhadrapur)	MCS	NCRMP (AF)
576	Khordha	Tangi	Balipatapur	Balipatapur	MCS	NCRMP (AF)
577	Khordha	Tangi	Bhusandapur	Bhusandapur Sasan	MCS	NCRMP (AF)
578	Khordha	Tangi	Kantalbai	Kantalbai	MCS	NCRMP (AF)
579	Khordha	Tangi	Kunjuri	Jayamangalpur	MCS	NCRMP (AF)
580	Khordha	Tangi	Lendo	Sanagobindapur	MCS	NCRMP (AF)
581	Khordha	Tangi	Nuagarh	Nuagarh	MCS	NCRMP (AF)
582	Khordha	Tangi	Pariorada	Orada	MCS	NCRMP (AF)
583	Khordha	Tangi	Sundarpur	Mangalajodi	MCS	NCRMP (AF)
584	Khordha	Tangi	Sundarpur	Sundarpur	MCS	NCRMP (AF)
585	Khordha	Tangi	Sundarpur	Karatia Sahi	MCS	NCRMP (AF)
586	Khordha	Tangi	Ujala Gopi-nathpur	Abimanpur	MCS	NCRMP (AF)
587	Koraput	Borigumma	Bodigam	Bhitarbadi	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
588	Koraput	Jeypore	Balia	Balia	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
589	Koraput	Kotpad	Sadaranga	Sadaranga	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
590	Malkangiri	Podia	Girkanpalli	Girikanpalli	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
591	Malkangiri	Kalimela	Badali	Badali	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
592	Malkangiri	Mathili	Dhungiaput	Dhungiaput	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
593	Malkangiri	Kalimela	Motu	Motu	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
594	Mayurbhanj	Badasahi	Durgapur	Rangapani	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
595	Mayurbhanj	Badasahi	Kochilakhunta	Baguli	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
596	Mayurbhanj	Badasahi	Salagan	Salagan	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
597	Mayurbhanj	Baripada Municipality	Ward No.07	Deulasahi, Baripada	MFS	CMRF (by Works dept -post Phailin)
598	Mayurbhanj	Baripada Municipality	Ward No.09	Madhuban, Baripada	MFS	CMRF (by Works dept -post Phailin)
599	Mayurbhanj	Baripada Municipality	Ward No.13	Kalimandira Sahi, Baripada	MFS	CMRF (by Works dept -post Phailin)
600	Mayurbhanj	Betonoti	Patalipura	Belanpura	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
601	Mayurbhanj	Kaptipada	Pedagodi	Karpada	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
602	Mayurbhanj	Shamakhunta	Khandia	Kantapal	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
603	Mayurbhanj	Udala	Bhimtali	Bhimtali (Purunapani)	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
604	Nabarangapur	Chandahandi	Beheramunda	Salebidi	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
605	Nabarangapur	Nabarangapur	Baghasiuni	Baghasiuni	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
606	Nabarangapur	Nabarangapur	Nabarangpur Municipality	Nabarangpur (Dasarapada Sahi)	MFS	CMRF (by Works dept -post Phailin)
607	Nabarangapur	Nabarangapur	Pujariguda	Pujariguda	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
608	Nabarangapur	Nabarangapur	Sindhigaon	Sindhigaon	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
609	Nabarangapur	Papadahandi	Mokiya	Mokiya	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
610	Nabarangapur	Umerkote	Beheda	Beheda	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
611	Nabarangapur	Umerkote	Bhamini	Batibeda	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
612	Nabarangapur	Umerkote	Singisari	Singisari	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
613	Nabarangapur	Umerkote	Umerkote NAC	Umerkote	MFS	CMRF (by Works dept -post Phailin)
614	Nayagarh	Bhapur	Dhanchanga-da	Kalipalli	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
615	Nayagarh	Bhapur	Karbar	Karbar	MFS	CMRF (RD Dept)
616	Nayagarh	Bhapur	Kendupalli	Hanumant-prasad	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
617	Nayagarh	Bhapur	Patharchaka-da	Madhapur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
618	Nayagarh	Gania	Belapadapa-tane	Wallipur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
619	Nayagarh	Gania	Chhamundia	Badamul	MFS	CMRF (RD Dept)
620	Nayagarh	Khandapada	Kantilo	Kantilo	MFS	CMRF (RD Dept)
621	Nayagarh	Khandapada	Sidhamula	Sidhamula	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
622	Nayagarh	Nayagarh	Badapandu-sara	Badapandusara	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
623	Nayagarh	Nayagarh	Natugaon	Natugaon	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
624	Nayagarh	Odagaon	Badagorada	Bila Gorada	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
625	Nayagarh	Ranapur	Barangagadia	Barangagadia	MCS	NCRMP(AF)
626	Nayagarh	Ranapur	Champagada	Champagada	MCS	NCRMP(AF)
627	Nayagarh	Ranapur	Champapedi	Champapedi	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
628	Nayagarh	Ranapur	Kerendatangi	Muktapur	MCS	NCRMP(AF)
629	Nayagarh	Ranapur	Raipada	Raipada	MCS	NCRMP(AF)
630	Nayagarh	Ranapur	Raipada	Arjunapur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
631	Nuapada	Sinapali	Bargaon	Botopali	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
632	Puri	Astarang	Alasahi	Asana	MCS	NCRMP(AF)
633	Puri	Astarang	Alasahi	Patasundarpur	MCS	NCRMP
634	Puri	Astarang	Kendrapati	Namaro	MCS	NCRMP(AF)
635	Puri	Astarang	Kendrapati	Kendrapati	MCS	NCRMP
636	Puri	Astarang	Korana	Ratanpur	MCS	NCRMP(AF)
637	Puri	Astarang	Korana	Bantilo	MCS	NCRMP
638	Puri	Astarang	Korana	Bandarikaral	MFS	State Plan (post Phailin)
639	Puri	Astarang	Nagar	Dihakarada	MCS	NCRMP(AF)
640	Puri	Astarang	Nagar	Kaliakana	MCS	NCRMP
641	Puri	Astarang	Nagar	Balipantala	MFS	State Plan (post Phailin)
642	Puri	Astarang	Naiguan	Khandasahi	MCS	NCRMP(AF)
643	Puri	Astarang	Jhadalinga	Madhupur	MCS	NCRMP(AF)
644	Puri	Astarang	Sarifpur	Kundeswar	MCS	NCRMP(AF)
645	Puri	Astarang	Sarifpur	Mudugal	MCS	NCRMP(AF)
646	Puri	Astarang	Sisua	Keutajanga	MCS	NCRMP
647	Puri	Astarang	Sisua	Tandahar	MCS	NCRMP
648	Puri	Astarang	Talada	Talada	MCS	WORLD BANK
649	Puri	Brahmagiri	Ambapada	Barajanga	MCS	NCRMP
650	Puri	Brahmagiri	Ambapada	Narasinghpatna	MCS	CMRF
651	Puri	Brahmagiri	Badabena-kudi	Badabenakudi	MCS	NCRMP
652	Puri	Brahmagiri	Bentapur	Matamatpur	MCS	NCRMP(AF)
653	Puri	Brahmagiri	Bentapur	Satikapuri Na-gochhia Chaka)	MCS	CMRF (post Phailin)
654	Puri	Brahmagiri	Brahmagiri	Badabandhakera	MCS	NCRMP(AF)
655	Puri	Brahmagiri	Brahmagiri	Sanabandhakera	MFS	State Plan (post Phailin)
656	Puri	Brahmagiri	Brahmania	Brahmania	MCS	CMRF (post Phailin)
657	Puri	Brahmagiri	Champamanik	Champamanik	MCS	NCRMP
658	Puri	Brahmagiri	Dharanikudi	Dharanikudi	MCS	NCRMP
659	Puri	Brahmagiri	Dimirisena	Dimirisena	MCS	NCRMP(AF)
660	Puri	Brahmagiri	Dimirisena	Ramachandrapur	MCS	NCRMP(AF)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
661	Puri	Brahmagiri	Ambapada	Balabhadrapur Patna	MCS	NCRMP(AF)
662	Puri	Brahmagiri	Gorual	Gorual	MCS	NCRMP(AF)
663	Puri	Brahmagiri	Kahalpada	Kahalpada	MCS	NCRMP
664	Puri	Brahmagiri	Kapileswarpur	Chaturthasa (Kapileswarpur Part-4)	MCS	NCRMP(AF)
665	Puri	Brahmagiri	Ambapada	Toran	MCS	NCRMP(AF)
666	Puri	Brahmagiri	Kapileswarpur	Kankuda	MCS	NCRMP(AF)
667	Puri	Brahmagiri	Kapileswarpur	Amuri Banastapada	MFS	State Plan (post Phailin)
668	Puri	Brahmagiri	Kusubenti	Jagadala	MCS	NCRMP(AF)
669	Puri	Brahmagiri	Kusubenti	Golara	MCS	NCRMP(AF)
670	Puri	Brahmagiri	Manapada	Srikat Nuapada	MCS	NCRMP(AF)
671	Puri	Brahmagiri	Manapada	Manapada	MCS	NCRMP(AF)
672	Puri	Brahmagiri	Manapada	Goudabandha	MCS	NCRMP(AF)
673	Puri	Brahmagiri	Manapada	Bidurabanka	MCS	NCRMP(AF)
674	Puri	Brahmagiri	Manapada	Chottapur	MCS	NCRMP(AF)
675	Puri	Brahmagiri	Ghatakudi	Ghatakudi	MCS	NCRMP(AF)
676	Puri	Brahmagiri	Raibidhar	Tiarapari	MCS	NCRMP(AF)
677	Puri	Brahmagiri	Raibidhar	Bhandarikuda	MCS	NCRMP(AF)
678	Puri	Brahmagiri	Palanka	Palanka	MCS	NCRMP
679	Puri	Brahmagiri	Talamala	Talamala	MCS	NCRMP(AF)
680	Puri	Delanga	Abhayamukhi	Indupur Deuli	MFS	CMRF
681	Puri	Delanga	Dhanakera	Dhanakera	MFS	CMRF
682	Puri	Delanga	Gualipada	Gudupailo	MFS	State Plan (post Phailin)
683	Puri	Delanga	Kalyanpur	Kalyanpur	MFS	State Plan
684	Puri	Gop	Achutpur	Achutpur	MCS	NCRMP(AF)
685	Puri	Gop	Badagaon	Gaudasahi (Bhuan)	MCS	NCRMP
686	Puri	Gop	Badatara	Badatara	MCS	NCRMP
687	Puri	Gop	Baniasahi	Inchola	MCS	NCRMP(AF)
688	Puri	Gop	Baniasahi	Baniasahi	MCS	NCRMP(AF)
689	Puri	Gop	Bantaligram	Bantaligram	MCS	NCRMP(AF)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
690	Puri	Gop	Bantaligram	Tarahana	MCS	NCRMP(AF)
691	Puri	Gop	Ganeswarpur	Galadari (Ganeswarapur)	MFS	State Plan (post Phailin)
692	Puri	Gop	Khalkata Patana	Tikana (Hamlet of Khalkata)	MCS	NCRMP
693	Puri	Gop	Konark N.A.C.	Chandrabhaga (Konark)	MCS	NCRMP
694	Puri	Gop	Kuampada	Sujanagar	MCS	NCRMP
695	Puri	Gop	Mahalapada	Kundisha	MCS	NCRMP
696	Puri	Gop	Mahalapada	Sarada	MCS	NCRMP
697	Puri	Gop	Mahalapada	Ambiligaon	MCS	NCRMP(AF)
698	Puri	Gop	Mahalapada	Mandapokhari	MCS	NCRMP(AF)
699	Puri	Gop	Simili	Kantijhadi (Kha-tighari)	MCS	NCRMP(AF)
700	Puri	Gop	Sorabha	Aingol	MCS	NCRMP(AF)
701	Puri	Gop	Sorabha	Durgapur	MCS	NCRMP(AF)
702	Puri	Gop	Tarakor	Bangar	MCS	NCRMP
703	Puri	Kakatpur	Abadan	Singarpal	MCS	WORLD BANK
704	Puri	Kakatpur	Bangurigan	Chhotipada	MCS	NCRMP
705	Puri	Kakatpur	Jaleswarpada	Runkei	MCS	NCRMP
706	Puri	Kakatpur	Jaleswarpada	Sukapokhari (Jaleswarpada)	MCS	NCRMP
707	Puri	Kakatpur	Kadua	Dhanitri	MCS	NCRMP
708	Puri	Kakatpur	Kundhei	Haridaspur (Hamlet of Pit-amberpur)	MCS	NCRMP(AF)
709	Puri	Kakatpur	Kurujanga	Adhual	MCS	NCRMP
710	Puri	Kakatpur	Suhagpur	Suhagpur	MFS	State Plan (post Phailin)
711	Puri	Kanas	Alibad	Alibad	MCS	NCRMP(AF)
712	Puri	Kanas	Badal	Badaora	MFS	State Plan (post Phailin)
713	Puri	Kanas	Baku	Baku	MCS	NCRMP(AF)
714	Puri	Kanas	Chupuringi	Kaudiapur, Chu-pring	MFS	CMRF
715	Puri	Kanas	Chupuringi	Chupuringi	MCS	NCRMP(AF)
716	Puri	Kanas	Deipur	Deipur	MCS	NCRMP(AF)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
717	Puri	Kanas	Gadakharad-1	Gadakharad-1	MCS	NCRMP(AF)
718	Puri	Kanas	Deipur	Telangapada	MFS	State Plan (post Phailin)
719	Puri	Kanas	Gadasahi	Jankia Gadasahi	MFS	CMRF
720	Puri	Kanas	Gopinathpur	Kalapadar	MCS	NCRMP(AF)
721	Puri	Kanas	Gopinathpur	Gopinathpur	MCS	NCRMP(AF)
722	Puri	Kanas	Gopinathpur	Paikamara-2	MCS	NCRMP(AF)
723	Puri	Kanas	Gopinathpur	Jagulaipadar	MCS	NCRMP(AF)
724	Puri	Kanas	Gadishagada	Nuagaon	MCS	NCRMP(AF)
725	Puri	Kanas	Jamalgoda	Basantpur	MCS	NCRMP(AF)
726	Puri	Kanas	Jamalgoda	Jamalgoda	MFS	State Plan (post Phailin)
727	Puri	Kanas	Kadua	Kadua	MCS	NCRMP(AF)
728	Puri	Kanas	Kadua	Sahaspur	MCS	NCRMP(AF)
729	Puri	Kanas	Kadua	Sunakhala	MFS	CMRF (post Phailin)
730	Puri	Kanas	Khandahata	Khandahata	MFS	State Plan
731	Puri	Kanas	Khandahota	Mulabasanta	MCS	NCRMP(AF)
732	Puri	Kanas	Sahupada	Anjira	MCS	NCRMP(AF)
733	Puri	Kanas	Sahupada	Bedha Tandula	MCS	NCRMP(AF)
734	Puri	Kanas	Sahupada	Jaliapada	MCS	NCRMP(AF)
735	Puri	Krushnaprasad	Alanda	Jamuna	MCS	ICZMP
736	Puri	Krushnaprasad	Alanda	Alanda	MCS	ICZMP
737	Puri	Krushnaprasad	Arakhakuda	Arakhakuda (Manikapatna)	MCS	CMRF
738	Puri	Krushnaprasad	Gopinathpur	Gopinathpur	MCS	CMRF
739	Puri	Krushnaprasad	Badaanla	Badaanla	MFS	State Plan (post Phailin)
740	Puri	Krushnaprasad	Badajhad	Jenapur	MCS	NCRMP
741	Puri	Krushnaprasad	Badajhad	Sipia	MCS	NCRMP
742	Puri	Krushnaprasad	Badajhad	Jharkota	MCS	ICZMP
743	Puri	Krushnaprasad	Berhampur	Khirisahi	MCS	ICZMP
744	Puri	Krushnaprasad	Badajhad	Kurupala	MCS	CMRF (post Phailin)
745	Puri	Krushnaprasad	Badanala	Khatiakudi	MCS	ICZMP
746	Puri	Krushnaprasad	Bajrakote	Talatala	MCS	CMRF

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
747	Puri	Krushnaprasad	Bajrakote	Bajrakote	MCS	NCRMP
748	Puri	Krushnaprasad	Bajrakote	Udayagiri	MCS	NCRMP(AF)
749	Puri	Krushnaprasad	Berhampur	Berhampur	MCS	WORLD BANK
750	Puri	Krushnaprasad	Berhampur	Mahinsa	MCS	NCRMP
751	Puri	Krushnaprasad	Budhibara	Budhibara	MCS	NCRMP
752	Puri	Krushnaprasad	Gomundia	Gomundia	MCS	NCRMP
753	Puri	Krushnaprasad	Krush-naprasad	Krushnaprasad	MCS	NCRMP(AF)
754	Puri	Krushnaprasad	Malud	Maluda	MCS	WORLD BANK
755	Puri	Krushnaprasad	Malud	Fatepur	MCS	NCRMP
756	Puri	Krushnaprasad	Nuapada	Nuapada	MCS	WORLD BANK
757	Puri	Krushnaprasad	Nuapada	Gurubai	MCS	ICZMP
758	Puri	Krushnaprasad	Nuapada	Khatisahi	MFS	State Plan (post Phailin)
759	Puri	Krushnaprasad	Panaspada	Panaspada	MCS	CMRF
760	Puri	Krushnaprasad	Ramalenka	Kumarpur	MCS	CMRF
761	Puri	Krushnaprasad	Ramalenka	Ramalenka	MCS	NCRMP
762	Puri	Krushnaprasad	Ramalenka	Brahmandeo	MCS	CMRF (post Phailin)
763	Puri	Krushnaprasad	Satapada	Satpada	MCS	CMRF
764	Puri	Krushnaprasad (Tahasil-Brahmagiri)	Satapada	Baghamunda	MCS	ICZMP
765	Puri	Krushnaprasad (Tahasil-Brahmagiri)	Satapada	Nuagaon	MCS	CMRF (post Phailin)
766	Puri	Krushnaprasad	Siala	Morada	MCS	NCRMP
767	Puri	Krushnaprasad	Siala	Siala	MCS	NCRMP
768	Puri	Krushnaprasad	Siala	Kanheipur	MCS	CMRF (post Phailin)
769	Puri	Krushnaprasad	Siandi	Siandi	MCS	CMRF
770	Puri	Krushnaprasad	Titipa	Titipa	MCS	ICZMP
771	Puri	Krushnaprasad (Tahasil-Brahmagiri)	Panaspada	Rameswarpur	MCS	NCRMP(AF)
772	Puri	Krushnaprasad (Tahasil-Brahmagiri)	Panaspada	Siara	MCS	NCRMP(AF)
773	Puri	Krushnaprasad	Titipa	Nuagaon	MCS	NCRMP(AF)
774	Puri	Nimapara	Badasubala	Gadatorihan	MFS	State Plan

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
775	Puri	Nimapara	Dhanua	Baulapada	MFS	State Plan (post Phailin)
776	Puri	Nimapara	Sagada	Bada Machha-pur	MFS	State Plan (post Phailin)
777	Puri	Pipili	Kanti	Kakudia	MFS	State Plan (post Phailin)
778	Puri	Pipili	Laxminaray-anpur	Laxminarayan-pur	MFS	CMRF
779	Puri	Pipili	Laxminaray-anpur	Bilipada	MFS	State Plan (post Phailin)
780	Puri	Pipili	Pamasara	Kairi	MFS	CMRF
781	Puri	Puri Sadar	Beladala	Beladala	MCS	CMRF
782	Puri	Puri Sadar	Baliguali	Balukhanda-151	MCS	NCRMP(AF)
783	Puri	Puri Sadar	Beladala	Ura	MFS	State Plan (post Phailin)
784	Puri	Puri Sadar	Baliput	Siara	MCS	CMRF
785	Puri	Puri Sadar	Baliput	Podapoda	MFS	State Plan (post Phailin)
786	Puri	Puri Sadar	Bira Harek-rushnapur	Rahangiria	MCS	NCRMP
787	Puri	Puri Sadar	Bira Harek-rushnapur	Rendua	MCS	NCRMP
788	Puri	Puri Sadar	Chalishibatia	Kantashila	MCS	NCRMP
789	Puri	Puri Sadar	Ganganaray-anpur	Ganganarayanpur	MCS	NCRMP(AF)
790	Puri	Puri Sadar	Ganganaray-anpur	Barabodia (Ganganarayanpur)	MFS	State Plan (post Phailin)
791	Puri	Puri Sadar	Goudakera	Khandighara, Jalapokhari	MCS	CMRF (post Phailin)
792	Puri	Puri Sadar	Hantak	Hantak	MCS	NCRMP(AF)
793	Puri	Puri Sadar	Hantak	Kurunti	MCS	NCRMP(AF)
794	Puri	Puri Sadar	Jamarsuan	Jamarsuan	MCS	NCRMP
795	Puri	Puri Sadar	Pratap Purus-ottampur	Krushnajanpur	MCS	NCRMP(AF)
796	Puri	Puri Sadar	Samanga	Kharipada	MCS	NCRMP(AF)
797	Puri	Puri Muncipality	Puri Munici-pality	Penthakata	MCS	CMRF
798	Puri	Satyabadi	Algum	Algum (Malisahi)	MFS	CMRF
799	Puri	Satyabadi	Balarampur-garh	Malasahi (Nuabandhakera Samil)	MFS	State Plan (post Phailin)

Sl. No.	District	Block	GP	Village	MCS/ MFS	Under Scheme
800	Puri	Satyabadi	Bidyadharpur	Bidyadharpur	MFS	State Plan (post Phailin)
801	Puri	Satyabadi	Sukala	Sukala	MFS	State Plan
802	Rayagada	Bissam Cuttack	Kutragada	Kutragada	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
803	Rayagada	Gunupur	Gunupur NAC	Gunupur NAC	MFS	CMRF (by Works dept -post Phailin)
804	Rayagada	Rayagada	Hataseskhal	Hataseskhal	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
805	Sambalpur	Maneswar	Dhama	Dhama	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
806	Sambalpur	Sambalpur Town (Municipality)	Sambalpur Municipality Wart-1	Chounrpur	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
807	Sambalpur	Sambalpur Town (Municipality)	Sambalpur Municipality Wart-32	Binakhandi	MFS	CMRF (by Works dept -post Phailin)
808	Sambalpur	Sambalpur Town (Municipality)	Sambalpur Municipality Ward no: 15	Talbhata	MFS	CMRF (by Works dept -post Phailin)
809	Subarnapur	Binka Nac	Binka Nac	Binka NAC	MFS	CMRF (RD Dept)
810	Subarnapur	Birmaharj Pur	Subalaya	Tikirapada (Subalaya)	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
811	Subarnapur	Dunguripali	Digsira	Digsira	MFS	CMRF (By RD dept-post Phailin)
812	Subarnapur	Sonepur Municipality	Sonepur Municipality	Sonepur Munci-pality (Back Site of SP Office)	MFS	CMRF (RD Dept)
813	Subarnapur	Sonepur Municipality	Sonepur Municipality	Sonepur Munci-pality (Adjacent To Pantha Nivas)	MFS	CMRF (RD Dept)
814	Subarnapur	Ulunda	Mundaghat	Mundaghat	MFS	CMRF (RD Dept)

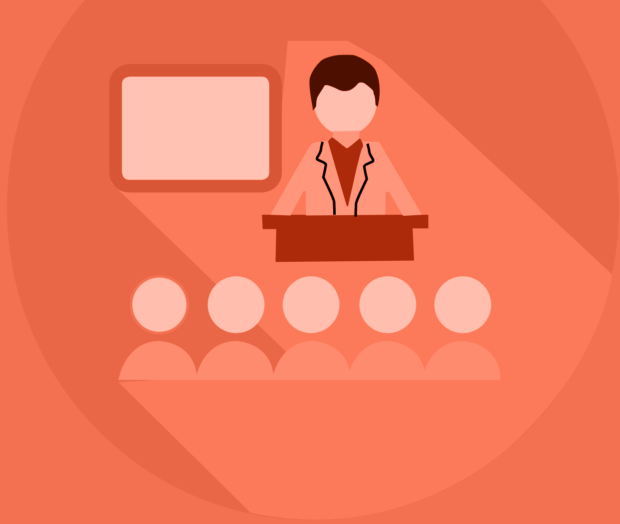

ମଡ୍ୟୁଲ- ୨

ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର

୨. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର

୨.୧ ଉପକ୍ରମ

ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର ଏକ ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ। ସମୟୋଚିତ ଏବଂ ଫଳପ୍ରଦ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଲୋକଙ୍କ ଧନ ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ। କୌଣସି ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଘଟିବା ପରେ ପ୍ରଥମେ ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତରରେ ଥିବା ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ପହଂଚି ଯାଇ ଉଦ୍ଧାର କରିଥାନ୍ତି। ସେହିଭଳି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି। ସେଥିପାଇଁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀସ୍ତରୀୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନଙ୍କୁ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କୌଶଳ ସଂପର୍କରେ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରି ତାଙ୍କର ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ସୁଦୃଢ଼ କଲେ, ସେମାନେ ସଫଳତାର ସହିତ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ମୁକାବିଲା କରିପାରିବେ।

୨.୧.୧ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାଥମିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

କ. ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସୁରକ୍ଷାକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବା।

ଖ. ସମୟ ନଷ୍ଟ ନକରି ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା।

ଗ. ସବୁଠାରୁ କମ୍ ବିପଦ ଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ପ୍ରଥମେ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା।

୨.୧.୨ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାଥମିକ ପଦକ୍ଷେପ

କ. ପରିସ୍ଥିତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ: ପରିସ୍ଥିତିର ଆକାର ଓ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସହିତ; କଣ ଓ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନ କରାଯାଇ ପାରିବ ତାର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ। ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମୟରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପତ୍ତିମାନଙ୍କର ଆକଳନ କରିବା ସହିତ ନିରାକରଣ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତୁ।

ଖ. ସନ୍ଧାନ: ବିପଦରେ ଫଶି ରହିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ଠାବ କରନ୍ତୁ।

ଗ. ଉଦ୍ଧାର: ବିପଦରେ ଫଶି ରହିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କିପରି ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇ ପାରିବ ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତୁ।

ମନେରଖନ୍ତୁ:

ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଓ କରୁଥିବା ସମୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପରିସ୍ଥିତିମାନଙ୍କୁ ଯଥା ସମ୍ଭବ ବିଚାର କରନ୍ତୁ।

- ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ଥ ସ୍ଥାନର ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ।
- ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପତ୍ତିମାନଙ୍କର ମୂଲ୍ୟାୟନ କରି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତୁ।
- ଘଟଣା କଣ ହୋଇଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିସ୍ଥିତି କଣ ଅଛି ଏବଂ କଣ ହେବାକୁ ଯାଉଛି ତାହାର ତର୍ଜମା କରନ୍ତୁ।
- ଉପସ୍ଥିତ ସାହାଯ୍ୟ କରି ତଥା ଆବଶ୍ୟକ ସାହାଯ୍ୟକାରୀଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଉପରିସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଯୋଗଯୋଗ କରି ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତୁ।

୨.୧.୩ ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଦେଖିବା : ଦୁର୍ଘଟଣା ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ବା ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷଦର୍ଶୀଙ୍କ ପାଖରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ।

ଶୁଣିବା : ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ଗ୍ରାମ ଗୋଷ୍ଠୀ ବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଠାରୁ ଦୁର୍ଘଟଣାର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ। ଘଟି ଯାଇଥିବା ଘଟଣାର ସୂଚନାକୁ ଆଧାର କରି ବିପଦରେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ। ଆହାତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଚିତ୍କାର ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ ପ୍ରତି ଅତି ସତର୍କତାର ସହିତ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତୁ ଏବଂ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ନୀରବତା ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।

ଅନୁଭବ କରିବା : ପ୍ରକୃତ ତଥ୍ୟ, ବିପଦର ମାତ୍ରା ଓ ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରିବାରେ ନିଜର ସାମର୍ଥ୍ୟର ସଠିକ୍ ଆକଳନ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଉପକରଣ ସଂଘଟିତ କରିବା ସହିତ ଦଳର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୋଗ କରି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ।

ଯୋଜନା : ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣରୁ ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାୟନ ପରେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀମାନେ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି। ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଚାହିଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ ଓ ଉପଲବ୍ଧ ଲୋକଶକ୍ତି, ଉପକରଣ ଓ ପଦ୍ଧତିର ସଠିକ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ଦଳଗତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କଲେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ସଫଳତା ମିଳିଥାଏ।

ମୂଲ୍ୟାୟନ : ଘଟଣାର ସଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟାୟନ ସମୟ ବଞ୍ଚାଇବା ସହିତ ଉତ୍ତମ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ। କେତେକ ପରିମାଣର କ୍ଷୟକ୍ଷତି ହୋଇଛି, ଘଟଣା ଘଟିଥିବା ସ୍ଥାନ ବା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବାର ରାସ୍ତା, କ୍ଷୟକ୍ଷତିର ପ୍ରକାର ଏବଂ ଯଦି ପୁନର୍ବାର କ୍ଷୟକ୍ଷତି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ତେବେ ତାହାର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ।

୨.୧.୪ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦଳର କାର୍ଯ୍ୟ

- ବିପଦସଂକୁଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା କିମ୍ୱା ଏକାକୀ ରହି ଯାଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆବର୍ଜନା ଭଙ୍ଗା ଘର କିମ୍ୱା ପାଣି ତଳୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା।
- ଆହତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଅଧିକ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା।
- ଭାଙ୍ଗି ପଡିବା ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିବା ଘରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ଢିରା ଲଗାଇବା।
- ଯେଉଁ ଢାଞ୍ଚାଗୁଡ଼ିକ ବପଦସଂକୁଳ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛି କିମ୍ୱା ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହେଉଛି ତାକୁ ସାବଧାନତାର ସହ ଭାଙ୍ଗି ଦେବା।
- ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ଘରୁ ଜଳ, ଗ୍ୟାସ୍ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ ସଂଯୋଗ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରିବା।
- ଯେଉଁ ପରିବାରର ସଂଗଠନରେ କେହି ଦାବିଦାର ନାହାନ୍ତି, ତାହାର ଆସବାବପତ୍ର ଉଦ୍ଧାର କରି ପ୍ରଶାସନକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା।

୨.୧.୫ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ କ'ଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ଓ କ'ଣ କରିବା ଅନୁଚିତ୍

କ'ଣ କରିବା ଉଚିତ୍	କ'ଣ କରିବା ଅନୁଚିତ୍
✓ ନିଜକୁ ଶାନ୍ତ ରଖନ୍ତୁ । ✓ ନିଜେ ନିଜର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ । ✓ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ଘଟଣାସ୍ଥଳକୁ ଭଲଭାବେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ । ✓ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଭଲଭାବେ ପରୀକ୍ଷା କରି ନିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରି ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରନ୍ତୁ । ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ନିକଟତମ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପଠାନ୍ତୁ । ✓ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୁହଁ, ପାଟି ଓ କାନ ଖୋଲା ରଖନ୍ତୁ ଏବଂ ସଫା ସ୍ଥାନରେ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ । ନଚେତ୍, ଧୂଳି, ମଳି ପାଟିରେ, ନାକରେ, କାନରେ ପଶିଯିବା ସହିତ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ । ✓ ଭଗ୍ନ ଖଣ୍ଡ ଉପରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆଣିବା ସମୟରେ ଖୁବ୍ ସାବଧାନ ରୁହନ୍ତୁ । ✓ ଦୁଇଜଣିଆ ଦଳରେ କାମ କରନ୍ତୁ । ✓ ସବୁବେଳେ ପରିସ୍ଥିତି ସହିତ ଖାପ୍ ଖୁଆଇ ନିଜର ପରିସ୍ଥିତି ବୃଦ୍ଧି, ଦକ୍ଷତା, ସାହାସ ଓ ମନୋବଳ ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ । ✓ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ର ବା ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପଠାଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରନ୍ତୁ ।	✗ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିପଦଜନକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ଗୁରୁତର ଭାବେ ଆହତ ହୋଇଥାନ୍ତି କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥାଏ ବା ମେରୁଦଣ୍ଡରେ ଆଘାତ ଲାଗିଥାଏ ତେବେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ✗ ଭଗ୍ନ ଘର ଉପରେ ବେଶି ଚଳପ୍ରଚଳ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । କାରଣ ଏହା ଆହୁରି ବଢିପାରେ । ✗ କୌଣସି ପ୍ରକାର ତାରକୁ ଛୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । କାରଣ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ପ୍ରବାହିତ ହୋଇ ଥାଇପାରେ । ✗ ଭଙ୍ଗା ଘରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମୟରେ କାଠ ଖଣ୍ଡ ବା ଢିରାକୁ ଭିଡାଭିଡ଼ି କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । କାରଣ ଏହା ପୁନଃ କ୍ଷୟକ୍ଷତି କରିପାରେ । ✗ କୌଣସି ପ୍ରକାର ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ✗ ପର ପ୍ରରୋଚନାରେ ବା ପ୍ରଲୋଭନରେ ଅବା ଚାପରେ ପଡ଼ି ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ✗ ଘଟିଥିବା ଘଟଣାର ପୁରା ଇତିହାସ ନ ଜାଣିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ✗ ଅଯଥା ଗୁଜବ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତୁ ନାହିଁ କି ଗୁଜବ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ✗ ନିଜର ସାହାସ ଓ ଦକ୍ଷତା ନଥିଲା ପରି ମନେ କରୁଥିଲେ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୨.୧.୬ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ (Personal Protective Equipment)

କୌଣସି ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜ ଶରୀରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଉପକରଣମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ବା PPE କୁହାଯାଏ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଅଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଉପକରଣମାନଙ୍କର ଚୟନ, କରାଯିବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟର କୌଶଳ ଓ ପଦ୍ଧତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏହା ସବୁବେଳେ ଆଦର୍ଶ, ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ଓ ଉନ୍ନତମାନର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ସହିତ ସାଲିସ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ମନେରଖନ୍ତୁ:

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଏହା ଆପଣଙ୍କ ଶରୀରକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ଆପଣଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତାକୁ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ ।

୨.୧.୭ ଆମ ପାଖରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା

ହେଲମେଟ୍(Helmet): ମୁଣ୍ଡରେ ଲାଗୁଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଆଘାତକୁ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ହେଲ୍‌ମେଟ୍‌ର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ହେଲ୍‌ମେଟ ପରିଧାନ କରିବା ସମୟରେ ଚିବୁକ ପଟି (Helmet) ଲଗାଇବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଯୋତା(Boots): ପାଦର ସୁରକ୍ଷା ତଥା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବ୍ୟବହାର ସମୟରେ ଗୋଡ଼କୁ ବଳିଷ୍ଠ ଏବଂ ସ୍ଥିର ରଖିବା ପାଇଁ ଯୋତାର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ଏହି ଯୋତା ପରିଧାନ କରିଥିଲେ ଗୋଡ଼ ଉପରେ ଭାରି ଜିନିଷ ପଡ଼ିଲେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା କମ୍ ଥାଏ ।

ଦସ୍ତାନ(Gloves): ପାପୁଲିର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦସ୍ତାନା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ଏହା ହାତ ମୁଠାକୁ ଶକ୍ତ ଓ ପାପୁଲିରୁ ବାହାରୁ ଥିବା ଝାଳ ଏବଂ ଉପକରଣରୁ ନିର୍ଗତ ହେଉଥିବା ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

ଚଷମା(Eye Protection): ନିଜ ଆଖିକୁ ଧୂଳିଗୁଣ୍ଡ, କାଠଗୁଣ୍ଡ, ଲୁହାଗୁଣ୍ଡ ତଥା ବିଭିନ୍ନ କୀଟପତଙ୍ଗ ଠାରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆଖିରେ ଚଷମା ବ୍ୟବହାର କରିବା ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଦରକାର ।

ଶବ୍ଦ ପ୍ରତିରୋଧକ (Ear Protection): ଯନ୍ତ୍ରପାତି ବ୍ୟବହାର ସମୟରେ ଖୁବ୍ ଯୋରରେ ଶବ୍ଦ କରିଥାଏ । ଏହା ଫଳରେ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କର କାନ ବଧିର ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଥାଏ । ଏହି ଶକ୍ତି ପ୍ରଦୂଷଣରୁ କାନକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଶବ୍ଦ ପ୍ରତିରୋଧକ (Ear Plug / Ear Mufts) ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଆଚ୍ଛାଦନୀ (Apron): ନିଜ ଶରୀରକୁ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ଧାରୁଆ ଅଂଶ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପବନରେ ଉଡୁଥିବା କାଠଗୁଣ୍ଡ, ସିମେଣ୍ଟ ଗୁଣ୍ଡ, ଚିପସ୍ ଏବଂ ଇଟାଗୁଣ୍ଡରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଚ୍ଛାଦନୀ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।

ଧୂଳିମୁଖା (Dust Mask): ମେସିନ୍ ପରିତ୍ୟାଗ କରୁଥିବା ଧୂଆଁ ତଥା ଅଶୁଦ୍ଧ ବାୟୁ ଆଘ୍ରାଣ କରିବା ଦେହ ପକ୍ଷରେ କ୍ଷତିକାରକ। ଏହି ଧୂଆଁର ଆଘ୍ରାଣରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ ରଖିବା ପାଇଁ ଧୂଳିମୁଖାର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

ଲାଇଫ୍ ଜ୍ୟାକେଟ୍ (Life Jacket): ଲାଇଫ୍ ଜ୍ୟାକେଟ୍ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ। ପାଣିରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସମୟରେ ବା ପାଣିଭିତରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ନିଜକୁ ବୁଡ଼ିବାରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । କୌଣସି ଡଙ୍ଗା, ବୋଟ୍ ତଥା ପାଣିରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ସମୟରେ ଏହାକୁ ପରିଧାନ କରିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ।

୨.୨ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଉଦ୍ଧାର ପଦ୍ଧତି

୨.୨.୧ ଉପକ୍ରମ

ସାଧାରଣତଃ, ପୀଡ଼ିତ ବା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ନଥଲେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ। ଏହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଗୁରୁତର ହେବାର ଅତ୍ୟଧିକ ଆଶଙ୍କା ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଯଦି ଜୀବନକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇ ପାରୁଥିବା ବିପତ୍ତିମାନ ରହିଥାଏ, ତା'ହେଲେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ। ହୁଏତ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିର ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଉପକରଣର ଅଭାବ ଥାଇପାରେ। ଏହି ଉପକରଣମାନଙ୍କ ଅଭାବକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଉଦ୍ଧାର ପଦ୍ଧତିମାନ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଯଥେଷ୍ଟ ଯତ୍ନ ନିଆଯାଇ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇ ପାରିବ।

୨.୨.୨ ଜଣେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧାର

(କ) ଦୋଳା ପଦ୍ଧତି (Craddle)

ସାଧାରଣତଃ ଏହି ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ଅଳ୍ପ ଓଜନ ବିଶିଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧ, ବୃଦ୍ଧା, ଶିଶୁ, ଆହତ ବା ଅସହାୟ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନକୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥାଏ।

- ପ୍ରଥମେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସାବଧାନତା ସହ ଭୂମିରେ ବସାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବାମ କିମ୍ବା ଡାହାଣ ହାତକୁ ନିଜର କାନ୍ଧ ଉପରେ ପକାଇ ଧରିବାକୁ କୁହନ୍ତୁ।
- ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦୁଇ ଆଣ୍ଠୁ ତଳେ ଗୋଟିଏ ହାତ ପୁରାଇ ଅନ୍ୟ ହାତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦୁଇ ହାତର କାଖ ତଳେ ପୁରାଇ ଛନ୍ଦି ଧରନ୍ତୁ।
- ଏବେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ନିଜ ଶରୀରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସାବଧାନତା ସହକାରେ ଧୀରେ ଉଠାଇ ଠିଆ ହୁଅନ୍ତୁ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନକୁ ଅଗ୍ରସର ହୁଅନ୍ତୁ।

(ଖ) ପୃଷ୍ଠ ବହନ (Pick-a-Back)

ଯଦି କୌଣସି ଚେତା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପିଠିରେ ଆଘାତ ଲାଗିଥାଏ ଏବଂ ସେ ଚାଲିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ଥାଆନ୍ତି, ସେପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଲାଉ ପଦ୍ଧତିରେ ଉଦ୍ଧାର କରି ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନକୁ ନିଆଯାଇ ଥାଏ। ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ବିପଦମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବା ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆଗରେ ଅଧା ନଇଁ ପଡ଼ି ଛିଡ଼ା ହୋଇଯାଆନ୍ତୁ।
- ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କ୍ଷତସ୍ଥାନକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ନିଜ ପିଠି ଉପରକୁ ଉଠାନ୍ତୁ ଓ ପିଠି ଉପରେ ଶୁଆଇ ରଖି ନିଜ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ପଛପଟକୁ ବୁଲାଇ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଜଙ୍ଘ ପାଖରେ ଛନ୍ଦି ଧରନ୍ତୁ।
- ଏବେ ଧୀରେ ଧୀରେ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ଜଙ୍ଘର ତଳପଟରେ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିଜ ପିଠି ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଆଣନ୍ତୁ। ଯେପରିକି ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଜଙ୍ଘ ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ହାତ ଉପରେ ରହିବା ସହିତ ଆଗପଟେ ହାତ ଦୁଇଟି ଛନ୍ଦି ହୋଇ ରହିବ। ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦୁଇ ହାତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଧରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତୁ।

(ଗ) ଓଲଟା ପୃଷ୍ଠବହନ (Pick-a-Back Reverse)

ଯଦି ଚେତା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଛାତି ଓ ପେଟରେ ଗଭୀର କ୍ଷତ ହୋଇଥାଏ ମାତ୍ର ତାଙ୍କର କୌଣସି ଅସ୍ଥି ଭଗ୍ନ ହୋଇନଥାଏ, ତେବେ ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଓଲଟା ଲାଉ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇପାରେ। ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ବିପଦମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବା ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ପ୍ରଥମେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଠିଆ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପଛପଟକୁ ବୁଲିପଡ଼ି ପରସ୍ପର ପିଠିକୁ ପିଠି ଲଗାଇ ସାମାନ୍ୟ ନଇଁ ପଡ଼ି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିଜ ପିଠି ଉପରେ ଶୁଆଇ ରଖନ୍ତୁ।
- ନିଜ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହାତକୁ ମିଶାଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶରୀରକୁ ଅଣ୍ଟା ପାଖରୁ ହାତରେ ଛନ୍ଦି ଜାବୁଡ଼ି ଧରନ୍ତୁ।
- ଏବେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ନିଜ ମୁଣ୍ଡ ଏବଂ ବେକ ଉପରେ ଭାରସାମ୍ୟ ରକ୍ଷା କରି ରଖନ୍ତୁ ଏବଂ ଅଧା ନଇଁ ଧିରେ ଧିରେ ଚାଲି ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନକୁ ଅଗ୍ରସର ହୁଅନ୍ତୁ।

(ଘ) ଜଣେ ମାନବ ଆଶାବାଡ଼ି (One Man Human Crutch)

ଯଦି ଚେତା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ରେ ଆଘାତ ଲାଗିଥାଏ, ଚାଲିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ଥାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ଉପଦେଶକୁ ମାନି ସହଯୋଗ କରୁଥାନ୍ତି ସେପରି ସ୍ଥଳେ ଜଣିକିଆ ମାନବ ଆଶାବାଡ଼ି ପଦ୍ଧତିରେ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇପାରେ। ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଯଦି ରକ୍ତସ୍ରାବ ବା ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ଥାଏ ତେବେ ଜଣେ ମାନବର ଆଶାବାଡ଼ି ପଦ୍ଧତିରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ଗୋଡ଼ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ବସିପଡ଼ି ତାଙ୍କ ଭିତର ପଟ ହାତକୁ ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ରଖନ୍ତୁ।
- ଏବେ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ଗୋଡ଼ଟିକୁ ଧରି ରଖି ଛିଡ଼ା ହୁଅନ୍ତୁ ଏବଂ ନିଜର ପାଦ ଉପରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ଗୋଡ଼ଟିକୁ ରଖନ୍ତୁ।
- ଅନ୍ୟ ହାତରେ ଆହାତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅଣ୍ଟା ପଛପଟରେ ହାତ ବୁଲାଇ ପିନ୍ଧିଥିବା ଲୁଗାକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ତାଙ୍କ ଶରୀରର ଓଜନକୁ ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ବହନ କରି ପାଦ ସହିତ ପାଦ ମିଶାଇ ଚାଲିବାରେ ସହାୟ ହୁଅନ୍ତୁ।

ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩ ସୋପାନ-୪

(ଙ) ଅଗ୍ନିକ ଉତ୍ତୋଳନ (Fireman's Lift)

ଶରୀରରେ କୌଣସି କ୍ଷତ ନଥିବା ସଂଜ୍ଞାହୀନ/ ଅଚେତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆଗ୍ନିକ ଉତ୍ତୋଳନ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇପାରେ। ଜଣେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ସହଜ ପଦ୍ଧତି ଅଟେ। ଏହି ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ସହଜରେ ଓ ଏକାକୀ ସଂଜ୍ଞାହୀନ/ ଅଚେତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉପରୁ ତଳକୁ ବା ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ପାରିବେ।

ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଓଜନକୁ ଆକଳନ କରି ନିଜର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରନ୍ତୁ।

- ଚିତ୍ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ସଂଜ୍ଞାହୀନ/ ଅଚେତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବେ ତଳ ମୁହାଁ କରି ଓଲଟାଇ ଦିଅନ୍ତୁ। ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଥୋଡି ଓ ଅନ୍ୟ ହାତରେ ତାଙ୍କ ହାତ ସହ ଅଣ୍ଟା ଧରି ତଳ ମୁହାଁ କରି ଓଲଟାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ବସିପଡ଼ି ନିଜର ଜଙ୍ଘ ଉପରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୁଣ୍ଡକୁ ରଖନ୍ତୁ।
- ଦୁଇ ହାତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କାଖ ତଳେ ପୂରାଇ ଧରନ୍ତୁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନଟାଣି ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଜ ଶରୀରରେ ଭରା ଦେଇ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଛିଡ଼ା ହେବା ଅବସ୍ଥାରେ ଉଠାଇ ଧରନ୍ତୁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦୁଇ ଗୋଡ଼ ଭିତରେ ନିଜର ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼କୁ ପୁରାଇ ଶରୀରକୁ ଭାରସାମ୍ୟ ରଖି ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଜର କାନ୍ଧ ଉପରେ ରଖନ୍ତୁ। ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କଚଟିକୁ ଧରନ୍ତୁ ଓ ଅନ୍ୟ ହାତରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୁଇଗୋଡ଼ ମଝିରେ ପୁରାଇ ଧୀରେ ଧୀରେ କାନ୍ଧ ଉପରକୁ ଉଠାନ୍ତୁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ରଖି ଧୀରେ ଧୀରେ ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ।

ସୋପାନ-୧

ସୋପାନ-୨

ସୋପାନ-୩

ସୋପାନ-୪

ସୋପାନ-୫

(ଚ) ଦଉଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ଟାଣିବା (Bowline Drag)

ଯେତେବେଳେ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିସର ଭିତରୁ ବା ଅଣଓସାରିଆ, ଆବଦ୍ଧ ସ୍ଥାନରୁ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହି ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ। ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ତଳ ମୁହାଁ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ସଂଜ୍ଞାହୀନ/ ଅଚେତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବେ ଚିତ କରି ଓଲଟାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ତିନି କୋଣିଆ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ, ରୁମାଲ କିମ୍ବା ଗାମୁଛା ସାହାଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କ କଚଟିକୁ ଏକାଠି କରି ବାନ୍ଧି ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଦଉଡ଼ିର ବ୍ୟବହାର କରି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଛାତି ଉପରେ ରଖି ବୋ-ଲାଇନ୍ ଗଣ୍ଠି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ। ଦଉଡ଼ିଟିକୁ ତାଙ୍କ କାଖ ତଳ ଦେଇ ଏପରି ଭାବେ ଗଳାଇ ରଖନ୍ତୁ, ଯେପରିକି ବୋ-ଲାଇନ୍ ଗଣ୍ଠିଟି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ମୁଣ୍ଡ ତଳେ ରହିବ। ଫଳରେ ଟଣା ହେବା ସମୟରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡଟି ଆପେ ଆପେ ଭୂଇଁରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଉଠୁଥିବ।
- ନିଜ ହାତ ଏବଂ ଆଣ୍ଠୁରେ ଭରା ଦେଇ ଗୁରୁଣ୍ଡି, ଗୁରୁଣ୍ଡି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବାହାରକୁ ଟାଣି ନେଇ ଆସନ୍ତୁ।

(ଛ) ପାଦ ସାହାଯ୍ୟରେ ଟାଣିବା ପଦ୍ଧତି (Toe Drag)

ଯଦି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ଅଣଓସାରିଆ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତି ଓ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ସେଠାରେ ପଶିବା ପାଇଁ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥାଆନ୍ତି କିମ୍ବା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଟିର ମୁଣ୍ଡ ପାଖ ସାମାନ୍ୟ ଭିତରକୁ ଥାଏ। ତେବେ ଏହି ପଦ୍ଧତି ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ।

- ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଆହାତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଓଜନକୁ ଆକଳନ କରି ନିଜର ପାଦ ଦୁଇଟିକୁ ତାଙ୍କର କାଖତଳେ ପୁରାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଏବେ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ମୁଣ୍ଡ ତଳୁ ଧରି ଅନ୍ୟ ହାତରେ ପଛ ପାଖେ ଭରା ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଦୁଇ ପାଦଦ୍ୱାରା ଟାଣନ୍ତୁ।

(ଜ) ଗୁରୁଣ୍ଡି ଉଦ୍ଧାର (Rescue Crawl)

ଅଚେତ୍ ଓ ଅତ୍ୟଧିକ ଓଜନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଦୁର୍ଘଟଣା ଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଓ ଚଳାଚଳ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଆବଦ୍ଧ ସ୍ଥାନରେ ଫସି ରହିଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ପ୍ରଣାଳୀ ବ୍ୟବହାର କରି ତାଙ୍କୁ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନରୁ ଗୁରୁଣ୍ଡି-ଗୁରୁଣ୍ଡି ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ। ସେଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସୁରକ୍ଷା ସାମଗ୍ରୀ ସାଂଗରେ ନେଇ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଉଚିତ୍। ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ତଳ ମୁହାଁ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ସଂଜ୍ଞାହୀନ/ ଅଚେତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବେ ଚିତ କରି ଓଲଟାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।

- ତିନିକୋଣିଆ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ, ଗାମୁଛା, କିମ୍ବା ରୁମାଲ ଦ୍ୱାରା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କଚଟି ଦୁଇଟିକୁ ଏକାଠି କରି ବିସର୍ଗ ଗଣ୍ଠି (ଫିଗର ଅଫ୍ ଏଇଟ୍) ଦ୍ୱାରା ବାନ୍ଧି ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡ ପଟକୁ ମୁହଁ କରି ତାଙ୍କ ଶରୀରର ଦୁଇ ପାଖରେ ଦୁଇ ଗୋଡ଼କୁ ରଖି ଆଣ୍ଠେଇ ପଡ଼ନ୍ତୁ ଏବଂ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ନିଜ ମୁଣ୍ଡ ଉପର ଦେଇ ବେକ ଉପରେ ଝୁଲାଇ ରଖନ୍ତୁ। ମୁଣ୍ଡର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ହାତ ପାପୁଲିରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ତଳୁ ଟେକି ଧରି ରଖନ୍ତୁ।
- ନିଜ ହାତ ଓ ଆଣ୍ଠୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗୁରୁଣ୍ଡି, ଗୁରୁଣ୍ଡି ଆଗକୁ ମାଡ଼ି ଚାଲନ୍ତୁ ଓ ନିଜ ସହିତ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରନ୍ତୁ।

୨.୩ ଦୁଇ ବା ଏକାଧିକ ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ (Rescue by Two or More Person)

୨.୩.୧ ଦୁଇ ଜଣିଆ ମାନବ ଆଶାବାଡି (Two Man Human Crutch)

ଯଦି ଚେତା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଦୁଇଗୋଡ଼ରେ ଆଘାତ ଲାଗିଥାଏ ଏବଂ ଚାଲିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ଥାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ଉପଦେଶକୁ ମାନି ସହଯୋଗ କରୁଥାନ୍ତି ସେପରି ସ୍ଥଳେ ଦୁଇ ଜଣିଆ ମାନବ ଆଶାବାଡ଼ି ପଦ୍ଧତିରେ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇପାରେ। ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦୁଇ ଜଣ ଠିଆ ହୋଇ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ରଖନ୍ତୁ।
- ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ନିଜ ଭିତର ପଟକୁ ଥିବା ପାଦ ଉପରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ।
- ଅନ୍ୟ ହାତ ଦ୍ୱାରା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଅଣ୍ଟା ପାଖରେ ଥିବା ଲୁଗାକୁ ପଛପଟୁ ଶକ୍ତଭାବେ ଧରି ରଖି ଦୁହେଁ ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ଭରା ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରନ୍ତୁ।

୨.୩.୨ ଦୁଇ ହାତିଆ ଆସନ (Two Handed Seat)

ଚାଲିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ଥିବା ସଚେତନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦୂରସ୍ଥାନକୁ ନେବା ପାଇଁ ଏହି ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ। ମନେରଖନ୍ତୁ, ଏପରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ନିଜେ ପିନ୍ଧିଥିବା ମୁଦି, ଘଣ୍ଟା ଇତ୍ୟାଦି ଧାତୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାହାର କରି ଦେବା ଉଚିତ୍। ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଠାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦୁହେଁ ଦୁଇ ହାତ ସଂଯୋଗ ସ୍ଥଳରେ ରୁମାଲ କିମ୍ବା ଗାମୁଛା ବ୍ୟବହାର କରିପାରନ୍ତି। ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦୁଇ କଡ଼ରେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ରହି ଆଣ୍ଠେଇ ବସିଯାଆନ୍ତୁ। ଉଦ୍ଧାରକାରୀମାନେ ତାଙ୍କ ହାତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପଛପଟେ ଅଣ୍ଟା ପାଖକୁ ଛନ୍ଦି ଧରିବା ସହିତ ଅନ୍ୟ ହାତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଜଙ୍ଘକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଧରନ୍ତୁ।
- ଏବେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦ୍ୱୟ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ସମାନ ବ୍ୟବଧାନ ରଖି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଉଠାଇ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ।

୨.୩.୩ ତିନି ହାତିଆ ଆସନ (Three Handed Seat)

ଯଦି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ରେ କ୍ଷତ ହୋଇ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହେଉଥାଏ ଏବଂ ସେ ଚାଲିବାକୁ ଅକ୍ଷମମନେ କରୁଥିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ସଂଜ୍ଞାହୀନ ହୋଇନଥାନ୍ତି ତେବେ ଏହି ପଦ୍ଧତିଟି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ। ଏହି ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସହାୟକ ଓ ଆରାମ ଦେଇଥାଏ। ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦ୍ୱୟ ପରସ୍ପରକୁ ମୁହଁ କରି ଛିଡା ହୁଅନ୍ତୁ ଏବଂ ତିନୋଟି ହାତ ଦ୍ୱାରା ତିନିହାତିଆ ଆସନଟିଏ ତିଆରି କରି ଏଥିରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବସାଇ ତାଙ୍କର ଦୁଇ ହାତକୁ ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ପକାଇ ରଖନ୍ତୁ।
- ଦୁଇ ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯାହାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ହାତ ଖାଲିଥାଏ ସେ ସେହି ଖାଲି ହାତରେ କ୍ଷତାକ୍ତ ଗୋଡ଼ଟିକୁ ଛାତି ଉପରକୁ ଟେକି ଧରି ରଖନ୍ତୁ ଏବଂ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ, କଡ଼େଇ-କଡ଼େଇ ଚାଲିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ।

୨.୩.୪ ଚାରି ହାତିଆ ଆସନ (Four Handed Seat)

ମୁଣ୍ଡ ଓ ଗୋଡ଼ରେ ଆଘାତ ଲାଗିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ଚେତାରେ ଥାନ୍ତି ତେବେ ଏହି ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ। ଏହି ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଏବଂ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଆରାମଦାୟକ ଭାବରେ କାମ କରିପାରନ୍ତି। ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦ୍ୱୟ ପରସ୍ପରକୁ ମୁହଁ କରି ଛିଡ଼ା ହୁଅନ୍ତୁ।
- ଏବେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦ୍ୱୟ ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦୁଇ କଡ଼ରେ ବସି ରହି ତାଙ୍କ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ପକେଇ ଧରନ୍ତୁ ଏବଂ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଛିଡ଼ା ହେବା ପାଇଁ କୁହନ୍ତୁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଆସନରେ ବସି ସାରିଲା ପରେ ଦୁଇହାତକୁ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦ୍ୱୟ କାନ୍ଧ ଉପରେ ରଖି ଧରନ୍ତୁ। ଏବେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦ୍ୱୟ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଧରି ଛୋଟ-ଛୋଟ ପାଦ ପକାଇ କଡ଼େଇ କଡ଼େଇ ଚାଲି ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରନ୍ତୁ।

୨.୩.୫ ଆଗ ଓ ପଛ ପଦ୍ଧତି (Fore and Aft)

ଯଦି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ତଳି ପେଟରେ କ୍ଷତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସେ ଚାଲିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରି ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରେ। ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଏବେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦ୍ୱୟ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆକଳନ କରି ଦୁଇଜଣ ଦୁଇପଟେ ରହି ଅତି ସାବଧାନତାର ସହିତ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ।
- ଜଣେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଏବଂ ଆଉ ଜଣେ ଦୁଇ ଗୋଡ଼କୁ ମେଳାକରି ମଝିରେ ଧରନ୍ତୁ ଏବଂ ଏବେ ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ବସିଥିବା ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟ ଉଠାଇ ନିଜ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ତାଙ୍କ କାଖ ତଳେ ଦେଇ ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପଛ କରି ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଉଠାଇ ନିଜ ଅଣ୍ଟାରୁ ଉପରି ଭାଗରେ ଦୁଇ କାଖତଳେ ଚାପି ରଖି ଟେକି ଧରନ୍ତୁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବା ସମୟରେ ଆଗରେ ଓ ପଛରେ ଥିବା ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦ୍ୱୟ ପାଦକୁ ପାଦ ମିଶାଇ ଚାଲନ୍ତୁ।

୨.୩.୬ କମ୍ବଳ ଉତ୍ତୋଳନ (Blanket Lift)

ଗୁରୁତର ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅଧିକ ହଲଚଲ୍ ନ କରି ଶୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲେ, ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଏ। ଏଭଳି ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଏକାଧିକ ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଥାଏ। ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ବିପଦ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଦେବାକୁ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଠାଇବା ପୂର୍ବରୁ କମ୍ବଳକୁ ଭଲ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ନିଅନ୍ତୁ। କମ୍ବଳଟି ଶକ୍ତ ହୋଇଥିବା ସହିତ ଚିରାଫଟା ହୋଇ ନଥିବା ଆବଶ୍ୟକ।
- ତଳ ମୁହାଁ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ସଂଜ୍ଞାହୀନ/ ଅଚେତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବେ ଚିତ କରି ଓଲଟାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- କମ୍ବଳଟିକୁ ପୁରା ଖୋଲି ଭୂମିରେ ବିଛାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଦୁଇପଟରୁ ଦୁଇ ଜଣ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଉକ୍ତ କମ୍ବଳଟିକୁ ଗୁଡ଼ାଇ ମଝି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଣନ୍ତୁ। ଏହାପରେ ଗୁଡ଼ାଯାଇଥିବା କମ୍ବଳକୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କଡରେ ରଖନ୍ତୁ।

- ଦୁଇ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୁଇପଟେ ବସିପଡ଼ି ଗୋଟିଏ ପଟରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଧା ଅଣାଇ ଧରନ୍ତୁ। ଏହି ସମୟରେ ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଜଣକ ଉକ୍ତ କମ୍ବଳର ଗୁଡ଼ାଯାଇଥିବା ଅଂଶର ଭିତର ପଟକୁ ଅଳ୍ପ ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତୁ।
- ପୁନର୍ବାର ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବିପରୀତ ଦିଗକୁ ଅଧା ଅଣାଇ ଉକ୍ତ କମ୍ବଳକୁ ଅଳ୍ପ ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତୁ। ଏବେ ଦେଖିବେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣଙ୍କ କମ୍ବଳ ଉପରକୁ ପୁରା ଆସି ଯାଇଥିବ।
- ଏହାପରେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦ୍ୱୟ ଉକ୍ତ କମ୍ବଳର ଦୁଇ ଧାରକୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶରୀରକୁ ଲାଗିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଏଥର କମ୍ବଳର ଚାରି କୋଣକୁ ଚାରି ଜଣ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଏକାଥରକେ ଟେକି ସିଧା କଲାପରେ କଡ଼େଇ କଡ଼େଇ ଚାଲନ୍ତୁ।

୨.୪ ବିକଳ୍ପ ବାହକ ବା ଷ୍ଟ୍ରେଚର (Improvised Stretcher)

୨.୪.୧ ବାଉଁଶ ଏବଂ ଅଖାର ବ୍ୟବହାର କରି (Sack & Bamboo)

ଆବଶ୍ୟକ ଉପକରଣ: (କ) ଦୁଇ ଗୋଟି ଶକ୍ତ ୭ ଫୁଟ ଲମ୍ବର ପାଉଁଶ (ଖ) ଦୁଇଗୋଟି ବଡ଼ ଅଖା/ ବସ୍ତା

ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ:

- ଦୁଇ ଅଖା ବା ବସ୍ତାର ତଳପଟ କୋଣରେ ବାଉଁଶ ମୋଟେଇର ୨ଟି ଲେଖାଏଁ କଣା କରି ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ବାଉଁଶ ଦୁଇଟିକୁ ଗୋଟିଏ ଅଖାରେ କରାଯାଇଥିବା ୨ଟି କଣାରେ ପୁରାଇ ବାହାର କରନ୍ତୁ। ଏଥି ସହିତ ଅନ୍ୟ ଅଖାଟିର ଖୋଲାପଟେ ବାଉଁଶର ଅଗ୍ରଭାଗକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇ କୋଣରେ ଥିବା କଣାପଟେ ପୁରାଇ ବାହାର କରନ୍ତୁ।
- ବାଉଁଶ ଦୁଇଟିକୁ ସମାନ ଭାବରେ ରଖି ଅଖା ଦୁଇଟିକୁ ଷ୍ଟ୍ରେଚରରେ ଲାଗିଥିବା କପଡ଼ା ଭଳି ସଜାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ଏଥିରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଶୁଆଇ ଏକ ସଂଗେ ଚାରି ଜଣ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ରଖି ଧୀରେ ଧୀରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରନ୍ତୁ।

୨.୪.୨ କମ୍ବଳ ଓ ବାଉଁଶର ବ୍ୟବହାର କରି (Blanket & Bamboo)

ଆବଶ୍ୟକ ଉପକରଣ: (କ) ଦୁଇଗୋଟି ଶକ୍ତ ୭ ଫୁଟ ଲମ୍ବର ବାଉଁଶ

(ଖ) ଗୋଟିଏ ଭଲ କମ୍ବଳ ବା ବେଡ଼ସିଟ୍

ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ:

- ପ୍ରଥମେ କମ୍ବଳ ବା ବେଡ଼ସିଟ୍‌କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଖୋଲା କରି ତଳେ ବିଛାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।

- କମ୍ବଳର ଚଉଡା ପଟରୁ ୪୦ ଭାଗ ଛାଡି ଗୋଟିଏ ବାଉଁଶକୁ ତା ଉପରେ ଲମ୍ବରେ ରଖି ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଉକ୍ତ ବାଉଁଶ ଉପରେ କମ୍ବଳ ବା ବେଡ଼ସିଟ୍‌କୁ ଗୁଡ଼ାଇ ଭିତରକୁ ବୁଲାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଆଉ ଗୋଟିଏ ବାଉଁଶକୁ ଭଙ୍ଗାଯାଇଥିବା କମ୍ବଳ ଉପରେ ସମାନ ଭାବରେ ଏପରି ରଖନ୍ତୁ, ଯେପରି ବାଉଁଶ ବାଉଁଶ ମଧ୍ୟରେ ଦେଢ ଫୁଟ କିମ୍ବା ଦୁଇ ଫୁଟ ଦୂରତା ରହିବ।
- ବଳକା କମ୍ବଳକୁ ବାଉଁଶ ଉପର ଦେଇ ବୁଲାଇ ଆଣି ଭଲ ଭାବରେ ସଜାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ।
- ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ଭଲଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ନିଅନ୍ତୁ।

ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩ ସୋପାନ-୪ ସୋପାନ-୫ ସୋପାନ-୬

୨.୪.୩ ବାଉଁଶ ଏବଂ ଦଉଡ଼ିର ବ୍ୟବହାର କରି (Rope & Bamboo)

ଆବଶ୍ୟକ ଉପକରଣ:

(କ) ଦୁଇଗୋଟି ଶକ୍ତ ୭ ଫୁଟ ଲମ୍ବର ବାଉଁଶ

(ଖ) ଗୋଟିଏ ୧ ଇଞ୍ଚ ମୋଟେଇ ଓ ୩୦ ଫୁଟ ଲମ୍ବର ଦଉଡ଼ି

ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ:

- ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ବାଉଁଶର ଅଗ୍ରଭାଗରୁ ୮ ଛାଡ଼ି ଏକ ଶକ୍ତ (କ୍ଲୋରିହିତ) ବା ଗାଇବନ୍ଧା ଫାଶ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ତା'ପରେ ଅନ୍ୟ ବାଉଁଶଟିକୁ ହାରାହାରି ୨୩ ଇଞ୍ଚ ବ୍ୟବଧାନରେ ରଖି ତାର ମଧ୍ୟ ଅଗ୍ରଭାଗରୁ ୮ ଇଞ୍ଚ ଛାଡ଼ି ଗାଇ ବନ୍ଧା ଫାଶଟିକୁ ପକାନ୍ତୁ।

- ଏହିପରି ୨ଟି ବାଉଁଶକୁ ସମାନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଓ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଗାଇବନ୍ଧା ଫାଶ ଦ୍ୱାରା ବାନ୍ଧି ଚାଲନ୍ତୁ, ଯେପରିକି ବାଉଁଶର ଅନ୍ୟ ମୁଣ୍ଡରେ ମଧ୍ୟ ୮ ଇଞ୍ଚ ପୂର୍ବରୁ ଦଉଡ଼ି ଶେଷ ହେବ।
- ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ଭଲଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ନିଅନ୍ତୁ।

୨.୪.୪ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର କରି (Miscelleneous Equipment)

ଉପର ଲିଖିତ ଉପକରଣ ଏବଂ ପ୍ରଣାଳୀ ବ୍ୟତୀତ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ ମିଳୁଥିବା ଆସବାବପତ୍ର ଓ ଉପକରଣ ଯଥା ଦଉଡ଼ିଆ ଖଟିଆ, କାଠ ଚେୟାର, କାଠ ଖଟ, ପଟା ଜାଲ ଦୋଳି, ପାଛିଆ, ଟୋକେଇ ପ୍ରଭୃତିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇ ପାରିବ। ଏହି ଜୋଗାଡ଼ିଆ ଷ୍ଟ୍ରେଚର ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ଜ୍ଞାନ, ମିଳୁଥିବା ଉପକରଣ ଏବଂ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ।

୨.୫ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦଉଡ଼ିର ବ୍ୟବହାର

ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦଉଡ଼ି ବା ରଶି ଭୂମିକା ବିଶେଷ ଭାବେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। କେବଳ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନୁହେଁ ଆହତ ଓ ପୀଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଚିକିତ୍ସା ଓ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥାଏ। ସେଥିପାଇଁ ଡାକ୍ତର ଦଳ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦମକଳ ବାହିନୀ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସେନା ବାହିନୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତେ ଦଉଡ଼ିର ଉପଯୋଗ କରିଥାନ୍ତି। କେଉଁଠି ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଆହତଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଏ ତ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ଭଗ୍ନାବଶେଷକୁ ହଟାଇ ଆହତଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବାରେ ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଥାଏ। ଦଉଡ଼ିର ବହୁଳ ଓ ବିବିଧ ବ୍ୟବହାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କର ପରମବନ୍ଧୁ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୁଏ।

ଉଦ୍ଧାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦଉଡ଼ିର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇଥାଏ। ଗଣ୍ଠି, ଛନ୍ଦ ଓ ଫାଶ ଜରିଆରେ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଅନେକ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରିଥାନ୍ତି। ବିଭିନ୍ନ ଆକାରର ଓ ପ୍ରକାରର ଦଉଡ଼ି ମିଳେ। ନଡ଼ିଆ କତା, ଝୋଟ, କିଆ ପଟ, ଗଛର ଚେର ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାକୃତିକ ଉପାଦାନ ସଂଗ୍ରହ କରି ମଣିଷ ସେଥିରୁ ଦଉଡ଼ି ତିଆରି କରିଥାଏ। ମନୁଷ୍ୟକୃତ ଦଉଡ଼ି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଧାତୁ ଓ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟବହାର କରି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଉପାୟରେ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ଅଧିକ ଲମ୍ବର ରଶି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଥାଏ।

୨.୫.୧ ଦଉଡ଼ିର ପ୍ରକାର

ସାଧାରଣତଃ ଦଉଡ଼ିକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି। ଯଥା- ୧. ପ୍ରାକୃତିକ, ୨. ମନୁଷ୍ୟକୃତ

ପ୍ରାକୃତିକ	ମନୁଷ୍ୟକୃତ
କପା, ଝୋଟ, ପାଳ, ହମ୍ପ, ଶିଶାଲ, ମାନିଲା, ନଡ଼ିଆ କତା, ବାଉଁଶ ଏବଂ ଗଛର ବକ୍କଳ ମଧ୍ୟ	ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍, ପଲିଥିନ୍, ନାଇଲନ୍, ବି.ଓ.ବି., ପଲିଷ୍ଟର, ଷ୍ଟିଲ୍ ଓୟାରରୋପ ବା ଷ୍ଟିଲ୍ ତାର ଇତ୍ୟାଦି

୨.୫.୨ ଦଉଡ଼ିର ବ୍ୟବହୃତ ପାଇଁ ବିଶେଷ ଭାଷା (Terminology)

ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦଉଡ଼ିର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବାରୁ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଦଉଡ଼ି ବ୍ୟବହାରର ସହାୟତା ଗଣ୍ଠି, ଛନ୍ଦ ଓ ଫାଶ ପକାଇବାର ପଦ୍ଧତି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦଉଡ଼ିର ବିଶେଷ ଭାଷା (Terminology) ଜାଣିବା ନିହାତି ଜରୁରୀ।

ଦଣ୍ଡାୟମାନ ପ୍ରାନ୍ତ : ଦଉଡ଼ିର ସେହି ଦଣ୍ଡାୟମାନ ଅଂଶ ଯାହା ଦଉଡ଼ିରେ ଗଣ୍ଠି, ଛନ୍ଦ ଓ ଫାଶ କରୁଥିବା ସମୟରେ କ୍ରିୟାଶୀଳ ନଥାଏ।

କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତ : ଗଣ୍ଠି, ଛନ୍ଦ ଓ ଫାଶ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉ ଥିବା ଦଉଡ଼ି ସେହି ଛୋଟ ଅଂଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତ କୁହାଯାଏ।

ବାଇଟ : ଦଉଡ଼ିର ଦୁଇ ପ୍ରାନ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ବାଙ୍କ ସ୍ଥାନକୁ ବାଇଟ୍ କୁହାଯାଏ।

ଲୁପ୍ : ଦଉଡ଼ିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ବୃତ୍ତକୁ ଲୁପ୍ କୁହାଯାଏ।

ଟର୍ନ : କୌଣସି ଉପକରଣ ଉପରେ ଦଉଡ଼ିକୁ ଗୁଡ଼ାଇ ରଖିବାକୁ ଟର୍ନ କୁହାଯାଏ।

୨.୫.୩ ଦଉଡ଼ିର ଯତ୍ନ ଓ ବ୍ୟବହାର

ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦଉଡ଼ିର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବାରୁ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଏହାର ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ନେବା ଦରକାର। ବ୍ୟବହାର ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଉପଯୋଗିତା ଭଲ ଭାବେ ପରଖି ନେବା ଉଚିତ୍। ଦଉଡ଼ିର ଲମ୍ବ, ମୋଟେଇ ଓ ପ୍ରକାର ବ୍ୟତୀତ ଏହାର ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରିନେବା ଆବଶ୍ୟକ। ନଚେତ୍ ଠିକଣା ସମୟରେ ଏହା ଧୋକା ଦେଇପାରେ। ତେଣୁ ଦଉଡ଼ିର ଯତ୍ନ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ଅତି ଜରୁରୀ।

- ଦଉଡ଼ିକୁ ସବୁବେଳେ ଶୁଖିଲା ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ। ରଖିଲା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ଶୁଖିଲା ସ୍ଥାନରେ ରଖନ୍ତୁ।
- ବ୍ୟବହାର ପୂର୍ବରୁ ଦଉଡ଼ିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଭିଡ଼ି ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ପରେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ଭଲ ଭାବେ ଭିଡ଼ି ସିଧା କରି ଗୁଡ଼ାଇ ରଖନ୍ତୁ।

- ରଖିଲାବେଳେ ଦଉଡ଼ିକୁ ସବୁବେଳେ ଶୁଖିଲା କାଠ, କାଠଖୁଣ୍ଟ କିମ୍ବା ବାଉଁଶରେ ଝୁଲାଇ ରଖନ୍ତୁ ।
- ତଳେ, ଲୌହ ବା ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ପାଖରେ ବା ସନ୍ତସନ୍ତିଆ ସ୍ଥାନରେ ଦଉଡ଼ିକୁ ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
- କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦଉଡ଼ିରେ ସ୍ଥାୟୀ ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ କି ହଠାତ୍ ଟାଣନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
- ତେଲ ବା ଗ୍ରୀସ୍ ପ୍ରଲେପ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
- ନେବା ଆଣିବା କରିବା ସମୟରେ ତଳେ ବା ବ୍ୟବହାର କରିବା ସମୟରେ କାନ୍ଥରେ ଘୋଷାଡ଼ନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
- ଦଉଡ଼ିକୁ ସବୁବେଳେ ବାମରୁ ଡାହାଣକୁ ଗୁଡ଼ାଇ ବା କଏଲିଙ୍ଗ୍ କରି ରଖନ୍ତୁ ।
- ପ୍ରତି ଦୁଇ ମାସରେ ଥରେ ଦଉଡ଼ିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ରଖିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଏହାକୁ ମୂଷାମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୨.୫.୪ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଗଣ୍ଠି ଓ ଫାଶ

(କ) ବୃଦ୍ଧାଙ୍ଗୁଳି ଗଣ୍ଠି (Thumb Knot) ବା ଓଭରହ୍ୟାଣ୍ଡ ନଟ୍

- ଏହା ଏକ ମୌଳିକ ଗଣ୍ଠି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗଣ୍ଠି ଓ ଫାଶର ଆଧାର ଅଟେ ।
- ସାଧାରଣତଃ ଦଉଡ଼ିର ଅଗ୍ରଭାଗର ରୋଧକ (Stopper) ପାଇଁ ଏହାକୁ ପକାଯାଇଥାଏ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଦଉଡ଼ିର ଅଗ୍ରଭାଗ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଗଣ୍ଠି ଓ ଫାଶ ସହଜରେ ଖୋଲିଯାଏ ନାହିଁ ।

(ଖ) ଇଂରାଜୀ 8 ଅକ୍ଷର ସଦୃଶ ଗଣ୍ଠି (Figure of 8 Knot)

- ଦଉଡ଼ିର ଅଗ୍ରଭାଗର ରୋଧକ (Stopper) କିମ୍ବା ଦଉଡ଼ି ବ୍ୟବହାରରେ ଆସୁଥିବା ଉପକରଣମାନଙ୍କର ପ୍ରୟୋଗ ସମୟରେ ଏହାକୁ ପକାଯାଇଥାଏ ।
- ଦଉଡ଼ିର ଏକ ଲୁପ୍ ତିଆରି କରନ୍ତୁ ।
- ଦଉଡ଼ିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ପ୍ରାନ୍ତ ଉପର ପଟେ ଗୁଡ଼ାଇ ଏହି ଶିକୁଳି ମଧ୍ୟରେ ପୁରାଇ ବାହାର କରନ୍ତୁ ।
- କାର୍ଯ୍ୟରତ ଓ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଭିଡ଼ି ଗଣ୍ଠିକୁ ସଜାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ ଯେପରି ଏହା ଇଂରାଜୀ ଅକ୍ଷର 8 ପରି ଦେଖାଯିବ ।

ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩ ସୋପାନ-୪ ସୋପାନ-୫

(ଗ) ରିଫ୍ ନଟ୍ (Reaf Knot)

ଦୁଇଗୋଟି ସମାନ ମୋଟେଇ ଏବଂ ସମାନ ଜାତିର ଦଉଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ିବାକୁ ହେଲେ ଏହି ଗଣ୍ଠି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

- ଦଉଡ଼ି ଦୁଇଟିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଅଲଗା ଅଲଗା ଧରନ୍ତୁ ।
- ବାମ ହାତରେ ଥିବା ଦଉଡ଼ିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତ ଉପରେ ଡାହାଣ ହାତରେ ଥିବା ଦଉଡ଼ିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ରଖି ନିଜ ପଟକୁ ମୋଡ଼ି ବୁଲାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ତଳପଟେ ଆଗକୁ ନେଇ ଧରନ୍ତୁ ।

- ବର୍ତ୍ତମାନ ଡାହାଣ ହାତରେ ଥିବା ଦଉଡ଼ିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ବାମ ହାତରେ ଥିବା ଦଉଡ଼ିଟିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତ ଉପରେ ପକାଇ ନିଜ ପଟକୁ ମୋଡ଼ି ବୁଲାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।

ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩ ସୋପାନ-୪ ସୋପାନ-୫

(ଘ) ସିଙ୍ଗଲ ସିଟ୍ ବେଣ୍ଡ (Single Seat Bend)

ଦୁଇଗୋଟି ଅସମାନ ମୋଟେଇର ଦଉଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ିବାକୁ ହେଲେ ଏହି ଗଣ୍ଠିଟି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ।

- ଦୁଇଗୋଟି ଦଉଡ଼ି ମଧ୍ୟରୁ ମୋଟା ଦଉଡ଼ିଟିରେ ଏକ ବାଇଟ୍ ତିଆରି କରି ବାମ ହାତରେ ଧରନ୍ତୁ।
- ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ବାଇଟ୍‌ର ତଳପଟୁ ସରୁ ଦଉଡ଼ିଟିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ଉପରକୁ ଟାଣି ଧରନ୍ତୁ।
- ବର୍ତ୍ତମାନ ସରୁ ଦଉଡ଼ିଟିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ମୋଟ ଦଉଡ଼ି ସହିତଗୁଡ଼ାଇ ସରୁ ଦଉଡ଼ିର ଲୁପ୍ ଭିତରେ ପୁରାଇ ଦଉଡ଼ିକୁ ଭିଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ।

ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩ ସୋପାନ-୪

ସୋପାନ-୫ ସୋପାନ-୬

(ଙ) ଡବଲ୍ ସିଟ୍ ବେଣ୍ଡ (Dauble Seat Bend)

ଅସମାନ ମୋଟେଇ ଏବଂ ଭିନ୍ନ ଜାତିର ଦୁଇଟି ଦଉଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ିବାକୁ ହେଲେ ଏହି ଗଣ୍ଠି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ଏହା ସିଙ୍ଗଲ୍ ସିଟ୍ ବେଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଏବଂ ନିରାପଦ।

- ଦୁଇଗୋଟି ଦଉଡ଼ି ମଧ୍ୟରୁ ମୋଟା ଦଉଡ଼ିଟିରେ ଏକ ବାଇଟ୍ ତିଆରି କରି ବାମ ହାତରେ ଧରନ୍ତୁ।
- ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ବାଇଟ୍‌ର ତଳପଟୁ ସରୁ ଦଉଡ଼ିଟିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ଉପରକୁ ଟାଣି ଧରନ୍ତୁ।
- ବର୍ତ୍ତମାନ ସରୁ ଦଉଡ଼ିଟିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ମୋଟ ଦଉଡ଼ି ସହିତ ଦୁଇଥର ଗୁଡ଼ାଇ ସରୁ ଦଉଡ଼ିର ଲୁପ୍ ଭିତରେ ପୁରାଇ ଦଉଡ଼ିକୁ ଭିଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ।

ସୋପାନ-୧

ସୋପାନ-୨

ସୋପାନ-୩

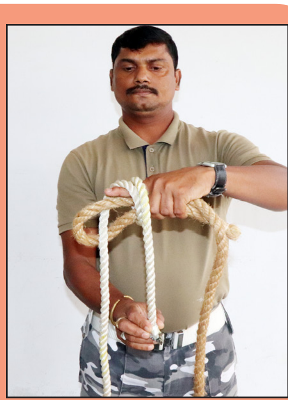
ସୋପାନ-୪

ସୋପାନ-୫

ସୋପାନ-୬

ସୋପାନ-୭

(ଚ) ଚୌକି ନଟ୍ (Chair Knot)

ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଏହି ଗଣ୍ଠିଟି ଖୁବ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ। ଏହାକୁ ଝୁଲା ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ଆହତଙ୍କୁ ବା ଅସହାୟମାନଙ୍କୁ ଉପରୁ ତଳକୁ ଏବଂ ତଳୁ ଉପରକୁ ଅତି ସହଜରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇପାରେ। ୩ ଇଞ୍ଚ ମୋଟେଇର ଦଉଡ଼ିଟିର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଉକ୍ତ ଗଣ୍ଠିଟିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ।

- ଦଉଡ଼ିର ମଧ୍ୟ ଭାଗକୁ ଧରି ବାମ ଓ ଡାହାଣ ହାତକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଦୁଇ ହାତରେ ଦୁଇ ଗୋଟି ଅଧା ଫାଶ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତୁ।
- ଗୋଟିଏ ବାହାରକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟିକୁ ଭିତରକୁ ବୁଲାଇ ଧରାନ୍ତୁ।
- ବାମ ହାତରେ ଅଧା ଫାଶ ପାଖକୁ ଡାହାଣ ହାତର ଅଧା ଫାଶକୁ ମିଶାଇ ଧରି ବାମ ହାତରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଅଧା ଫାଶର ମଧ୍ୟ ଭାଗ ଦେଇ ଡାହାଣ ହାତରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଅଧା ଫାଶଟିକୁ ଭିଡ଼ନ୍ତୁ।

- ଡାହାଣ ହାତରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଅଧା ଫାଶ ମଧ୍ୟ ଭାଗ ଦେଇ ବାମ ହାତରେ ଥିବା ଫାଶଟିକୁ ଭିଡ଼ନ୍ତୁ।
- ଏହା ପରେ ଦୁଇପଟେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଦୁଇଗୋଟି ବଳୟ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିକୁ ଛୋଟ ଏବଂ ଆଉ ଗୋଟିକୁ ବଡ଼ ଭାବେ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତୁ। ତତ୍ ସଂଗେ ସଂଗେ ଦୁଇଟି ବଳୟରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅଧାଫାଶ ଦେଇ ଶକ୍ତ କରି ଭିଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ। ଯେପରିକି ଉକ୍ତ ବଳୟ ଦୁଇଗୋଟି ପରସ୍ପର ସହ ଶକ୍ତଭାବେ ବାନ୍ଧି ହୋଇଯିବେ।

ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩ ସୋପାନ-୪ ସୋପାନ-୫ ସୋପାନ-୬

ସୋପାନ-୭ ସୋପାନ-୮ ସୋପାନ-୯ ସୋପାନ-୧୦

ସୋପାନ-୧୧

ମନେରଖନ୍ତୁ:

ଉକ୍ତ ଗଣ୍ଠିଟିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସମୟରେ ଛୋଟ ବଳୟଟିକୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୁଇ ହାତରେ ତଳପଟେ ନେଇ ଆଗପଟ ଛାତି ପାଖରେ ଏବଂ ବଡ଼ ବଳୟଟିକୁ ଜଙ୍ଘ ତଳପଟେ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ଛାତି ପାଖରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାଫଳରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଉକ୍ତ ଗଣ୍ଠିରେ ଆସିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ଚୌକିରେ ବସି ଆସିଲା ପରି ଲାଗିବ।

(ଛ) ଧନୁରେଖା ଗଣ୍ଠି (Bowline Knot)

ଗଣ୍ଠି ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗଣ୍ଠି ଅଟେ। ଏହା ଯେଉଁଠାରେ ପଡ଼େ, ସେଠାରୁ ସହଜରେ ଖସି ଆସେ ନାହିଁ କି ଖୋଲିଯାଏ ନାହିଁ। ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଜଳ ମଧ୍ୟରୁ, ଭଗ୍ନ ଗୃହ ବା ଆବଦ୍ଧ କୋଠାଘର ବା ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନରୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କାନ୍ଧ ଉପରେ ପକାଇ ସହଜରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିଥାଆନ୍ତି।

- ଦଉଡ଼ିର କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବଳକା ରଖି ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଲୁପ୍ ତିଆରି କରନ୍ତୁ।
- କାର୍ଯ୍ୟରତ ପ୍ରାନ୍ତର ବଳକା ଅଗ୍ରଭାଗକୁ ଲୁପର ତଳପଟୁ ପୁରାନ୍ତୁ।
- ବର୍ତ୍ତମାନ ଦଉଡ଼ିର ଅଗ୍ରଭାଗକୁ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ପ୍ରାନ୍ତର ତଳପଟୁ ନଇ ପୁଣିଥରେ ଲୁପ୍ ଭିତରେ ପୁରାଇ ଟାଣନ୍ତୁ।

ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩ ସୋପାନ-୪ ସୋପାନ-୫

୨.୫.୫ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଫାଶ

(କ) ଅଧାଫାଶ (Half Hitch)

- ଉପକରଣର ଚାରିପଟେ ଦଉଡ଼ିରେ ଗୁଡ଼ାଇ ଲୁପ୍ ତିଆରି କରନ୍ତୁ।
- ଦଉଡ଼ିର ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ପ୍ରାନ୍ତ ଉପର ଦେଇ ଲୁପ୍ ମଧ୍ୟରେ ପୁରାଇ ଟାଣନ୍ତୁ।

(ଖ) କାଠଗଣ୍ଠି ଫାଶ (Timber Hitch)

ଏହା ଏକ ଏଭଳି ଫାଶ, ଯାହା ପକାଇବା ସହଜ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ପରେ ଖୋଲିବା ମଧ୍ୟ ସହଜ। ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜିନିଷର ଓଜନକୁ ଆକଳନ କରି ଦଉଡ଼ିର ମୋଟେଇ ଏବଂ ଲମ୍ବ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥାଏ। ଏହା ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣତଃ ବଡ଼ ବଡ଼ କାଠ, ଖଣ୍ଡ ଓ ଓଜନିଆ ବସ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଥାଏ।

- ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବାକୁ ଥିବା ବସ୍ତୁଟିର ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡରୁ କିଛି ଅଂଶ ଛାଡି ସଂଗୃହିତ ରସିଟିକୁ ଗୋଟିଏ ଘେରା ବୁଲାଇ ଦଉଡ଼ିର ଦଣ୍ଡାୟମାନ ପ୍ରାନ୍ତରେ ପୁରାନ୍ତୁ।
- ବର୍ତ୍ତମାନ ଦଉଡ଼ିର ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଦଉଡ଼ି ସହିତ ତିନି ଚାରିଥର ବୁଲାଇ ଆଣି ମୁଖ୍ୟ ରସିଟିକୁ ଭିଡ଼ି ଉପକରଣ ସହିତ କଷି ଦିଅନ୍ତୁ।

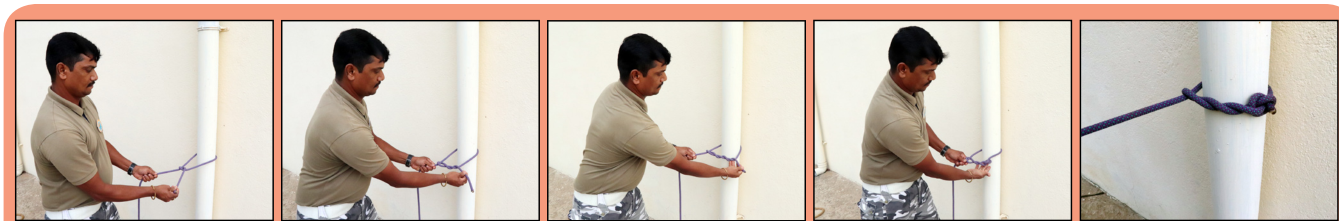
ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩ ସୋପାନ-୪ ସୋପାନ-୫

(ଗ) ବାଘୁଆ ଫାଶ (Clove Hitch)

ଏହା ଏକ ଏଭଳି ଫାଶ, ଯାହା କେବଳ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସହରାଞ୍ଚଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ।

- ଉପକରଣ ଉପରେ ଦଉଡ଼ିକୁ ଗୁଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ପୁଣିଥରେ ଦଉଡ଼ିର ଦଣ୍ଡାୟମାନ ପ୍ରାନ୍ତ ସହିତ ଉପକରଣ ଉପରେ ଗୁଡ଼ାନ୍ତୁ।
- ଦଉଡ଼ିରେ ଅଗ୍ରଭାଗକୁ ଦୁଉଡ଼ି ନିଜେ ବୁଲିଥିବା ସ୍ଥାନ ତଳେ ପୁରାଇ ଟାଣି ଦିଅନ୍ତୁ।

ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩

ସୋପାନ-୪ ସୋପାନ-୫ ସୋପାନ-୬

(ଘ) ଟଣା ଫାଶ (Draw Hitch)

ଉଦ୍ଧାରକାରୀମାନେ ଏହି ଫାଶକୁ ଅତି ସାବଧାନତାର ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍। ସାଧାରଣତଃ ଉଦ୍ଧାରକାରୀମାନେ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନକୁ ଯିବା ଆସିବା କରିବା ସମୟରେ ଏହି ଫାଶର ବ୍ୟବହାର କରିଥାଆନ୍ତି। ଦଉଡ଼ିର ଲମ୍ବ ଓ ମୋଟେଇ ତଥା ସ୍ଥାନର ଉଚ୍ଚତାକୁ ଆକଳନ କରି ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ।

- ଦଉଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଭାଗରୁ ଧରି ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ବସ୍ତୁ ବା ଖମ୍ବ ଉପରେ ଏକ ବାଇଟ୍ ତିଆରି କରନ୍ତୁ।
- ସେହି ଦଉଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ବସ୍ତୁ ବା ଖମ୍ବ ପଛପଟେ ଆଉ ଏକ ବାଇଟ୍ ତିଆରି କରନ୍ତୁ।
- ବର୍ତ୍ତମାନ ବସ୍ତୁ ବା ଖମ୍ବ ପଛପଟେ ଥିବା ବାଇଟ୍‌ର ବଳକା ଦଉଡ଼ିକୁ ପ୍ରଥମେ ବାଇଟ୍ ଭିତରେ ପୁରାଇ ଟାଣି ଶକ୍ତ କରନ୍ତୁ।
- ଶକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଉକ୍ତ ଡ୍ରହିଚ୍‌କୁ ଖୋଲିବାକୁ ହେଲେ ପଛପଟେ ଥିବା ବାଇଟ୍‌ର ବଳକା ଦଉଡ଼ିକୁ ଧରି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଭିଡ଼ନ୍ତୁ।

ସୋପାନ-୧ ସୋପାନ-୨ ସୋପାନ-୩

ସୋପାନ-୪ ସୋପାନ-୫ ସୋପାନ-୬

ମନେରଖନ୍ତୁ:

କେବଳ ଯେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଉପକରଣ ମିଳିଲେ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ତାହା ନୁହେଁ, ପହଁରା ଜାଣିବା, କଦଳୀ ଭେଳା ସାହାଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଜରୁରୀକାଳୀନ ସମୟରେ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରିବ।

ମଡ୍ୟୁଲ-୩

ପ୍ରାଥମିକ ସହାୟତା ଓ ଚିକିତ୍ସା

୩. ପ୍ରାଥମିକ ସହାୟତା ଓ ଚିକିତ୍ସା

୩.୧ ଜୀବନରକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀ

ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଆହତ କିମ୍ବା ହଠାତ୍ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଙ୍କଟାପନ୍ନ ହୋଇଥିଲେ, ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କର ଜୀବନରକ୍ଷା ଜରୁରୀ ହୋଇଥାଏ। ସେଥିପାଇଁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମରେ ସହାୟତା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହୁଏ। ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମକୁ ସରଳରେ ମନେରଖିବା ନିମିତ୍ତ ଇଂରାଜୀରେ ଏକ ସୂତ୍ର ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥାଏ। ଏଥିରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମରେ ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷରକୁ ନେଇ ତାହା DRCAB ହୋଇଥାଏ।

୩.୧.୧ DRCAB କଣ ?

(କ) ବିପଦ (D-Danger)

- ଆହତ କିମ୍ବା ଅସୁସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ପ୍ରଥମେ ନିଜର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ସତର୍କତା ଗ୍ରହଣ କରିବା।
- ଏହାଦ୍ୱାରା ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ସମୟରେ ନିଜେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିବ ନାହିଁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିକଟରେ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂରେଇ ଦିଅ କିମ୍ବା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରୁ ନିରାପଦ ବା ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇଯାଅ।

(ଖ) ପ୍ରତିକ୍ରିୟା (R-Response)

ଏହାଦ୍ୱାରା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମସ୍ତିଷ୍କର ଅବସ୍ଥା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିହୁଏ ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ସଚେତ କିମ୍ବା ଅଚେତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହି ଅଛନ୍ତି ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ –

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କେତେକ ସରଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ନିମିତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅ। ସେ ତାହା କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେଉଥିଲେ, ସଚେତ ଥିବାର ଜଣାଯାଏ। ସେ ସଚେତ ଥିଲେ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ଗ୍ରହଣ କର ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ନିରୂପଣ କରି ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାଥମିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କର।
- ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରତି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ ନକଲେ ତାଙ୍କୁ ବଡ଼ ପାଟିରେ ଡାକ। ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କଲେ ଅବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କର।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଡାକକୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ ନକଲେ ତାଙ୍କ କାନ୍ଧକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଥାପୁଡ଼ାଇ ଦିଅ। ଏହା ଫଳପ୍ରଦ ହେଲେ ବକ୍ଷାସ୍ଥିକୁ ତଳୁ ଉପର ଆଡ଼କୁ ନିଜର ବୁଢା ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ସାମାନ୍ୟ ଜୋରରେ ଘସି ଦିଅ। ଏହା କୌଣସି କ୍ଷତି ନକରି ସାମାନ୍ୟ କଷ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ। ଏଥିରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କଲେ ଅବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କର।
- ଉପରୋକ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଚେତା ନ ଫେରିଲେ ସେ ଅଚେତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଥିବାର ଜଣାଯାଏ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହୁଏ।

(ଗ) ରକ୍ତ ସଞ୍ଚାଳନ (C-Circulation)

ହୃତପିଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ରକ୍ତ ସଂଚାଳନକୁ ଜାଣିବା ନିମିତ୍ତ ନାଡ଼ିକୁ ଦେଖିବାକୁ ହୁଏ। ଏଥିପାଇଁ ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବେକରେ କାରୋଟିଡ ଧମନୀର ନାଡ଼ି ଏବଂ ୧ ବର୍ଷ ଶିଶୁଙ୍କର ବାହୁରେ ବ୍ରାକିଆଲ ଧମନୀର ନାଡ଼ିକୁ ଦେଖାଯାଏ। ନାଡ଼ି ଚାଲୁ ନଥିଲେ ସମୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ଯଥାଶୀଘ୍ର କାଡ଼ିଓ-ପଲମୋନାରି-ରିସସଟେସନ(CPR) ବା ହୃତପିଣ୍ଡ ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହୁଏ। ସାଧାରଣତଃ ମସ୍ତିଷ୍କ ତିନି ମିନିଟ୍ ଠାରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଅମ୍ଳଜାନ ଅଭାବଜନିତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଲେ, ସେଥିରେ ଅଣପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ପରିବର୍ତ୍ତନମାନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ମସ୍ତିଷ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷମତାରେ କ୍ଷତି ଆଣିଥାଏ। ତେଣୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମସ୍ତିଷ୍କ କ୍ଷତି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସିପିଆର ପ୍ରଦାନ କରାଗଲେ ତାଙ୍କର ଜୀବନ ରକ୍ଷା ହୋଇଥାଏ।

ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଏବଂ ହୃତପିଣ୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ସହିତ ହୃତପିଣ୍ଡକୁ କୃତ୍ରିମ ଭାବେ ବାହ୍ୟ ଚାପ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କରାଯାଏ, ଏହା ଦ୍ୱାରା ବାଷ୍ପ ବିନିମୟ ପାଇଁ ଫୁସଫୁସ୍‌କୁ ବାୟୁ ମିଳିଥାଏ ଏବଂ ସେଥିରୁ ରକ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଅମ୍ଳଜାନ ହୃତପିଣ୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ରକ୍ତ ନଳୀରେ ସଂଚାରିତ ହୋଇ ଶରୀରର ଜୀବକୋଷମାନଙ୍କୁ ମିଳିଥାଏ।

(ଘ) ଶ୍ୱାସପଥ (A-Airway)

ଅଚେତ ଅବସ୍ଥାରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଚିତ୍ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ଜିଭ ପଛକୁ ଖସିଯାଇ ଶ୍ୱାସପଥକୁ ଅବରୁଦ୍ଧ କରିଦେଇଥାଏ। ଫଳରେ ଶ୍ୱାସପଥ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ବାହ୍ୟବାୟୁ ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ ମଧ୍ୟକୁ ଯାତାୟତ କରିପାରେ ନାହିଁ। ବାୟୁପଥକୁ ଖୋଲା ରଖିବା ନିମିତ୍ତ ନିମ୍ନ ପ୍ରଣାଳୀରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବା ଉଚିତ୍।

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପାଟିର ଦୁଇପଟୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ଛାପ ଦେଇ ପାଟିକୁ ଖୋଲା କରି ପାଟି ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ରହିଅଛି କି ନାହିଁ ଦେଖ।
- ପାଟିରେ କୌଣସି ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ରହିଥିଲେ ନିଜ ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ସଫା କନାଗୁଡ଼ାଇ ତାହା ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ବସ୍ତୁକୁ କାଢି ପରିଷ୍କାର କରିଦିଅ।
- ପାଟି ପରିଷ୍କାର ହୋଇଯିବା ପରେ ଶ୍ୱାସନଳୀକୁ ସିଧାକରି ଖୋଲା ରଖିବା ନିମିତ୍ତ ଅଚେତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ପଛକୁ ଝୁଙ୍କାଇ ଦେଇ ଚିବୁକକୁ ଉପରକୁ ଟେକି ରଖ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଶ୍ୱାସନଳୀ ସିଧା ହୋଇ ଖୋଲାରୁହେ ଏବଂ ସ୍ୱାଭାବିକ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ସହଜରେ ହୋଇଥାଏ।

(ଙ) ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା (B-Breathing)

ଶ୍ୱାସପଥ ଖୋଲା ରହିବା ପରେ ଶ୍ୱାସକାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଅଛି କି ନାହିଁ ଦେଖ। ଏଥିପାଇଁ ଦେଖ, ଶୁଣ ଏବଂ ଅନୁଭବ କର ପ୍ରଣାଳୀ ବ୍ୟବହାର କର। ଛାତିର ଉତ୍ଥାନ ଓ ପତନକୁ ଦେଖ। ଅଚେତ ବ୍ୟକ୍ତିର ନାକ ପାଖରେ କାନ ରଖି ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ଏବଂ ନିଜ ଗାଲକୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ନାକ ପାଖରେ ରଖି ନାକରୁ ବାହାରୁଥିବା ପବନକୁ ନିଜ ଗାଲରେ ଅନୁଭବ କର।

୩.୧.୨ ଆରାମଦାୟକ ଅବସ୍ଥା (Recovery Position)

ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଚାଲୁଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜିଭଦ୍ୱାରା ଶ୍ୱାସନଳୀ ଅବରୁଦ୍ଧ ନ ହେବା ନିମିତ୍ତ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆରାମଦାୟକ ଅବସ୍ଥାରେ ଶୁଆଇ ରଖ। ଆରାମଦାୟକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ନିୟମିତ ଲିଖିତ ପଦ୍ଧତି ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ।

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର କ୍ଷତ ନଥିବା ପାଖ କିମ୍ବା ଅଣେଇ ରଖିବା ପାଖରେ ନିଜର ଆଣ୍ଠୁମାଡ଼ି ବସ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆଖିରୁ ଚଷମା ଖୋଲିଦିଅ। ପାଖରେ ଥିବା ମୋବାଇଲ ଫୋନ ଚାବିପେନ୍ଥା ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପକେଟରୁ ବାହାର କରିଦିଅ। ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ସିଧାକରି ରଖ। ଗୋଡ଼ରୁ ଜୋତା ଚପଲ ଇତ୍ୟାଦି ବାହାର କରିଦିଅ।

- ନିଜ ପାଖରେ ଥିବା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବାହୁକୁ ତାଙ୍କ ଶରୀର ସହିତ ଏବଂ ବାହୁକୁ କହୁଣୀଠାରେ ସମକୋଣ କରି ଭାଙ୍ଗି ରଖ। ହାତକୁ ପାପୁଲି ସମ୍ମୁଖକୁ ଖୋଲା ରଖି ମୁହଁ ନିକଟରେ ସିଗ୍‌ନାଲ ଦେବାଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ରହିବ।
- ବିପରୀତ ପାର୍ଶ୍ୱର ହାତ ପାପୁଲିର ପଛପାଖକୁ ନିଜ ଆଡ଼କୁ ଆଣି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସେହିପାଖ ଗାଲ ଉପରେ ଲଗାଇ ରଖ।
- ବିପରୀତ ପାର୍ଶ୍ୱର ଗୋଡ଼କୁ ଆଣ୍ଠୁଠାରୁ ଭାଙ୍ଗି, ସେହି ପାଦର ଆଙ୍ଗୁଳିକୁ ଅନ୍ୟ ଗୋଡ଼ର ଆଣ୍ଠୁ ତଳକୁ ରଖିଦିଅ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଗାଲରେ ଥିବା ହାତକୁ ସେହିଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ଚାପିଧରି ବିପରୀତ ଗୋଡ଼କୁ ଆଣ୍ଠୁଠାରୁ ଧରି ନିଜ ଆଡ଼କୁ ଟାଣି ଆଣ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ତୁମ ଆଡ଼କୁ ଅଣେଇ ହୋଇ ଆସିବ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଉପର ପାଖ ଗୋଡ଼କୁ ପିଚା ଠାରୁ ଏବଂ ଆଣ୍ଠୁଠାରୁ ଭାଙ୍ଗି ସମକୋଣ କରି ରଖିଦିଅ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୁଣ୍ଡକୁ ସାମାନ୍ୟ ପଛକୁ ଟାଣିକରି ରଖିଦିଅ ଯେପରି ଶ୍ୱାସନଳୀ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଖୋଲା ହୋଇରହିବ।
- ଗାଲ ତଳେ ଥିବା ହାତ ପାପୁଲିକୁ ଏଭଳି ଭାବେ ରଖ ଯେପରି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରଭାଗ ସାମାନ୍ୟ ନିମ୍ନକୁ ଅଣେଇ ହୋଇ ରହିବ।
- ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଡକା ହୋଇ ନଥିଲେ ତୁରନ୍ତ ଫୋନ କରି ଡାକିବା କିମ୍ବା ସୁବିଧା ଥିଲେ ନିଜେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖରେ ଜଗି ରହି ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଫୋନ କରିବା ନିମିତ୍ତ ପଠାଅ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାଡ଼ି ଏବଂ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ୧୦ ମିନିଟ୍ ଅନ୍ତରରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କର।

୩.୨ ହୃତପିଣ୍ଡ ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପୁନଃପ୍ରଚଳନ (CPR)

ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ କୃତ୍ରିମ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ। ଏଥିପାଇଁ ପାଟିକୁ ପାଟି କିମ୍ବା ପାଟିରୁ ନାକ ସଂଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

ସାଧାରଣ ପରିବେଶରେ ବାୟୁରେ ଅମ୍ଳଜାନ ପରିମାଣ ପ୍ରାୟ ୨୧% ରହିଥାଏ। ମନୁଷ୍ୟର ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୫% ଅଂଶ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଏ। ତେଣୁ ନିଃଶ୍ୱାସ ବାୟୁରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ୧୬% ଅମ୍ଳଜାନ ବାହାରି ଯାଇଥାଏ। ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଟିରେ ପାଟି ଲଗାଇ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କଲେ ପ୍ରାଥମିକ ସହାୟକ ନିଃଶ୍ୱାସରେ ରହିଥିବା ୧୬% ଅମ୍ଳଜାନ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶରୀରକୁ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣର ଅମ୍ଳଜାନ ଯୋଗାଇପାରେ।

- କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ ନିମିତ୍ତ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପାଟିକୁ ଖୋଲାକରି ରଖ। ନିଜର ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ତଳପାଟିକୁ ଧରି ସାମାନ୍ୟ ତଳକୁ ଟାଣିରଖ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ହାତର ଦୁଇ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦ୍ୱାରା ମୁହଁର ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଚାପିଧରି ପାଟିକୁ ଖୋଲ।
- ନିଜର ବିଶି ଆଙ୍ଗୁଳିର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ସଫାକନା ଗୁଡ଼ାଇ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପାଟି ଭିତର ଚାରିପାଖ ସଫା କରି ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥକୁ ବାହାର କରିନିଅ।
- ନିଜର ଗୋଟିଏ ହାତ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କପାଳରେ ରଖି ଅନ୍ୟ ହାତର ଦୁଇ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦ୍ୱାରା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଚିବୁକର ଅଗ୍ରଭାଗକୁ ଟେକିଦେଇ ମୁଣ୍ଡକୁ ପଛକୁ ଅଣାଇ ରଖ ଏବଂ ଶ୍ୱାସପଥ ଖୋଲାହୋଇ ରହୁଥିବା ପ୍ରତି ନିଶ୍ଚିତ ହୁଅ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନରମ ଅଂଶକୁ ନିଜ ହାତ ବୁଢ଼ା ଏବଂ ବିଶି ଅଙ୍ଗୁଳି ଦ୍ୱାରା ଧୀରେ ଚାପି ଧର ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ ହୁଅ ଯେ ନାସାରନ୍ଧ୍ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ ହୋଇ ରହିଅଛି।

ସୋପାନ-୧

ସୋପାନ-୨

ସୋପାନ-୩

- ନିଜ ଛାତି ଫୁଲାଇ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ନିଅ ଏବଂ ସଂଗେ ସଂଗେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୁଇ ଓଠ ଉପରେ ନିଜର ଓଠକୁ ଲଗାଇ ରଖି ଚାରି ପାଖକୁ ନିବୁଜ କରିଦିଅ । ତତ୍‌ପରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଟି ଭିତରକୁ ଉକ୍ତ ବାୟୁକୁ ଫୁଙ୍କି ପୂରାଅ ଯେଉଁଭଳି ତାଙ୍କର ଛାତି ଫୁଲି ଉଠିବ । ଫୁଙ୍କିବା ନିମିତ୍ତ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ସେକେଣ୍ଡ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।
- ଫୁଙ୍କା ସରିବା ପରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଟିରୁ ନିଜ ପାଟି କାଢିଆଣ ଏବଂ ନାକକୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ । ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଫୁସଫୁସରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବା ବାୟୁ ସ୍ୱତଃ ବାହାରି ଯିବ । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରାୟ ୪ ସେକେଣ୍ଡ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।
- ପାଟିକୁ ପାଟି ଲଗାଇ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁଣ୍ଡ ଯେପରି ପଛକୁ ଢ଼ଳି ରହି ଶ୍ୱାସପଥକୁ ଖୋଲାକରି ରଖୁଛି ଏବଂ ଛାତିର ଉଠିବା ଓ ପଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ଫୁସଫୁସ୍ ମଧ୍ୟକୁ ଯେପରି ବାୟୁ ପ୍ରବେଶ କରିପାରୁଛି ସେଥିପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟରଖ ।
- ଶିଶୁଙ୍କ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ନିମିତ୍ତ ସାଧାରଣତଃ ତାଙ୍କ ପାଟି ଏବଂ ନାକ ଉଭୟକୁ ନିଜର ପାଟି ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ କରି ରଖିବାକୁ ହୁଏ । ଫୁଙ୍କିବା ନିମିତ୍ତ ୧ ସେକେଣ୍ଡ ଏବଂ ବାୟୁ ବାହାରିବା ପାଇଁ ୨ ସେକେଣ୍ଡ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହୁଏ ।
- ଯଥାଶୀଘ୍ର କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ । ଏହା ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ୨ ଥର (୨ ସେକେଣ୍ଡ ପବନ ଦେବା ଓ ବାହାରିବା ପାଇଁ ୪ ସେକେଣ୍ଡ ସମୟ ଛାଡ଼ିବା) ଏବଂ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ୫ ଥର କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା କରାଇବା (୧ ସେକେଣ୍ଡ ପବନ ଦେବା ଓ ତାହା ବାହାରିବା ପାଇଁ ୨ ସେକେଣ୍ଡ ପବନ ଛାଡ଼ିବା) ଏହାପରେ ଉକ୍ତ ରକ୍ତ ସଂଚାଳନ ଓ ହୃତପିଣ୍ଡ କ୍ରିୟା ଜାଣିବା ପାଇଁ ନାଡ଼ି ପରୀକ୍ଷା କର ।

୩.୨.୧ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଦେବାର ପ୍ରଣାଳୀ

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦୃଢ ସମତଳ ପୃଷ୍ଠ ଉପରେ ଚିତ୍ କରି ଶୁଆଇ ଦିଅ ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଗୋଟିଏ କଡ଼ରେ ଆଣ୍ଠୁମାଡି ବସିରୁହ ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବକ୍ଷାସ୍ଥିର ନିମ୍ନରୁ ଦୁଇ ଅଙ୍ଗୁଳି ଛାଡ଼ି ଉପରକୁ ଏବଂ ବକ୍ଷର ମଧ୍ୟ ଅଂଶରେ ବାମ ହାତ ପାପୁଲିରେ ନେଡ଼ିକୁ ରଖ । ବାମ ପାପୁଲି ଉପରେ ଦକ୍ଷିଣ ହାତର ଅଙ୍ଗୁଳି ସନ୍ଧାନରେ ଉପର ହାତର ଅଙ୍ଗୁଳି ପୂରାଇ ଯୋଗକରି ଜୋରରେ ଧର ।
- ନିଜର କହୁଣୀକୁ ସିଧାଭାବେ ରଖି ଶରୀରର ଓଜନ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଛାତିରେ ଚାପିଦିଅ । ଏହି ଚାପଦ୍ୱାରା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଛାତି ପ୍ରାୟ ଏକ ତୃତୀୟ ଭାଗ ନିମ୍ନକୁ ଦବୁଥିବ । ଛାତିରେ ଏଭଳି ଚାପ ଏକ ମିନିଟ୍‌ରେ ୧୦୦ ରୁ ୧୨୦ ଥର ଗତିରେ ୩୦ ଧର ବାହ୍ୟ ହୃଦଚାପ ସହିତ ୨ ଥର କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା କରାଇବା ଉଚିତ୍ ।
- ଏହାପରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶ୍ୱାସନଳୀକୁ ସିଧାକରି ରଖି ଦୁଇଥର କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରେ ।
- ସାଧାରଣତଃ ସିପିଆର୍ ପାଇଁ ୩୦ ଥର ବାହ୍ୟ ହୃଦଚାପ ସହିତ ୨ ଥର କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ।
- ଦୁଇଜଣ ପ୍ରାଥମିକ ସହାୟକ ରହିଥିଲେ ଜଣେ ୫ ଥର ବାହ୍ୟ ହୃଦଚାପ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ସହଯୋଗୀ ୧ ଥର କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।
- ୧ ରୁ ୭ ବର୍ଷ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ହାତର ନାଡ଼ି ବ୍ୟବହାର କର ୧ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସ୍କ ଶିଶୁଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ଗୋଟିଏ ହାତର ନାଡ଼ି ବ୍ୟବହାର କର ୧ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସ୍କ ଶିଶୁଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ବକ୍ଷାସ୍ଥିର ଠିକ୍ ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ୨ଟି ଆଙ୍ଗୁଳି କିମ୍ବା ବୁଢା ଆଙ୍ଗୁଳି ଦ୍ୱାରା ଚାପ ପ୍ରଦାନ କର । ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଛାତି ତାହାର ଉଚ୍ଚତର ଏକ ତୃତୀୟ ଭାଗ ନିମ୍ନଭାଗ ଚାପି ହେଉଥିବ ଏବଂ ଚାପରେ ଗତି ୧ ମିନିଟରେ ୧୦୦ ଥର ହେଉଥିବ ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ମିନିଟ୍‌ରେ ନାଡ଼ି ପରୀକ୍ଷା କର, ନାଡ଼ି ସ୍ୱତଃ ଚାଲିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରଦାନ ଚାଲୁରଖ । ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଆବଶ୍ୟକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବଳ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କର ଏବଂ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ସ୍ୱାଭାବିକତାକୁ ଫେରିଲେ ତାହା ବନ୍ଦ କର । ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହୃତପିଣ୍ଡ ଏବଂ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଚାଲିବା ପରେ ତାକୁ ଆରାମଦାୟକ ଅବସ୍ଥାରେ ଶୁଆଇ ଦିଅ ।
- ଏକୁଟିଆ ଥିଲେ ୧ ମିନିଟ୍ ପ୍ରାଥମିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ପରେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବା ନିମିତ୍ତ ଚେଷ୍ଟାକର ।

୩.୩ ଶ୍ୱାସପଥରେ ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ଅଟକି ଯାଇଥିଲେ

କେତେକ ସମୟରେ ଶ୍ୱାସ ପଥରେ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ପଶିଯାଇ ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ କରିଥାଏ । ତାହାକୁ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ବାହାର କରାନଗଲେ ଅମ୍ଳଜାନ ଅଭାବରେ ଶରୀର କ୍ରମଶଃ ନୀଳ ପଡ଼ିଯାଏ ଏବଂ ଅବସ୍ଥା ଖରାପ ହେବାକୁ ଲାଗେ । ଶେଷରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥାଏ ।

ଲକ୍ଷଣ

- ଶ୍ୱାସକାର୍ଯ୍ୟ କରିହୁଏ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେଥିରେ କଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ।
- କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା କଷ୍ଟକର ହୁଏ ।
- ପ୍ରବଳ କାଶ ହୁଏ ।
- ବେକ ଲାଲ ପଡ଼ିଯାଏ ।
- ବେକ ପାଖରେ ନାଡ଼ି ଫୁଲିଯାଏ ।
- ଓଠ ଏବଂ ଶରୀର ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣ ଦେଖାଯାଏ ।

ସହାୟତା

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ପ୍ରଦାନ କର ।
- ମୁଣ୍ଡକୁ ଛାତିଠାରୁ ତଳକୁ ନୁଆଁଇ ରଖି କାଶିବାକୁ କୁହ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅବରୁଦ୍ଧ ବସ୍ତୁ ବାହାରି ନପାରିଲେ-
- ପିଠିର ଦୁଇ ଅଂଶ ଫଳକ ମଝିରେ ୫ ଥର ଜୋରରେ ଥାପୁଡ଼ାଇବା ଭଳି ଧକ୍କା ଦିଅ ଏବଂ ଅଟକି ଯାଇଥିବା ବସ୍ତୁ ବାହାରିଲା କି ନାହିଁ ଦେଖ । ତଥାପି, ଯଦି ଉକ୍ତ ବସ୍ତୁ ବାହାରି ଆସି ନଥାଏ ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପଛପାଖେ ଠିଆ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଦୁଇପାଖ ଦେଇ ନିଜର ଦୁଇ ହାତକୁ ତାଙ୍କର ପେଟ ସମ୍ମୁଖକୁ ଆଣି ଦୁଇ ହାତ ପାପୁଲିକୁ ପରସ୍ପର ସହିତ ଯୋଗକରି ଛନ୍ଦି ଧରି ପଞ୍ଜରା ହାଡ଼ ତଳେ ଏବଂ ନାଭି ଉପର ପାଖରେ ତାଙ୍କର ପେଟକୁ ଦବାଇବା ଭଳି ଧକ୍କା ଦିଅ । ଏହିପରି ୫ ଥର କରିବା ଦ୍ୱାରା ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ସାଧାରଣତଃ ବାହାରି ଆସିଥାଏ ।
- ତଥାପି ଯଦି ବାହାରି ନଆସେ ପୂର୍ବଭଳି ଅଂଶ ଫଳକ ମଧ୍ୟରେ ୫ ଥର ଜୋରରେ ଧକ୍କା ଦିଅ ଏବଂ ୫ ଥର ପେଟକୁ ଧକ୍କା ଦିଅ । ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ବାହାରି ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲୁରଖ ।
- ଶ୍ୱାସପଥର ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ବାହାରି ଯିବାପରେ ଯଦି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଚେତ ହୋଇ ରହିଥାଏ ଏବଂ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଚାଲୁନଥାଏ ତେବେ ସଂଗେ ସଂଗେ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ତାଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ।

ସୋପାନ- ୧

ସୋପାନ- ୨

ସୋପାନ-୩

୩.୩.୧ ଧୂଆଁ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥା

- ନିଜ ମୁହଁକୁ ଓଦା କନାରେ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଧୂଆଁପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଖୋଲା ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ଆସ।
- ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କର।

୩.୩.୨ ବିଷାକ୍ତ ବାଷ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥା

- ବିଷାକ୍ତ ବାଷ୍ପ ବାୟୁଠାରୁ ହାଲୁକା ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରୁହେ।
- ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ବନ୍ଦରଖି ଗୁରୁଣ୍ଡି ବାଷ୍ପ ପୂର୍ଣ୍ଣ କୋଠରୀ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କର ଏବଂ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଯଥାଶୀଘ୍ର ଖୋଲା ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇଆସ।
- ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କର। ଏଭଳି ସ୍ଥାନରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ସମୟରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ନିର୍ମିତ ଧୂମ୍ର ନିରୋଧକ ମୁଖା ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍।

୩.୩.୩ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଯାଇ ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ

- ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପାଣିରୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଉଦ୍ଧାର କରି କୂଳକୁ ନେଇଆସ।
- ତାଙ୍କୁ ଏକ ଶୁଖିଲା ସ୍ଥାନରେ ଶୁଆଇ ରଖି ପାଟି ଭିତରେ ପଶିଯାଇଥିବା ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ିକୁ ଆଙ୍ଗୁଳିରେ କାଢି ଶ୍ୱାସପଥ ପରିଷ୍କାର କରିଦିଅ।
- ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ହେଉନଥିଲେ ୫ ଥର କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କର।
- ହୃଦକାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁ ନଥିଲେ ଛାତିରେ ୩୦ ଥର ବାହ୍ୟ ହୃଦଚାପ ସହିତ ଦୁଇଥର କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ ଅନୁପାତରେ ସିପିଆର ଚାଲୁକର ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଏବଂ ହୃଦକାର୍ଯ୍ୟ ଠିକ୍‌ଭାବେ ହେଉଥିଲେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆରାମଦାୟକ ଅବସ୍ଥାରେ ଶୁଆଇ ଦିଅ।
- ଶରୀରରୁ ଓଦାଲୁଗା ବାହାର କରି ଶୁଖିଲା ଲୁଗାରେ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପଠାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର।
- ପାଟିରେ ପାଟି ଲଗାଇ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପଦାନ ସମୟରେ ଯଦି ଛାତି ଭିତରକୁ ପବନ ଯାଉ ନଥାଏ ଏବଂ ପେଟ ମଧ୍ୟରେ ପାଣି ରହି ପେଟକୁ ଫୁଲାଇ ରଖିଥାଏ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆରାମଦାୟକ ଅବସ୍ଥାରେ ଡାହାଣ କଡ଼ମାଡି ଶୁଆଇ ଦେଇ ଅତି ଯତ୍ନର ସହିତ ପେଟରେ ଚାପ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ପାଣି ବାହାରକୁ ବୋହି ଆସିବ, ତାପରେ ପାଟିକୁ ପରିଷ୍କାର କରି କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରିବ।
- ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ପ୍ରାଥମିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କର।
- ପାଣିଘେର ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲେ ଏବଂ କୂଳକୁ ଆସିବା ନିମିତ୍ତ ସମୟ ସାପେକ୍ଷ ହେଉଥିଲେ କୂଳ ନିକଟରେ ପହଁଚିବା ମଧ୍ୟରେ ବୁଡ଼ିଯାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁହଁକୁ ପାଣି ସ୍ତର ଉପରକୁ ଟେକିଧରି ମଝିରେ ମଝିରେ କୃତ୍ରିମ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କର।

୩.୪ ଡ୍ରେସିଂ ଓ ପଟି (Dressing & Bandage)

୩.୪.୧ ଡ୍ରେସିଂ

କ୍ଷତ ସ୍ଥାନକୁ ପରିଷ୍କାର କରି ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଡ୍ରେସିଂ କୁହାଯାଏ। କ୍ଷତକୁ ଡ୍ରେସିଂ କରିବା ସମୟରେ ନିଜ ପାଖରେ ରହିଥିବା ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ସୁବିଧାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ହୁଏ। ପାଖରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସୁବିଧା ରହିନଥିଲେ ସେହିଠାରେ ମିଳୁଥିବା ପରିଷ୍କାର ପିଇବା ପାଣିରେ କ୍ଷତକୁ ଧୋଇ ସେଥିରେ ଲାଗିଥିବା ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ଓ ଧୂଳି ଇତ୍ୟାଦିକୁ ବାହାର କରିବାକୁ ହୁଏ।

କ୍ଷତକୁ ସଫା କରିବା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରୀ ସାଲାଇନ୍ ପାଣି, ଫୁଟାପାଣି, ହାଇଡ୍ରୋଜେନ ପାରାକସାଇଡ, ପ୍ରୋଭିଡେନ ଆୟୋଡ଼ିନ (ବେଟାଡ଼ିନ୍) ଲୋସନ ଇତ୍ୟାଦି ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟବହାର ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ। ଡେଟଲକୁ ପାଣିରେ ମିଶାଇ କ୍ଷତ ସ୍ଥାନ ଧୋଇବାକୁ ହୁଏ। କ୍ଷତରେ ଶୁଖିଲା ତୁଳା ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ନାହିଁ। ପଦାର୍ଥ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖି ରକ୍ତସ୍ରାବ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରାଯାଏ। ଏଥିପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ପଦାର୍ଥକୁ ଡ୍ରେସିଂ ପଦାର୍ଥ କୁହାଯାଏ।

୩.୪.୨ ଡ୍ରେସିଂର ଆବଶ୍ୟକତା

- କ୍ଷତରେ ଜୀବାଣୁ ପ୍ରବେଶକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରେ। ତେଣୁ ଡ୍ରେସିଂ ପଦାର୍ଥ ଶୋଧିତ ଓ ଜୀବାଣୁମୁକ୍ତ ହେବା ଦରକାର।
- ରକ୍ତସ୍ରାବକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ।
- କ୍ଷତ ସ୍ଥାନରୁ ବାହାରୁଥିବା ରକ୍ତ, ପାଣି ଓ ଲସାକୁ ଶୋଷିଲେ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନକୁ ଶୁଖିଲା ରଖେ।
- କ୍ଷତ ସ୍ଥାନକୁ ବାହ୍ୟ ପଦାର୍ଥର ସ୍ପର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଆଘାତ ସୃଷ୍ଟିରୁ ରକ୍ଷା କରେ।

୩.୪.୩ ଡ୍ରେସିଂ ମୁଖ୍ୟତଃ ୪ ପ୍ରକାର

କ. ଅଠାଳିଆ ଡ୍ରେସିଂ (Adhesive Dressing), ଖ. ଅଣ ଅଠାଳିଆ ଡ୍ରେସିଂ (Non Adhesive Dressing)

ଗ. ଗଜ ଡ୍ରେସିଂ (Gauze Dressing), ଘ. ବିକଳ୍ପ ଡ୍ରେସିଂ (Improvised Dressing)

କ. ଅଠାଳିଆ ଡ୍ରେସିଂ (Adhesive Dressing)

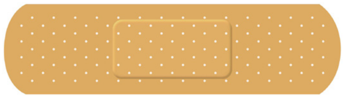

ଏହା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧରଣର ଡ୍ରେସିଂ ପଟି ହୋଇଥାଏ। ଏଥିରେ ଶୋଧିତ ଛିଦ୍ରଯୁକ୍ତ, ସୂକ୍ଷ୍ମ, ସରୁ ଡ୍ରେସିଂ ପଦାର୍ଥ ସହିତ ଅଠାଳିଆ ପଟି ଲାଗିଥାଏ। ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଚର୍ମ ଶୁଖିଲା ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହା ସାଧାରଣତଃ କାଗଜ ଓ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଖୋଳରେ ବି ମିଳିଥାଏ। ଉଦାହରଣ-ବ୍ୟାଣ୍ଡେଡ, ହାଣ୍ଡିପ୍ଲାଷ୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି।

ଖ. ଅଣ ଅଠାଳିଆ ଡ୍ରେସିଂ (Non Adhesive Dressing)

ସାଧାରଣ ରୋଲର ପଟି ବା ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ୍ ଯାହାର ଏକ ପାର୍ଶ୍ୱ ତୁଳା ଓ ଗଜ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ଏକ ଗଦି ଆକାରରେ ତିଆରି ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଜୀବାଣୁ ମୁକ୍ତ ଖୋଳ ମଧ୍ୟରେ ଥାଏ।

ଗ. ଗଜ ଡ୍ରେସିଂ (Gauze Dressing)

ଗଜ କପଡାକୁ ପ୍ୟାଡ଼ ଭଳି ଆକାର କରି କ୍ଷତକୁ ଘୋଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ଏହା ନରମ ଏବଂ ସାଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସୁବିଧାଜନକ ହୋଇଥାଏ।

ଘ. ବିକଳ୍ପ ଡ୍ରେସିଂ (Improvised Dressing)

ଏହା ସଫା ଓ ଜୀବାଣୁ ମୁକ୍ତ କୌଣସି ଶୋଷକ ବସ୍ତୁରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଦରକାର। ଯଥା-ସଫା ରୁମାଲ ଭିତର ପାଖ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଫାକନା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ବିକଳ୍ପ ଡ୍ରେସିଂ ଭାବରେ କରାଯାଇପାରେ।

୩.୫ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ଏବଂ ଏହାର ବ୍ୟବହାର

- ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ସାଧାରଣତଃ ନରମ କନା କିମ୍ବା କେତେକ କୃତ୍ରିମ ବସ୍ତୁରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ।
- ଏହାକୁ କ୍ଷତରେ ବାନ୍ଧିବା ଦ୍ୱାରା ସେହି ଚାପରେ ରକ୍ତସ୍ରାବ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ।
- ଡ୍ରେସିଂ, ଚାପୁଆଣି ଓ ପ୍ଲାଷ୍ଟରକୁ ସ୍ଥିର କରି ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।
- ଫୁଲା କମାଇଥାଏ। ଆହତ ଅଂଶ ଓ ଖଞ୍ଜାକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖାଯାଇଥାଏ।

- ଅଙ୍ଗକୁ ଅଚଳ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ। ତେଣୁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କଲାବେଳେ ଅଙ୍ଗ ହଲଚଲ ହୁଏ ନାହିଁ।
- ଏହାକୁ ବାନ୍ଧିବା ସମୟରେ ଅଧିକ କଷି କରି କିମ୍ବା ଢିଲାରେ ରଖ ନାହିଁ, ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ଉକ୍ତ ଅଂଶର ଅଧିକ କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ।

ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର

କ. ତ୍ରିକୋଣାକୃତ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ (Tringular Bandage)

ଖ. ରୋଲର ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ (Roller Bandage)

କ. ତ୍ରିକୋଣାକୃତ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ (Triangular Bandage)

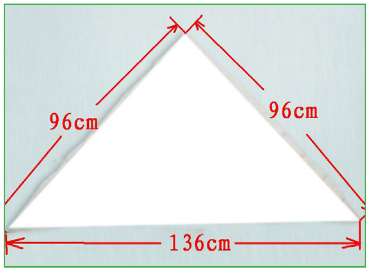

ଏକ ମିଟର (୧୦୦ ସେ.ମି.) ଲମ୍ବ ଏବଂ ଏକ ମିଟର (୧୦୦ସେ.ମି.) ପ୍ରସ୍ଥ ଥିବା କନା କୋଣକୁ କୋଣ କାଟିଲେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଏହିଭଳି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ। ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଖୋଲା କରି କିମ୍ବା ଭାଙ୍ଗି ଓସାରିଆ ଏବଂ ଅଣଓସାରିଆ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ। ଏହି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ସବୁଠାରୁ ଲମ୍ବ କଡ଼କୁ ଭୂମି ଏବଂ ତାହାର ବିପରୀତ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ଅଂଶକୁ ଶୀର୍ଷ, ଭୂମିର ଦୁଇପାଖକୁ କୋଣ ବା ଅନ୍ତଃ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ କଡ଼କୁ ପାର୍ଶ୍ୱ କୁହାଯାଏ।

ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ଦୁଇ ଅଂଶକୁ ଗଣ୍ଠି ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧାଯାଏ। ଏଥିପାଇଁ ରିଫନଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ଏହାକୁ ବାନ୍ଧିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଏକ କୋଣକୁ ବାମ ହାତରେ ଧରି ଅନ୍ୟ କୋଣକୁ ଡାହାଣ ହାତରେ ଧର। ପ୍ରଥମେ ବାମ ହାତ ଉପରେ ଡାହାଣ ହାତର କନାକୁ ପକାଅ ଏବଂ ମୋଡ଼ି ଦେଇ ପୁନଶ୍ଚ ଡାହାଣ ହାତ ଉପରେ ବାମ ହାତ କନାକୁ ପକାଇ ଏହାର ଦୁଇକୋଣକୁ ଟାଣି ଦେଲେ ଏହି ଗଣ୍ଠି ପଡ଼ିଯିବ। ଏ ପ୍ରକାର ଗଣ୍ଠି ସହଜରେ ଢିଲା ହୁଏ ନାହିଁ।

ଖ. ତ୍ରିକୋଣାକୃତ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ବ୍ୟବହାର

ଝୁଲା- ଆହତକୁ ଟେକି ରଖିବା ଏବଂ ଆହତ ଛାତି, ବେକ, କାନ୍ଧକୁ ଉର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ଟାଣି ରଖିବା ପାଇଁ ଝୁଲା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ଏହା ଦ୍ୱାରା ଅଙ୍ଗ ଅଧିକ କ୍ଷତ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ କିଛି ପରିମାଣରେ ଆରାମ ମିଳେ।

ଝୁଲା ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନି ପ୍ରକାରର (କ) ବାହୁଝୁଲା (ଖ) କଚଟି ଝୁଲା (ଗ) ତ୍ରିକୋଣାକୃତି ଝୁଲା (ସେଣ୍ଟ୍ଜନ ଝୁଲା)

(କ)ବାହୁଝୁଲା- ଆଙ୍ଗୁଠି ଠାରୁ କହୁଣୀ ମଧ୍ୟରେ, କଚଟି ମଧ୍ୟରେ ହାଡ଼ ଆଘାତ ଲାଗିଥିଲେ। କଚଟିର ହାଡ଼ ମକଚିଗଲେ ବା ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲେ ଚାପୁଆଣି ସହିତ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ବ୍ୟବହାର ପରେ ଏହି ଝୁଲାର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ, ଏହା ଦ୍ୱାରା ସେ ଅଂଶର ହାଡ଼ ସ୍ଥିର ରୁହେ ଓ ଅଧିକ କ୍ଷତିରୁ ରକ୍ଷା ମିଳେ।

ବାହୁଝୁଲା ବାନ୍ଧିବାର ପ୍ରଣାଳୀ

ବାହୁଝୁଲା ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସାମନାରେ ରହି ତାଙ୍କର ବାହୁର କହୁଣୀ ତଳେ ତ୍ରିକୋଣ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ଶୀର୍ଷକୁ ରଖ। ଗୋଟିଏ କୋଣକୁ ଛାତି ଉପରେ ନେଇ ସୁସ୍ଥ ପାଖ କାନ୍ଧ ଉପର ବାଟେ ବୁଲାଇ ଆଣ। ତାହା ଯେପରି

ସୋପାନ-୧

ସୋପାନ-୨

ସୋପାନ-୩

ଆହତ କାନ୍ଧରେ କାନ୍ଧ ଖୋଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିବ। ଆହତ ବାହକୁ ସମକୋଣ ଆକାରରେ କହୁଣୀଠାରୁ ଭାଙ୍ଗି ଛାତି ଉପରେ ରଖ। ଏହା ପରେ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ଅନ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣକୁ ବାହୁ ଉପର ଦେଇ ଉପରକୁ ଉଠାଅ ଏବଂ ତାକୁ ପୂର୍ବସ୍ଥିତ କୋଣ ସହିତ ମିଶାଇ ରିଫନଟ୍ ଗଣ୍ଠି ପକାଅ ଯାହାକି ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ କାନ୍ଧ ଖୋଲଠାରେ ରହିବ। କହୁଣୀଠାରେ ଥିବା ଶୀର୍ଷ ଏବଂ ବଳକା ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ କନାକୁ ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ଆଗରେ ବୁଲାଇ ପିନ୍ ମାରିଦିଅ।

(ଖ) କଟଟି ଝୁଲା- ଏହା କଟଟିକୁ ଟେକି ଧରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ। ଏଥିରେ କଟଟି ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରକାର ଫାଶର ବ୍ୟବହାର ବାଘୁଆ ଫାଶ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧାଯାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ଖଞ୍ଜା ଏକ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହେ।

ସୋପାନ- ୧

ସୋପାନ- ୨

ସୋପାନ-୩

(ଗ) ତ୍ରିକୋଣାକୃତ ଝୁଲା- କାନ୍ଧ ହାଡ଼ ଓ ପଞ୍ଜରାହାଡ଼ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲେ, କହୁଣୀଠାରୁ ବେକ ମଧ୍ୟରେ ହାଡ଼ରେ ଆଘାତ ଲାଗିଥିଲେ କିମ୍ବା ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲେ ଏହି ତ୍ରିକୋଣଝୁଲା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

ତ୍ରିକୋଣାକୃତ ଝୁଲା ବାନ୍ଧିବାର ପ୍ରଣାଳୀ

- ପ୍ରଥମେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବସିବାକୁ କୁହ ଏବଂ ତାର ଆହତ କହୁଣୀକୁ ସୁସ୍ଥ ହାତରେ ପାପୁଲି ଦ୍ୱାରା ସାହାରା ଦେଇ ଧରି ରଖ ଯେପରିକି ଆହତ ଅଙ୍ଗର ପାପୁଲି ସୁସ୍ଥ ପଟର ଛାତିରେ ଲାଗି ରହିବ।
- ତ୍ରିକୋଣାକୃତ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜକୁ ଖୋଲି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଉପରେ ଏପରି ଭାବରେ ରଖ ଯେପରି ତାର ଶୀର୍ଷ ଆଘାତ ହୋଇଥିବା କହୁଣୀ ପାଖରେ ରହିବ ଏବଂ କୋଣ ସୁସ୍ଥ ହାତର କାନ୍ଧକୋଳ ପାଖରେ ରହିବ।
- ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ଝୁଲି ରହିଥିବା ଅଂଶକୁ ଆହତ ହାତଠାରୁ କହୁଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୋସିଦିଅ ଏବଂ ଶୀର୍ଷକୁ କହୁଣୀ ପାଖରେ ଖୋସି, ଅନ୍ୟ କୋଣକୁ ପିଠି ପଛପଟୁ ବୁଲାଇ ଆଣି ପୂର୍ବ କୋଣରେ ମିଶାଇ କାନ୍ଧ ଖୋଲ ମଧ୍ୟରେ ରିଫଗଣ୍ଠି ପକାଇ ଦିଅ।
- ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧିବା ସମୟରେ ଧ୍ୟାନ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଆହତ ବାହୁର ବୁଢା ଅଙ୍ଗୁଳି ଯେପରି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାହାରକୁ ଦେଖା ଯାଉଥିବ।

ସୋପାନ- ୧

ସୋପାନ- ୨

ସୋପାନ-୩

ସୋପାନ-୪

ବିକଳ୍ପ ଝୁଲା - ଆବଶ୍ୟକ ସମୟରେ ତ୍ରିକୋଣାକୃତି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ନ ମିଳିଲେ ବିକଳ୍ପ ଭାବେ କୋର୍ଟର ତଳଭାଗକୁ ଓଲଟାଇ ପିନ୍ ଦ୍ୱାରା ମୋଡ଼ି ତାହା ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ସାର୍ଟ ବ୍ୟବହାର କରି ତାହା ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ମଫଲର ଇତ୍ୟାଦି ନରମ କନା ମଧ୍ୟରେ ହାତକୁ ରଖି ବିକଳ୍ପ ବାହୁ ଝୁଲା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ।

ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ତ୍ରିକୋଣ ପଟିର ବ୍ୟବହାର

(କ) କପାଳ ପାଇଁ ପଟି-

- ଏହି ପଟି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପଛପଟେ ରହି ବନ୍ଧାଯାଏ। ପ୍ରଥମେ ଶୀର୍ଷକୁ କପାଳ ପଛପଟେ ରଖ।
- ଭୂମି ଧଡ଼ିକୁ ସାମାନ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ସେହି ଭାଙ୍ଗପଟକୁ କପାଳ ପାଖରେ ରଖ।
- ପଟିର ଦୁଇ କୋଣକୁ ମୁଣ୍ଡ ସାମନା ପଟକୁ ଆଣି କପାଳ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଘେରା ବୁଲାଇ ନେଇ ଶେଷରେ କପାଳ ଉପରେ ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ଦିଅ ଏବଂ ପଛପଟେ ଥିବା ପଟିର ଶୀର୍ଷକୁ ଖପୁରୀ ଉପରେ ପିନ୍ ଦ୍ୱରା ଲଗାଇ ଦିଅ।

(ଖ) ଛାତି ଓ ପିଠି ପାଇଁ ପଟି-

- ତ୍ରିକୋଣାକୃତ ପଟିର ମଝିକୁ ଛାତିର ଡ୍ରେସିଂ ଉପରେ ରଖ ଏବଂ ଶୀର୍ଷକୁ କାନ୍ଧ ଉପରେ ରଖ।
- ପଟିର ଦୁଇ କୋଣକୁ ଶରୀର ଦୁଇପଟକୁ ରଖି ଶୀର୍ଷକୁ ଏବଂ ଦୁଇପଟକୁ ଏକାଠି ମିଶାଇ ଗଣ୍ଠି ପକାଅ। ଏହିପରି ଭାବେ ଛାତି ଭଳି ପିଠିରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବନ୍ଧା ଯାଇପାରେ।

(ଗ) କହୁଣୀ ପାଇଁ ପଟି-

- କହୁଣୀକୁ ପ୍ରଥମେ ଭାଙ୍ଗି ରଖ। ତ୍ରିକୋଣାକୃତି ପଟିର ଭୂମିକୁ କିଛି ପରିମାଣରେ ଭାଙ୍ଗି ଶୀର୍ଷକୁ ବାହୁର ପଛପଟେ ଧରି ରଖ ଏବଂ ଭୂମିର ମଝିକୁ ଆଗବାହୁ ପଛପଟେ ରଖ।
- ତ୍ରିକୋଣାକୃତି ପଟିର ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡକୁ କହୁଣୀର ସାମନାପାଖରେ ବାହୁ ଚାରିପାଖରେ ବୁଲାଇ ଆଣି ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ଦିଅ।

(ଘ) ଆଣ୍ଠୁ ପାଇଁ ପଟି-

- ପ୍ରଥମେ ଆଣ୍ଠୁକୁ ଭାଙ୍ଗି କରି ରଖ।
- ପଟିର ଶୀର୍ଷକୁ ଜଙ୍ଘ ଉପରେ ରଖି ଦେଇ ଭୂମିର ମଝିକୁ ଆଣ୍ଠୁତଳକୁ ରଖ।
- ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଣ୍ଠୁ ପଛରେ ଛକି ପକାଇ ଜଙ୍ଘରେ ଗୁଡ଼ାଇ ନିଅ ଏବଂ ଜଙ୍ଘର ସାମ୍ନା ପଟେ ଠିକ୍ ଆଣ୍ଠୁ ଉପରକୁ ଆଣି ଗଣ୍ଠି ପକାଅ।

ସୋପାନ-୧

ସୋପାନ-୨

ସୋପାନ-୩

ସୋପାନ-୪

(ଙ) ପାଦ ପାଇଁ ପଟି-

ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପାଦକୁ ଖୋଲାଥିବା ପଟିର ମଝିରେ ରଖ।

- ଆଙ୍ଗୁଠିଗୁଡ଼ିକ ପାଟିର ଶୀର୍ଷ ଆଡ଼କୁ ରଖ। ପଟିର ଶୀର୍ଷକୁ ଓଲଟାଇ ପାଦ ଉପରେ ରଖ।
- ପଟିର ଉଭୟ ଶେଷାଂଶ ଗୋଡ଼ ବଳା ଗଣ୍ଠି ଚାରିପଟେ ବୁଲାଇ ଆଣି ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ଦିଅ।

(ଚ) ହାତ ଏବଂ ପାପୁଲି ପାଇଁ ପଟି-

- ଆହତ ପାପୁଲିକୁ ସିଧା ଅବସ୍ଥାରେ ପଟି ଭିତରେ ରଖ।
- ତାପରେ ପଟିର ଉଭୟମୁଣ୍ଡକୁ ହାତଗଣ୍ଠି ଚାରିପାଖେ ବୁଲାଇ ଗଣ୍ଠି ପକାଅ।

ସୋପାନ-୧

ସୋପାନ-୨

ସୋପାନ-୩

ସୋପାନ-୪

ଖ. ରୋଲର ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ (Roller Bandage)

ଏହା ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରସ୍ତର ଆକାର ଅନୁଯାୟୀ ମୁଖ୍ୟତଃ ୪ ପ୍ରକାରର ହୋଇଥାଏ।

- ୧ଇଞ୍ଚରୁ ୧.୫ ଇଞ୍ଚ - ହାତ ଓ ଗୋଡ଼ର ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ।
- ୨ ଇଞ୍ଚ - ହାତ ଓ ମୁଣ୍ଡର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ।
- ୨.୫ ଇଞ୍ଚରୁ ୩.୫ଇଞ୍ଚ - ବାହୁ ଏବଂ ଗୋଡ଼ରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ।
- ୪ ରୁ ୬ ଇଞ୍ଚ - ଛାତି, ପେଟ, ପିଠି, ପିଚାର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଏହି ପଟି ବ୍ୟବହାର ସମୟରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନିୟମ ପାଳନ କରିବାକୁ ହୁଏ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ସାମନା ପାଖେ ଠିଆ ହୋଇ ପଟି ବାନ୍ଧନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ମୁଣ୍ଡରେ ପଟି ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ପଛ ପାଖେ ଠିଆ ହୋଇ ବାନ୍ଧିବେ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଯେଉଁ ପାଖରେ ଅଙ୍ଗର ପଟି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ତାର ବିପରୀତ ପାଖରେ ହାତରେ ପଟିକୁ ଧର।

- ପଟିକୁ କ୍ଷତ ଉପରେ ପ୍ରଥମେ ଦୁଇ ଘେରା ଗୁଡ଼ାଇ ଦିଅ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଡ୍ରେସିଂଟି ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ରହିବ।
- ପଟିକୁ ଅଙ୍ଗର ନିମ୍ନରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ବାନ୍ଧ।
- ପଟି ବନ୍ଧା ଯେପରି ଅଧିକ ଢିଲା ବା ଅଧିକ ଜୋରରେ ବନ୍ଧା ହୋଇନଥିବ।
- ପଟିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୂତନ ଘେର ପୂର୍ବ ଘେରର ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ଉପରେ ଚଢି ରହିବ ଓ କେବଳ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ବାହାରେ ରହିବ।
- ପଟିର ଶେଷ ଅଂଶକୁ ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ତାହାର ଶେଷ ଅଂଶ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରି ବନ୍ଧା ଯାଇଥିବା ଅଙ୍ଗର ଉଭୟ ପାଖରେ ବୁଲାଇ ଆଣି ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ଦେବ।

ରୋଲର ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧିବାର ପ୍ରଣାଳୀ

(କ) ସାଧାରଣ ଘେର – ସମାନ ମୋଟେଇ ଥିବା ଶରୀରର ଅଂଶରେ ଏହା ବନ୍ଧାଯାଏ। ଯଥା- ବାହୁ, ଆଙ୍ଗୁଠି, କଟଟି ପାଖ ଏବଂ ଗୋଇଠି ପାଖରେ ଥିବା କିଛି ଅଂଶରେ ଏହା ବନ୍ଧାଯାଏ।

(ଖ) ଓଲଟା ଘେର – ଏହା ସାଧାରଣ ଘେରର ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଅବସ୍ଥା। ଶରୀରର ଅଙ୍ଗର ମୋଟେଇ ଅସମାନ ରହିଥିଲେ ସାଧାରଣ ଘେର ବନ୍ଧା ଦ୍ୱାରା ତାହା ଢିଲା ହୋଇପଡ଼େ। ସେଥିପାଇଁ ଓଲଟା ଘେର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ତଳକୁ ଖସିପଡ଼େ ନାହିଁ ଓ ଫୁଲା କମାଇବା ସହିତ ରକ୍ତସ୍ରାବ ବନ୍ଦ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ। ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘେରରେ ପଟିକୁ ତଳପାଖକୁ ଓଲଟାଇ ଦେଇ ବନ୍ଧାଯାଏ। ସାଧାରଣତଃ ଗୋଡ଼ ଓ ଅଗ୍ରବାହୁରେ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ।

(ଗ) ଇଂରାଜୀ ଅଙ୍କର 8 ଭଳି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ – ସାଧାରଣତଃ ଖଞ୍ଜାଠାରେ ଏହିପରି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ଯଥା ଆଣ୍ଠୁ, କହୁଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ସ୍ଥାନରେ। ଏହା ଇଂରାଜୀ 8 ଭଳି ଆକୃତିର ଉପରୁ ତଳକୁ ବନ୍ଧାଯାଏ। ଫଳରେ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଅଚଳ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର କ୍ଷତ ପ୍ରତିରୋଧକ ହେବା ସହିତ କଷ୍ଟ ମଧ୍ୟ ଲାଘବ ହୁଏ।

ସୋପାନ-୧

ସୋପାନ-୨

ସୋପାନ-୩

ସୋପାନ-୪

(ଘ) ସ୍ଲାଇକା- ଏହା ଇଂରାଜୀ ଆଠ (୪) ଅକ୍ଷର ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଅବସ୍ଥା । ଏହା ଶରୀରର ଏକ ପତଳା ଅଂଶକୁ ମୋଟା ଅଂଶ ସହିତ ବାନ୍ଧିଥାଏ । ତେଣୁ ପତଳା ଅଂଶଟି ଚଳପ୍ରଚଳ କରିପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ତାହା ଅଧିକ କ୍ଷତିରୁ ରକ୍ଷାପାଏ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ପିଠା, ହାତ, ଅଙ୍ଗୁଳି କାନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦିରେ ବନ୍ଧା ହୁଏ ।

ସୋପାନ-୧

ସୋପାନ-୨

ସୋପାନ-୩

ସୋପାନ-୪

(ଙ) କ୍ରେପ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ- ଏହି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜରେ ଇଲାଷ୍ଟିକ୍ ପ୍ରକୃତି ରହିଥାଏ । ମକଚି ଯାଇଥିବା ଅଂଶର ଏହି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧିଲେ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନକୁ ତାହା ଚାପ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହା ସାଧାରଣତଃ ରୋଲର ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ପରି ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବନ୍ଧାଯାଏ । ଯାହାକି କଷ୍ଟ କମାଇବା ସହ ଫୁଲା ମଧ୍ୟ କମାଇଥାଏ ।

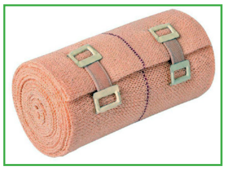

୩.୬ କ୍ଷତ ଓ ରକ୍ତସ୍ରାବ (Wounds & Bleeding)

ଶରୀର ବର୍ହିଃ ଆବରଣ ଭାବେ ଚର୍ମ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅଙ୍ଗର ଆବରଣ ଭାବରେ ଚର୍ମ ଛିନ୍ନ ସୃଷ୍ଟି ହେଲେ ତାହାକୁ କ୍ଷତ କୁହାଯାଏ । ଏଥିରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୁଏ ଏବଂ ତା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଜୀବାଣୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କ୍ଷତ ସେପ୍‌ଟିକ୍ ହୋଇଥାଏ ।

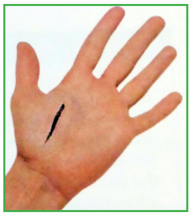

କ. କଟାକ୍ଷତ: କୌଣସି ଧାରୁଆ ଅସ୍ତ୍ର (ଛୁରୀ, ରେଜର, ଖଣ୍ଡା) ଦ୍ୱାରା କଟିଗଲେ ଏହି କ୍ଷତ ହୋଇଥାଏ । କ୍ଷତରେ ରକ୍ତବାହୀ ନଳୀଗୁଡ଼ିକ ଧମନୀ ଓ ଶିରା ସିଧା କଟିଯାଏ ଓ ଅଧିକ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୋଇଥାଏ ।

ଖ. ଆଞ୍ଚୁଡା କ୍ଷତ: ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଖଦଡ଼ା ପୃଷ୍ଠରେ ଘସି ହୋଇ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଶରୀର ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଚର୍ମର ଅତି ନିକଟରେ ହାଡ଼ ରହିଥାଏ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଏହି କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଯଥା- ଆଣ୍ଠୁ, କହୁଣୀ, ଗୋଇଠି ଇତ୍ୟାଦି ।

ଗ. ଛିଣ୍ଡା କ୍ଷତ : କୌଣସି ଯନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ବା ଅସମାନ ପଡ଼ିଗଲେ ବା ଜନ୍ତୁ ନଖରେ ଆମ୍ପୁଡ଼ି ଦେଲେ ଏହି ପ୍ରକାରର କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । କ୍ଷତର ଧାର ଅସମାନ ରହେ ଏବଂ ସେଥିରୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଳ୍ପ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୋଇଥାଏ କିନ୍ତୁ ଏହି କ୍ଷତ ଅଧିକ ଗଭୀର ହୋଇଥିଲେ ରକ୍ତସ୍ରାବ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।

ଘ. ଛେଚା କ୍ଷତ: କୌଣସି ଭାରି ବସ୍ତୁ ଦ୍ୱାରା ଛେଚି ହୋଇଗଲେ ଏହି ପ୍ରକାର କ୍ଷତ ହୋଇଥାଏ। ଛେଚା ସ୍ଥାନର ଚର୍ମ ତଳେ ରକ୍ତ ଜମା ହୋଇ ରୁହେ।

ଙ. ପୋଡ଼ା କ୍ଷତ: ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ସରୁ ମୁନିଆ ବସ୍ତୁ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ। ଯଥା-ଛୁଞ୍ଚି, କଣ୍ଟା, ଡାମ୍ଫଣ ଇତ୍ୟାଦିରେ।

ଚ. ଭୂଷା କ୍ଷତ: କୌଣସି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ବା ମୁନିଆ ଅସ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ। ଶରୀର ଭିତରକୁ ଫୋଡ଼ି ହୋଇଗଲେ ଏହି ପ୍ରକାର କ୍ଷତ ହୋଇଥାଏ। ଏହି କ୍ଷତରେ ଶରୀର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଅଙ୍ଗ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ବାହାରକୁ ଜଣାଯାଏ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଶରୀର ଭିତରେ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ସଙ୍କଟାପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ।

ଛ. ବନ୍ଧୁକ ଗୁଳିଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା କ୍ଷତ: ଏହି କ୍ଷତ ବନ୍ଧୁକ ଗୁଳି ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ। ଗୁଳିର ପ୍ରବେଶ ଏବଂ ବାହାରିବା ପଥରେ ରହିଥିବା ଶିରା, ଧମନୀ, ପ୍ରଶିରା ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗର ବିଶେଷ କ୍ଷତି ଘଟିଥାଏ।

୩.୬.୧ କ୍ଷତ ପାଇଁ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ବିପଦ

କ. ରକ୍ତସ୍ରାବ ଖ. ସଂକ୍ରମଣ

କ.ରକ୍ତସ୍ରାବ : ରକ୍ତସ୍ରାବ ବନ୍ଦ ନହେଲେ ଶରୀରରୁ ରକ୍ତ ପରିମାଣ କମିଯାଏ ଏବଂ ହୃତପିଣ୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ଯାହାଫଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇପାରେ। ଏଥିପାଇଁ କ୍ଷତର ରକ୍ତସ୍ରାବକୁ ଶୀଘ୍ର ବନ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ।

ଖ.ସଂକ୍ରମଣ : କ୍ଷତ ମଧ୍ୟରେ ଜୀବାଣୁ ପ୍ରବେଶ କରି କ୍ଷତକୁ ସଂକ୍ରମିତ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏମାନଙ୍କ କ୍ଷତ ବୃଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତରେ ପୂଜ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ। ଏହିଠାରୁ ଜୀବାଣୁ ରକ୍ତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ତାହାକୁ ସେପଟିସେମିଆ କୁହାଯାଏ। ତେଣୁ ଏହାକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ଉଚିତ୍।

ଉପଚାର

- ନିଜ ହାତକୁ ସାବୁନ ଏବଂ ପରିଷ୍କାର ପାଣି ଦ୍ୱାରା ଭଲ ଭାବରେ ଧୋଇ ସଫା କରିଦିଅ। କ୍ଷତର ବାହାର ପାଖକୁ ଧୋଇ ସଫା କରିଦିଅ ଏବଂ କ୍ଷତ ଚାରିପାଖେ ଲାଗିଥିବା ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ସହଜରେ ବାହାରି ପାରୁଥିଲେ ତାହାକୁ ବାହାର କରିଦିଅ। କ୍ଷତ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ବାହ୍ୟ ବସ୍ତୁକୁ ମଧ୍ୟ ଧୋଇ ସଫା କର।
- ବିଶୋଧିତ ଗଜ କନା ବା ସଫା କନା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧ।
- ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ଉପଯୁକ୍ତ ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କର।
- କ୍ଷତ ଉପରେ ତୁଳା ଲଗାଅ ନାହିଁ ଏହା କ୍ଷତ ଉପରେ ଶୁଖିଗଲେ ଲାଗି ଯାଇଥାଏ ସହଜରେ ଛାଡ଼େ ନାହିଁ।

୩.୬.୨ ରକ୍ତସ୍ରାବ

ଏହା ଦୁଇପ୍ରକାର ହୋଇଥାଏ ଯଥା- (କ) ଅନ୍ତଃ ରକ୍ତସ୍ରାବ (ଖ) ବାହ୍ୟ ରକ୍ତସ୍ରାବ

୩.୬.୨.୧ ରକ୍ତସ୍ରାବ ପ୍ରକାରଭେଦ

ରକ୍ତସ୍ରାବ ସାଧାରଣତଃ ୩ଟି ମାଧ୍ୟମ ଦେଇ ହୋଇଥାଏ ଯଥା **କ.** ଧମନୀରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ **ଖ.** ଶିରାରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ **ଗ.** ପ୍ରଶିରାରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ

(କ) ଧମନୀରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ : ଧମନୀରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହେଲେ ଏହା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଲାଲ୍ ରଙ୍ଗ ଦେଖାଯାଏ ଏବଂ ହୃତପିଣ୍ଡର ସ୍ପନ୍ଦନ ଅନୁସାରେ ସେଥିରୁ ପିଚ୍ ପିଚ୍ ହୋଇ ରକ୍ତ ଛିଟିକା ବାହାରିଥାଏ। ଏହି ରକ୍ତସ୍ରାବକୁ ସଂଗେ ସଂଗେ ବନ୍ଦ କରାନଗଲେ ଶରୀରରୁ ଅଧିକ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୋଇଯାଇ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥାଏ।

(ଖ) ଶିରାରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ: ଏହି ରକ୍ତସ୍ରାବ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ବୋହି ଚାଲିଥାଏ। ଏହି ରକ୍ତ ମିଳନ ଲାଲ ରଙ୍ଗର ହୋଇଥାଏ। ରକ୍ତସ୍ରାବ ଅଧିକ ପରିମାଣର ହେଲେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥାଏ।

(ଗ) ପ୍ରଶିରାରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ : ଏହା ଖୁବ୍ ଧୀରେ ଧୀରେ ବୋହିଥାଏ ଓ ସ୍ୱତଃ ବନ୍ଦ ହୋଇଥାଏ। ଏହି ରକ୍ତସ୍ରାବ ଧମନୀ ଓ ଶିରାର ରକ୍ତସ୍ରାବ ପରି ବିପଜ୍ଜନକ ହୋଇଥାଏ।

୩.୬.୨.୨ ରକ୍ତସ୍ରାବର ଚିହ୍ନ ଓ ଲକ୍ଷଣ

(କ) ସାମାନ୍ୟ ରକ୍ତସ୍ରାବ: ଏହା ସାଧାରଣତଃ କାମ କରିବା ସମୟରେ ଓ ଖେଳିବା ଅବସ୍ଥାରେ ହୋଇଥାଏ। ଏହା କିଛି ସମୟ ପରେ ଆପେ ଆପେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ। ରକ୍ତସ୍ରାବ ସାମାନ୍ୟ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଜୀବାଣୁ ସଂକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମିତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହୁଏ।

(ଖ) ଅତ୍ୟଧିକ ରକ୍ତସ୍ରାବ: କୌଣସି ବୃହତ ରକ୍ତବାହୀ ନଳୀ କଟିଗଲେ ଏ ପ୍ରକାର ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୋଇଥାଏ। ଏହି ରକ୍ତସ୍ରାବକୁ ଶୀଘ୍ର ବନ୍ଦ କରାନଗଲେ ଶରୀରରେ ଥିବା ରକ୍ତର ପରିମାଣ ହ୍ରାସ ହୋଇଥାଏ। ତେଣୁ ଏଭଳି ରକ୍ତସ୍ରାବକୁ ଶୀଘ୍ର ବନ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତୁରନ୍ତ ଡାକ୍ତରଖାନା ପଠାଇବାକୁ ହୁଏ।

୩.୬.୨.୩ ବାହ୍ୟ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୋଇଥିଲେ

- ଡି.ଆର୍.ଏ.ବି.ସି. କ୍ରମରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଆରୋଗ୍ୟ ନିମିତ୍ତ ଉପଚାର ପ୍ରଦାନ କର।
- ହାତ କିମ୍ବା ଗୋଡ଼ରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହେଉଥିଲେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଶୁଆଇ ଦେଇ ସଂପୃକ୍ତ ଆହତ ଅଙ୍ଗକୁ ହୃତପିଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଉଚ୍ଚତାକୁ ଟେକି ରଖ।
- କ୍ଷତର ଦୁଇପଟ ଧାରକୁ ମିଶାଇ ରଖ।
- ଏକ ସଫା ପ୍ୟାଡ଼ରେ କ୍ଷତକୁ ଚାପିଧରି ରକ୍ତସ୍ରାବ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କର। ପ୍ୟାଡ଼ଟି ରକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଭିଜିଗଲେ ତାକୁ ବାହାର ନକରି ତା ଉପରେ ଆଉ ଏକ ନୂତନ ପ୍ୟାଡ଼ ବ୍ୟବହାର କରି ରକ୍ତସ୍ରାବ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କର। ଉଭୟ ଦୁଇଟି ପ୍ୟାଡ଼ ରକ୍ତସ୍ରାବରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିଜିଗଲେ ସେହି ଦୁଇଟି ଯାକ କାଢି ଦେଇ ସେହି ଯାଗାରେ ଏକ ନୂତନ ପ୍ୟାଡ଼ ଦେଇ ଚାପି ରଖ।
- ରକ୍ତ ବନ୍ଦ ହେଲା ପରେ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜକୁ କ୍ଷତ ଉପରେ ବାନ୍ଧି ଦିଅ।
- ସକ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ତାହାର ଚିକିତ୍ସା କର।
- ଯଥା ସମ୍ଭବ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପଠାଇ ଦିଅ।

୩.୬.୨.୪ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରକ୍ତସ୍ରାବ

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୁଣ୍ଡତଳେ ତକିଆ ନଦେଇ ଚିତ୍ କରି ଶୁଆଇ ଦିଅ ଏବଂ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ତକିଆ ବା ଅନ୍ୟ କିଛି ବସ୍ତୁ ଦ୍ୱାରା ଉପରକୁ ଟେକି ରଖ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦିଅ, ଧୀରସ୍ଥିର ଭାବେ ଆରାମଦାୟକ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖ ଓ ତାକୁ ହଲଚଲ ହେବାକୁ ମନା କର।
- କମ୍ବଳ, ଚାଦର କିମ୍ବା କୋଟ୍ ଦ୍ୱାରା ଘୋଡ଼ାଇ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଶରୀରକୁ ଉଷୁମ ରଖ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଖାଇବା, ପିଇବାକୁ ଦିଅ ନାହିଁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅବସ୍ଥା ଯେପରି ଅଧିକ ଖରାପ ନହୁଏ, ସେଥିପ୍ରତି ଯତ୍ନ ନିଅ ଏବଂ ତାକୁ ତୁରନ୍ତ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପଠାଇ ଦିଅ।

୩.୬.୨.୫ ଖପୁରୀ ଭିତରେ ରକ୍ତସ୍ରାବ

- ଏହାଦ୍ୱାରା ନାକ, କାନ ଓ ପାଟି ବାଟେ ରକ୍ତ ବାହାରିବା ସହିତ ମସ୍ତିଷ୍କରୁ ନିର୍ଗତ ରସ ବାହାରି ଆସେ।

ଉପଚାର

- ନାକ ଓ କାନରେ ତୁଳା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କିଛି ଦେଇ ବନ୍ଦ କର ନାହିଁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଚେତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ହେଉଥିଲେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ରକ୍ତ ବୋହୁଥିବା ପାଖକୁ କଡ଼େଇ ଦେଇ ଆରାମ ଦାୟକ ଅବସ୍ଥାରେ ଶୁଆଇ ଦିଅ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ପହଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କର।

୩.୬.୨.୬ କଟି ଯାଇଥିବା ଅଙ୍ଗର ଯତ୍ନ

ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଆଘାତ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଅଙ୍ଗ ଶରୀରଠାରୁ ଆଂଶିକ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଲଗା ହୋଇଯାଇପାରେ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଉନ୍ନତ ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ତାହା ପୁନଶ୍ଚ ଶରୀରରେ ଯୋଡି ଦେବା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ କଟିଯାଇଥିବା ଅଙ୍ଗଟି ପୁଣି ପୂର୍ବଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇପାରେ। ସେଥିପାଇଁ ଅଲଗା ହୋଇଯାଇଥିବା ଅଙ୍ଗଟି ସୁରକ୍ଷିତ କରି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଡାକ୍ତରଖାନା ପଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହା ଯେତେ ଶୀଘ୍ର କରାଯାଏ, କଟିଯାଇଥିବା ଅଙ୍ଗକୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଯୋଡିବା ସେହି ଅନୁସାରେ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇଥାଏ।

ଉପଚାର

- ରକ୍ତସ୍ରାବ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ କଟିଯାଇଥିବା ଅଙ୍ଗ ଉପରେ ସଫା ମୋଟା କନା ଚାପ ଦେଇ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ୍ ବାନ୍ଧ, ଆହତ ଅଙ୍ଗକୁ ହୃତପିଣ୍ଡଠାରୁ ଉପରକୁ ଟେକି ଧରି ରଖ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ସକ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ, ତେବେ ସକ୍ ର ଚିକିତ୍ସା କର।
- କଟି ଯାଇଥିବା ଅଙ୍ଗୁଳିକୁ ସଫା କନା ବା ବିଶୋଧିତ କନାରେ ଗୁଡ଼ାଇ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଣା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ମୁଣା ମଧ୍ୟରେ ରଖି ମୁହଁଟି ବାନ୍ଧିଦିଅ।
- ଆଉ ଏକ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ମୁଣା ଭିତରେ ବରଫ ଗୁଣ୍ଡ ସହିତ ପୂର୍ବ ମୁଣାକୁ ରଖି ମୁହଁ ବାନ୍ଧି ଦିଅ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ନାମ, କେତେବେଳେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଲା ତାହାର ଟିପ୍ପଣୀ ଦେଇ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ମୁଣା ସହିତ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପଠାଇ ଦିଅ।

୩.୬.୨.୭ ନାକରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ

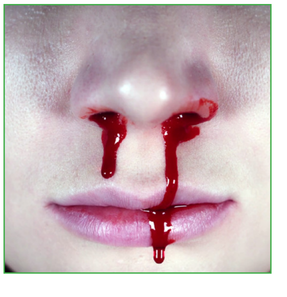

ସାଧାରଣତଃ ଖରା ଦିନେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନାକରୁ ରକ୍ତ ବାହାରିଥାଏ, ଏହା ବ୍ୟତୀତ ନାକରେ କୌଣସି ଆଘାତ ଲାଗି କ୍ଷତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ରକ୍ତ ବାହାରିଥାଏ, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ ଯୋଗୁ ମଧ୍ୟ ନାକରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୋଇଥାଏ।

ଉପଚାର

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସିଧା ଭାବରେ ବସାଇ ଦେଇ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଗକୁ ନୁଆଁଇ ରଖ ଏବଂ ପାଟିବାଟେ ନିଶ୍ୱାସ ନେବାକୁ କୁହ।

- ଗଳାରେ ଥିବା ଲୁଗାପଟାକୁ ଢ଼ିଲା କରିଦିଅ,ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ନାକକୁ ୧୦ ମିନିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାପିଧର କିମ୍ବା ତାକୁ ଚାପି ଧରିବାକୁ କୁହ।
- ନାକ ଉପରେ ବରଫ କିମ୍ବା ଥଣ୍ଡା ସେକ ଦିଅ। ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ନାକ ପୋଛିବାକୁ ମନା କର। ଯଦି ଏହାଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ ନ ହୁଏ ତେବେ ପୁନର୍ବାର ୧୦ ମିନିଟ୍ ଚାପିଧର। ଏହିପରି ୩୦ ମିନିଟ୍ ମଧ୍ୟରେ ରକ୍ତସ୍ରାବ ବନ୍ଦ ନହେଲେ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଡାକ୍ତରଖାନା ନେବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କର।

୩.୬.୨.୮ ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ଦ୍ୱାରା ଛାତିରେ କ୍ଷତ ଓ ରକ୍ତସ୍ରାବ

ବକ୍ଷାସ୍ଥି ଓ ପିଞ୍ଜରାସ୍ଥିର ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ଫୁସଫୁସ ଓ ହୃତପିଣ୍ଡ ଅଙ୍ଗ ଯଥା - ଫୁସଫୁସ ଓ ହୃତପିଣ୍ଡ ସମେତ କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ଯଥା- ରକ୍ତବାହୀ ନଳୀ, ଖାଦ୍ୟନଳୀର ଉପରଭାଗ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ। ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଆଘାତ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ବାହ୍ୟ ଆଘାତ ଦ୍ୱାରା ଛାତିରେ କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ। ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍‌ରେ କ୍ଷତ ହୋଇଥିଲେ ସକ୍‌ର ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଏ। ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ସହିତ ଭୟଭୀତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିବା ସମୟରେ କ୍ଷତରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୁଏ।

ଚିହ୍ନ ଓ ଲକ୍ଷଣ

ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା କରିବା ସମୟରେ କ୍ଷତ ପଥରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୁଏ। ସକ୍‌ର ସମସ୍ତ ଚିହ୍ନ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଏ। ପାଟିବାଟେ ରକ୍ତ ବାହାରି ପାରେ, ପାଟି, ଓଠ, ନଖ, ଚର୍ମ ନଳୀ ପଡ଼ିଯାଇଥାଏ। କ୍ଷତରୁ ରକ୍ତ ଫୋଟକା ପରି ବାହାରିଥାଏ। ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ସମୟରେ କ୍ଷତ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପବନ ପଶିବା ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯାଏ।

ଚିକିତ୍ସା

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଚେତାରେ ଥିଲେ କ୍ଷତ ଦ୍ୱାରା ଛାତିରେ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତକୁ ତାହାର ପାପୁଲି ସାହାଯ୍ୟରେ ଚାପି ଧରିବାକୁ କୁହ। ଚେତାରେ ନଥିଲେ ନିଜ ପାପୁଲି ସାହାଯ୍ୟରେ ଛାତିର କ୍ଷତ ଉପରେ ପ୍ୟାଡ୍ ରଖି ଚାପି ଧର।
- ଏକ ସଫା ଡ୍ରେସିଂ ପଟି କିମ୍ବା ଜୀବାଣୁମୁକ୍ତ କନା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖ। ତାପରେ ବାୟୁ ଚଳାଚଳକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପଲିଥିନ୍ ଦ୍ୱାରା ଘୋଡ଼ାଇ ଦିଅ ଏବଂ ତିନି ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଅଠାଳିଆ ପଟି କିମ୍ବା ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ସାହାଯ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ କରିଦିଅ। ଯେଉଁଳି ପବନ ଭିତରକୁ ଯାଇନପାରେ, ଡ୍ରେସିଂ ତଳ ପାଖରେ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ କିମ୍ବା ଅଠାଳିଆ ପଟି ଦିଅନାହିଁ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଚେତାରେ ଥିଲେ ତା ପଛପଟେ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ଆହତ ପାଖ ଛାତି ଆଡ଼କୁ ସାମାନ୍ୟ ଢଳେଇ ଦେଇ ବସାଇ ରଖ ଓ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଡାକ୍ତରଖାନା ନେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଚେତା ନଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଆରାମଦାୟକ ଅବସ୍ଥାରେ ଶୁଆଇ ରଖ। ଶୋଇବା ସମୟରେ କ୍ଷତର ବିପରୀତ ପାଖକୁ ଉପରକୁ ରଖ ଯାହାର ସେ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଫୁସଫୁସ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ।

୩.୬.୨.୯ ପେଟରେ କ୍ଷତ ହୋଇଥିଲେ

ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପେଟରେ କ୍ଷତ ହୋଇଥିଲେ ସେହି ପାଖରେ ଶୋଇ ରହିବା ପାଇଁ କୁହ। ଯଦି କ୍ଷତ ଦ୍ୱାରା ଶରୀରର କୌଣସି ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଂଶ ବାହାରକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଥାଏ କିମ୍ବା ଦେଖାଯାଉଥାଏ, ତାକୁ ପରିଷ୍କାର ପ୍ୟାଡ୍ ଦେଇ ଘୋଡ଼ାଇ ଦିଅ। ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ବା ପାନୀୟ ଦିଅ ନାହିଁ। ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧିବା ପରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆରାମ ଲାଗିବା ଅବସ୍ଥାରେ ରଖି ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରନ୍ତୁ। ପାଟି ଶୁଖି ଯାଉଥିଲେ ପାଟିରେ ଓଦା ରଖିବା ପାଇଁ ଚାମଚ ପାଣି ବା ମୁହଁରେ ବରଫ ଦିଆଯାଇ ପାରେ।

୩.୭ ଅସ୍ଥି ଭଗ୍ନ (Fracutrue)

ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗିଯିବା, ଫାଟିଯିବା କିମ୍ବା ଦବିଯିବାକୁ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ କୁହାଯାଏ।

୩.୭.୧ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନର ପ୍ରକାର

(କ) ସରଳ ବା ଅବାଧ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ : ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନର ଚିହ୍ନ ଓ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଏ କିନ୍ତୁ ଭଙ୍ଗାହାଡ଼ ଶରୀରର ବାହାରକୁ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ।

(ଖ) ଯୁଗ୍ମ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ : ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନର ଚିହ୍ନ ଓ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଏ। ଭଗ୍ନହାଡ ଚର୍ମ ବାହାରକୁ ଦେଖାଯାଇଥାଏ। ହାଡ଼ଭଙ୍ଗା ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା କ୍ଷତରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୁଏ ଏବଂ ବାହ୍ୟ ଭାଗରୁ ଧୂଳିକଣା ଏବଂ ଜୀବାଣୁ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରବେଶ କରିଥାଏ।

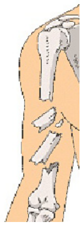

(ଗ)ଜଟିଳ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ: ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ସହିତ ଶରୀରର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ ଯଥା - ପ୍ରଧାନ ରକ୍ତବାହୀ ନଳୀ, ମେରୁମଜ୍ଜା, ହୃତପିଣ୍ଡ, ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍, ଯକୃତ, ପିହ୍ଳା ଇତ୍ୟାଦି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗରେ ପଶି କ୍ଷତ କରିଥାଏ। ସରଳ କିମ୍ବା ଜଟିଳ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇପାରେ।

ଚିହ୍ନଟ ଓ ଲକ୍ଷଣ

- ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ତାର ଚାରିପାର୍ଶ୍ୱରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭୂତ ହୁଏ।
- ଭଗ୍ନ ଅଂଶକୁ ସାଧାରଣ ଭାବେ ସ୍ପର୍ଶ କଲେ ସେଥିରେ କଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ। ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ଦୃଢତା ହରାଇଥାଏ।
- ସେହି ସ୍ଥାନ ଫୁଲିଯିବା ସହିତ କର୍ଣ୍ଣ ବିଚ୍ୟୁତି ଘଟେ।
- ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ଅଂଶରେ ସ୍ୱାଭାବିକ ଚଳପ୍ରଚଳ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ।
- ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ହାଡ଼ ଖସିଯାଇ ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତ ହୋଇପାରେ। ଏହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଉକ୍ତ ଅଂଶ ବିକୃତ ହୋଇଥାଏ। ମାଂସପେଶୀ ଦ୍ୱାରା ଟାଣି ହୋଇ ଭଙ୍ଗା ହାଡ଼ର ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡ ଅନ୍ୟ ମୁଣ୍ଡରେ ଚଢିଯାଇ ଅଙ୍ଗକୁ ଛୋଟ କରି ଦେଇଥାଏ।
- ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ହାଡ଼ ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡ ପରସ୍ପର ସଂଗେ ବାଜିଲେ କଡ଼ କଡ଼ ଶବ୍ଦ ହୁଏ କିନ୍ତୁ ଏହି ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନାହିଁ। ଏହା ଦ୍ୱାରା ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଅଧିକ କ୍ଷତି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ହୋଇଥାଏ।
- ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ଘଟିଥିବା ଅଙ୍ଗରେ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଚଳନ ହୋଇଥାଏ।
- ଭଗ୍ନ ଅସ୍ଥି ଦ୍ୱାରା ରକ୍ତବାହୀ ନଳୀ ଚାପି ହେଲେ ଉକ୍ତ ଅଂଶ ଅଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୁଏ।
- ଭଗ୍ନ ଅସ୍ଥି ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନାୟୁ ଚାପି ହେଲେ ଅଙ୍ଗ ଅଚଳ ହୋଇଯାଏ ଓ ସେଥିରେ ସ୍ପର୍ଶର ସମ୍ବେଦନର ଅନୁଭବ ହୋଇଥାଏ।

ଉପଚାର

ବଡ଼ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ଅସ୍ଥି ଭଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ତାହା ସହିତ ଅନ୍ୟ ଅଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ। ଏହିଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରକ୍ତସ୍ରାବର ପରିମାଣ କ୍ଷତର ପରିମାଣ ଇତ୍ୟାଦି ବିଚାରକୁ ନେଇ ଜୀବନ ରକ୍ଷା ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ କ୍ରମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ। ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା, ରକ୍ତସ୍ରାବ, ସକ୍ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ବିପନ୍ନକାରୀ ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ଭଗ୍ନ ଅସ୍ଥିର ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ହୁଏ।

- ଯେଉଁଠାରେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଥାଏ, ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଉପଚାର ପ୍ରଦାନ କର। ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ନେବା ସହଜ ହୋଇଥାଏ।
- ଯତ୍ନର ସହିତ ଉପଚାର କର। ସଂପୃକ୍ତ ସ୍ଥାନକୁ ଅଯଥା ହଲଚଲ କରନାହିଁ।
- ଯଥା ସମ୍ଭବ ଡାକ୍ତରୀ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ଏବଂ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ସଂପର୍କୀୟଙ୍କ ପାଖକୁ ଖବର ପଠାଇ ଦିଅ।
- ସକ୍‌ର ଉପଚାର କର।
- ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ବାହାରକୁ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ, ତାକୁ ଧୁଅ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ଜୀବାଣୁ ବିଶୋଧକ ପଦାର୍ଥ ଲଗାଅ ନାହିଁ।
- ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ଥିଲେ ତାକୁ ଯୋଡ଼ିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନାହିଁ। ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଯଥେଷ୍ଟ ତୁଳା ଦେଇ ତା ଉପରେ ଚାପୁଆଣୀ ଦେଇ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧି ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନକୁ ଅଚଳ କରିଦିଅ। ଏଥିପାଇଁ ଭଗ୍ନ ସ୍ଥାନର ଉପର ଓ ତଳ ଭାଗରେ ବାନ୍ଧ। ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଅଚଳ ହୋଇଯିବା ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ କ୍ଷତି ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଶିରା, ଧମନୀ, ମାଂସପେଶୀ ଇତ୍ୟାଦି ଭଗ୍ନ ଅଂଶର ପ୍ରଭାବରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ।

୩.୭.୨ ଚାପୁଆଣି (Splint) ଏବଂ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ବ୍ୟବହାର

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ଚାପୁଆଣି ନ ମିଳିଲେ ଯଥା ସମ୍ଭବ ବିକଳ୍ପଭାବେ ଶରୀରର ସୁସ୍ଥ ଅଙ୍ଗକୁ ପ୍ରାକୃତିକ ଚାପୁଆଣି ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରି ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାହା ସହିତ ବାନ୍ଧି ଅଚଳ କରିଦିଅ। ଯଥା-ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ରେ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥିଲେ ତାକୁ ଭଲ ଥିବା ଅନ୍ୟଗୋଡ଼ ସହିତ ଏବଂ ହାତରେ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥିଲେ ତାକୁ ଛାତି କାନ୍ଧ ଅଚଳ କରାଯାଇଥାଏ। ଚାପୁଆଣି ବାନ୍ଧିବା ସମୟରେ ଖାଲୁଆ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ପ୍ୟାଡ଼ ଦେଇ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବନ୍ଧାଯାଏ।

- ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସକର ପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଲା ଭଙ୍ଗା ଅଙ୍ଗକୁ ଅଚଳ କରିବା। ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନର ଉପରେ ଓ ତଳେ ଚାପୁଆଣି ଦେଇ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧିବା।
- ପଟିକୁ ଦୃଢକରି ବାନ୍ଧିବା ଦ୍ୱାରା ଭଗ୍ନ ଅଂଶ ହଲଚଲ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ। ଏହାକୁ ଅଧିକ ଜୋରରେ ବାନ୍ଧିଲେ ଅଙ୍ଗ ଫୁଲିଯାଏ ଏବଂ ଢିଲା କରି ବାନ୍ଧିଲେ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନ ହଲଚଲ ହୋଇଯାଏ। ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ୟାଡ଼ ଭାବେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣର ତୁଳା ବ୍ୟବହାର କର।
- ଯଦି ଆହତ ଅଂଶରୁ ଖାଲୁଆ ଜାଗାରେ ଓ ଚାପୁଆଣୀ ତଳେ ତୁଳା କିମ୍ବା କନାର ପ୍ୟାଡ଼ ଦେଇ ବନ୍ଧାଯାଏ। ତେବେ ଶରୀରକୁ କଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ଖସିବାର ଭୟ ନଥାଏ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଶୋଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ପଟିକୁ ଶରୀରର ଫାଙ୍କ ବା ଖାଲୁଆ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ନିଅ। ଯଥା-ଏକକ, ଆଣ୍ଠୁତଳ, ଅଣ୍ଟା ଇତ୍ୟାଦି। ଏହାଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ଦୃଢ ହୋଇରହେ।
- ଆଘାତ ବା କ୍ଷତ ନଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଗଣ୍ଠି ପକାଇବା।

୩.୭.୨.୧ ଚାପୁଆଣି

- କାଠ, ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଓ ଧାତୁ ନିର୍ମିତ ବସ୍ତୁକୁ ଚାପୁଆଣୀ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।
- ଏହି ଅଙ୍ଗକୁ ଅଚଳ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।

- ସରୁ ଅପେକ୍ଷା ଚଉଡ଼ା ଚାପୁଆଣୀ ଭଲ କାମ କରିଥାଏ।
- ଚାପୁଆଣିକୁ ପ୍ରଥମେ ତୁଳା ବା କନାରେ ଗୁଡ଼ାଇ ବାନ୍ଧିବା ଉଚିତ୍।
- ପିନ୍ଧିଥିବା ଲୁଗା ଉପରେ ବାନ୍ଧିବା ଭଲ।
- ଜରୁରୀ ଅବସ୍ଥାରେ ବିକଳ୍ପ ଚାପୁଆଣି ଭାବେ ସ୍କେଲ, କାର୍ଡବୋର୍ଡ଼, ଲମ୍ୱାଖାତା, ପେପର ଇତ୍ୟାଦିକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ।

୩.୭.୨.୨ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ଓ ଉପଚାର

(କ) ଖପୁରୀ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ:

ଏହା ଦ୍ୱାରା ମସ୍ତିଷ୍କ, ସ୍ନାୟୁତନ୍ତ୍ର ବା ରକ୍ତବାହୀ ନଳୀ ଇତ୍ୟାଦିର କ୍ଷତି ହୋଇଯାଏ। ଖପୁରୀରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ।

୧. ଖପୁରୀ ଉପର ପାର୍ଶ୍ୱର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ　　୨. ଖପୁରୀ ତଳ ପାର୍ଶ୍ୱର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ

୧.ଖପୁରୀ ଉପର ପାର୍ଶ୍ୱର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ : ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଆଘାତର ପ୍ରଭାବରେ ଏହି ଅସ୍ଥି ଭଗ୍ନ ହୋଇ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ସ୍ଥାନ ଫୁଲିଯାଏ, ହାଡ଼ ଲମ୍ୱା ହୋଇ ଫାଟିଯିବ କିମ୍ୱା ଗୋଲ ଅଂଶରେ ଦବି ଯାଇଥାଏ। ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ସମୟରେ ଏହା ସ୍ପର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଭବ କରିହୁଏ।

୨.ଖପୁରୀ ତଳ ପାର୍ଶ୍ୱର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ : ଆଘାତର ପରୋକ୍ଷ ପ୍ରଭାବରେ ଏହି ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ। ଯଥା-ଗୋଇଠି ତଳ ପାଖ ମାଡ଼ରେ, ପିଚାମାଡ଼ି ପଡ଼ିଯାଇ ମେରୁଦଣ୍ଡର ତଳକୁ ଚାପି ହୋଇ, ତଳି ପେଟରେ ଶକ୍ତ ଆଘାତ ବାଜି ଏବଂ ମୁଣ୍ଡ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ମାଡ଼ ବାଜିଲେ ଏହିଭଳି ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ। କାନ ଓ ନାକରୁ ରକ୍ତ ବାହାରେ ଆଘାତ ହୋଇଥିଲେ ଉକ୍ତ ପାର୍ଶ୍ୱର ଆଖି ଲାଲ ଦେଖାଯାଏ।

(ଖ) ତଳ ମାଢ଼ିରେ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ:

ଏହି ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ମୁଖ୍ୟତଃ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଆଘାତ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ। ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଏହିଠାରୁ ଯୁଗ୍ମ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ। ତଳ ପଟିର ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗିବା ସହିତ ପାଟି ଭିତରେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତ ହୋଇଥାଏ। ସାଧାରଣତଃ ଏହି ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ହୋଇଥାଏ କିନ୍ତୁ ବେଳେବେଳେ ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱର ହାଡ଼ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ।

ଚିହ୍ନ ଓ ଲକ୍ଷଣ

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି କଥା କହିବା କିମ୍ୱା ମୁଖ ଖୋଲିବା ସମୟରେ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରେ।
- ଦାନ୍ତଗୁଡ଼ିକ ବଙ୍କାଟଙ୍କା ଦେଖାଯାଏ ଓ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥାଏ।
- ତଳ ପାଟିକୁ ଧରି ଅତଳ କରିବାକୁ ଗଲେ ହାଡ଼ କଡ଼ କଡ଼ ଶବ୍ଦ ହୁଏ। ଏହା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିଥାଏ।
- ପାଟିରୁ ରକ୍ତ ମିଶ୍ରିତ ଲାଳ ବାହାରେ।
- ଜିଭରେ ଗୁରୁତର ଆଘାତ ଜନିତ କ୍ଷତ ହେଲେ, ଏହା ପଛକୁ ଖସି ଶ୍ୱାସନଳୀ ବନ୍ଦ କରିଥାଏ ଏବଂ କ୍ଷତ ସ୍ଥାନରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୋଇଥାଏ।

ଉପଚାର

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କଥା କହିବାକୁ ମନା କର।
- କୃତ୍ରିମ ଦାନ୍ତ ଲଗାଇଥିଲେ ତାକୁ କାଢି ବାହାର କର। ଜିଭ ଖସି ଶ୍ୱାସନଳୀକୁ ଯେପରି ବନ୍ଦ ନକରେ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର।
- ଆଗକୁ ନୁଆଁଇ ହୋଇ ବସିବାକୁ କୁହ ଏବଂ ପାପୁଲି ସାହାଯ୍ୟରେ ତଳପାଟିକୁ ଉପର ପାଟି ସହିତ ଧୀରେ ଧୀରେ ମିଶାଇ ଯୋଡ଼ି ରଖ।

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଚିବୁକ ତଳେ ଅଣଓସାରିଆ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ରଖି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତକୁ ମୁଣ୍ଡ ଉପର ଦେଇ ଅନ୍ୟ ପାଖର କାନ ଉପରକୁ ନେଇ ଆସ । ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ଅନ୍ୟ ଅନ୍ତକୁ ସେହିପାଖ ଉକ୍ତ କାନ ଉପରେ ଟେକିନେଇ ଉଭୟଙ୍କୁ ପରସ୍ପର ସହିତ ମୋଡ଼ି ଛକ ପକାଅ । ମୁଣ୍ଡ ଉପର ଦେଇ ଆସିଥିବା ପଟିରୁ ଅଂଶକୁ ସମ୍ମୁଖରେ କପାଳ ଉପର ଦେଇ ଅନ୍ୟ ପାଖର କାନ ଉପରକୁ ନେଇଯାଅ ଏବଂ ତଳ ପାଖରୁ ଆସିଥିବା ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ଅଂଶକୁ ମୁଣ୍ଡ ପଛପାଖ ବୁଲାଇ ନେଇ ଅନ୍ୟ ପାଖର କାନ ଉପରକୁ ଆଣି ସେହିଠାରେ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜର ଦୁଇମୁଣ୍ଡକୁ ରିଫନଟ୍ ଗଣ୍ଠି ପକାଇ ବାନ୍ଧି ଦିଅ ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବସିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଯିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଗ ଆଡ଼କୁ ଏବଂ ତଳକୁ ଝୁଙ୍କାଇ ରଖି ବସିବାକୁ କୁହ । ଯାହାଦ୍ୱାରା ତାର ଜିଭ ପଛକୁ ଖସିଯାଇ ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ କରିବ ନାହିଁ ।

(ଗ) ବକ୍ଷାସ୍ଥି ଭଗ୍ନ:

ଏହି ପ୍ରକାର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ସାଧାରଣତଃ ଛାତି ଚାପି ହୋଇଯିବା ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ । ଫଳରେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅବସ୍ଥା ଗୁରୁତର ହୋଇଥାଏ ।

ଲକ୍ଷଣ

- କ୍ଷତ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ଯନ୍ତ୍ରଣା ହୁଏ ।
- ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟାରେ କଷ୍ଟ ହୁଏ ।
- ଛାତିକୁ ସ୍ପର୍ଶ କଲେ ହାଡ଼ଭଙ୍ଗା ସ୍ଥାନ ଅସମାନ ଲାଗେ ।

ଉପଚାର

- ବେକ, ଛାତି ଓ ଅଣ୍ଟାରେ ଥିବା ପୋଷାକ ଖୋଲିଦିଅ ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆରାମ ଲାଗିଲା ପରେ ଚିତ୍ କରି ଶୁଆଇ ଦିଅ ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ଦିଅ ଏବଂ ଷ୍ଟ୍ରେଚର ସାହାଯ୍ୟରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦିଅ ।

(ଘ) କକ୍ଷାକାସ୍ଥି ଭଗ୍ନ

- ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ପରୋକ୍ଷ ଆଘାତ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ ।
- ହାତ ପାପୁଲି ଉପରେ ଭରା ଦେଇ ପଡ଼ିଗଲେ କିମ୍ବା କାନ୍ଧମାଡ଼ି ପଡ଼ିଗଲେ ଏକପ୍ରକାର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଆହତ ପାର୍ଶ୍ୱର ବାହୁ ପ୍ରାୟ ଅଚଳ ହୋଇଯାଏ ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଭଲଥିବା ପାର୍ଶ୍ୱର ହାତରେ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହାତର କହୁଣିକୁ ଟେକିଧର ଏବଂ ମୁଣ୍ଡକୁ ସେହି ଆଡ଼କୁ ବଙ୍କେଇ ରଖ ।
- ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗିଯାଇ ଗୋଟିଏ ଭଙ୍ଗା ହାତ ଉପରେ ଅନ୍ୟ ହାଡ ଚଢି ଯାଇଥାଏ ।

ଉପଚାର

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଲୁଗା ଖୋଲ ନାହିଁ।
- ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହାତର କାଖତଳେ ଗଦି ଦେଇ ବାହୁକୁ ଛାତି କଡ଼ରେ ରଖି ତାହାକୁ ଶରୀର ସହିତ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ଝୁଲା ବାନ୍ଧି ଅଗ୍ରବାହୁକୁ ଟେକି ରଖ।
- ନାଡ଼ିର ସ୍ପନ୍ଦନକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖ ସକ୍ ନଥିଲେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଚାଲିବାକୁ ଦିଆଯାଇଥାଏ।

(ଙ) ବସ୍ତିର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ

ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଘାତରେ ବସ୍ତିର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ। ଘରର କାନ୍ଥଛାତ ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲେ, ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଆଘାତ ଲାଗିଲେ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନରୁ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଆଘାତ ଲାଗିଲେ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନରୁ ଖସି ପଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ। କେତେକ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ପରୋକ୍ଷ ଆଘାତ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଏହି ବସ୍ତିରେ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇଥାଏ। ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜଟିଳ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ହୋଇ ବସ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ ଯଥା – ମୂତ୍ରନଳୀ, ମୂତ୍ରାଶୟ, ଗର୍ଭାଶୟ କ୍ଷତ ହୋଇଥାଏ। ଅନେକ ସମୟରେ ପରିସ୍ରାରେ ରକ୍ତ ମିଶି ବାହାରିଥାଏ।

ଚିହ୍ନ ଓ ଲକ୍ଷଣ

- ଗୋଡ଼ ହାତରେ ଆଘାତ ନ ଲାଗିଲେ ମଧ୍ୟ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ସହଜରେ ଠିଆ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ।
- ସାମାନ୍ୟ ହଲଚଲ ବା ଚଳପ୍ରଚଳ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଅଧିକ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରେ ଓ ଛୁଇଁବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ। ଏହି କଷ୍ଟ ବା ଯନ୍ତ୍ରଣା ବସ୍ତିର ଆଖପାଖ ଓ ପିଠି ଆଡ଼କୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ।
- ପରିସ୍ରା ଅଧିକ ଥର ଲାଗେ ଓ ପରିସ୍ରା ସହ ରକ୍ତ ମିଶିଥାଏ। ପରିସ୍ରା କରିବା ସମୟରେ ଅଧିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭୂତ ହୁଏ। ଏହା ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ କଷ୍ଟଦାୟକ ହୋଇଥାଏ। ମହିଳାମାନଙ୍କ ଅଙ୍ଗରେ ହେଲେ ରକ୍ତସ୍ରାବ ବାହାରକୁ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସକ୍‌ର ଚିହ୍ନ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଏ।

ଚିକିତ୍ସା ଓ ଉପଚାର

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆରାମ ହେବା ଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ଚିତ୍ କରି ଶୁଆଇ ରଖ। ଅଧିକ ଥର ପରିସ୍ରା ଲାଗୁଥିଲେ ଆଣ୍ଠୁ ଦୁଇଟିକୁ ବଙ୍କାଇ ରଖ ଓ ଆଣ୍ଠୁତଳେ ପ୍ୟାଡ଼, ତକିଆ, କମ୍ବଳ ଆଦି ଦେଇ ସହାୟତା ଯୋଗାଇବା ଦରକାର।
- ଗୋଡ଼ର ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ହାଡ଼ ସହିତ ଅନ୍ୟ ହାଡ଼ ଲାଗୁଥିବ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ୟାଡ଼ ଦେଇ ବାନ୍ଧ। ପାଦ ଓ ଗୋଇଠିକୁ ମିଶାଇ ଇଂରାଜୀ 8 ଅକ୍ଷର ସଦୃଶ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧ। ଚଉଡ଼ା ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ଦ୍ୱାରା ଦୁଇ ଆଣ୍ଠୁକୁ ଏକାଠି କରି ବାନ୍ଧ, ଯେପରି ଗୋଡ଼ଟି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଚଳ ହୋଇଯିବ।
- ଡାକ୍ତରଖାନା ଦୂରରେ ରହିଥିଲେ କିମ୍ବା ରାସ୍ତା ଅସମାନ ହୋଇଥିଲେ ଏକ ଓସାରିଆ ପଟି ଆଣି ତାର ମଝି ଅଂଶକୁ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ନିତମ୍ବ ଉପରେ ରଖ ଏବଂ ଏହାର ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡକୁ ବସ୍ତି ଉପରେ ଝୁଲାଇ ବାନ୍ଧି ଦିଅ। ଆଉ ଏକ ଓସାରିଆ ପଟିକୁ ପ୍ରଥମ ପଟି ଉପରେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ମଡ଼େଇ ତାହା ଉପରେ ବାନ୍ଧି ଦିଅ। ଏହା ନିତମ୍ବ ଓ ଆଘାତ ସ୍ଥାନକୁ ଗଦି ପରି ସହାୟତା ଦେବ।

(ଚ) ଜଙ୍ଘ ହାଡ଼

ଏହି ହାଡ଼ ଯେକୌଣସି ଜାଗାରେ ଭାଙ୍ଗି ପାରେ। ସାଧାରଣତଃ ଏହାର ଉପରିଭାଗର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ ସାମାନ୍ୟ କାରଣରୁ ପୌଢ଼ ଲୋକଙ୍କଠାରେ ହୋଇଥାଏ।

ଲକ୍ଷଣ

- ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗିବାର ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷଣମାନ ଦେଖାଯିବା ସହିତ ଗୋଟିଏ ଭଲ ଗୋଡ଼ ଅପେକ୍ଷା ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ଗୋଡ଼ଟି ଲମ୍ବରେ ଛୋଟ ହୋଇଯାଏ।

- ଭଙ୍ଗା ଗୋଡ଼ଟି ବାହାରକୁ ବଙ୍କା ହୋଇଯାଏ ।
- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଗୋଡ଼କୁ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ପାରେ ନାହିଁ ।

ଉପଚାର

- ସକ୍‌ର ଲକ୍ଷଣ ଥିଲେ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ଗୋଡ଼କୁ ହଲଚଲ ନ କରି ସକ୍‌ର ଉପଚାର କର ।
- ଦୁଇ ଆଣ୍ଠୁ ମଝିରେ ଏବଂ ଦୁଇ ଗୋଇଠି ମଝିରେ ପ୍ୟାଡ଼ ଦେଇ ଗୋଡ଼କୁ ଅଚଳ କର ।
- ଚାପୁଆଣି ମିଳୁଥିଲେ ସେଥିରେ ପ୍ୟାଡ଼ ଦେଇ କିମ୍ବା କନାଗୁଡ଼ାଇ ଭଗ୍ନ ଜଙ୍ଘଠାରୁ ଗୋଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଅ ।
- ଦୁଇ ପାଦ ଏବଂ ଗୋଇଠିକୁ ଯତ୍ନର ସହିତ ପାଖାପାଖି ରଖି ଚାପୁଆଣି ସହିତ ଏକାଠି କରି ମିଶାଇ ଫିଗର ଅଫ୍ ଏଇଟ୍ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ୍ ବାନ୍ଧି ଦିଅ ।
- କାଖଠାରୁ ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବର ଏକ ଚାପୁଆଣି ତାହା ଉପରେ କନାଗୁଡ଼ାଇ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଭଗ୍ନ ପାଖରେ କାଖଠାରୁ ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବାଇ ରଖ । ଦେଖ ଯେପରି ତାହା କଷ୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରୁ ନଥିବ ।
- ଦୁଇ ବଳା ଗଣ୍ଠି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ୟାଡ଼ ବ୍ୟବହାର କରି ଦୁଇପାଦ ଓ ଦୁଇ ବଳା ଗଣ୍ଠିକୁ ଏକାଠି ରଖି ଫିଗର୍ ଅଫ୍ ଏଇଟ୍ ବାନ୍ଧି ଦିଅ ।
- ଚାପୁଆଣିର ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡକୁ କାଖ ପାଖରେ ପ୍ୟାଡ଼ଗୁଡ଼ାଇ ଶରୀର ସହିତ ମିଶାଇ ବାନ୍ଧ ।
- ଜଙ୍ଘର କ୍ଷତଠାରୁ ଟିକିଏ ତଳକୁ ଚାପୁଆଣିକୁ ଶରୀର ସହିତ ମିଶାଇ ବାନ୍ଧ ।
- ଦୁଇ ଆଣ୍ଠୁ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ୟାଡ଼ ଦେଇ ଚାପୁଆଣି ସହିତ ମିଶାଇ ବାନ୍ଧ ।
- ଏହା ଦ୍ୱାରା ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଅଂଶ ଅଚଳ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବା ସମୟରେ କ୍ଷତି ଅଧିକ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆରାମ ମିଳିଥାଏ ।

(ଛ) ଆଣ୍ଠୁଚକି ଭଗ୍ନ

- ସାଧାରଣ ଭାବେ ଆଣ୍ଠୁଚକି ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଆଘାତ ଲାଗିଲେ ଭାଙ୍ଗିଥାଏ, କିନ୍ତୁ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାସଂପେଶୀ ହଠାତ୍ ଟାଣି ହୋଇଗଲେ ଏହା ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥାଏ ।

ଚିହ୍ନ ଓ ଲକ୍ଷଣ

- ସଂପୃକ୍ତ ଅଙ୍ଗ ଅଚଳ ହୋଇଯାଏ । ଗଣ୍ଠି ଫୁଲିଯାଏ । ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୋଇପାରେ । ଭାଙ୍ଗିଥିବା ହାଡ଼ର ମଝିରେ ହୋଇଥିବା ଫାଙ୍କ ସ୍ପର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଜଣାଯାଏ ।

ଉପଚାର

- ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଚିତ୍ କରି ଶୁଆଇ ଦିଅ ।
- ତାର କାନ୍ଧ ଓ ମୁଣ୍ଡକୁ ଟେକି ଆଉଯାଇ ରଖ ।

- ଭଗ୍ନ ଗୋଡ଼କୁ ଆରାମ ହେବା ଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ଟେକି ରଖ ଭାଙ୍ଗିଥିବା ଗୋଡ଼ରେ ପିଚାଠାରୁ ଗୋଇଠି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାପୁଆଣି ଦେଇ ବାନ୍ଧ ଓ ଦେଖ ପ୍ୟାଡ଼ ଏବଂ ଚାପୁଆଣି ଦ୍ୱାରା ଆଣ୍ଠୁ ଯେପରି ଟେକି ହୋଇ ରହିବ।
- ଏହାଛଡ଼ା ଜଙ୍ଘ ଠାରୁ ଚାପୁଆଣୀକୁ ମିଶାଇ ଚଉଡ଼ା ପଟି ବାନ୍ଧ।
- ଗୋଡ଼ର ଗୋଇଠି ଏବଂ ପାଦରେ ଚାପୁଆଣିକୁ ମିଶାଇ ଫିଗର ଅଫ୍ ଏଇଟ୍ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ଆଣ୍ଠୁ ଉପରେ ଏବଂ ତଳ ଅଂଶକୁ ମିଶାଇ ଫିଗର ଅଫ୍ ଏଇଟ୍ ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧ।
- ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କଲାବେଳେ ଗୋଡ଼ତଳେ ବାକ୍ସ, କମ୍ବଳ କିମ୍ବା କୌଣସି ବସ୍ତୁ ଦେଇ ଗୋଡ଼କୁ ସାମାନ୍ୟ ଉଠାଇ ରଖ। ଏହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ପଠାଇଦିଅ। ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦିଅ।

(ଜ) ଗୋଡ଼ର ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନ

- ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଆଘାତ ଦ୍ୱାରା ଗୋଡ଼ର ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗିଯାଇପାରେ। ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗିଥିଲେ ଅସ୍ଥିଭଗ୍ନର ଲକ୍ଷଣମାନ ଦେଖାଯାଏ। କିନ୍ତୁ ଫିକୁଲା ଭାଙ୍ଗିଥିଲେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ବିଶେଷ ଭାବେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ କାରଣ ଟିବିଆ ଅସ୍ଥି ଶରୀରର ଭାରକୁ ସମ୍ଭାଳି ନେଇଥାଏ। କୌଣସି ବିକୃତ ଅବସ୍ଥା ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ। ବଳାଗଣ୍ଠି ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗିଥିଲେ ବଳାଗଣ୍ଠି ଫୁଲିଯାଏ।

ଉପଚାର

- ପ୍ୟାଡ଼ ଦେଇ ଭଙ୍ଗା ଗୋଡ଼କୁ ଭଲ ଗୋଡ଼ ସହିତ ଆଣ୍ଠୁ ଓ ବଳାଗଣ୍ଠିଠାରେ ବାନ୍ଧି ଦିଅ।
- ଚାପୁଆଣି ମିଳିଲେ ତାହାକୁ ଜଙ୍ଘ ସନ୍ଧିରୁ ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଖି ବାନ୍ଧି ଦିଅ।
- ପାଦ ଓ ଆଣ୍ଠୁ ଉପରେ ଦୁଇଟି ଚଉଡ଼ା ପଟି ବାନ୍ଧ ଏବଂ ଆଉ ଦୁଇଟି ପଟି ଭଙ୍ଗା ସ୍ଥାନରେ ଉପରକୁ ଏବଂ ଭଙ୍ଗା ସ୍ଥାନର ତଳକୁ ବାନ୍ଧି ଦିଅ। ଏହିପରି ୪ଟି ବ୍ୟାଣ୍ଡେଜ ବାନ୍ଧ।

୩.୮ ମୃତ ଶରୀରର ପରିଚାଳନା

ମୃତ ଶରୀରଗୁଡ଼ିକର ସଠିକ୍ ପରିଚାଳନା ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଏକ କଷ୍ଟସାଧ ଦିଗ ଅଟେ। କାରଣ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟର ବହୁତ ଗହୀର ଓ ଦୂରଗାମୀ ପ୍ରଭାବ, ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ।

ମୃତ ଶରୀର ପରିଚାଳନାର ପ୍ରଭାବ, କେବଳ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହେଁ ବରଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ଜୀବିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ପଡ଼ିଥାଏ। ଏଣୁ ମୃତ ଶରୀରର ସଠିକ୍ ପରିଚାଳନା, ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ ଅଂଶ ଅଟେ। ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ଘଟୁଥିବା ବିପର୍ଯ୍ୟୟଜନିତ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟତଃ ୯୦ ପ୍ରତିଶତ ଶରୀରଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ରୂପେ ଚିହ୍ନିତ ହୋଇପାରିନଥାଏ। ଫଳରେ ସେହି ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହ ଜଡ଼ିତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ସାମ୍ନା କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ।

- ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ
- ଧାର୍ମିକ / ସାଂସ୍କୃତିକ
- ଆଇନଗତ
- ପ୍ରଶାସନିକ

କ.ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ: ନିଜର ପ୍ରିୟ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଶରୀର ନ ପାଇଲେ, ତା'ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ /ପରୋକ୍ଷ ରୂପରେ ଜଡ଼ିତ ଲୋକମାନଙ୍କ ମନରେ ବିଭିନ୍ନ ମାନସିକ ଅବସାଦ ଦେଖା ଦେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ଅଟେ।

ଖ.ଧାର୍ମିକ /ସାଂସ୍କୃତିକ: ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର୍ମରେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆତ୍ମାର ସଦ୍‌ଗତି ପାଇଁ ପରମ୍ପରା ଅନୁଯାୟୀ କେତେକ ବିଧି ପାଳନ କରାଯାଇଥାଏ। କିନ୍ତୁ ମୃତ ଶରୀର ନ ମିଳିଲେ ଏହି ଧାର୍ମିକ /ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ। ଫଳରେ ପରିବାର ଓ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଏହା ଏକ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି କରେ।

ଗ.ଆଇନଗତ: ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ମୃତ ବୋଲି ସେତେବେଳେ ଧରାଯାଏ, ଯେବେ ତା'ର ମୃତ ଦେହକୁ ସେମାନେ ଦେଖିପାରନ୍ତି। ତେଣୁ ମୃତ ଶରୀରଟି ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ ନହେଲେ ତା'ର ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ପାଇବା ପାଇଁ ବହୁ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି।

ଘ. ପ୍ରଶାସନିକ: ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରେ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା, ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ସାହାଯ୍ୟ ଯଥା- ଅନୁକମ୍ପା ରାଶି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧାସୁଯୋଗ ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ଦେଖାଦିଏ।

ଯେପରିକି ସାଧାରଣରେ ଧାରଣା ଥାଏ ଯେ ଯଦି ଯଥାଶୀଘ୍ର ମୃତ ଶରୀରଗୁଡ଼ିକ ସତ୍କାର କରାନଯାଏ ତେବେ ତାହା ଦ୍ୱାରା ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ମହାମାରୀ ବ୍ୟାପିବାର ବହୁ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ। କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବଚିତ୍ର ଏହାଠାରୁ ଭିନ୍ନ। କାରଣ ବିପର୍ଯ୍ୟୟରୁ ବଞ୍ଚିଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମୃତ ଶରୀର ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣ ସୂତ୍ରଧର ଅଟନ୍ତି।

ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକରେ ଲୋକମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଯିବା, ଖଣ୍ଡିଆ ଖାବରା ଓ ପୋଡ଼ି ଯିବା ଦ୍ୱାରା ମୃତାହତ ହୁଅନ୍ତି। ରୋଗ ଯୋଗୁଁ ନୁହେଁ। ଏହା ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ ସେ ପ୍ରାୟତଃ ସଂକ୍ରମଣ ରୋଗ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଜୀବାଣୁମାନେ ମୃତ ଶରୀରରେ ୪୮ ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଜୀବିତ ରହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ। କେବଳ ଏଚ୍.ଆଇ.ଭି.ର ଭୂତାଣୁ ଛ' ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ନଜିର ଅଛି। କେବଳ ମୃତ ଶରୀରରୁ ନିର୍ଗତ ମଳ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତରଳପଦାର୍ଥ ଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ସୁସ୍ଥ ଲୋକର ଶରୀରରେ କ୍ଷତ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସେ ବା ଜଳ ସ୍ରୋତରେ ମିଶେ, ତେବେ ସଂକ୍ରମଣ ବ୍ୟାପିବାର ଅଧିକ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ।

ଏହାକୁ ନଜରରେ ରଖିଲେ ବୁଝି ହୁଏ ଯେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଶରୀରର ସୁପରିଚାଳନା ଓ ପରିବାରକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ଏକ ଜଟିଳ ଓ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ। ଯଥା- ୧. ମୃତ ଶରୀରଗୁଡ଼ିକର ସଠିକ୍ ଓ ଯଥା ସମ୍ଭବ ଯତ୍ନ, ୨. ଯେତେ ଦୂର ସମ୍ଭବ ମୃତ ଶରୀରଟିର ସଠିକ୍ ଚିହ୍ନଟ କରି ତା'ର ନିକଟତର ପରିବାର ବର୍ଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା।

୩.୮.୧ ମୃତ ଶରୀରର ସଠିକ୍ ଓ ଯଥା ସମ୍ଭବ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ସଂରକ୍ଷଣ

- ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନେ ନିଜର ନିରାପତ୍ତାକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବା ଉଚିତ୍। ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଅର୍ଦ୍ଧଭଗ୍ନ ଘରେ ପ୍ରବେଶ ପୂର୍ବରୁ ନିଜ ସୁରକ୍ଷା ସଂପର୍କରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତନ ରହିବା ଉଚିତ୍।
- ଶରୀରଗୁଡ଼ିକ ଉଠାଇଲା ବେଳେ ଯଥା ସମ୍ଭବ ନିଜର ହାତ, ଗୋଡ଼ ଓ ମୁହଁକୁ ଗ୍ଲୋବ୍ସ, ଯୋତା ଓ କପଡ଼ା ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଆବୃତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ।
- ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜେ ଟିଟାନସ୍ ଟୀକା (ଟକ୍ସାଇଡ୍) ନେଇ ଯିବା ଭଲ। କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନ ପରେ ନିଜର ଶରୀରକୁ ସାବୁନ ଓ ପାଣିରେ ଭଲ କରି ଧୋଇ ନେବା ଉଚିତ୍। ନିଜ ପାଖରେ ଏକ ଖାତା ଓ କଲମ ନିହାତି ରଖିବା ଜରୁରୀ।

- ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଥିବା ଶରୀର ଓ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଭାବରେ ଶରୀର ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅଙ୍ଗ ବିଶେଷକୁ ନ ମିଶାଇ ଅଲଗା ଶରୀର ରୂପେ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଉଚିତ୍।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶରୀରଗୁଡ଼ିକୁ ଉଠାଇବା ପୂର୍ବରୁ ସେହି ଶରୀର ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ରମିକ ନଂ ବା ଚିହ୍ନ ଦେବା ବିଧେୟ, ଯାହା ମୁଖ୍ୟତଃ- ତିନିଗୋଟି ଜିନିଷର ସମଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଦରକାର। ଯଥା- ଶରୀର ମିଳିଥିବା ସ୍ଥାନର ନାମ, ଯୁକ୍ତ (+) ଶରୀର ଠାବ କରିଥିବା ଦଳ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ନାମ, ଯୁକ୍ତ (+) ଶବର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର। ଉଦାହରଣ: ଏରସମା ବଜାର ପୋଖରୀ + ଗୋବିନ୍ଦ +୩
- ଶରୀର ପାଖରେ ମିଳିଥିବା ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଅଲଗା ନକରି ଶରୀର ପାଖରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍।
- ପାଖରେ କ୍ୟାମେରା /ଫୋନ କ୍ୟାମେରା ଥିଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶରୀର ଚାରିଗୋଟି ଫଟୋ ରଖିବା ଉଚିତ୍।

୧. ଶରୀରର ଉପରିଭାଗ, ୨. ଶରୀରର ନିମ୍ନଭାଗ, ୩. ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶରୀର, ୪. ମୁଖମଣ୍ଡଳ

- ଫଟୋ ନେବା ସମୟରେ ଶରୀର ସହିତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ରମିକ ନଂ ରଖି ଫଟୋ ଉଠାଇବା ଦରକାର। ଏହା ସହ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ ଯେ ଫଟୋ ନେବା ସମୟରେ ଶରୀରର ଗୁପ୍ତାଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଘୋଡା ଯାଇଥିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ।
- ନିଜ ନୋଟ ଖାତାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶରୀରର ରେଫରେନ୍ସ ନଂ. ସହିତ ଶରୀର ଯଥା ସମ୍ଭବ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଯଥା –କଟା ଦାଗ, କଳାଜାଇ, ଆନୁମାନିକ ବୟସ, ଲିଙ୍ଗ, ଦେହର ରଙ୍ଗ, ବାଳର ରଙ୍ଗ, ଆଖି ଡୋଳା ରଙ୍ଗ, ହାତ /ବେକରେ ପିନ୍ଧିଥିବା କୌଣସି ଲକେଟ୍ /ମୁଦି ଆଦିର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ଉଚିତ୍।
- ଯଥା ସମ୍ଭବ ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ ପରେ ଶରୀରକୁ ପାଖରେ ଥିବା ବଡ଼ି ବ୍ୟାଗ କିମ୍ବା ଜରି /ପଲିଥିନ ଆଦିରେ ଗୁଡ଼ାଇ ରଖିବା ଉଚିତ୍। ଏହି ବ୍ୟାଗ ଖୋଳରେ ଲୋକଟିର କ୍ରମିକ ନଂ (ରେଫରେନ୍ସ ନମ୍ବର) ରଖିବା ବିଧେୟ। ଶରୀରଟିକୁ ଏକ ସଫା, ନିରାପଦ ଛାଇ ଜାଗାରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍। ଯେଉଁଠାରେ ବରଫ /କୃତ୍ରିମ ବରଫ ମିଳିବାର ସୁବିଧା ଅଛି, ସେ ଯାଗାରେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଶରୀରର ଶୀଘ୍ର ଅବକ୍ଷୟକୁ କମାଇ ଦେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ।

୩.୮.୨ ଶରୀରର ସଠିକ୍ ଚିହ୍ନଟ ଓ ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର

- ଉପରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟଶୈଳୀ ଦ୍ୱାରା ଶରୀରର ଚିହ୍ନଟୀକରଣ ପରେ ତାକୁ ଅତିବେଶୀରେ ୪୮ ଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୋଲାରେ ରଖାଯାଇ ପାରେ ଓ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତା'ର ପରିବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଠିକ୍ ଖବର ନ ମିଳିଲେ, ଶରୀରକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ପାଣି ସ୍ତରଠାରୁ ଉପରେ ବଡ଼ିବ୍ୟାଗ ସହିତ ପୋତି ରଖାଯାଇପାରେ।
- ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ, ଆମ ସଂସ୍କୃତି ଅନୁସାରେ ଆମେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶରୀରକୁ ପୋଡ଼ି ଶବ ସତ୍କାର କରୁ କିନ୍ତୁ ଏହା ସବୁଠାରୁ ଶେଷ ଅବସ୍ଥାରେ କରାଯିବା ଉଚିତ୍। ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାତସାରରେ ଏହି ଶେଷ ଶବ ସତ୍କାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍। ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶବଟିର ସଠିକ୍ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥାଏ ଓ ତା'ର ଆତ୍ମୀୟମାନେ ତାହା ନେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଅନୁମତିରେ କରାଯିବା ଉଚିତ୍।

ମଡ୍ୟୁଲ-୪

ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରୀୟ ନଥିପତ୍ର ଓ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପଦ୍ଧତି

୪. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀସ୍ତରୀୟ ନଥିପତ୍ର ଓ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପଦ୍ଧତି

ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନାର ପୃଷ୍ଠଭୂମି

ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଗୁଡ଼ିକୁ ବହୁଦିନ ଯାଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରି ରଖିବା ଓ ଦୈନନ୍ଦିନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବା ନିହାତି ଜରୁରୀ। ଏହାର ସୁପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ମୂଳ ଗ୍ରାମବାସୀ, ଆଖପାଖ ଗ୍ରାମର ଗ୍ରାମବାସୀ, ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ଓ ପଞ୍ଚାୟତ ନିର୍ବାଚିତ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନେଇ "ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ସମିତି" ଗଠନ କରାଯାଇଛି। କାରଣ ଏହି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଅନେକ ସମୟରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ନିଆଯିବା ଦରକାର ହୋଇଥାଏ। ଏଥିପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ଯୋଗାଡ କରାଯିବା ଏବଂ ତତ୍‌ସହିତ ଏହି ସମ୍ବଳର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ ସକାଶେ ସଠିକ୍ ଭାବେ ହିସାବ କିତାବ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ। ପୁଣି ସେହି ହିସାବକୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବା ସହିତ ତାହାର ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ। ଏହାହେଲେ ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନାରେ ଗୁରୁତର ବିଭ୍ରାଟ ଦେଖାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ହୋଇପାରିବ।

ଯେ କୌଣସି ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଆର୍ଥିକ ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଆୟବ୍ୟୟର ହିସାବ ରକ୍ଷା କରିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ। ଆୟବ୍ୟୟର ସୁପରିଚାଳନା ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ହିସାବ ରହିଲେ ଯାଇ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କର ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ରହିବ।

ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଗୋଟିଏ ସହଜ କଥା ନୁହେଁ। ଏଥିପାଇଁ ଅର୍ଥର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି। ଏହି ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଗାଁ ସ୍ତରରେ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଉଦ୍ୟମ ଜାରି ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଉଭୟ ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍ୟମରେ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ ହୋଇପାରିବ। ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ଅନେକ ସାମାଜିକ ଓ ସାମୂହିକ କାମରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟ ସକାଶେ ବ୍ୟବହାର କରି ସେଥିରୁ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବ। ସେହିଭଳି ସଂଗୃହୀତ ଅର୍ଥର ଉପଯୁକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା।

ଠିକ୍ ସମୟରେ ପଇସା କାମରେ ନ ଲାଗିଲେ କୌଣସି ଲାଭ ନାହିଁ। ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ ଓ ଅର୍ଥର ବ୍ୟୟ ବରାଦ କିଛି ଛୋଟିଆ କଥା ନୁହେଁ। ସାମୂହିକ ସ୍ତରରେ ଏସବୁ କରିବାକୁ ହେଲେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ନୀତି ନିୟମର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି। ସେଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ହେବ। ଏହାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଆମେ ଆମ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଟିର ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସକାଶେ ଏକ ସ୍ୱଚ୍ଛ, ସହଜ ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନାଟିଏ କରିବା ଏବଂ ତତ୍‌ସହିତ ଏହାର ହିସାବକିତାବ ରଖିବାର ପ୍ରଣାଳୀକୁ ସ୍ପଷ୍ଟଭାବେ ଏହାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇବା।

ଏଥି ସକାଶେ ଆମକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନୋଟି ଦିଗ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ହେବ।

- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କମିଟିର ଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀ, ସଭ୍ୟ /ସଭ୍ୟାମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କ୍ଷମତା ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ତାର ଆଇନଗତ ଦିଗ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା।
- କମିଟିର କାର୍ଯ୍ୟ, କାମର ପ୍ରକାର ଭେଦ, ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ସଂଗ୍ରହର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ, ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ହିସାବ ରଖିବାର ପ୍ରଣାଳୀ, ସର୍ବୋପରି ବ୍ୟାଙ୍କ ଦେଣ ନେଣ ଇତ୍ୟାଦି।
- ଆୟ ବ୍ୟୟର ସମୀକ୍ଷା ଓ ସେସବୁର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ରକ୍ଷା କରିବା ସହ ତତ୍ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ଆବଶ୍ୟକତା ମୁତାବକ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବା।

କେବଳ ପରିଚାଳନା କମିଟି କରିଦେଲେ ତ ହେବନି, ଏହାର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ବିଧାନଟିଏ ତିଆରି କରିବାକୁ ହେବ, ଯେଉଁଠାରେ ଆର୍ଥିକ ଓ ପ୍ରକୃତ ସମ୍ବଳ ଉତ୍ପାଦନର ଆୟୋଜନ ସହିତ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚାଳନା ଓ ଯାଞ୍ଚର ଧାରାମାନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବ।

ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆର୍ଥିକ ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗୁଣ ସମ୍ପନ୍ନ ଏକ ହିସାବ ସଂହିତା ଆବଶ୍ୟକ।

୧. ଏହି ହିସାବକିତାବ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହଜରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ଦରକାର।
୨. ଏଥିରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ରହିବା ଦରକାର।
୩. ଏଥିରେ ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଥିବା ଦରକାର।
୪. ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ବ୍ୟବଧାନରେ ମାସିକ /ବାର୍ଷିକ ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନାକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ଦରକାର।
୫. ଗାଣିତିକ ଭାବରେ ଏହା ଠିକ୍ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ।
୬. ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ତଥା ସର୍ବସହମତି କ୍ରମେ ଗ୍ରହଣ ହୋଇସାରିଥିବା (Accounting norms & standard) ସମସ୍ତ ନୀତି ନିୟମକୁ ପୂରଣ କରିପାରୁଥିବା ଦରକାର।
୭. ପାରମ୍ପରିକ ଢଙ୍ଗର ଅମଲାତାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ମୁକ୍ତ ଥିବ ଓ ଆବଶ୍ୟକ ମୁତାବକ ପରିବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ହୋଇଥିବ।
୮. ଅଫିସ୍ ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ ଆବଶ୍ୟକ ନଥି ଓ କାଗଜପତ୍ର କମିଟିର ଅନ୍ୟ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମିଳିପାରୁଥିବ।

ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ପରିଚାଳନା ପରିଷଦକୁ ଅର୍ଥ ଓ ହିସାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ଦରକାରୀ ସୂଚନା ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟରେ ମିଳିପାରୁଥିବ।

କ. ସାଧାରଣ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହର ନିୟମ ଓ ପଦ୍ଧତି

୧. ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

- ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା, ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ରଖିବା
- ପରିଚାଳନାଗତ ପଦ୍ଧତିକୁ ଶୃଙ୍ଖଳିତ କରିବା

- ବ୍ୟବହାରକାରୀ ଦଳ ସୃଷ୍ଟି କରିବା
- ନିୟମିତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଜାରି କରିବା
- ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ସଂଗ୍ରହ ବୃଦ୍ଧି କରିବା
- ସାମୁହିକ ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା
- ସ୍ଥାନୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମୁଦାୟ ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀଙ୍କ ସହଭାଗିତାକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରିବା
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ଯୋଜନାକୁ ସାର୍ବଜନୀନ କରିବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ବୋଧଗମ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଦର୍ଶନ
- ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟାବଳୀକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାବେ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଭାବେ ସଜ୍ଜିତ ରଖିବା
- ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଭୁଲ ରଖିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ପୁନଃଅବଲୋକନ କରିବା

୨. ଭୂମିକା ଓ ଦାୟିତ୍ୱ

- ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ବିଭିନ୍ନ ନଥିପତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ନିରାପଦ ଭାବେ ରଖିବା
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଲାଗିଥିବା ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ, ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ଭୁଲ ତଥ୍ୟ ରଖିବା
- ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀର ମହଜୁଦ ରଖିବା ସହ ଏହାର ହିସାବ ଲେଖି ରଖିବା
- ପଞ୍ଚାୟତ, ବ୍ଲକ, ତହସିଲ, ଜିଲ୍ଲା ଜରୁରୀ କାଳୀନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସହ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ରଖିବା
- ଲିଖିତ ତଥ୍ୟ ଓ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିବା
- ଉଭୟ ଲିଖିତ ଓ ମୌଖିକ ଉପସ୍ଥାପନ ଶୈଳୀ
- ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯୁକ୍ତ ଯଥା-କୋଠା କାନ୍ଥ, ପ୍ଲାଷ୍ଟର ଢଳେଇ, ପାଇଖାନା ଟାଙ୍କି, ପାଣି ଟାଙ୍କି, କବାଟ, ଝରକା, ଲୁହାଗ୍ରିଲ, ପାଣି ପାଇପ ଇତ୍ୟାଦି ଓ ଅଣଭିତ୍ତିଭୂମି ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକ ଯଥା-ବିଜୁଳି ସଂରଞ୍ଜାମ, ପାଣିଉଠା ମଟର, ଜେନେରେଟର, ଉଦ୍ଧାରକାରୀ ଉପକରଣ, ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ବାକ୍ସ, ରୋଷେଇ ସରଞ୍ଜାମ, ନଥିପତ୍ର ଆଦି ଚିହ୍ନଟ କରି ନିୟମିତ ଯାଞ୍ଚ ଓ ମରାମତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ ଓ ନଥି ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବା

୩. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରୀୟ ନଥିପତ୍ର ବର୍ଗୀକରଣ

୧. **ନୋଟିସ୍ ବହି :** ନୋଟିସ ନମ୍ବର ଓ ତରିଖ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବା ସହିତ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାର ସ୍ଥାନ, ତାରିଖ, ସମୟ ଓ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଆଲୋଚ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ। ଏଥି ସହିତ ଆବାହକ ଭାବେ ସଂପାଦକଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ସହ ୭ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ନୋଟିସ ଜାରି ହେବ।

୨. **ବୈଠକ ବିବରଣୀ ଖାତା :** ଅଧିବେଶନ ନମ୍ବର, ସ୍ଥାନ, ତାରିଖ ଓ ସମୟ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ। ଏହାପରେ ବୈଠକରେ ଅଧକ୍ଷତା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ସହ ପ୍ରାକ୍ ସୂଚନା ପରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ନମ୍ବର ସହିତ ଆଲୋଚିତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ୟକ ଲିଖନ ସହ ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ ଅନୁମୋଦନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ। ଏହି ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ସଂଗ୍ରହ ସହ ସଭାର ଅନ୍ତିମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସଭା ଶେଷ ହେବା ଘୋଷଣା ପରେ ସଭାପତିଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ରହିବ।

୩. **କ୍ୟାସ ବହି :** ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତିର ଦୈନିକ ଆୟ ଓ ବ୍ୟୟର ବିବରଣୀ ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ। ବାମପାର୍ଶ୍ୱରେ ଆୟ ତାରିଖ, ବିବରଣୀ ଓ ପରିମାଣ ଏବଂ ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ବ୍ୟୟ ତାରିଖ, ବିବରଣୀ ଓ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ଉଲ୍ଲେଖ ପରେ, ଦୈନିକ ମୋଟ ଆୟ ଓ ମୋଟ ବ୍ୟୟର ହିସାବ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବ।

୪. **ତାଲିମ ରେଜିଷ୍ଟର:** ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ତାଲିମ ପାଇଁ ଅଲଗା ଅଲଗା ତାଲିମ ରେଜିଷ୍ଟର ପ୍ରସ୍ତୁତି ହେବ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାଲିମ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ଯେଉଁ ବିଷୟ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ। କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ତାଲିମ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସଂପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ। ପରବର୍ତ୍ତୀ ପୃଷ୍ଠାରେ ତାଲିମ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ/ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା/ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କର ନାମ, ଠିକଣା, ଟେଲିଫୋନ ନମ୍ବର ଓ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଆଦି ରହିବ। ଏହି ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀମାନେ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବାର ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଶିକ୍ଷକ ପ୍ରମାଣିତ କରିବେ।

୫. **ଆଗନ୍ତୁକ ପୁସ୍ତିକା:** ଏହି ପୁସ୍ତିକା କେବଳ ପରିଦର୍ଶକ, ଆଗନ୍ତୁକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ। ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ଆସୁଥିବା ପରିଦର୍ଶକ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମତାମତ ଏହି ପୁସ୍ତିକାରେ ଲିଖିତ ଭାବେ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ।

୬. **ଉପକରଣ ଲଗ୍ ବହି:** ଏହି ରେଜିଷ୍ଟରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉପକରଣ ଅନୁଯାୟୀ ଅଲଗା ପୃଷ୍ଠାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବ। ଉକ୍ତ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉପକରଣର ନାମ, ମେସିନ ନମ୍ବର, ତାରିଖ, କେତେ ସମୟ ଅବଧିରେ ବ୍ୟବହାର ହେଲା, ବ୍ୟବହାରର କାରଣ, ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଇନ୍ଧନର ପରିମାଣ, ଇନ୍ଧନ ପରିମାଣ ଓ ବଳକା ପରିମାଣ, ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର, ତଦାରଖକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଓ ମନ୍ତବ୍ୟ ଆଦି ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ।

୭. **ଷ୍ଟକ ଖାତା:** ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଓସଡିଏମ୍ଏ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଥିବା ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଏଥିରେ ଦରଜ କରାହେବ। ବିଶେଷ କରି କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଯେଉଁ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଗଚ୍ଛିତ ହେବ ତାହାର ବିବରଣୀ ଓ ନାମ, ଯୋଗାଣ ବା କିଣା ହେବା ତାରିଖ, ମୂଲ୍ୟ, ବିଲ୍ ବା ଚାଲାଣର ତାରିଖ ଓ ନମ୍ବର, ତଦାରଖ ହେଉଥିବା ତାରିଖ ଓ ତଦାରଖକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଓ ନମ୍ବର ଆଦି ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା।

୮. **ରସିଦ ଖାତା:** ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ବ୍ୟବହାରକାରୀ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ପାଇଁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସଂପାଦକ ଏକ ରସିଦ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ। ଏଥିରେ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ଉପକରଣର ବିବରଣୀ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ଓ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ନାମ ଠିକଣା ଓ ତାରିଖ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ। ଫଳତଃ ଏହାଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳନା ସମିତିର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ବଜାୟ ରହିବ।

୯. **ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ବହି:** ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ହେଉଥିବା ଦେଣନେଣ ଓ ଆୟକୁ ଗଚ୍ଛିତ ରଖିବା ପାଇଁ ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ଜାତୀୟକରଣ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ପରିଚାଳନା ସମିତି ନାମରେ ଉଭୟ ସଭାପତି ତଥା ସଂପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ସରପଞ୍ଚ ଏବଂ ସମିତିର ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଯୁଗ୍ମ ପରିଚାଳନାରେ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ସଂଚୟ ଜମା ବହି ଖୋଲାଯିବ।

୧୦. **ନଥିପତ୍ରର ପୁନଃଅବଲୋକନ:** ନଥିପତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନିୟମିତ ଭାବେ ପୁନଃଅବଲୋକନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ।

୧୧. ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା, ଆୟବ୍ୟୟ ଖାତା ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ନଥିପତ୍ରକୁ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବେ ଅବଲୋକନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ।

ଖ. ନଥିପତ୍ର ଏବଂ ତଥ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି

୧. ସଭା ବିବରଣୀ ଖାତା

- ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଧିକାରୀ ବା ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିକୃତ ହୋଇଥିବା ରେଜିଷ୍ଟର

- ବୈଠକ ଅଧିବେଶନ ନମ୍ବର, ସ୍ଥାନ, ସମୟ, ତାରିଖ ଓ ପ୍ରସ୍ତାବ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ
- ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥିତ ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ
- ବୈଠକରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁଯାୟୀ ଆଲୋଚନା
- ଉପସ୍ଥିତ ସଦସ୍ୟ /ସଦସ୍ୟାଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ସଂଗ୍ରହ
- ସଭାପତି ଓ ସଂପାଦକଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର

୨. ଉପକରଣ ଓ ଆସବାବପତ୍ରର ରେକର୍ଡ ନିମନ୍ତେ ଷ୍ଟକ ଓ ଷ୍ଟୋର ରେଜିଷ୍ଟର

- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମାଙ୍କ, ବିବରଣୀ, ଯୋଗାଣ, ଖରିଦ ତାରିଖ, ମୂଲ୍ୟ, ବିଲ୍, ଚାଲାଣର ନମ୍ବର ଓ ତାରିଖ, ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ, ଯାଞ୍ଚ କରୁଥିବା ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ସଦସ୍ୟ/ସଦସ୍ୟାଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ।

୩. ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ନଥିପତ୍ର ସଂପର୍କରେ

- ପ୍ରଶିକ୍ଷଣରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥାନ ସଂଗ୍ରହ
- ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ
- ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଖର୍ଚ୍ଚର ଅଟକଳ
- ଭାଉଚର ଓ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ
- ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଖାତାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ନାମ, ବୟସ, ପିତାଙ୍କ ନାମ, ଗ୍ରାମ, ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବର ଏବଂ ସ୍ୱାକ୍ଷର ସଂଗ୍ରହ
- ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପରେ ତାଲିମ୍‌ଦାତାଙ୍କର ସ୍ୱାକ୍ଷର ସଂଗ୍ରହ
- ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସଂପର୍କିତ ପୁସ୍ତିକା ବିତରଣ ହିସାବ

ଗ. ସୂଚନା ଏବଂ ବିବରଣୀ

୧. ଓଏସ୍‌ଡିଏମ୍ ସହ ବିନିମୟ

- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଭିତ୍ତିଭୂମି, ଉପକରଣ, ଆୟବ୍ୟୟ, ବୈଠକ, ନିୟମିତ ସାମୁହିକ ନକଲ ଅଭ୍ୟାସ, ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ବୈଠକ, ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଉପକରଣ, ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟ, ମାସିକ ବିବରଣୀ, ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା, ପରିଚାଳନା, ସୁରକ୍ଷା ଆଦି ସମସ୍ତ ବିଷୟରେ ପତ୍ର ବିନିମୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ

୨. ଜିଲ୍ଲା ଓ ଅନ୍ୟ ସଂପୃକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ସହ ପତ୍ର ବିନିମୟ

- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସମେତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ବିଡିଓ, ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ
- ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ଜିଲ୍ଲା ଜରୁରୀକାଳୀନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସହ ସଂପର୍କ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ
- ସମିତି ଓ.ଏସ୍.ଡି.ଏମ୍.ଏ /ରିଲିଫ୍ କମିଶନର/ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହାତକୁ ନେଇପାରିବେ

ଘ. ନଥିପତ୍ର

୧. ସୂଚନା ଏବଂ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଚାର୍ଟ

- ଗ୍ରାମ ଜନତତ୍ତ୍ୱ- ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗ ଓ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଉଲ୍ଲେଖ

ରହିବ। ଯଥା- ସମୁଦାୟ ପରିବାର, ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟା, ମୋଟ ମହିଳା, ମୋଟ ପୁରୁଷ, ମୋଟ ଶିଶୁ, ମୋଟ ଗର୍ଭବତୀ ମହିଳା, ପ୍ରସୂତି ମା', ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି, ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ରୋଗୀ, ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାର, ନଦୀକୂଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ପରିବାର, ଦିବ୍ୟାଙ୍ଗ ବ୍ୟକ୍ତି, ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଓ ସ୍ଥଳବିଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କ ଯୋଗାଯୋଗ ଠିକଣା ଆଦି ରହିବ।

ମାନଚିତ୍ର ଓ ଯୋଜନା

ଏହି ରେଖାଙ୍କିତ ନକ୍ସାରେ ଗ୍ରାମକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପଥ ଠାରୁ ସମସ୍ତ ଦିଗର ପ୍ରାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚୁମ୍ବକରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଯାଇ ଗ୍ରାମରେ ଉପଲବ୍ଧ ସମସ୍ତ ସାଧନ, ବିପଦ ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ନମୁନା ଚିତ୍ର ଅଙ୍କିତ ହେବ। ଯଥା- କଚାଘର, କୋଠାଘର, ଆଜବେଷ୍ଟ ଘର, ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ରାସ୍ତା, ନଦୀ, ନାଳ, ପୋଖରୀ, ମନ୍ଦିର, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଅଙ୍ଗନବାଡି କେନ୍ଦ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯିବ। ଗ୍ରାମ ବା ନିକଟସ୍ଥ ଅଂଚଳରେ ଥିବା ବେସରକାରୀ ସଂଗଠନ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସଂଗଠନ ଓ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ବିବରଣୀ, ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବର, ଗ୍ରାମ/ଅଂଚଳର ସାମୁହିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ବା ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା, ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଉପକାରିତା ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଏକ ଫ୍ଲୋଚାର୍ଟ।

ଗ୍ରାମର ଦୂରତା ନକ୍ସା : ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ଠାରୁ ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରେ ଓ ଗ୍ରାମ ବାହାରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ବିପଦଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥିତିର ଦିଗ ଓ ଦୂରତା ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ। ଯଥା- ଡାକ୍ତରଖାନା, ଅଗ୍ନିଶମ ସେବା କେନ୍ଦ୍ର ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନ, ବ୍ଲକ ମୁଖ୍ୟାଳୟ, ତହସିଲ, ବ୍ୟାଙ୍କ, ପ୍ରାଣୀଧନ ଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ର, ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଅଙ୍ଗନବାଡି କେନ୍ଦ୍ର, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଉପସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର, ଔଷଧ ଦୋକାନ, ନଦୀ, ସମୁଦ୍ର, ଘେରିବନ୍ଧ, ଜଙ୍ଗଲ, ପାହାଡ, କାରଖାନା ଇତ୍ୟାଦି।

ଗ୍ରାମର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଇତିହାସ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଚାର୍ଟ : କେଉଁ ପ୍ରକାର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମଟି ବେଶି ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ ଓ କେଉଁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ବାରମ୍ବାର ସଂଗଠିତ ହୋଇ କି କି କ୍ଷତି ଘଟାଇଛି, ତାହାର ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ ଓ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଯଥା- କେଉଁ ମସିହାରେ କେଉଁ ମାସରେ କି ପ୍ରକାର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ କେତେ ସମୟ ପାଇଁ ସଂଗଠିତ ହୋଇ କେଉଁ ସଂପଦ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ତାହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା।

ଜରୁରୀକାଳୀନ ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବର : ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଜରୁରୀ ସମୟରେ ସହାୟତା ପାଇଁ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ କିମ୍ବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପତ୍ତିର ଆଗୁଆ ସୂଚନା ଏବଂ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଗୁଡ଼ିକର ନିଃଶୁଳ୍କ ତଥା ଶୁଳ୍କ ବିଯୁକ୍ତ ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବର। ଯଥା – ରାଜ୍ୟ ଜରୁରୀକାଳୀନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କକ୍ଷ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟ ଆୟୁକ୍ତ, ରାଜ୍ୟ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସଂଯୋଜକ, ଜରୁରୀ କାଳୀନ କକ୍ଷ, ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ମେଡିକାଲ ଅଫିସର, ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରାଣୀଧନ ଚିକିତ୍ସାଧିକାରୀ, ବିଡ଼ିଓ, ଅଗ୍ନିଶମ ସେବା କେନ୍ଦ୍ର, ବିଦ୍ୟୁତ ବିଭାଗ ନମ୍ବର, ଥାନାଧିକାରୀ, ସରପଂଚ, ଏ.ଏନ୍.ଏମ୍, ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ, ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନମ୍ବର, ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ିକର୍ମୀ ନମ୍ବର, ୱାର୍ଡମେମ୍ବରଙ୍କ ନମ୍ବର ଆଦି ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ।

୨.ହିସାବ

- ପୂର୍ବରୁ ସଂଘଠିତ ହୋଇଥିବା ବିପର୍ଯ୍ୟୟଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ଆଦି ରଖାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ

ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ଯୋଗାଡ଼

କେବଳ ଆର୍ଥିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ। ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଟିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସକାଶେ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳର ଯୋଗାଡ଼ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଏଥିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ମଗାଯାଇ ପାରିବ। ତା ବ୍ୟତୀତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନେ ମଧ୍ୟ ସହାୟତା ଦେଇପାରିବେ। ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ସମ୍ପାଦକ ଏଥିପାଇଁ ସଦାସର୍ବଦା ଉଦ୍ୟମ ଜାରି ରଖିବା ଦରକାର।

ସମ୍ବଳ ସଂଗ୍ରହ କଲାବେଳେ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ କିମ୍ବା ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଅନୁଦାନ ବଦଳରେ ଉପଯୁକ୍ତ ରସିଦ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ। ରସିଦର ଏକ କିତା ନକଲ (କାର୍ବନ କପି) ସଂପାଦକ କିମ୍ବା ତାଙ୍କର କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇ ନିଜ ନିକଟରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍। ତା ନହେଲେ କମିଟି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ କେତେ ପଇସା ଆଦାୟ କରିଛନ୍ତି ସେ କଥା ଜଣାପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ଅନେକ ସମୟରେ କିଛି ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆକାରରେ (ଜରୁରୀକାଳୀନ ଆବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ) ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି। ତା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତି (Acknowledgement) ଦାତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଦରକାର। ଏହି ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ୱୀକାର ପତ୍ରରେ ଦାତା ଦେଇଥିବା ଜିନିଷର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ, ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଜରୁରୀକାଳୀନ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନମାନର ହୋଇଥିଲେ ସେ ସବୁକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷେଧ। ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣ କରିସାରିବା ପରେ ସେ ସବୁକୁ ଷ୍ଟକ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ଦରଜ କରିବା ନିହାତି ଦରକାର ଏବଂ ଏହି ଷ୍ଟକ୍ ଖାତାରେ କମିଟିର ସଂପାଦକ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଦ୍ରବ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦିନ ନିଜର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିବେ ଏବଂ ସେହି ଦିନର ତାରିଖ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବେ।

ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ସଂଗୃହୀତ ଅର୍ଥକୁ ୩ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସଂପାଦକ, କମିଟି ତରଫରୁ ଖୋଲାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରିବେ। ଜମା କରିବା ପରେ ଜମା ଫର୍ମର କାଉଣ୍ଟର ଫାଇଲକୁ ଫାଇଲ ଭିତରେ ଯତ୍ନର ସହିତ ରଖିବେ। ଜମା ଦିନ ହିଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ପାସ୍ ବୁକ୍ ଓ ସଂଚୟ ଖାତାକୁ ମେଳ କରାଇ ନେବେ।

କମିଟି କେଉଁ କେଉଁ ସୂତ୍ରରୁ ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ସେ ବିଷୟରେ ଏକ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ। ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ କେଉଁ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଲେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା ସହଜ ହେବ ସେଥିପ୍ରତି ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବେ। ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଆମ ରାଜ୍ୟ /ଦେଶର ପ୍ରଚଳିତ ଟିକସ ଆଇନ, ଅନୁଦାନ ଆଇନ, ସଂସ୍ଥା ପଞ୍ଜିକରଣ ଆଇନ୍ ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ ଧାରଣା ରଖିବେ। ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ କମିଟିରେ ସଂଗୃହୀତ ପାଣ୍ଠି ଅଧିକ ହେଲେ ଏହା ସରକାରଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ଆଇନକାନୁନର ପରିସରକୁ ଆସିପାରେ।

୧. ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଓ.ଏସ୍.ଡି.ଏମ୍.ଏ ତରଫରୁ ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଏକ ସାହାଯ୍ୟ ମୂଳକ ପାଣ୍ଠି ହିସାବରେ କମିଟିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ। ଏହାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ଖାତାରେ ରଖିବା ବାଂଛନୀୟ। ଏହି ଆକାଉଣ୍ଟ ବା ଜମା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ସଭାପତି ଏବଂ ସଂପାଦକଙ୍କ ମିଳିତ ସ୍ୱାକ୍ଷରରେ କରି ପରିଚାଳିତ ହେବ।

୨. ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ସମ୍ଭାବନା ନଥିବା ଦିନଗୁଡ଼ିକରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ପରିଚାଳନା କମିଟିର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ସରକାରୀ, ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ସାମୟିକ ଭାବରେ ବ୍ୟବସାୟିକ କାମରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ଏହା ବିନିମୟରେ କମିଟି କିଛି ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରିପାରିବେ। କିନ୍ତୁ ମାଛ, ଶୁଖୁଆ ଓ ମଦ ଆଦି ଦୋକାନ ଏହି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅସାମାଜିକ, ଅନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷରେ ପ୍ରଶୟ ଦିଆଯିବା ଭଳି କାମରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ।

- କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କେତେ ଦେୟ ଆଦାୟ କରାଯିବ, ତାହା ସାମୂହିକ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଆଖିରେ ରଖି ପରିଚାଳନା କମିଟି ସ୍ଥିର କରିବ। ଏହା ପ୍ରଥମ ପରିଚାଳନା କମିଟିରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲେ ଭଲ।
- ସ୍ଥିରୀକୃତ ଦେୟକୁ ଅଗ୍ରୀମ ଆକାରରେ ଆଦାୟ କରାଯିବ ଏବଂ ଦେୟକୁ ରସିଦ୍ ଜରିଆରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ।
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ (ପ୍ରସ୍ତୁତି, ପରିଚାଳନା ତଥା ଦୁର୍ବିପାକ ବ୍ୟତୀତ) ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲାବେଳେ ପରିଚାଳନା କମିଟି ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଅମାନତ ଟଙ୍କା ରଖିବେ। ବ୍ୟବହାର ପରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଆସବାବପତ୍ର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜିନିଷ ଆଦି କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲେ ତାହାର ତଦାରଖ କରି ସେ ବାବଦକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ କାଟି ଅମାନତର ଅବଶିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ଫେରାଇ ଦେବେ।

୩. ଗ୍ରାମବାସୀ, ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଦାତବ୍ୟ ସାମାଜିକ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଉନ୍ନତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ କମିଟିର ପରାମର୍ଶରେ ଦାନ (ଟଙ୍କା ବା ଦ୍ରବ୍ୟ ଆକାରରେ) ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିବ।

- ଗ୍ରାମ୍ୟ କମିଟି / ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ କମିଟି ତରଫରୁ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ମାସିକ /ତ୍ରୟମାସିକ /ବାର୍ଷିକ ଭାବେ କିଛି ଅର୍ଥ ଜନସାଧାରଣଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

୪. ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ/ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନର ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ସହଯୋଗକୁ କମିଟିର ପରାମର୍ଶ ନେଇ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

- କମିଟିର ସମସ୍ତ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତି ରସିଦ ଦେଇ ସଂଗ୍ରହ କର ଏହାକୁ ସଂଗେ ସଂଗେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ଖାତାରେ ରଖିବା ଦରକାର ।

ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମାଖାତା (ଆକାଉଣ୍ଟ) ଖୋଲିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ଆବଶ୍ୟକତା

- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା କମିଟିର ସଭାପତି, ସଂପାଦକ ଓ ଜଣେ ମହିଳା ସଦସ୍ୟର ଜଣେ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଥାଇ ଘୂର୍ଣ୍ଣୟମାନ ଆବର୍ତ୍ତ ପାଣ୍ଠି ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଜମାଖାତାରେ ରହିବ ।
- ଅର୍ଥ ଉଠାଣ ପାଇଁ ଉଠାଣ ଫର୍ମ କିମ୍ବା ଚେକ୍‌ରେ ସଭାପତିଙ୍କ ସହ ସଂପାଦକ ଓ ମହିଳା ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅର୍ଥ ଉଠାଣ ପୂର୍ବରୁ ଅର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଏକ ରିଜଲ୍ୟୁସନ ବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଜରିଆରେ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଏଥିପାଇଁ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ସଭ୍ୟ /ସଭ୍ୟାଙ୍କର ସମ୍ମତି ଦରକାର ।
- ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୂତ୍ରରୁ ଆଦାୟ ହେଉଥିବା ଅର୍ଥକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ଖାତାରେ ରଖାଯିବା ଦରକାର ।
- ଯେଉଁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମାଖାତା ଖୋଲାଯିବ, ତାହା ଏକ ଜାତୀୟକରଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ହୋଇଥିଲେ ଭଲ । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକର ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲାଯାଇ ପାରିବ ।
- ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାଖାତା ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାଗଜପତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ଯଥା– ସଭାପତି, ସଂପାଦକଙ୍କର ରବର ଷ୍ଟାମ୍ପ, ଜମାଖାତା ଖୋଲିବା ପାଇଁ ୫୦୦ ଟଙ୍କା, ସଭା ବିବରଣୀ ଖାତା ପ୍ରଭୃତିର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଅର୍ଥ ଉଠାଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

- ସଭାପତି ଓ ସଂପାଦକ ଓ ମହିଳା ସଦସ୍ୟାଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଟଙ୍କା ଉଠାଣ ହୋଇପାରିବ ଅର୍ଥାତ୍ ଚେକ୍ କିମ୍ବା ଉଠାଣ ଫର୍ମରେ କେବଳ ଏହି ତିନି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ନିଜ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରି ଟଙ୍କା ଉଠାଇ ପାରିବେ ।
- ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାଖାତାରୁ ଟଙ୍କା ଉଠାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା କମିଟିର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଦରକାର ।
- ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା (ଅର୍ଥାତ୍ ବାତ୍ୟା /ବନ୍ୟା ଓ ଦୁର୍ବିପାକ ଆସିବାର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ) ସମୟରେ ଜମାଖାତାରୁ ଟଙ୍କା ଉଠାଣ ପାଇଁ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କର ସ୍ୱାକ୍ଷର ବା ଅନୁମୋଦନ ଆବାୟକ । ଏହି ଅନୁମୋଦନ ଏକ ବହିରେ (ସଭାବହି) ଲିପିବଦ୍ଧ ହେବା ଦରକାର ।
- ଟଙ୍କା ଉଠାଣ ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାର ସମୟ ସୀମା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଲେଖା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଟଙ୍କା ଉଠାଣର ବିଧି: ପରିଚାଳନା କମିଟିର ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ନାମ, ପଦବୀ, ଯୁଗ୍ମ ଭାବେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟର ଯୁଗ୍ମ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀଙ୍କ ନାମ, ଠିକଣା, ଫଟୋ ଥିବା ଅନୁମୋଦନକାରୀଙ୍କ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ସ୍ଥାୟୀ ଠିକଣା ପ୍ରଭୃତିକୁ ସମୟାନୁସାରେ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଜଣାଇ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ପତ୍ର ସହ କମିଟି ବୈଠକର ବିବରଣୀର ଏକ ନକଲ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯିବ ।
- ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଟଙ୍କା ଉଠାଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସାଧାରଣତଃ ଚେକ୍ ଦ୍ୱରା ଦେବା ଦରକାର । ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ବାହାରର ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ କିମ୍ବା ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କାର୍ଯ୍ୟ ଆକାଉଣ୍ଟ ପେୟୀ ଚେକ୍ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବା ଦରକାର । ଏହି ଚେକ୍‌ଟି ଦେବାବେଳେ ଚେକ୍

ର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱର ଶୀର୍ଷରେ ତେର୍ଚ୍ଛା ଭାବେ ସମାନ୍ତରାଳ ଗାର ଦୁଇଟି ଟାଣିଲେ ତାହା ଆକାଉଣ୍ଟ ପେୟୀ ଚେକ୍ ହୋଇଯାଏ।

- ୫୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ କୌଣସି ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନଗଦ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ। ମାତ୍ର ବାରମ୍ବାର ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟ ବ୍ୟବଧାନରେ ଏହା ହେବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ।
- ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ବ୍ୟାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପାଇଁ ସଂପାଦକଙ୍କ ପାଖରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷମତା ରହିବା ଦରକାର, ଯାହା ଫଳରେ ସେ ଜରୁରୀ ସମୟରେ ଜମା ଖାତାରୁ ପଇସା ଉଠାଇ ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପରିଚାଳନା ଯେପରି ହୋଇପାରିବ, ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ପାରିବେ।
- ଆକସ୍ମିକ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ସଂପାଦକଙ୍କ ପାଖରେ ୫୦୦ ଟଙ୍କା ରହିବା ଦରକାର। ଏହି ଟଙ୍କା କେଉଁ ସମୟରେ କେବେ, କେତେଦିନ ପାଇଁ, କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ସେଥିପାଇଁ କମିଟିର ଅନୁମୋଦନ ଦରକାର ହେବ।
- ୫୦୦ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଅର୍ଥର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଲେ ତାହାକୁ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କ /ସଂସ୍ଥାକୁ ଚେକ୍ ଆକାରରେ ଦିଆଯିବ।

ଅର୍ଥ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରକ୍ରିୟା

- କମିଟିର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ /ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇ ପାରିବ।
- ଅଧିକ ଅର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଏଥିପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ଲକ ଇଂଜିନିୟର /ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ଇଞ୍ଜିନିୟର କିମ୍ବା ଜଣେ ବିଭାଗୀୟ ଦକ୍ଷବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଲିଖିତ ପରାମର୍ଶ ନିଆଯିବ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟର ବିବରଣୀ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ରଖାଯିବ।
- ସମିତିର ସଭ୍ୟମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରୁ (ମାର୍ଚ୍ଚ-ଏପ୍ରିଲ ମଧ୍ୟରେ) ସମସ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏବଂ ଛୋଟ ଛୋଟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବ୍ୟୟକୁ ଆଖିରେ ରଖି ଏକ ଆୟବ୍ୟୟ ଅଟକଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ।
- ସହମତି କିମ୍ବା ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠ ସଭ୍ୟ /ସଭ୍ୟାଙ୍କ ମତାମତକୁ ନେଇ ଆବଶ୍ୟକ ପଡିଲେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଟକଳକୁ ନୂଆ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇପାରେ।
- ନୂତନ ଅଟକଳ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଣିଥରେ ଏହି ବଜେଟରେ ଏକ ନକଲ ସଂପୃକ୍ତ ସଭ୍ୟ /ସଭ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦେବା ଦରକାର।
- ବିନା ଅଟକଳ (ବଜେଟ୍)ରେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ଆୟବ୍ୟୟ ଅଟକଳ ସମତୁଲ କିମ୍ବା ନିଅଣ୍ଟିଆ ହେଲେ ଚଳିବ।
- ୭ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଖର୍ଚ୍ଚର ଭାଉଚର ବା ରସିଦ ସଂପାଦକଙ୍କ ପାଖରେ ଜମା ହେବା ଦରକାର।
- ସମସ୍ତ ରସିଦ ଓ ବିଲରେ ସଂପାଦକଙ୍କ ମଂଜୁରୀ ରହିବା ଦରକାର।
- ଜରୁରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସକାଶେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ସଭ୍ୟ /ସଭ୍ୟା ଅଗ୍ରୀମ ନେଇପାରିବେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଆର୍ଥିକ ନୀତି ନିୟମ ପରିସର ଭିତରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଇଠ କରି ରସିଦ ଦେବେ। ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇ ନପାରିଥିବା ପଇସା ଫେରସ୍ତ କରିବେ।

ସାମଗ୍ରୀ କିଣିବା ପାଇଁ ଅନୁସୃତ ପଦ୍ଧତି

ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀଗୁଡିକ ପାଇଁ ଜରୁରୀ ସମୟରେ କେତେକ ସାମଗ୍ରୀ କିଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ପାରେ କିମ୍ବା କିଛି ଦକ୍ଷତା ସଂପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କର ସେବା /ସହାୟତା ଦରକାର ହୋଇପାରେ। ଏଥି ସକାଶେ ମଧ୍ୟ କିଛି ନୀତି ନିୟମ ପ୍ରତି ଆମକୁ ନଜର ଦେବାକୁ ହେବ। ସାଧାରଣ ଖର୍ଦ୍ଦି ପାଇଁ ଆମକୁ ୩-୪ ଜଣ ଯୋଗାଣକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ସଂସ୍ଥାଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରି ସେମାନଙ୍କର ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ସେବାର ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହେବା ଦରକାର। ଏଥିପାଇଁ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଅତି କମ୍‌ରେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟା ମିଶି ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଠିକ୍ ହେବ। ଉପଯୁକ୍ତ ଦର ସ୍ଥିର କରି ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକ ଖର୍ଦ୍ଦି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବା ଦରକାର। ଫଳରେ

ପରିବର୍ତ୍ତିତ ସମୟରେ କମିଟିର ସଭ୍ୟ/ ସଭ୍ୟାମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅସହମତି ରହିବ ନାହିଁ। ଅଥଚ ସମ୍ବଳର ସଦୁପଯୋଗ ହୋଇପାରିବ।

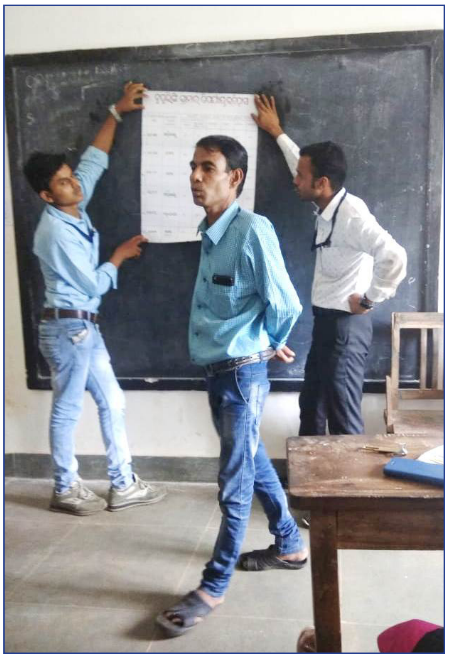

ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ବ୍ୟବହୃତ କିଛି ସାମଗ୍ରୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାସ /ବର୍ଷ ପରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ବ୍ୟବହାର ସକାଶେ ଅକାମୀ ହୋଇଯାଇପାରେ। ସେଗୁଡ଼ିକ ପକାଇ ରଖିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ। ତାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ ବିନିମୟରେ ବିକ୍ରି କରି ଅର୍ଥକୁ କମିଟିର ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ରଖି ଦେବା ଦରକାର। ଏହି ବିକ୍ରି ନିଲାମ କଲାବେଳେ ସାମଗ୍ରୀ ବାବଦରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି ବସାଇ ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଦରକାର। ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ ପରେ ନିଲାମଧଶରୀ /ଇଛୁକ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କୁ ଡକାଇ ଏକ ବୈଠକ କରାଯିବ। ବୈଠକରେ ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ସବିସ୍ତୃତ ଆଲୋଚନା ହେବ ଏବଂ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରୀକୃତ ଦର /ଦାମ ବିଷୟରେ ନିଲାମଧାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ। ତାପରେ ଉଭୟ କମିଟିର ସଭ୍ୟ /ସଭ୍ୟା ଏବଂ ନିଲାମଧାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି /ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିଶେଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୂଲଚାଲ ହୋଇ ସମାଗ୍ରୀଟିକୁ ବିକ୍ରି କରିଦିଆଯିବ। ବିକ୍ରି ସରିବା ପରେ ଖଉବ୍ ଶୀଘ୍ର ତା ବଦଳରେ ଏହି ଦ୍ରବ୍ୟଟିକୁ କିଣି କମିଟି ରଖିବେ। କ୍ରୟ ସମୟରେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକର ମାନ ଓ ବ୍ୟବହାର କାଳରେ ଦୂରତା ପ୍ରତି ସର୍ବାଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଦରକାର। କାରଣ ଏଗୁଡ଼ିକ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଉଦ୍ଧାରକାରୀ /ରକ୍ଷାକାରୀ ସାମଗ୍ରୀ ଅଟେ।

ନିଲାମ ପରେ ବିକ୍ରିୟ ଲବ୍ଧ ରାଶିକୁ ରସିଦ ଜରିଆରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବ ଏବଂ ତାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା ଦିଆଯିବ। ଅତି ମାତ୍ରାରେ ଅର୍ଥର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲେ ତାକୁ କ୍ୟାସ ବହି (ରେକର୍ଡ ଖାତା)ରେ ଦେଖାଇ ରସିଦ ନମ୍ବରକୁ ସେହି ଖାତାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାଗାରେ ଦର୍ଜ କରି ଦିଆଯିବ।

୧. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ଉତ୍ତମ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖାଯିବ କଥା ଏବଂ ସମ୍ବଳ ସଂଗ୍ରହ ସକାଶେ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରୀୟ କାମରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ। ମାତ୍ର ଯେଉଁ ସାମଗ୍ରୀ ଆପଦ ସମୟରେ (ଆପଦ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ) ନିତାନ୍ତ ଦରକାର ତାକୁ ଭଡା ଦେବା ପ୍ରଭୃତି କାମରେ ଲଗାଇବା ଠିକ୍ ହେବନାହିଁ।

୨. ଯେହେତୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ସାମଗ୍ରୀ ଦୁର୍ବିପାକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଓ ପ୍ରଶମନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଅଛି ଏଣୁ ଏହାର ଅବକ୍ଷୟଜନିତ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ, ମୂଳ ସାମଗ୍ରୀ ମୂଲ୍ୟର ବାର୍ଷିକ ୧୦ ପ୍ରତିଶତ ହେବା ଦରକାର। ମାତ୍ର କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସର ଦର / ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ କରିବା କ୍ଷମତା କମିଟି ପାଖରେ ରଖିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଯୋଗ୍ୟ।

୩. କିଣା, ବିକା, ନିଲାମ, ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ ନିରୂପଣ କରିବା, ଭଡା ସଂଗ୍ରହ ଇତ୍ୟାଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ କମିଟି ଦକ୍ଷତା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ସବ୍‌କମିଟି ଗଠନ କରିବା ଦରକାର। କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଏହି ବିଶେଷଜ୍ଞ କମିଟିକୁ ଏପରି ଭାବେ ତିଆରି କରିବା ଦରକାର ଯେଉଁମାନେ କି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଭଲଭାବରେ ତୁଲାଇ ପାରିବେ।

ପରିଚାଳନା ସମିତିର ରେକର୍ଡ /ନଥିପତ୍ର

ବହୁମୁଖୀ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଆର୍ଥିକ କାରବାରରେ (ଶତ ପ୍ରତିଶତ) ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଆୟବ୍ୟୟ ହିସାବ କାର୍ଯ୍ୟର ସଂପାଦନ ପାଇଁ କେତେକ ନଥିପତ୍ରର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।

ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

୧. କ୍ୟାସବୁକ୍ ବା ରେକର୍ଡ ଖାତା ବା ଆୟବ୍ୟୟ ଖାତା

୨. ଲେଜର ବହି

୩. ଅଗ୍ରୀମ ହିସାବ ଲେଜର
୪. ଇ୍ୟାଙ୍କ ଜମା ଖାତା (ବ୍ୟାଙ୍କ ପାସ୍‌ବୁକ)
୫. ରହିଦ ବହି
୬. ଷ୍ଟକ ବହି
୭. ସଭା ବିବରଣୀ ଖାତା
୮. ଚାଲାଣ ବହି
୯. ଖର୍ଚ୍ଚ ରହିଦ

କେଉଁ କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ

ନିମ୍ନଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠିରୁ ବହନ କରାଯିବ।

- ଦୁଇବର୍ଷରେ ଅନ୍ତତଃପକ୍ଷେ ଥରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ରଙ୍ଗ ବା ଚୂନ ଧଉଳା କରିବେ।
- ବାତ୍ୟା ବା ବନ୍ୟା ସମୟ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ତଦାରଖ କରି ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସଂପାଦନ କରିବେ।
- ଛୋଟ ଛୋଟ ମରାମତି କାମ ନିଜେ କରିବେ। କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଗ୍ରାମ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗକୁ ଅନୁରୋଧ କରିବେ ଯଥା–
- ଛାତରେ ପାଣି ଜମୁଥିଲେ ବା ଜକାଉଥିଲେ ତାହାର ଉପଯୁକ୍ତ ମରାମତି ପାଇଁ ଅର୍ଥର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ।
- କାନ୍ଥ ବାଡ଼ / ମୂଳଦୁଆର ମରାମତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲେ।
- ଝରକା କବାଟର ମରାମତି କିମ୍ବା ନୂତନ ଭାବେ ଲାଗିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲେ।
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ସଫାଇ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ। ଏଥିପାଇଁ ଠିକ୍ ଲୋକଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇ ତଦାରଖ କରିବେ।
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଉପଯୁକ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ (ଯଥା– ଏଥିରେ ଥିବା ଆସବାବପତ୍ର, ଝରକା କବାଟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପକରଣର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ପାଇଁ) ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲେ ଜଣେ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେବେ। ଯିଏକି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କମିଟି ପାଖରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ। ସେଥିପାଇଁ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକଙ୍କୁ ସାମୟିକ ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଇପାରେ।
- ଏହି ଗୃହରେ ଯେପରି କୌଣସି ଅସାମାଜିକ, ଅନୈତିକ, ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର କାମ ନହୁଏ, ସେଥିପ୍ରତି ପ୍ରତିଷେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଯଦି କିଛି ଅର୍ଥର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ତାହା ପାଣ୍ଠିରୁ ବହନ କରାଯିବ।
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ (ନିରାପତ୍ତାକୁ ଆଖିରେ ରଖି) ଅର୍ଥକାରୀ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରିବେ। ଏଥି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ପାଣ୍ଠିରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯିବ।
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଥିବା ପାଇଖାନା, ପି.ଏଚ୍.ଫିଟିଙ୍ଗସ୍, ନଳା ଆଦି କାମ କରୁ ନଥିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକର ସଫାଇ, ମରାମତି ବା ନୂଆ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥ ପାଣ୍ଠିରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ।
- ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଲାଗିଥିବା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଉପକରଣ ବଲବ୍ ବା ବାରଲାଇଟ୍, ମେନସୁଇଚ, ଆର୍ଥିଂ, ଫ୍ୟାନ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରି ତାର, ଓ୍ୟାରିଂ ପ୍ରଭୃତି ଅବସ୍ଥାର ତଦାରଖ କରି ବ୍ୟୟ ବରାଦ କରାଯିବ।
- ବାତ୍ୟା / ବନ୍ୟା ଆସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯଥା – ଟର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍, ପେଟ୍ରୋମାକ୍ସ ଲାଇଟ୍, ଲଣ୍ଠନ, ମହମବତୀ, କିରୋସିନି, ଦିଆସିଲି ଓ ରେଡ଼ିଓ ବ୍ୟାଟେରୀ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ ବରାଦ କରିପାରିବା। ଏସବୁ ଜିନିଷ ଆଗରୁ ଥିଲେ ଏହା ଠିକ୍ ଅଛି କି ନାହିଁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷକୁ ବଦଳ କରି ନୂତନ ଜିନିଷ ଲଗାଇବା କିମ୍ବା କିଣିବା ଦରକାର।

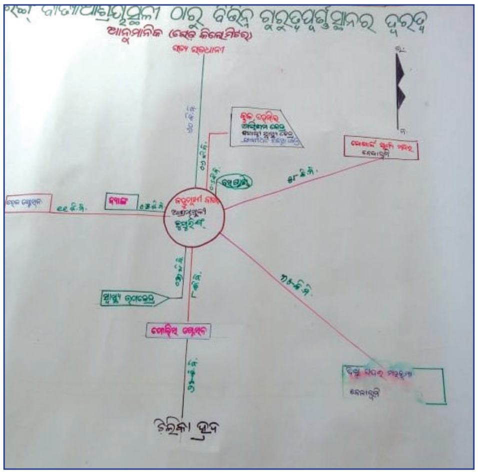

- ପିଇବା ପାଣି ଟାଙ୍କି, ପାଣିନଳା, ମଇଳା ନିଷ୍କାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଫା ରଖିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥର ବରାଦ କରିବା।
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ନଥିପତ୍ର, ରସିଦ, ଭାଉଚର, ରେଜିଷ୍ଟର, ପେନ୍ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପକରଣ ପ୍ରଭୃତି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସରଞ୍ଜାମ କିଣିବା।
- ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲେ ଫଟା ପଲସ୍ତରା ଜାଗା ଓ ଲୁଣି ଖାଇ ଖଣ୍ଡିଆ କିମ୍ବା ସିମେଣ୍ଟ ଫୁଲିଯାଇଥିବା ଜାଗାକୁ ଦେଖି ମରାମତି କରିବା।
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ମୂଳଦୁଆ ଚାରିପାଖରୁ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ରୋକିବା ପାଇଁ ଚାରିପଟେ ବୁଦା ଗଛ ଲଗାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା। ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥର ବ୍ୟୟ ବରାଦ କରିବା।
- କମିଟିର ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ହେଉଥିବା ମାସିକ କିମ୍ବା ପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ, ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ସଂପର୍କିତ କୌଣସି ସଭା, ଜରୁରୀ ସମୟରେ ବୈଠକ ପ୍ରଭୃତିର ଆୟୋଜନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅର୍ଥର ବ୍ୟୟ ବରାଦ କରିବା।
- ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାରୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀକୁ ସଂଯୋଗ ରାସ୍ତାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା।
- ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ସଙ୍କଟ ସମୟରେ ଜରୁରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବା।

ସମ୍ପାଦକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ

- ସମସ୍ତ ବିଲ୍ ଏବଂ ଭାଉଚରକୁ ତଥା ଅଗ୍ରୀମ ପ୍ରଦାନକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିବା।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ଶେଷରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ବିଲ୍ ଓ ଭାଉଚର ଏବଂ ଆୟବ୍ୟୟ ବିବରଣୀକୁ ନେଇ ଏକ ସାମାଜିକ ସମୀକ୍ଷା (ସୋସିଆଲ୍ ଅଡିଟ୍)କରାଇବା।
- ଏହି ସାମାଜିକ ସମୀକ୍ଷା (ସୋସିଆଲ୍ ଅଡିଟ୍) ରେ କମିଟିର ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ଓ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ହିସାବକିତାବ ବାବଦରେ ଆଲୋଚନା କରିବେ ଏବଂ ସଂପାଦକ ଏହାକୁ ପରିଚାଳନା କରିବେ।
- ଏଥିରେ ସମ୍ପାଦକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆୟ ଏବଂ ବ୍ୟୟ ସଂପର୍କରେ ବିଶଦ୍ ଭାବେ ଆଲୋଚନା କରିବେ।
- ମାସିକ ଆୟବ୍ୟୟର ବିବରଣୀକୁ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟି, ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ସମ୍ପାଦକ କମିଟିର ସଂଖ୍ୟାଧିକ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ଚାଟାର୍ଡ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ / ସରକାରୀ ଅଡିଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିସାବକୁ ସମୀକ୍ଷା କରାଇବେ ଏବଂ ହିସାବର ଏକ ସମୀକ୍ଷା ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିବେ।
- ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆସବାବପତ୍ର, ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକର ଦାମ୍ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ ତାରିଖରେ ଅଣାଗଲା ଏସବୁର ବିବରଣୀରେ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ରହିବ।
- ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାଖାତା, ଦୈନିକ ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ଇତ୍ୟାଦିର ତଦାରଖ ସହ ଆର୍ଥିକ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଇତ୍ୟାଦି କାମ ପାଇଁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ବିହିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଂପାଦକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ କରିବେ।

ନମୁନା

ନୋଟିସ୍ ବହିର ନମୁନା

ନୋଟିସ୍ ନଂ........................... ତାରିଖ....................................

ଏତଦ୍ୱାରା .... ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା /ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତିର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ /ସଦସ୍ୟାମାନଙ୍କ ଅବଗତି ନିମନ୍ତେ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଉଛି କି, ଆସନ୍ତା ତା........................ ରିଖ ଦିନ ଏହି ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତିର ଏକ ନିୟମିତ ମାସିକ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ। ଏଣୁ ଆପଣମାନେ ଉକ୍ତ ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଆପଣଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ ମତାମତ ପ୍ରଦାନ କରି ବୈଠକକୁ ସଫଳ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ।

ଆବାହକ

ସଂପାଦକ,

ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା /ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ,...............

ଅଧିବେଶନ ନଂ. ....

ସ୍ଥାନ :............................. ତାରିଖ:............................. ସମୟ:......................................

ଉପସ୍ଥିତ ସଦସ୍ୟ /ସଦସ୍ୟାମାନଙ୍କର ସ୍ୱାକ୍ଷର ଅଦ୍ୟ ତା........................... ରିଖ .... ଘଟିକା ସମୟରେ......................... ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା /ବନ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତିର ଏକ ନିୟମିତ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। ଉକ୍ତ ବୈଠକରେ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ସଭାପତି ଏବଂ .... ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ସରପଞ୍ଚ ଅଧକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ବୈଠକରେ ନିମ୍ନ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକ ଆଗତ କରାଯାଇ ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା।

ପୂର୍ବ ସଭାର ବିବରଣୀ ପଠନ ଓ ଅନୁମୋଦିତ।

ପ୍ରସ୍ତାବ ନଂ-୧	
ପ୍ରସ୍ତାବ ନଂ -୨	
ପ୍ରସ୍ତାବ ନଂ-୩	

ପରିଶେଷରେ ସଭାପତିଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦିଆଯାଇ ସଭା ଶେଷ ହେଲା।

ସଭାପତିଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର

କ୍ୟାସ ବୁକ୍

ଆଦାନ						ପ୍ରଦାନ					
ତାରିଖ /ମାସ	ଭାଉଚର ନମ୍ବର	ବିବରଣୀ	ଲେଜର ପୃଷ୍ଠା ନମ୍ବର	ବ୍ୟାଙ୍କ ପରିମାଣ	କ୍ୟାସ ପରିମାଣ	ତାରିଖ ମାସ	ଭାଉଚର ନମ୍ବର	ବିବରଣୀ	ଲେଜର ପୃଷ୍ଠା ନମ୍ବର	ବ୍ୟାଙ୍କ ପରିମାଣ	କ୍ୟାସ ପରିମାଣ

ତାଲିମ ରେଜିଷ୍ଟର

ତାଲିମ ବିଷୟ:................................ ତାରିଖ............................ରୁ .... ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

କ୍ର.ନଂ	ପ୍ରଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ନାମ	ପିତାଙ୍କ ନାମ	ଗ୍ରାମ	ବୟସ	ଲିଙ୍ଗ	ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବର	ସ୍ୱାକ୍ଷର
୧							
୨							
୩							
୪							
୫							
୬							
୭							
୮							
୯							
୧୦							
୧୧							
୧୨							
୧୩							
୧୪							
୧୫							
୧୬							
୧୭							
୧୮							
୧୯							
୨୦							
୨୧							
୨୨							
୨୩							
୨୪							
୨୫							

ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମିତି
ସଂପାଦକଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର

ତାଲିମଦାତାଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର

ଷ୍ଟକ ରେଜିଷ୍ଟର

କ୍ର.ନଂ.	ସାମଗ୍ରୀର ନାମ	ସାମଗ୍ରୀର ବିବରଣୀ	କ୍ରୟ ବା ଯୋଗାଣ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ	ବିଲ୍ /ଚାଲାଣ ନଂ. ଏବଂ ତାରିଖ	ସ୍ୱାକ୍ଷର	ମନ୍ତବ୍ୟ

ଲଗ୍ ବହି

ଉପକରଣର ନାମ-

ମେସିନ୍‌ର ନମ୍ବର-

ତାରିଖ	ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିବା ଅବଧି (ଘଣ୍ଟାରେ)	ବ୍ୟବହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	ଇନ୍ଧନର ପୂର୍ବ ଜମା	ଇସ୍ୟୁ ହୋଇଥିବା ଇନ୍ଧନର ପରିମାଣ	ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ଇନ୍ଧନର ପରିମାଣ	ବଳକା ଇନ୍ଧନ	ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର	ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାଉଣ୍ଟର /ଦସ୍ତଖତ	ମନ୍ତବ୍ୟ

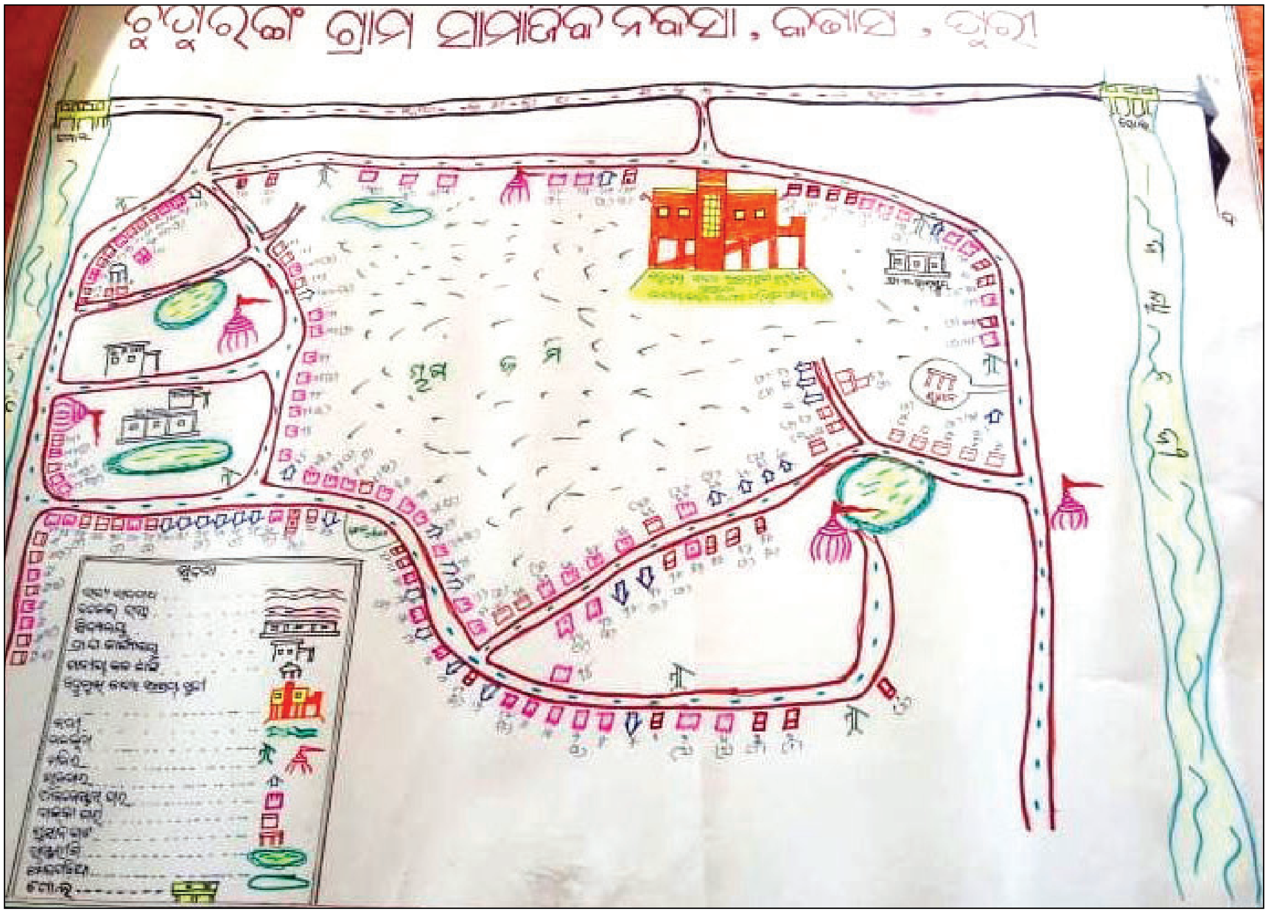
ଗ୍ରାମ ସାମାଜିକ ନକ୍ସା

ମଡ୍ୟୁଲ-୫

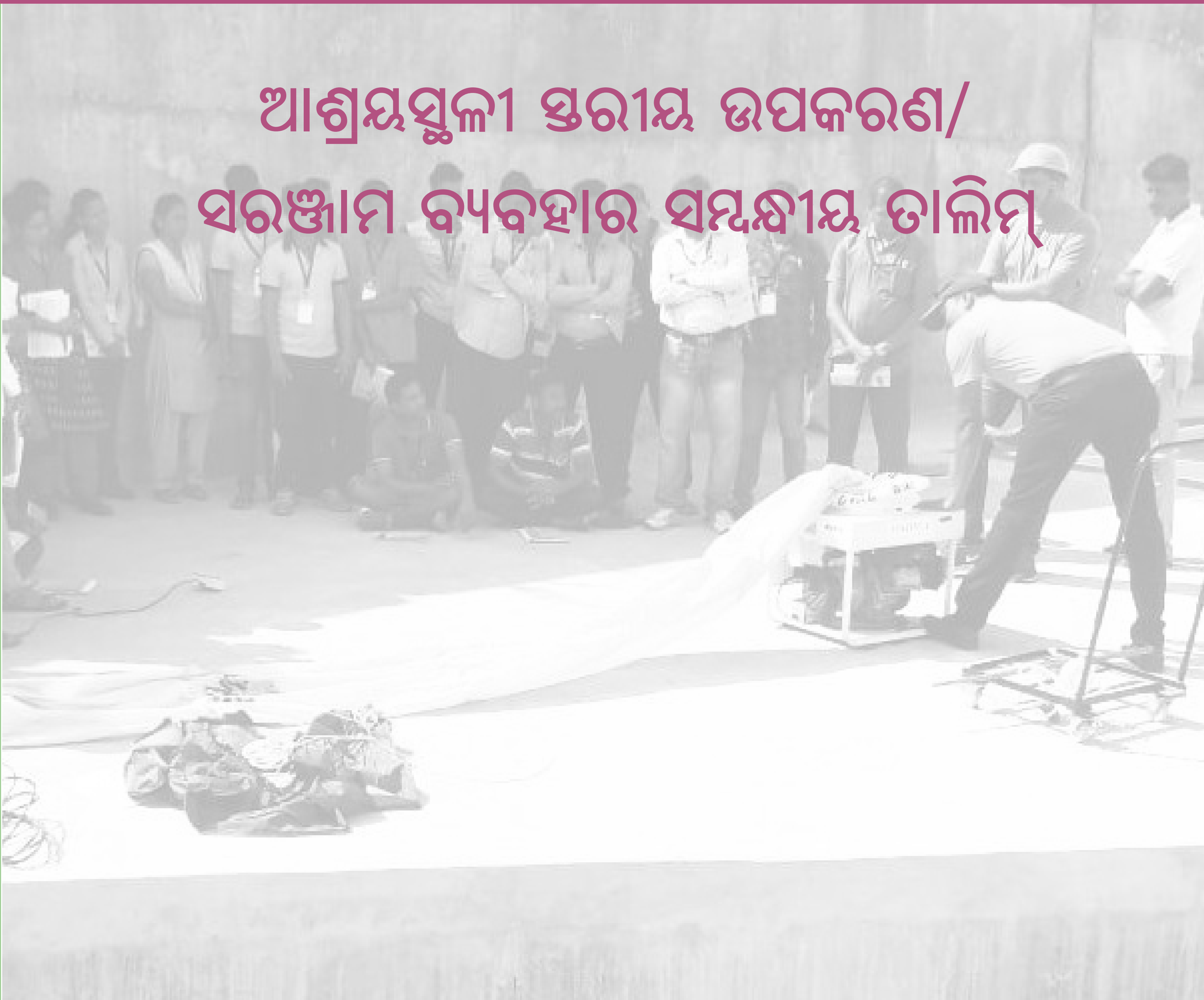

ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ସ୍ତରୀୟ ଉପକରଣ/ ସରଞ୍ଜାମ ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତାଲିମ୍

୫. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀସ୍ତରୀୟ ଉପକରଣ/ ସରଞ୍ଜାମ ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତାଲିମ୍

ଉପକରଣ /ସରଞ୍ଜାମ ଗୁଡିକର ବ୍ୟବହାର

୧. ଟାୱାର ଲାଇଟ୍

ଟାୱାର ଲାଇଟ୍ କେତେଗୋଟି ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପକରଣକୁ ଏକତ୍ର କରାହୋଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଆଲୋକ ବ୍ୟବସ୍ଥା। ଏଥିରେ ଲାଗିଥିବା ଜେନେରେଟର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଶକ୍ତିକୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତିରେ ପରିଣତ କରି ଲାଗିଥିବା ବେଲୁନକୁ ଫୁଲିବାରେ ଓ ବଲ୍‌ବକୁ ଜଳିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ। ଏହାକୁ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପେଟ୍ରୋଲ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରେ।

ଆସନ୍ତୁ- ଆମ ପାଖରେ ଥିବା ଟାୱାର ଲାଇଟ୍ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା

ଆମ ପାଖରେ ଥିବା ଟାୱାର ଲାଇଟ୍ ଛୋଟ, ହାଲୁକା ଏବଂ ଭାଙ୍ଗି କରି ରଖି ହେଉଥିବା ଫଳରେ ଏହାକୁ ସହଜରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରେ। ଏହାର ବେଲୁନକୁ ଫୁଲିବା ପାଇଁ ହାରାହାରି ୧ ମିନିଟ୍ ଏବଂ ଲାଇଟ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତ୍ରାରେ ବିକଶିତ ହେବା ପାଇଁ ମାତ୍ର ୩ ମିନିଟ୍‌ର ସମୟ ଦରକାର ହୋଇଥାଏ। ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସହଜ ଏବଂ

ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ଲୋକ ସହଜରେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର କରିପାରିଥାଏ। ଏହାର ବେଲୁନ୍ ଭୂମି ଠାରୁ ୪.୫ ମିଟର ଉପରକୁ ଉଠୁଥିବା ଫଳରେ ୪୦୦ୱାଟର ବଲ୍ବ ୧୦,୦୦୦ ବର୍ଗକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ।

ଟାୱାର ଲାଇଟ୍ ର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା/ ବୈଷୟିକ ତଥ୍ୟ

୧. ଟାୱାର ଲାଇଟ୍ – ଲମ୍ବା-୫୮୫ ମି.ମି. ଏବଂ ଓସାର-୪୫୦ ମି.ମି, ଟାୱାର ଉଚ୍ଚତା-୪.୫ ମିଟର, ମୋଟ ଓଜନ-୪୫ କେଜି, ଇଞ୍ଜିନ୍-୪ ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ପେଟ୍ରୋଲ, ଟାଙ୍କି ଧାରଣା କ୍ଷମତା-୮ ଲିଟର, ପାୱାର ଉତ୍ସ-୪୦୦ୱାଟ, ମେଟାଲ ହାଲିଡ୍ ଲ୍ୟାମ୍ପ

ଟାୱାର ଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର ପୂର୍ବ ସାବଧାନତା

- ଇନ୍‌ଫ୍ଲାଟାବୁଲ୍ ଟାୱାର ଲାଇଟ୍‌କୁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଆଲୋକ, ସାମୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଲୋକ ତଥା ବିପର୍ଯ୍ୟୟରେ ଆଲୋକ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ୨୪ ଘଣ୍ଟିଆ ଆଲୋକ ସେବାରେ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ବେଶିରୁ ବେଶି ୬ ରୁ ୮ ଘଣ୍ଟା ଏକା ଥରକେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ମେସିନ୍ ଉପରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିବା ସାବଧାନତା ଏବଂ ବିପଦ ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ପ୍ରତି ସତର୍କ ରହନ୍ତୁ।
- ମେସିନ୍ ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ ନିର୍ଗତ ହେଉଥିବା ଧୂଆଁକୁ ଆଘ୍ରାଣ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଏହା ଶରୀର ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷତିକାରକ।
- ମେସିନ୍‌କୁ କୌଣସି ଆବଦ୍ଧ କୋଠରୀ ଭିତରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ସର୍ବଦା ଖୋଲା ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ମୁକ୍ତ ବାୟୁ ପ୍ରବାହିତ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ମେସିନ ବିଷୟରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇ ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ଛୋଟ ପିଲା ଏବଂ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରଖନ୍ତୁ।
- ମେସିନକୁ ମୁକ୍ତ ନିଆଁ ବା ସହଜରେ ନିଆଁ ଧରୁଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ ଯଥା ଶୁଖିଲା କାଠିକୁଟା, ନଡା, ଶୁଖିଲା ଘାସ ଏବଂ କାଗଜ ପାଖରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ମେସିନ୍ ପାଖରେ ପେଟ୍ରୋଲ, ଲୁବ୍ରିକାଣ୍ଟ, ସୋଲଭେଣ୍ଟ ତଥା ଏକ୍ସପ୍ଲୋସିଭ୍ ର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ମେସିନ୍ ବ୍ୟବହାର ସମୟରେ ନିଆଁ ପ୍ରତି ସତର୍କ ରୁହନ୍ତୁ। ସର୍ବଦା ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକ (Fire Extinguisher) ପାଖରେ ରଖନ୍ତୁ।
- ମେସିନ୍‌କୁ ବ୍ୟବହାରରେ ଆଣୁଥିବା ସମୟରେ କାନ୍ଥ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ଠାରୁ ୧ ମିଟର ଦୂରତାରେ ରଖନ୍ତୁ।
- ଇଞ୍ଜିନ୍ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ଅଂଶ ଯଥା ନିକାଶ ପାଇପ୍ (Exhaust Pipe) କୁ ମେସିନ୍ ଚାଲୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ବା ବନ୍ଦ ହେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଖାଲି ହାତରେ ଧରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ସ୍ପାର୍କ ପ୍ଲଗ କେବୁଲ କୁ ଅଲଗା ନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ଇଞ୍ଜିନ୍ ମରାମତି କାମ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ମେସିନ୍‌କୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ନେବା ଆଣିବା ସମୟରେ ତେଲ ଯେପରି ବୋହି ନ ଯାଏ ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ମେସିନ୍ କୁ ନେବା ଆଣିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟ୍ରଲି ର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ମେସିନ୍‌କୁ ବ୍ୟବହାର ଆଣିବା ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ପରିଧାନ କରନ୍ତୁ।

ଟାୱାର ଲାଇଟ୍‌ରେ ଇନ୍ଧନ ବ୍ୟବହାର

- ଜରୁରୀକାଳୀନ ଆଲୋକ ଖୁଣ୍ଟ ଏକ ସମଷ୍ଟିଗତ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପକରଣ ଅଟେ। ଏହା ପେଟ୍ରୋଲ କିମ୍ବା ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କରାଯାଇପାରେ। ଏହାର ଇଞ୍ଜିନ୍ ୪ ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ବିଶିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବାରୁ ପେଟ୍ରୋଲ ଏବଂ ତେଲ (Mobile SAE 30) ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଟାଙ୍କିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥାଏ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୧ : ତେଲ ଟାଙ୍କିରେ ଦରକାର ଗ୍ରେଡ୍ (SAE 30) ଏବଂ ଠିକ୍ ଅନୁପାତରେ ତେଲ ପକାନ୍ତୁ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ତେଲର ମାତ୍ରା ନୀରିକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଦରକାର ପରିମାଣର ତେଲ ପକାନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୨ : ପେଟ୍ରୋଲ୍ ଟାଙ୍କିରେ ଶୁଦ୍ଧ ପେଟ୍ରୋଲ କାହିଁକି ସାହାଯ୍ୟରେ ଛାଣି ପକାନ୍ତୁ।

- ଷ୍ଟେପ୍ -୩ : ପୁରୁଣା ଏବଂ ଅଶୁଦ୍ଧ ପେଟ୍ରୋଲ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଷ୍ଟେପ୍ -୪ : ସର୍ବଦା ପେଟ୍ରୋଲ ଟ୍ୟାଙ୍କର କ୍ଷମତାର ଅଧାରୁ ଅଧିକ ପେଟ୍ରୋଲ ଭରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ୍ -୫ : ପେଟ୍ରୋଲ ଭରିବା ସମୟରେ ଯେପରି ଟାଙ୍କି ବାହାରେ ନ ପଡେ ସେଥିପ୍ରତି ସତର୍କ ରହନ୍ତୁ। ଯଦି ପେଟ୍ରୋଲ ଢାଳି ହୋଇଯାଏ ତେବେ ସଂଗେ ସଂଗେ ମେସିନ୍‌କୁ ଷ୍ଟାର୍ଟ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ପେଟ୍ରୋଲକୁ କପଡାରେ ପୋଛି କିମ୍ବା ଶୁଖିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ନଚେତ୍ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ଷ୍ଟାର୍ଟ କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ୍ -୬ : ମେସିନ୍ ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ ପେଟ୍ରୋଲ କିମ୍ବା ତେଲ ଭରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଇଞ୍ଜିନ୍‌କୁ ବନ୍ଦ କରି ୧୦ ମିନିଟ୍ ଥଣ୍ଡା ହେଲା ପରେ ପେଟ୍ରୋଲ ପକାନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ୍ -୭ : ପେଟ୍ରୋଲ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ସମୟରେ ନିଆଁ ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ। ସଦାସର୍ବଦା ପାଖରେ ଅଗ୍ନି ନିର୍ବାପକ (Fire Extinguisher) ପାଖରେ ରଖନ୍ତୁ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଇଞ୍ଜିନ୍ ଷ୍ଟାର୍ଟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପେଟ୍ରୋଲ ଏବଂ ତେଲର ପରିମାଣ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଦରକାର ହେଲେ ପକାନ୍ତୁ।

ଟାୱାର ଲାଇଟ୍‌ର ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଣାଳୀ ଜେନେରେଟର ଭର୍ସନ (ପେଟ୍ରୋଲ) ଦ୍ୱାରା

ଟାୱାର ଲାଇଟ୍‌କୁ ପେଟ୍ରୋଲ ଦ୍ୱାରା ଚାଳିତ ଜେନେରେଟର ସାହାଯ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରବାହ (ଏ.ସି. ମେନ୍) ଦ୍ୱାରା ଚଳାଯାଇ ପାରିବ। ଯଦି ପେଟ୍ରୋଲ ଦ୍ୱାରା ଚାଳିତ ଜେନେରେଟର ସାହାଯ୍ୟରେ ଚଳାଉଥାନ୍ତି ତାହେଲେ ପେଟ୍ରୋଲ ଟାଙ୍କି ଏବଂ ତେଲ ଟାଙ୍କିରେ ତେଲର ପରିମାଣ ନୀରିକ୍ଷଣ କରି ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ପକାନ୍ତୁ। ମେସିନ୍‌ର ସମସ୍ତ ଉପକରଣ ଠିକ୍ ଅଛି ନା ନାହିଁ ପରୀକ୍ଷା କରି ନିଅନ୍ତୁ। ଆଲୋକ ଦରକାର ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଏକ ସମତଳ ଯାଗାରେ ମେସିନ୍‌କୁ ରଖନ୍ତୁ। ଦରକାର ମୁତାବକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ପରିଧାନ କରନ୍ତୁ।

- ଷ୍ଟେପ୍-୧ : ବର୍ଷା ପାଣିରୁ ମେସିନ୍‌କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ହେଲେ ବର୍ଷା ପ୍ରତିରୋଧକ କଭର (Rain Protective Cover) କୁ ବେଲୁନ୍ ରେ ଗଳାଇ ଆସ୍କା (Aska) ଲେଖା ପଟକୁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ୍ ବୋର୍ଡ ପଟକୁ ରଖନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୨ : ପବନ ସାହାଯ୍ୟରେ ଫୁଲୁଥିବା କପଡାରେ ଉପର ମୁଣ୍ଡରେ ଲାଗିଥିବା ରସି କୁ ଖୋଲିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ବେଲୁନରେ ଲାଗିଥିବା ଚେନ୍‌କୁ ମଧ୍ୟ ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତୁ। ବେଲୁନ୍ ଥରେ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା ପରେ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ।
- ଷ୍ଟେପ-୩ : କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ୍ ବୋର୍ଡରେ ଲାଗିଥିବା (Control Panel Board) କୁ ଜେନେରେଟର ଲେଖା ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଏବଂ ଜେନେରେଟର ମେନ୍ ସୁଇଚ୍ କୁ ଅନ୍(ON) ରେ ରଖନ୍ତୁ। ମନେ ରଖନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ସୁଇଚ୍ ବନ୍ଦ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୪ : ଇଞ୍ଜିନ୍ ପାଖରେ ଥିବା ଖଶଭସଶ୍ୱସକ୍ଟଭ ଝଙ୍ଗସଶ୍ୱଷମଷ କୁ ଅନ୍(ON) ପୋଜିସନକୁ ଆଣନ୍ତୁ ଏବଂ ପେଟ୍ରୋଲ ଲକ୍ କୁ ଲାଇନ୍‌ରେ ଖୋଲନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୫ : ନିକଟ ଅତୀତରେ ମେସିନ୍ ଚଳା ହୋଇ ନଥିଲେ (Cold Starting) Choke Lever କୁ Choke Position କୁ ଆଣନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୬ : Recoil Starter ର ହ୍ୟାଣ୍ଡେଲ୍ କୁ ଧରି ଷ୍ଟାର୍ଟ କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୭ : ଇଞ୍ଜିନ୍ ଷ୍ଟାର୍ଟ ହେଲା ପରେ ଚୋକ୍ (Choke) କୁ Run Position ରେ ରଖି ଦୁଇ ମିନିଟ୍ Idle Run ରନ୍ କରି ଇଞ୍ଜିନ୍ କୁ ଗରମ କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୮ : ଯଦି ଇଞ୍ଜିନ୍ ବହୁଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥାଏ ତା'ହେଲେ ଚୋକ୍ (Choke) କୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୯ : କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ୍ ବୋର୍ଡ (Control Panel Board) ର Main Switch କୁ ON କରନ୍ତୁ (ଛୋଟ ନାଲି ବଲ୍‌ବ ଜଳିବ)

- ଷ୍ଟେପ-୧୦: କପଡା ବେଲୁନ୍ କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ରଖି Blower ଲେଖା ଥିବା ଫ୍ୟାନ୍ ସୁଇଚ୍ କୁ ଅନ (ON) କରନ୍ତୁ। (ନାଲି ବଲବ ଜଳିବ)
- ଷ୍ଟେପ-୧୧: ବେଲୁନ ପବନ ସାହାଯ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତ୍ରାରେ ଛିଡ଼ା ହେଲା ପରେ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ୍ ବୋର୍ଡ ରେ ଲେଖା ଥିବା ଲ୍ୟାମ୍ପ ସୁଇଚ୍ କୁ ଅନ୍ (ଛୋଟ ନାଲି ବଲବ୍ ଜଳିବ) କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୧୨: କିଛି ସମୟ ପରେ ଲ୍ୟାମ୍ପ ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରିବ ଏବଂ ବେଲୁନ୍ କୁ ଆଲୋକିତ କରିବ।

ମନେରଖନ୍ତୁ। ଯଦି କୌଣସି କାରଣ ବଶତଃ ଲ୍ୟାମ୍ପ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ତା'ହେଲେ ଲ୍ୟାମ୍ପ ସୁଇଚ୍ କୁ ବନ୍ଦ ୨ ମିନିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଏବଂ ପୁଣି ଲ୍ୟାମ୍ପ ସୁଇଚ୍ କୁ ଅନ୍ କରନ୍ତୁ।

ଟାୱାର ଲାଇଟ୍‌କୁ ବନ୍ଦ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ:

ମେସିନ୍ କୁ ଏକାଦିକ୍ରମେ ବେଶିରୁ ବେଶି ୬ ଘଣ୍ଟା ରୁ ୮ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଚଳାନ୍ତୁ। ଯଦି ଅଧିକ ସମୟ ଆଲୋକର ଆବଶ୍ୟକତା ହୁଏ ତା'ହେଲେ ମେସିନ୍ ଅଧଘଣ୍ଟା ବିଶ୍ରାମ ଦେଲା ପରେ ପୁଣି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

- ଷ୍ଟେପ୍-୧: କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ୍ ବୋର୍ଡ ର ଲ୍ୟାମ୍ପ ସୁଇଚ୍ କୁ ପ୍ରଥମେ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ। ଲ୍ୟାମ୍ପ ଥଣ୍ଡା ହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୨: ବେଲୁନ ର ଷ୍ଟେ (Stay) ପାଇଁ ଲଗା ଯାଇଥିବା ରସିକୁ ଲୁହା କଣ୍ଟାରୁ ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୩: ବେଲୁନ୍ କିମ୍ବା ମେସିନ୍‌ରେ ଥିବା ଏଆର୍ ରିଲିଜ୍ ଭଲଭ (Air Release Valve) ବା ଚେନ୍ କୁ ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୪: କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ ବୋର୍ଡ ରେ ଥିବା ବେଲୁନ୍ ସୁଇଚ୍ (ଫ୍ୟାନ) କୁ ଅଫ୍ କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୫: ବେଲୁନ୍‌କୁ ହାତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଭରା ଦେଇ ତଳକୁ କରନ୍ତୁ। ଲ୍ୟାମ୍ପ ଯେପରି କୌଣସି କଠିନ ବସ୍ତୁ ସହିତ ବାଡେଇ ନହୁଏ ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୬: ମେସିନ ର ମେନ୍ ସୁଇଚ୍ (Ignition) କୁ ବନ୍ଦ କରି ମେସିନ୍ ଥଣ୍ଡା ହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୭: ଲ୍ୟାମ୍ପ ଏବଂ ମେସିନ୍ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥଣ୍ଡା ହେଲା ପରେ ବେଲୁନର ମୁଣ୍ଡରେ ଥିବା ଲ୍ୟାମ୍ପ ପ୍ରୋଟେକ୍ଟର କୁ ଧରି କପଡା ବେଲୁନ କୁ ଗୁଡ଼ାନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୮: ବେଲୁନ ର କପଡା ଗୁଡ଼ା ହେଲା ସମୟରେ (Air Release Valve) ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖୋଲା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।
- ଷ୍ଟେପ-୯: ମେସିନ୍‌କୁ ବକ୍ସ ମଧ୍ୟରେ ରଖି ଦିଅନ୍ତୁ।

ଟାୱାର ଲାଇଟ୍‌କୁ Electrical Supply A.C. Main ସାହାଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପ୍ରଣାଳୀ

- ଟାୱାର ଲାଇଟ୍ କୁ ପେଟ୍ରୋଲ ବିନା ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଗାଣ (Electrical Supply A.C. Main) ସାହାଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଚଳାଯାଇ ପାରିବ। ଏହା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଘର ମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ସିଙ୍ଗଲ ଫେଜ୍ ୨୩୦-୨୪୦ ୦ ରୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ। ଆଲୋକ ଦରକାର ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଏକ ସମତଳ ଜାଗାରେ ମେସିନ୍‌କୁ ରଖନ୍ତୁ। ଦରକାର ମୁତାବକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ ପରିଧାନ କରନ୍ତୁ। ପବନ ସାହାଯ୍ୟରେ ବୁଲୁଥିବା କପଡାର ଉପର ମୁଣ୍ଡରେ ଲାଗିଥିବା ରସିକୁ ଖୋଲିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ବେଲୁନ ରେ ଲାଗିଥିବା ଚେନ୍‌କୁ ମଧ୍ୟ ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତୁ। ବର୍ଷା ହେଉଥିବା ସମୟରେ (Electrical Supply A.C. Main) ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଓଦା ହାତରେ କିମ୍ବା ପୋଷାକ ପରିଧାନ କରି ଏହାର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଷ୍ଟେପ-୧: କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ ବୋର୍ଡ ରେ ଲାଗିଥିବା ଚେଞ୍ଜ୍ ଓଭର ସୁଇଚ୍ କୁ A.C. Main ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଏବଂ ଜେନେରେଟର ମେନ୍ ସୁଇଚ୍ କୁ ଅଫ୍ କରନ୍ତୁ। ମନେ ରଖନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ସୁଇଚ୍ ଅଫ୍ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ।
- ଷ୍ଟେପ-୨: ମେସିନ୍ ସହିତ ଯୋଗାଣ କରାଯାଇଥିବା ୧୫ ଇ, ୨୪୦ ୦ A.C. Supply Mobil Socket କୁ ବାହାର କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୩: ଏହାର ଦୁଇଟି ପିନ୍ ଯୁକ୍ତ ମୁଣ୍ଡକୁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ ବୋର୍ଡରେ ଥିବା Alternative Dom ର ସହିତ ସଂଯୋଗ କରି ତିନି ପିନ୍ ମୁଣ୍ଡକୁ (୧୫ ଇ ୩ ପିନ୍ ସକେଟ୍) କୁ Socket A.C. Main Supply ସହିତ ସଂଯୋଗ କରନ୍ତୁ।

- ଷ୍ଟେପ-୪: ବର୍ତ୍ତମାନ A.C. Supply Switch କୁ ଅନ୍ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ମେସିନ୍‌ର କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ ବୋର୍ଡରେ ଥିବା ମେନ୍ ସୁଇଚ୍ କୁ ଅନ୍ କରନ୍ତୁ (ଛୋଟ ନାଲି ବଲବ୍ ଜଳିବ)
- ଷ୍ଟେପ୍-୫: କପଡା ବେଲୁନକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବରେ ରଖି ବ୍ଲୋୟର ସୁଇଚ୍‌କୁ ଅନ୍ କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୬: ବେଲୁନ ପବନ ସାହାଯ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ଛିଡ଼ାହେଲା ପରେ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପ୍ୟାନେଲ ବୋର୍ଡରେ ଲେଖାଥିବା ଲ୍ୟାମ୍ପ ସୁଇଚ୍ କୁ ଅନ୍ କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୭: କିଛି ସମୟ ପରେ ଲ୍ୟାମ୍ପ ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ବେଲୁନ୍ କୁ ଆଲୋକିତ କରିବା।

ମନେରଖନ୍ତୁ: ଯଦି କୌଣସି କାରଣ ବ୍ୟତୀତ ଲ୍ୟାମ୍ପ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ତା'ହେଲେ ସଂଗେ ସଂଗେ ଲ୍ୟାମ୍ପ ସୁଇଚ୍ କୁ ବନ୍ଦ କରି ୨ ମିନିଟ୍ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଏବଂ ପୁଣି ଲ୍ୟାମ୍ପ ସୁଇଚ୍‌କୁ ଅନ୍ କରନ୍ତୁ।

ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍

- ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍ ଦୃଢ, ହାଲୁକା ଏବଂ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର ଯୋଗ୍ୟ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଆଲୋକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଟେ। ଏହାର ବ୍ୟାଟେରୀରେ ସଞ୍ଚିତ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ବଳରେ ଲାଗିଥିବା ବଲବ୍ ଜଳି ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ। ଏହାକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଅନ୍ଧାରରେ ଅନ୍ୱେଷଣ ବା ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ।

ଆସନ୍ତୁ- ଆମ ପାଖରେ ଥିବା ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା-

- ଆମ ପାଖରେ ଥିବା ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍ ହାର୍ଡ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍‌ରେ ତିଆରି ଏକ ଖୋଳ ଭିତରେ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଟେରୀ, ବଲବ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦରକାରୀ ସରଞ୍ଜାମ ମାନଙ୍କର ଏକ ସମ୍ମିଳିତ ଉପକରଣ ଅଟେ। ଏଥିରେ ଲାଗିଥିବା ବ୍ୟାଟେରୀ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ମୁକ୍ତ ଏବଂ ବ୍ୟାଟେରୀ ମଧ୍ୟରେ ବିଜୁଳୀ ଶକ୍ତିକୁ ବାରମ୍ବାର ଭରଣି କରି ହେଉଥିବା ଫଳରେ ଏହା ଦୀର୍ଘଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ହୋଇ ରହିଥାଏ। ବ୍ୟାଟେରୀରେ ବିଜୁଳୀ ଶକ୍ତିକୁ ଭରିବା, ବ୍ୟବହାର କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସହଜ ଓ ସୁବିଧାଜନକ ହୋଇଥିବାରୁ ଜଣେ ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏହାର ଉପଯୋଗ କରି ପାରିଥାନ୍ତି। ଏଥିରେ ଲାଗିଥିବା ସମସ୍ତ ସରଞ୍ଜାମ ସ୍ୱ-ଗଠନ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କମ୍ କରିଥାଏ। ଏହାର ବ୍ୟାଟେରୀ ଏବଂ ବଲ୍‌ବ ଉଚ୍ଚ ଶକ୍ତି ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାର ଆଲୋକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ୩୫୦ ମିଟର ଦୂରତା ଅନ୍ଧାରରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅକ୍ଳେଶରେ ଚିହ୍ନି ହୋଇପାରେ। ଏହାର ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥାଏ।

କାରିଗରୀ ତଥ୍ୟ:

ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍ ଗଠନର ଆକୃତି: ଲମ୍ବା-୩୭୦ ମିମି., ଚଉଡା-୧୮୦ ମିମି., ଉଚ୍ଚତା-୧୫୦ମିମି.

- ଲାଗିଥିବା ବ୍ୟାଟେରୀର କ୍ଷମତା: ୧୨ O sealed maintenance free
- ଲାଗିଥିବା ବଲ୍‌ବର କ୍ଷମତା ଓ ପ୍ରକାର: ୫୫ Walt. Halogen Bulb
- ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଚାର୍ଜ କରିବାର ସମୟ : ୬-୮ ଘଣ୍ଟା
- ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନର ସମୟ : ୭୦ ମି. ରୁ ୧୦ ଘଣ୍ଟା
- ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରୁଥିବା ଦୂରତା : ୧ କି.ମି.
- ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍‌ର ଓଜନ : ୪ କି.ଗ୍ରା

ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାରରେ ସାବଧାନତା:

- ଏହି ଲାଇଟ୍‌କୁ କୌଣସି ବିସ୍ଫୋରକ ଥିବା ଘର ଭିତରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।

- ଲାଇଟ୍ ଜଳୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଖାଲି ଆଖିରେ ଅତି ନିକଟରୁ ଲାଇଟ୍‌କୁ ଦେଖନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ବ୍ୟବହାର ସମୟରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆଖିକୁ ଲାଇଟ୍ ପକାନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଲାଇଟ୍‌କୁ ପାଣିରେ ବୁଡାନ୍ତୁ ନାହିଁ ବା ବର୍ଷାରେ ଓଦା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଏହା ଫଳରେ ଲାଇଟ୍ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନଷ୍ଟ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ।
- ସହଜରେ ନିଆଁ ଧରୁଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଖରେ ଲାଇଟ୍‌କୁ ଜଳାଇ ଅତି ନିକଟରେ ଅଧିକ ସମୟ ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ ଅଗ୍ନିକାଣ୍ଡ ଘଟିପାରେ ସେଥିପ୍ରତି ସତର୍କ ରୁହନ୍ତୁ।
- ଲାଇଟ୍‌ର ବ୍ୟାଟେରୀ ଚାର୍ଜ କରୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଛୋଟ ପିଲା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ଜାଣି ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାର ଜାଣି ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ବାରଣ କରନ୍ତୁ।
- ବ୍ୟାଟେରୀ ଚାର୍ଜ ହେଲା ସମୟରେ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ କରନ୍ତୁ।
- ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ସହିତ ସଂଯୋଗ କରି ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ। ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚାର୍ଜ ହେଲା ପରେ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତିକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରନ୍ତୁ।
- ଚର୍ଜ ହେଉଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଘରର କବାଟ ଝରକା ବନ୍ଦ କରି ଯାଆନ୍ତୁ ନାହିଁ। ସବୁବେଳେ ଯଥେଷ୍ଟ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ବିପଦ ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ।

ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍‌ର ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ଚାର୍ଜ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ:

- ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥାଏ। ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ଚାର୍ଜ କରିବା ପାଇଁ ୨୨୦ ଭୋଲ୍ଟର ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ। ଏହା ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରକୁ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇ ପାରିବ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୧: ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାର୍ଜିଙ୍ଗ୍ କଡ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହା କରାଯାଇଥାଏ। ଏହି କଡ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପକରଣ ଚାର୍ଜ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଷ୍ଟେପ୍-୨: ଆପଣମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ମୋବାଇଲ ଚାର୍ଜ କରୁଥିବା ପ୍ରଣାଳୀରେ ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟର ବ୍ୟାଟେରୀ ଚାର୍ଜ କରନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୩ : ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍‌ର ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା ପେନାଲ ବୋର୍ଡର ନାଲି ଏବଂ ସବୁଜ ଏଲ୍‌ଇଡି ବଲବ୍‌ରୁ ବ୍ୟାଟେରୀର ସଠିକ୍ ଚାର୍ଜ ବିଷୟରେ ଜାଣନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୪ : ସବୁବେଳେ ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚାର୍ଜ ହେବା ପାଇଁ ଦିଅନ୍ତୁ। ଚାର୍ଜ ଅଧାରୁ ବନ୍ଦ କରି ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଷ୍ଟେପ-୫ : ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ଦୀର୍ଘଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚାର୍ଜ ଏବଂ ଡିସ୍ ଚାର୍ଜ ହେବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟେପ-୬ : ଚାର୍ଜ ନ କରି ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ଅଧିକ ଦିନ ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ।

ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍‌କୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ

ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍‌କୁ ଧରିବାକୁ ଥିବା ହ୍ୟାଣ୍ଡେଲର ବାମ ଏବଂ ଡାହାଣ ପଟେ ଦୁଇଟି ଲେଖାଏଁ ସୁଇଚ୍ ଏବଂ ବାମ ପଟ ସୁଇଚ୍ ତଳେ ଏକ ଛୋଟ ପ୍ୟାନେଲ୍ ବୋର୍ଡ ଓ ଡାହାଣ ପଟ ସୁଇଚ୍ ତଳେ ଚାର୍ଜ ପୋର୍ଟ ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍‌କୁ ଚାର୍ଜ କରିବା ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥାଏ।

ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍‌ର ବାମ ପଟେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସୁଇଚ୍‌ର କାମ

- **ପୁସ୍ ଟୁ ଅନ୍ ଏବଂ ଅଫ୍ ସୁଇଚ୍:** ଏହା ଦେଖିବାକୁ ନାଲି ରଙ୍ଗର। ଲାଇଟ୍‌କୁ ଯେ କୌଣସି ସୁଇଚ୍‌ର ବ୍ୟବହାର କରିବା ପରେ ଏହାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥାଏ। ଏହାକୁ ତଳକୁ ଚାପ ଦେଇ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଲାଇଟ୍ ଜଳିଥାଏ ଏବଂ ଜଳୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ପୁଣି ଚାପଦେଲେ ଏହା ଲିଭିଥାଏ।
- **ଡିମ୍‌ର ସୁଇଚ୍:** ଲାଇଟ୍‌ରେ ଲାଗିଥିବା ଆଲୋକର ମାତ୍ରାକୁ କମ୍ ବେଶୀ ବା ବ୍ୟାଟେରୀର ଶକ୍ତିକୁ କମ୍ ବେଶୀ କରିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରେ। ଏହାକୁ ଘଣ୍ଟା କଣ୍ଟା ପରି ବୁଲାଇ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।
- **ସୂଚନା ପ୍ୟାନେଲ୍ ବୋର୍ଡ:** ଏହି ସୂଚନା ପ୍ୟାନେଲ୍ ବୋର୍ଡରେ ସର୍ବମୋଟ ପାଟି ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ଛୋଟ ଛୋଟ ଲାଇଟ୍ ସଂଯୋଗ ହୋଇଥାଏ। ଏହା ଫଳରେ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ତାଙ୍କ ଲାଇଟ୍‌ର ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟର ସୂଚନା ପାଇଥାନ୍ତି।

- ସିଷ୍ଟମ୍ ଅନ୍ (System ON): ସବୁଜ-ଲାଇଟ୍ ଅନ୍ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଏହା ଜଳିଥାଏ।
- ଏଡିଭି. ଲୋ ବ୍ୟାଟେରୀ (Adv.Low Battery): ହଳଦୀ-ଲାଇଟର ବ୍ୟାଟେରୀରେ ବିଦୁ୍ତ ଶକ୍ତି କମ୍ ହେଲେ ଜଳିଥାଏ।
- ବ୍ୟାଟେରୀ କଟ୍ ଅଫ୍ (Battery Cut Off): ନାଲି-ବ୍ୟାଟେରୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶକ୍ତି ହରାଇଥିବାର ସୂଚନା ଦେଇଥାଏ।
- ଚାର୍ଜିଂ ଅନ୍ (Charging ON): ସବୁଜ ସର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ୍‌କୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଚାର୍ଜ କରୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଜଳିଥାଏ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଚାର୍ଜ ହେଲାପରେ ଲିଭି ଯାଇଥାଏ।
- ଡି.ସି. ବ୍ଲୋନ୍ ଅଫ୍ (D.C. Blown Off): ନୀଳ- ଲାଇଟ୍‌ରେ ଲାଗିଥିବା ଡି.ସି. ଇନ୍ଧନ ନଷ୍ଟ ହେଲେ ଜଳିଥାଏ।
- ଲାଇଟ୍‌ର ଡାହାଣ ପଟେ ଥିବା ସୁଇଚ୍‌ର କାମ: ମୋଡ୍ ସୁଇଚ୍ ଏହି ସୁଇଚ୍‌ର ତିନିଗୋଟି ଅବସ୍ଥା ବା ପୋଜିସନ୍ ରହିଅଛି। ସେଣ୍ଟର ପୋଜିସନ, ଫ୍ଲାସ୍ ଏହାକୁ ଠିକ୍ ମଝି ପୋଜିସନ୍ ବା ଫ୍ଲସ୍ ରେ ରଖି ବାମ ପଟର ଥିବା ଅନ୍/ଅଫ୍ ସୁଇଚ୍ କୁ ଚାପ ଦେଲେ ଏହା ଜଳିଥାଏ ଏବଂ ଚାପ ବାହାର କଲେ ଏହା ଲିଭି ଥାଏ।
- **ନିୟମିତ ବାମ ଅବସ୍ଥା:** ଏହାକୁ ପୁରା ବାମ ପଟକୁ ବା କଣ୍ଟିନ୍ୟୁ ମୋଡ୍‌ରେ ରଖି ବାମ ପଟରେ ଥିବା ପୁସ୍ ଟୁ ଅନ୍ କୁ ଥରେ ଚାପ ଦେଇ ଛାଡିବା ଫଳରେ ଏହା କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଜଳି ରହିଥାଏ। ଜଳୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଏହା ଉପରେ ଆଉ ଥରେ ଚାପ ଦେଇ ଛାଡିଲେ ଏହା ଲିଭିଥାଏ।
- **Timer ଡାହାଣ ଅବସ୍ଥା:** ଏହି ସୁଇଚ୍‌କୁ ପୁରା ଡାହାଣ ପଟକୁ ରଖି ପୁସ୍ ଟୁ ଅନ୍ ଅଫ୍ ର ପ୍ରୟୋଗ କରି ସମୟ ଅନୁସାରେ ଲାଇଟ୍‌ର ଜଳିବା ଏବଂ ବନ୍ଦ ହେବା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥାଏ।
- **ଅଟୋ ଫ୍ଲାସ୍ ସୁଇଚ୍:** ଏହି ସୁଇଚ୍‌ର ବ୍ୟବହାର କରିବା ଫଳରେ ଲାଇଟ୍ ନିଜସ୍ୱ ଫ୍ଲାସ୍ ମୋଡ୍‌କୁ ଆସି ବାରମ୍ବାର ଦପ୍ ଦପ୍ ହୋଇ ଜଳିଥାଏ।
- **ଚାର୍ଜିଂ ପୋର୍ଟ:** ଏହାର ବ୍ୟବହାର କରି ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାର୍ଜିଂ କର୍ଡ ସାହାଯ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର କରି ଲାଇଟ୍‌ର ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥାଏ।

ସର୍ଚ୍ଚଲାଇଟ୍‌ର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

- ଲାଇଟକୁ ସବୁବେଳେ ସଫା ସୁତୁରା ରଖନ୍ତୁ। ଏହାର କାଚରେ ଯେପରି ଧୂଳି, ରଙ୍ଗ, ଲାଗି ନ ରୁହେ ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଦରକାର ନହେଲେ ଏହାର ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ଖୋଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ସବୁବେଳେ ବ୍ୟାଟେରୀକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚାର୍ଜ କରି ଦରକାର ଉପଯୋଗୀ କରି ରଖନ୍ତୁ।
- ପାଣିଠାରୁ ଲାଇଟ୍‌କୁ ଦୂରେଇ ରଖନ୍ତୁ। ଶୁଖିଲା ସ୍ଥାନ ବା ଠିକ୍ ବାୟୁ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ବକ୍ସରେ ଏହାକୁ ରଖନ୍ତୁ।

ମେଗା ଫୋନ

- ମେଗା ଫୋନ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାର 'ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା ପୁସ୍ତିକା' କୁ ପଢି ଓ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ମେଗା ଫୋନ୍‌କୁ ଅନ୍ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ଭଲ୍ୟୁମ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ସୁଇଚ୍ କୁ ରଖି ସାଇରନ୍ ସୁଇଚ୍ କୁ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ, ନଚେତ୍ ଏହାଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ଉଚ୍ଚ ଧ୍ୱନି ଆପଣଙ୍କୁ ବଧିର କରିପାରେ।
- ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ବ୍ୟାଟେରୀ ର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ପୁରୁଣା ଓ ନୂଆ ବ୍ୟାଟେରୀ କୁ ମିଶାଇ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ବ୍ୟାଟେରୀ ଗୁଡିକୁ ମେଗାଫୋନରେ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ସମୟରେ ପଜିଟିଭ୍ ଓ ନେଗେଟିଭ୍ ପୋଲ୍ କୁ ଦର୍ଶା ଯାଇଥିବା ଦେଖି ଠିକ୍ ସ୍ଥାନରେ ଲଗାନ୍ତୁ।

- ବ୍ୟାଟେରୀ କୁ ରଖିବା ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ଆଣୁଥିବା ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ, ଉଚ୍ଚ ଉତ୍ତାପ, ଉଚ୍ଚ ଆଦ୍ରତା ଓ ନିଆଁ ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରଖନ୍ତୁ ।
- ମେଗା ଫୋନକୁ ବ୍ୟାଟେରୀ ସହିତ ସଂଯୋଗ କରି ଅଧିକ ଦିନ ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଏହାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ବ୍ୟାଟେରୀ ଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷମତା ଏବଂ ଅବସ୍ଥା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ ।
- ମେଗା ଫୋନ୍ ୱାଟର ପ୍ରୁଫ୍ ନୁହେଁ । ଏହାକୁ ପାଣି, କାକର ଓ ବର୍ଷା ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରଖନ୍ତୁ ।
- ମେଗା ଫୋନ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ସ୍ଥାନରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
- କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କାନ ପାଖରେ ରଖି ଏହା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ପରୀକ୍ଷା କରୁଥିବା ସମୟରେ ଏହାର ମୁହଁକୁ ତଳକୁ ରଖି ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।
- ବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିବା ସମୟରେ ମାଇକ୍ରୋଫୋନକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ନିଜ ଓଠ ପାଖକୁ ମାତ୍ର ୧ସେ.ମି. ଦୂରତାରେ ରଖି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତୁ ।
- ମାଇକ୍ରୋଫୋନରେ କଥାବର୍ତ୍ତା କରିବା ସମୟରେ ଏହାର ଟକ୍ ସୁଇଚ୍ କୁ ଚାପିଧରି ୨ସେକେଣ୍ଡ ପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତୁ ।
- ମାଇକ୍ରୋଫୋନ୍ କୁ ହାତରେ ଏପରି ଭାବରେ ଧରନ୍ତୁ ଯେପରି ଏହାର ପଛ ପାଖରେ ଥିବା କଣା ବନ୍ଦ ନହୁଏ । ଦରକାର ଅନୁସାରେ ଭଲ୍ୟୁମ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ସୁଇଚ୍ କୁ ଆଡଜଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ ।
- ମେଗା ଫୋନର ବ୍ୟବହାର ସମୟରେ ଯଦି କୌଣସି ଅଂଶରୁ ଧୂଆଁ ବାହାରେ, ପୋଡା ଗନ୍ଧ ହୁଏ, ପାଣି କମିଯାଏ କିମ୍ବା ଶବ୍ଦ ଶୁଭା ନଯାଏ ତାହେଲେ ମେଗା ଫୋନକୁ ସଂଗେ ସଂଗେ ବନ୍ଦ କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।

- ମେଗା ଫୋନକୁ ଡ୍ରାଏ ସେଲ୍ ଛଡା ୧ ୨ ଭି. କାର୍ ବ୍ୟାଟେରୀ ଏବଂ ଦିଆଯାଇଥିବା ଡି.ସି. ପ୍ଲଗ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ।
- ମେଗା ଫୋନ ବ୍ୟବହାରରେ ଲାଗୁ ନଥିଲେ ଏହାର ବ୍ୟାଟେରୀ କୁ ଖୋଲି ଅନ୍ୟତ୍ର ରଖନ୍ତୁ।
- ମେଗା ଫୋନକୁ ସଫା ରଖିବା ପାଇଁ କୌଣସି ରାସାୟନିକ ଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଶୁଖିଲା କପଡା ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହାକୁ ପରିଷ୍କାର କରନ୍ତୁ।

ଷ୍ଟ୍ରେଚର

ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅସହାୟ ଓ ସଙ୍କଟାପନ୍ନ ଆହତମାନଙ୍କୁ ଅଳ୍ପ ଦୂର ସ୍ଥାନାନ୍ତରିକରଣ ପାଇଁ ଷ୍ଟ୍ରେଚର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ। ଏହା ବିଭିନ୍ନ ଆକାରର ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ। ଯାହାକି କ୍ୟାନଭାସ୍, କାଠ, ଲୁହା ପାଇପ୍, ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଏବଂ ଆଲୁମିନିୟମରେ ତିଆରି ହୋଇଥାଏ। ବ୍ୟବହାରିକ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଏହା ଲମ୍ବରେ କିମ୍ବା ମଝିରୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେବା ପଦ୍ଧତିରେ ଗଠନ କରାଯାଇ ଥିବାରୁ ଏହାକୁ ନେବା ଆଣିବା ଓ ରଖିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁବିଧାଜନକ ହୋଇଥାଏ।

ଆମ ପାଖରେ ଥିବା ଷ୍ଟ୍ରେଚର ବିଷୟରେ ଜାଣିବା

ଷ୍ଟ୍ରେଚର ଆଲୁମିନିୟମ ମିଶ୍ରିତ ଧାତୁରେ ତିଆରି ହୋଇଥାଏ। ଏହାକୁ ହାଲୁକା, ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଏବଂ ସୁବିଧାରେ ଭାଙ୍ଗି ଚାରିଭାଗ କରାଯାଇ ପାରୁଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁବିଧାଜନକ ହୋଇଥାଏ। ବହନ କରିପାରୁଥିବା ଓଜନ ଅଧିକ ହୋଇଥିବାରୁ

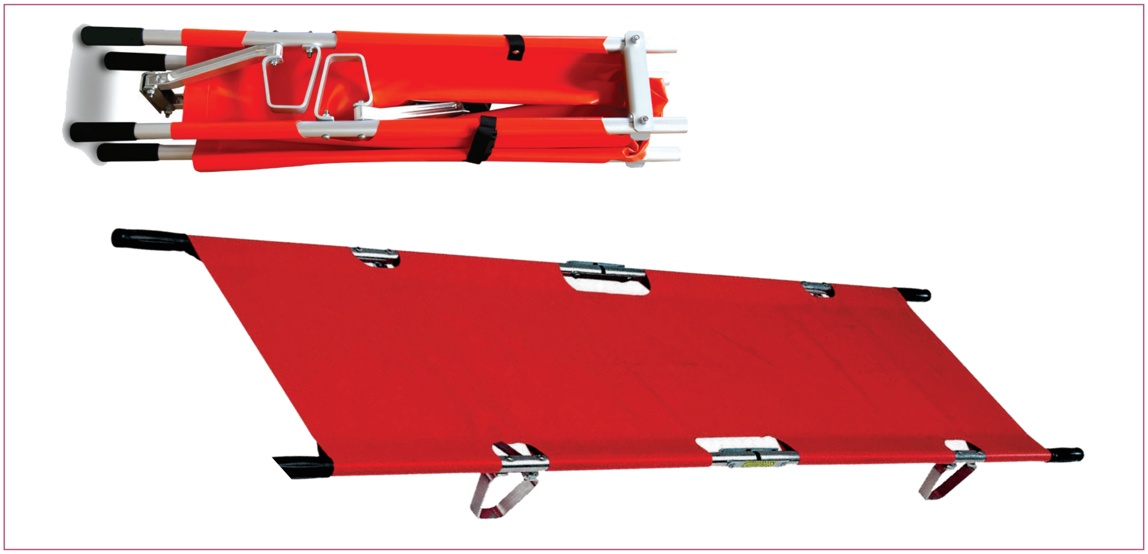

ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ଓଜନିଆ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନେବା ଆଣିବା କରିହୁଏ। ଏଥିରେ ଲାଗିଥିବା କପଡା ସଫା କରିହୁଏ ଏବଂ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲେ ନୂଆ କପଡା ମଧ୍ୟ ଲଗାଯାଇପାରେ।

କାରିଗରୀ ତଥ୍ୟ:

ତିଆରି କରାଯାଇଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ: ଆଲୁମିନିୟମ

ଖୋଲା ଷ୍ଟ୍ରେଚରର ମାପ: ଲମ୍ବା-୨୦୬୦ ମି.ମି., ଚଉଡା-୫୨୦ମି.ମି., ଉଚ୍ଚତା-୧୪୦ ମି.ମି.

ଭାଙ୍ଗିଲା ପରେ ଷ୍ଟ୍ରେଚରର ମାପ: ଲମ୍ବା-୧୦୩୦ମି.ମି., ଚଉଡା-୧୮୦ମି.ମି., ଉଚ୍ଚତା-୧୦୦ମି.ମି.

ବହନ କରିପାରୁଥିବା ସର୍ବାଧିକ ଓଜନ : ୧୫ କେ.ଜି

ଷ୍ଟ୍ରେଚରର ସମୁଦାୟ ଓଜନ: ୮ କେ.ଜି.

ଷ୍ଟ୍ରେଚର ବ୍ୟବହାରରେ ସାବଧାନତା-

- ଷ୍ଟ୍ରେଚରର ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତାଲିମ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ତାଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଷ୍ଟ୍ରେଚର ବ୍ୟବହାର କରି ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରନ୍ତୁ।
- ବ୍ୟବହାର ପୂର୍ବରୁ ଷ୍ଟ୍ରେଚରକୁ ଭଲଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ନିଅନ୍ତୁ। ବହନ କରିପାରୁଥିବା ଓଜନ ଠାରୁ ଅଧିକ ଓଜନ ଦେଇ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟ୍ରେଚରରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନେବା ଆଣିବା କରନ୍ତୁ।
- ବ୍ୟବଧାନ ପୂର୍ବରୁ ଭାଙ୍ଗୁଥିବା ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍‌ର ବ୍ୟବହାର ଠିକ୍ ଭାବରେ କରନ୍ତୁ। ଯଦି ସମ୍ଭବ ହୁଏ କୌଣସି ଦଉଡିରେ ବାନ୍ଧି ମଜଭୁତ କରନ୍ତୁ।
- ସବୁବେଳେ ଷ୍ଟ୍ରେଚର ଲାଗିଥିବା ଷ୍ଟ୍ରାପ୍ ଦ୍ୱାରା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଷ୍ଟ୍ରେଚରକୁ ସଦାସର୍ବଦା ସମାନ୍ତରାଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ଏହା ଲମ୍ବ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ନୁହେଁ।
- ଷ୍ଟ୍ରେଚର ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଜିନିଷ ପରିବହନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ। ଏହାକୁ କେବଳ ଆଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନେବା ଆଣିବାରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ବ୍ୟବହାର କରିସାରିବା ପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସଫା ବିଶୋଧନ କରି ରଖନ୍ତୁ।

ଷ୍ଟ୍ରେଚରର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

- ସବୁବେଳେ ବିଶୋଧନ ଓ ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ କରି ରଖନ୍ତୁ।
- ଷ୍ଟ୍ରେଚରକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଭଲ ଭାବରେ ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଯାଇଥିବା ଥଳିରେ ପୁରାଇ ରଖନ୍ତୁ।
- ନିଆଁ, ପାଣି ତଥା ମୂଷା, କୀଟ ପତଙ୍ଗ ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରଖନ୍ତୁ।
- ଦରକାରରେ ଆସୁ ନଥିବା ସମୟରେ ଅନ୍ତତଃ ମାସିକ ଥରେ ବାହାର କରି ଭଲ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ନିଅନ୍ତୁ।

FIRST AID

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (ଓଏସ୍‌ଡ଼ିଏମ୍‌ଏ)

ରାଜୀବ ଭବନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର